

G E M E E N T E B O R N E

GEMEENTE BORNE

Jaarstukken 2017

G E M E E N T E B O R N E

Raadsvoorstel

raadsvergadering
2-10-2018

agendapunt

nummer
18int03344

onderwerp
Jaarstukken 2017 (herziening okt.2018)

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel

Op 10 juli 2018 zijn de jaarstukken 2017 door de gemeenteraad vastgesteld, onder voorbehoud van de nog te ontvangen accountantsverklaring (controleverklaring van de accountant). Besluiten (of uitspraken) die ná vaststelling van de jaarstukken 2017 en vóór afgifte van de controleverklaring van de accountant zich voordoen én een materiële impact hebben moeten verwerkt worden in de definitieve jaarstukken. Deze bijzondere situatie heeft zich voorgedaan bij een bindend adviesprocedure rondom de samenwerking sociale zaken en deze uitspraak moet worden verwerkt. Doordat, in relatie tot de betreffende uitspraak, een voorziening moeten worden getroffen wijzigt het rekeningresultaat en daarmee de bestemming in het raadsvoorstel en concept –besluit. In de jaarstukken 2017 zijn tevens een aantal verbeteringen doorgevoerd, die geen effect hebben op het rekeningresultaat of het raadsvoorstel.

De wijzigingen betreffen:

- Voorziening uitspraak samenwerking sociale zaken (SMS)
- Wet normering topinkomens (WNT)
- Toelichting op de grondexploitatie
- Doortellingen / afrondingsverschillen

Als extra bijlage is een wijzigingsverslag opgenomen, waarin per bladzijde de wijzigingen ten opzichte van 10 juli vermeld staan.

Wij stellen u voor het besluit over de jaarstukken van 10 juli jl. in te trekken en een nieuw besluit te nemen: de herziene jaarstukken 2017 vast te stellen en het rekeningresultaat van € 1.949.679 te bestemmen conform de door uw raad vastgestelde uitgangspunten. De jaarstukken geven inzicht in de mate waarin wij, in 2017, onze doelen en maatschappelijke effecten hebben bereikt.

Met deze aanbiedingsbrief stellen wij het volgende vast:

- 2017 is het laatste volledige kalenderjaar voor de realisatie van de ambities uit het raadsprogramma

G E M E E N T E B O R N E

2014-2018

- doelen binnen de programma's worden gehaald
- het sociaal domein blijft ook dit jaar extra aandacht vragen
- strategische projecten zijn op koers
- weerstandpositie voldoet aan normen en schuldpositie is verbeterd

1 Inleiding

Op 10 juli 2018 zijn de jaarstukken 2017 door de gemeenteraad vastgesteld, onder voorbehoud van de nog te ontvangen accountantsverklaring (controleverklaring van de accountant).

Besluiten (of uitspraken) die ná vaststelling van de jaarstukken 2017 en vóór afgifte van de controleverklaring van de accountant zich voordoen én een materiële impact hebben moeten verwerkt worden in de definitieve jaarstukken. Deze bijzondere situatie heeft zich voorgedaan bij een bindend adviesprocedure rondom de samenwerking sociale zaken en deze uitspraak moet worden verwerkt. Doordat, in relatie tot de betreffende uitspraak, een voorziening wordt getroffen wijzigt het rekeningresultaat en daarmee de bestemming in het raadsvoorstel en concept –besluit. Dit is verwerkt in bijgaande jaarstukken en in het raadsvoorstel en -besluit. In de jaarstukken 2017 zijn tevens een aantal verbeteringen doorgevoerd, die geen effect hebben op het rekeningresultaat of het raadsvoorstel. Als extra bijlage is een wijzigingsverslag opgenomen, waarin per bladzijde de wijzigingen ten opzichte van 10 juli vermeld staat.

De belangrijkste wijzigingen noemen we hierna:

- Wet normering topinkomens (WNT)
Doorrekening bezoldigingsbedrag (totaal bezoldiging op pagina 111);
- Voorziening uitspraak samenwerking sociale zaken (SMS)
Nadere toelichting onder argument 1 en onder product 'bijstandsverlening' in programma Meedoen in Borne. (opgenomen op pagina 126);
- Toelichting op de grondexploitatie
De toelichting op de voorziening Veldkamp was wel in de paragraaf grondbeleid opgenomen, echter niet in de jaarrekening onder toelichting balans 'bouwgronden in exploitatie (nu opgenomen op pagina 155);
- Doortellingen / afrondingsverschillen
Er zijn een aantal doortellingen / afrondingsverschillen aangepast.

Op 14 november 2016 heeft de gemeenteraad de programmabegroting 2017-2020 vastgesteld. Hiermee heeft u het college van B en W de inhoudelijke en financiële kaders gegeven. In de jaarstukken 2017 wordt verantwoording afgelegd over de mate van realisatie van de beleidsdoelen die zijn opgenomen in de zes begrotingsprogramma's:

- Leve Borne
- Meedoen in Borne
- Mooi Borne
- Borne Werkt
- Beter Borne
- Borne Algemeen

G E M E E N T E B O R N E

In de aangeboden programmabegroting 2017 is het volgende aan nieuw beleid voorgesteld:

Voorstellen nieuw beleid (x € 1000)	2017	2018	2019	2020
Leve Borne				
- Plan van aanpak kapitaalgoederen incidenteel	394	206	125	125
- Plan van aanpak kapitaalgoederen structureel	26	26	26	26
- Vrijvervalriool/Veldoverweg/Leemweg	0	38	38	38
- Begraafplaats	0	30	0	0
	420	300	189	189
Meedoen in Borne				
- Wijkcoördinatie	50	50	25	25
	50	50	25	25
Mooi Borne				
- Speelbeleid	25	0	0	0
- Hondenbeleid	33	20	20	20
- Verpakkingencontainer	150	0	0	0
	208	20	20	20
Borne Werkt				
- Herinrichting Oude Deldensestraat	24	24	24	24
- Totaalvisie fase 3 (veiligheid en doorstroming overweg Deldensestraat)	750	0	0	0
- Bestemmingsreserve Totaalvisie	1.000	0	0	0
	1.750	00	0	0
Totaal nieuw beleid	2.452	394	258	258

Er zijn vervolgens een aantal begrotingswijzigingen geweest. De belangrijkste wijzigingen zijn de verwerking van de meicirculaire van het gemeentefonds en de verwerking van de structurele effecten uit de bestuursrapportage 2016. De begroting 2017 bleef daarmee materieel sluitend.

Op 3 oktober 2017 heeft uw raad de bestuursrapportage 2017 vastgesteld. De bestuursrapportage bestaat uit de beleidsinhoudelijke voortgang van de programma's, de grondexploitaties, de strategische projecten, de taakstellingen en de financiële eindejaarsverwachting. Op basis hiervan is de begroting gewijzigd en € 1.642.000 incidenteel vooralsnog gereserveerd als stelpost op het product Algemene baten en lasten en een deel € 37.500 aan de reserve Tarief egalisatie rioolrechten.

2 Beoogd resultaat

Doel van de jaarstukken is het afleggen van verantwoording over de uitvoering van beleid door het college van B en W aan de gemeenteraad en daarmee aan de samenleving. Met het overleggen van de jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening) door het college van B en W en het beschikbaar stellen en vaststellen van de jaarstukken door de gemeenteraad, voldoet de gemeente aan het bepaalde in artikel 197 en 198 van de Gemeentewet.

3 Argumenten

0.1 Herziene jaarstukken leiden tot aanpassing van het raadsvoorstel en concept –besluit.

Op 12 juli is uitspraak gedaan in de bindend adviesprocedure inzake de samenwerking sociale zaken Borne en Hengelo. Wij zullen de uitspraak in overleg met onze advocaat nader analyseren en nader bezien wat hiervan de gevolgtrekkingen zijn voor de

G E M E E N T E B O R N E

samenwerking sociale zaken met Hengelo. De uitspraak heeft voor Borne ingrijpende financiële gevolgen. Aan Borne wordt eenmalig een bedrag van € 526.596 toegekend. Dit is een compensatie voor de desintegratiekosten van Borne voor het jaar 2014 en (deels) voor het jaar 2015. Het standpunt, dat sprake is van een structurele vordering van Borne op basis van haar trekkingsrechten, zo lang er geen andere afspraken zijn gemaakt, wordt niet erkend. De vordering van Borne was € 1.455.256. Deze uitspraak van de adviseurs is bekend geworden na vaststelling van de jaarrekening door uw raad (10 juli 2018) maar voor het afgeven van de accountantsverklaring. Om die reden heeft de accountant ons aangegeven dat de financiële effecten van de uitspraak verwerkt moet worden in de jaarrekening. Om die reden stellen wij voor om in de jaarrekening 2017, in afwachting van de nadere duiding van de uitspraak aan de hand van gesprekken met de adviseurs en bestuurlijk overleg met Hengelo, alsnog een voorziening te treffen voor het verschil tussen vordering en toekenning á € 928.660. Daarmee wijzigt het resultaat van deze jaarrekening van €1.021.019 naar € 1.949.679. Over de structurele effecten van de uitspraak voor de begroting 2019 e.v. zullen wij u separaat informeren.

0.2 Door wijzigingen voldoet jaarrekening aan formele eisen van het Besluit begroting en verantwoording.

Door het verwerken van het besluit kan een goedkeurende verklaring worden afgegeven.

0.3 Bevindingen accountant zijn verwerkt

Tevens zijn een aantal verbeteringen doorgevoerd. In de bijlage is een 'Wijzigingsverslag Jaarstukken 2017' opgenomen. De accountantscontrole is uitgevoerd door Deloitte Accountants. Het accountantsrapport bevat de bevindingen van de accountant.

1.1 Uitvoering gegeven aan onderdelen van het Raadsprogramma 2014-2018

Eind 2017 is de eindbalans opgemaakt van het raadsprogramma 2014-2018 om input te geven aan een nieuw raadsprogramma c.q. raadsakkoord voor de periode 2018-2022. De eindbalans is in de raadsvergadering van 6 maart 2018 besproken. Net als bij de tussenbalans in 2016, is een overzicht gemaakt met in de laatste kolom een toelichting wat er is gedaan en wat de stand van zaken is. Enkele thema's zijn gerealiseerd, maar de meeste thema's zijn 'in uitvoering'. Ook kunnen meerdere thema's als continu proces worden beschouwd. Een aantal zaken zijn voortvarend opgepakt, zoals de decentralisaties (nu als transformatieagenda met visie), uitvoering Participatiewet, de woonvisie, afvalscheiding, totaalvisie, meedoen in de Agenda van Twente. Ook zijn er opgaven die niet in een periode van vier jaar verwezenlijkt werden, echter zijn er goede stappen gezet.

In 2017 is onder andere:

- het nieuwe Integraal Veiligheidsplan 2017-2020 vastgesteld. Op basis hiervan zijn de speerpunten uitgewerkt in een tweejaarlijks Actieplan Veiligheid.
- het project decentralisaties afgerond en de werkgroep is eind 2017 opgeheven.
- een basis neergelegd in de plannen voor de infrastructurele ontwikkelingen, zoals de totaalvisie en het tracé voor de Verbindingsweg

G E M E E N T E B O R N E

- gewerkt aan de laatste werkzaamheden aan de herinrichting van het parkeerterrein Bolkshoek en de voorzieningen voor de warenmarkt.
- de samenwerking met verbonden partijen herijkt en in 2017 vastgelegd in de Nota samenwerking.
- nieuw uitvoeringsbeleid vastgesteld in de vorm van de beleidsnota Sociaal Fonds Borne, met extra aandacht voor het voorkómen van armoede onder kinderen.
- de regionale woonafspraken zijn vastgesteld, waarbij de Bornsche Maten haar bovenlokale functie voor de Netwerkstad grotendeels heeft weten te behouden.

1.2 Het jaarverslag geeft inzicht in de mate waarin de gemeente beleidsdoelen realiseert en daarmee bijdraagt aan het realiseren van maatschappelijke effecten en wat daarvoor is gedaan.

In dit raadsvoorstel benoemen we een aantal onderwerpen die in 2017 zijn uitgevoerd en/of die we hebben bereikt. In het jaarverslag 2017 wordt op het eerste blad per programma, onder 'wat wilden we bereiken' de resultaten samengevat. De cijfers waarnaar wordt verwezen komen onder andere van de website www.waarstaatjegemeente.nl

In de programma's van het jaarverslag wordt op het gehele programma ingegaan en treft u meer verantwoordingsinformatie aan. Het betreft de programma's:

- Leve Borne
Inwoners van Borne wonen en leven in een duurzame en veilige leefomgeving
 - Met het actualiseren van de Woonvisie in 2017 (vastgesteld in 2018) is het profiel als gewilde woongemeente verder versterkt.
 - Op het gebied van duurzaamheid hebben we onze bestuurlijke doelen vastgesteld.
 - Het afval scheiden bij de bron is toegenomen van 60 naar 65%, mede dankzij de succesvolle introductie van de verpakkingen container
 - De inzameling van afval scoort in 2017 een 7,3 ten opzichte van 6,5 in 2016.
 - Het percentage inwoners dat zich veilig voelt is gestegen van 89% naar 92%
- Meedoen in Borne
Alle inwoners zijn in staat om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving.
 - Met de vaststelling van het integraal huisvestingsplan is duidelijk welke opgave Borne voor de komende jaren heeft op gebied van onderwijshuisvesting.
 - Door middel van de Transformatieagenda werken we aan een samenleving waarin iedereen deel kan nemen: de inclusieve samenleving.
 - We hebben in het kader van armoedebestrijding 59% van de huishoudens bereikt. Ons doel voor 2017 was 55%. Ons streven is echter om minimaal 70% van de huishoudens te bereiken.
 - In het eerste half jaar van 2017 hebben we voldaan aan de opgelegde taakstelling om 41 statushouders (30 voor 2017 + 11 achterstand 2016) te huisvesten.
 - Inwoners van Borne geven hun gezondheid gemiddeld een 7,7. Dat is iets hoger dan in 2015 (7,6).

G E M E E N T E B O R N E

· Mooi Borne

Mensen beleven Borne als een aantrekkelijke gemeente om te verblijven en te recreëren.

- Met de samenwerking tussen de gemeente en de stichting Beleef Boeiend Borne is een nieuwe basis gelegd voor de toeristische promotie van Borne binnen Twente.
- De tevredenheid van onze inwoners over groen in de buurt is licht afgenomen, van 87% in 2015 naar 83% in 2017.
- Het aantal leerlingen dat deelneemt aan cultuureducatie (1631) is vrijwel gelijk aan vorig jaar. Ook het aantal culturele evenementen is gelijk gebleven (18).
- De tevredenheid over welzijnsvoorzieningen is significant afgenomen ten opzichte van 2015, van 64% naar 42%. Deze daling is niet direct te verklaren en vraagt om nadere analyse. Het aantal bezoekers van het Kulturhus is gelijk gebleven.

· Borne Werkt

Borne is een aantrekkelijke gemeente om te ondernemen en te werken en is goed bereikbaar.

- De tevredenheid van inwoners over de begaanbaarheid van straten, paden en trottoirs is verminderd. In 2015 was 66% (zeer) tevreden, in 2017 was dat 54%. Het achterstallig onderhoud is gestegen van 11% in 2016 naar 15,6% in 2017.
- De tevredenheid over voldoende parkeergelegenheid in de buurt is licht gedaald, van 66% in 2015 tot 63% in 2017.
- De tevredenheid over het aanbod van openbaar vervoer is toegenomen van 79% in 2015 naar 93% in 2017.
- De uitgifte op bedrijventerreinen is toegenomen, van 0,1 ha in 2016 naar 1,2 ha in 2017.

· Beter Borne

De gemeente Borne is een open, kostenbewuste, regisserende en betrouwbare overheid met een transparante en klantgerichte dienstverlening.

- De wachttijd voor klanten van de publieksbalie is ten opzichte van 2016 gedaald, terwijl het aantal bezoekers met 275 is gestegen.
- De mogelijkheid om via Whatsapp vragen te stellen voorziet in een behoefte. In 2017 werden via dit kanaal 936 vragen gesteld.
- Zowel het vertrouwen in het gemeentebestuur als de ruimte die mensen ervaren om initiatieven te realiseren liggen in Borne betrekkelijk hoog, ten opzichte van omliggende en veel andere gemeenten. 38 procent heeft (heel) veel vertrouwen in de gemeente. Dat is wel 3% lager dan in 2015.
- Het percentage inwoners dat (heel) veel ruimte ziet om initiatieven te realiseren is iets gestegen, van 44% in 2015 naar 45% in 2017.
- De waardering voor de relatie tussen inwoners en gemeente is licht toegenomen, van 6,4 naar 6,5.
- De woonlasten zijn in 2017 gestegen van € 765 naar € 783 per huishouden. Borne behoudt hiermee de achtste positie ten opzichte van de andere Overijsselse gemeente.
- Eind 2017 zijn de voorbereidingen gestart voor technische maatregelen om de informatieveiligheid te borgen.

G E M E E N T E B O R N E

- Bij de G1000 Burgertop en de daaruit voortkomende werkgroepen heeft de gemeente een faciliterende rol aangenomen.

1.3 De aangekondigde ontwikkelingen zijn grotendeels opgepakt

Bij de begroting 2017 – 2020 hebben wij u een aantal ontwikkelingen geschetst waarvoor wij nadere voorstellen zouden doen. Hierna geven wij u een korte weergave over 2017 en de stand van zaken van de ontwikkelingen.

Omgevingswet

De Omgevingswet wordt in 2021 van kracht. 2017 heeft in het teken gestaan van het in beeld brengen van de impact van deze nieuwe wet voor Borne. Op grond daarvan zal een koersdocument en een uitvoeringsprogramma opgezet worden om tot succesvolle implementatie van de wet te komen, hierbij is ook aandacht voor de ontwikkeling naar regisserende netwerkorganisatie.

Ook is er in 2017 al geëxperimenteerd met de nieuwe wet. De herontwikkeling van de schoollocatie Zonnebloem was een mooi voorbeeld van een integrale benadering en van een brede participatie vanuit de omgeving.

Uitvoeringsprogramma dienstverlening en informatievoorziening

Tijdens de openbare Raad van 6 juni 2017 is het uitvoeringsprogramma als hamerstuk vastgesteld. In 2017 is gewerkt aan 2 pijlers van het programma:

- eerste pijler: verdere digitalisering (vastgesteld als hamerstuk op 6 juni 2017)
- tweede pijler: informatieveiligheid (vastgesteld in de Begrotingsraad van oktober 2017).

Het regionaal bedrijventerrein

Het XL Business Park Twente had in 2017 een uitstekend jaar. Meest in het oog springend is wel de ontwikkelovereenkomst die de Belgische investeerder Groep Heylen sloot met het Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijventerrein Twente voor de uitgifte van ongeveer dertig hectare bouwterrein. Doel is de ontwikkeling en realisatie van de duurzame T-Port Logistic Campus. Het gaat hierbij om een logistiek gebouw van totaal 180.000 vierkante meter, met een verwachte werkgelegenheid voor zo'n duizend mensen.

Continuïteit P&C-cyclus

Eind 2016 is uw raad middels een procesmemo geïnformeerd over de wijze waarop de financiële functie weer op niveau gebracht zou kunnen worden om zo de ontstane kwetsbaarheden in de planning en controlcyclus te kunnen ondervangen. Eén en ander heeft in november 2016 geleid tot een raadsbesluit (16int03804) op basis waarvan de formatie van het cluster financiën binnen het team Ondersteuning kwantitatief op peil gebracht is. Een team dat begin 2016 nagenoeg geheel bestond uit inhuurkrachten (als gevolg van de vacaturestop) is in de loop van 2016 en 2017 bemenst met nieuwe vaste krachten.

In 2017 is ingezet op deskundigheidsbevordering. Kwetsbaarheden zijn ondervangen en gaandeweg ontstaat er een team waarmee we de uitdagingen die we als organisatie hebben, kunnen aangaan.

G E M E E N T E B O R N E

Project regisserende netwerkorganisatie

De terugkoppeling aan de gemeenteraad over de voortgang van het proces van organisatieontwikkeling heeft, naast de reguliere P&C momenten, plaatsgevonden door middel van een presentatie aan de raad in september 2017, het aanleveren van het informatieblad bij de eindbalans coalitieperiode 2014-2018. Ook is bij de introductie van de nieuwe raad begin april een presentatie gegeven. In 2017 heeft o.a. bijgedragen aan de organisatieontwikkeling:

- Herijking Samenwerking verbonden partijen (2017)
- Transformatie-agenda sociaal domein (2017)

De organisatieontwikkeling richting een Regisserende Netwerkorganisatie is een organisch proces. Voor een deel wordt het traject ingegeven door externe ontwikkelingen. De gedecentraliseerde taken binnen het sociaal domein zijn daarvan een voorbeeld.

1.4 Het rekeningresultaat is negatief

De jaarrekening 2017 sluit met een negatief resultaat van € 1.949.679 ten opzichte van de laatste begrotingswijziging.

x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening	Afwijking
Lasten	71.372	66.920	4.452 V
Baten	70.189	64.925	5.264 N
Saldo van baten en lasten	1.183	1.995	812 N
Mutatie in reserve	-1.183	-45	1.138 N
Resultaat	0	1.950	1.950 N

Hieronder zijn de afwijkingen groter dan € 25.000 per programma toegelicht.

LEVE BORNE € 35.000 (V)

Verkoop Gronden en Groen € 58.000 (V)

Over de jaren 2011-2017 ontvingen we in totaal ruim € 70.000 aan inschrijfgeld voor bouw kavels. Dat verklaart voor het grootste deel het batig saldo.

Snippergroen € 95.000 (V)

Het batig saldo is niet meer dan een momentopname. Het project Snippergroen is gestart in 2014 met als uitgangspunt dat het budgettair neutraal zou moeten verlopen. Tot op heden is dat het geval.

Afvalverwijdering en - verwerking € 216.000 (N)

Er is in de begroting geen rekening gehouden met de aanschaf van minicontainers voor GFT en restafval voor de Bornsche Maten. De opbrengsten voor oud papier en verpakkingen zijn hoger dan verwacht door een hoger aanbod. Dit product maakt onderdeel uit van de 100% kostendekkendheidsystematiek. Dit betekent dat meer- en minderkosten en opbrengsten op rekeningbasis worden gecorrigeerd met een storting in of onttrekking uit de voorziening reiniging en dus geen invloed heeft op het rekeningsaldo.

G E M E E N T E B O R N E

Riolering en Waterzuivering € 85.000 (N)

Doordat enkele werkzaamheden van het GRP later, in 2018, worden uitgevoerd zijn de kapitaallasten lager dan begroot. Dit heeft er samen met een hogere inkomst aan leges voor gezorgd dat er geen onttrekking uit de voorziening riolering hoeft te worden gehaald, maar dat er een dotatie aan de voorziening plaats kan vinden. Dat er toch een nadeel is komt door een aantal overschrijdingen (kwijscheldingen, straatreiniging) en niet compensabele BTW waar niet op gerekend was.

Milieubeheer € 95.000 (V)

De gesaneerde asbest locatie aan de steenbakkersweg is afgedekt met grond vrij gekomen uit de gegraven vijver op de Veldkamp. In de raming voor de sanering was er vanuit gegaan dat er grond moest worden gekocht en aangevoerd. Hierdoor zijn de saneringskosten lager uitgevallen.

Ruimtelijke Ordening € 721.000 (N)

In de periode 2007-2017 is er gewerkt aan het programma De Groene Poort met een vijftigtal projecten in verschillende thema's. Met als doel om het buitengebied van de gemeente Borne sociaal en economisch te versterken zodat het ook in de toekomst bestand is tegen verwachte ontwikkelingen als bevolkingskrimp en veranderende opgaven op het platteland. Een groot aantal van deze projecten is tot stand gekomen op initiatief en met medewerking van de lokale bewoners. De kosten van de projecten zijn grotendeels gedekt door beschikbaar gestelde kredieten en subsidies van met name van de provincie Overijssel en de Regio Twente.

Bij de financiële afronding van het project bleek een tekort dat is veroorzaakt doordat uren van interne medewerkers en andere intern aan het programma toegerekende kosten ten laste van het krediet zijn gebracht, maar dat ter dekking van die kosten op dat moment geen onttrekking aan de reserve heeft plaatsgevonden. In de periode 2009-2010 zijn besluiten genomen om uit de reserve beleidsontwikkeling voor € 500.000 beschikbaar te stellen voor de Groene Poort. Deze besluiten zijn destijds niet verwerkt. Dat moet feitelijk alsnog. Omdat dit niet meer met terugwerkende kracht kan, maakt dit nu onderdeel uit van het resultaat. Uiteindelijk komt het via de systematiek van de resultaatbestemming alsnog ten laste van de reserve beleidsontwikkeling.

Inmiddels wordt gewerkt met projectadministraties en is ook de projectcontrole op orde, waardoor dergelijke omissies tot het verleden zouden moeten behoren. Het tekort wordt verder verklaard door de werkzaamheden van de door college en raad ingeschakelde advocaat in verband met de procedure tegen de provinciale vergunning voor een mestverwerkingsinstallatie op Elhorst-Vloedbelt.

Op dit product viel ook een voordeel te noteren. De gemeente Hengelo voerde als centrumgemeente de BWS-regeling uit. Op basis van de eindafrekening van deze regeling resulteert er nog een bedrag ten gunste van de gemeente Borne. Er is sprake van een overschot doordat het rijk alle lopende subsidies heeft afgekocht. Het restantbedrag van ruim vier ton is in 2017 uitgekeerd.

In het kader van gewijzigde BBV regelgeving mogen wij de bijdrage aan de stichting Groene en Blauwe diensten niet langer activeren. Dit levert in 2017 een incidenteel nadeel van € 274.500 op.

G E M E E N T E B O R N E

Overige Volkshuisvesting € 103.000 (N)

Het nadelige saldo wordt verklaard door het afboeken van oude activa die niet meer in ons bezit zijn en die op grond van de nieuwe BBV-regels versneld moeten worden afgeschreven.

Baten Bouwvergunningen € 29.000 (N)

Door economische groei is het aantal bouwvergunningen toegenomen, zowel bij woningbouw als bij grote projecten. In de bestuursrapportage zijn de inkomsten met € 184.000 naar boven bijgesteld tot € 599.000. Echter was dit iets te positief ingeschat aangezien we nu € 572.000 aan inkomsten hebben binnen gehaald. De afwijking van € 29.000 is hiermee te verklaren. Tegenover deze inkomsten staan uitgaven die elders in de begroting worden verantwoord.

Grondexploitaties € 986.000 (V)

De cijfers worden toegelicht in de paragraaf Grondbeleid.

MEEDOEN IN BORNE € 2.452.000 (N)

Bijzonder basisonderwijs excl. huisvesting € 137.000 (N)

Het nadeel op dit product is ontstaan door een combinatie van lagere baten en hogere lasten. De lagere baten zijn ontstaan door een daling in de bijdrage van derden voor het schoolzwemmen. De hogere lasten hebben voornamelijk betrekking op de gymlessen. Voor de gymlessen wordt een deel van de kosten van de sportaccommodaties aan het primair onderwijs toegerekend. Het verstrekte voorbereidingskrediet voor 't Wooldrik leidde tot hogere kapitaallasten op sportaccommodaties.

Onderwijs € 29.000 (V)

In het kader van onderwijsachterstandenbeleid (voor- en vroegschoolse educatie) zijn in het najaar 2017 trajecten gestart die in 2018 doorlopen. Daarom is het budget niet volledig benut.

Sport € 379.000 (N)

Er is in 2013 een garantstelling van € 500.000 afgegeven voor de aanleg van de golfbaan en het clubhuis Weleveld. De Stichting Golfpark Weleveld is in 2017 failliet gegaan. De golfbaan en het clubhuis zijn verkocht. Het saldo van de lasten van de garantstelling en de baten van de verkoop, hebben geleid tot een incidenteel nadelig resultaat.

Bijstandsverlening € 701.000 (N)

Op 12 juli is uitspraak gedaan in de bindend adviesprocedure inzake de samenwerking sociale zaken Borne en Hengelo. Wij zullen de uitspraak in overleg met onze advocaat nader analyseren en nader bezien wat hiervan de gevolgtrekkingen zijn voor de samenwerking sociale zaken met Hengelo. De uitspraak heeft voor Borne ingrijpende financiële gevolgen. Aan Borne wordt eenmalig een bedrag van € 526.596 toegekend. Dit is een compensatie voor de desintegratiekosten van Borne voor het jaar 2014 en (deels) voor het jaar 2015. Het standpunt, dat sprake is van een

G E M E E N T E B O R N E

structurele vordering van Borne op basis van haar trekingsrechten, zo lang er geen andere afspraken zijn gemaakt, wordt niet erkend. De vordering van Borne was € 1.455.256.

Deze uitspraak van de adviseurs is bekend geworden na vaststelling van de jaarrekening door uw raad (10 juli 2018) maar voor het afgeven van de accountantsverklaring. Om die reden heeft de accountant ons aangegeven dat de financiële effecten van de uitspraak verwerkt moet worden in de jaarrekening. Om die reden stellen wij voor om in de jaarrekening 2017, in afwachting van de nadere duiding van de uitspraak aan de hand van gesprekken met de adviseurs en bestuurlijk overleg met Hengelo, alsnog een voorziening te treffen voor het verschil tussen vordering en toekenning á € 928.660. Over de structurele effecten van de uitspraak voor de begroting 2019 e.v. zullen wij u separaat informeren.

De afwijking in de baten is hoofdzakelijk ontstaan door aanpassing op het beschikte BUIG budget in de "Toelichting definitief macrobudget 2017 van SZW" d.d. 29 september 2017, een afrekening Bbz (Besluit bijstand aan zelfstandigen) over voorgaande jaren ,de hogere terugvordering in december 2017 en de verwachte aanvulling vanuit de "Vangnetregeling".

Door een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden zijn extra uitvoeringskosten gemaakt. Ook de kwijtschelding van verstrekte bedrijfskredieten heeft tot extra lasten geleid. Laatstgenoemd aspect wordt deels gecompenseerd door een vrijval van de hiervoor getroffen voorziening dubieuze debiteuren vorderingen).

Werkgelegenheid € 32.000 (V)

De Wet Sociale Werkvoorziening is sinds 2015 opgeheven en een onderdeel geworden van de Participatiewet. Binnen het participatiebudget is een specifiek deel gelabeld voor de aflopende financiering van de Sociale Werkvoorziening. Dat deel wordt 1:1 doorgesluisd naar de GR SWB Midden Twente die uitvoering geeft aan deze regeling. Op basis van de septembercirculaire is het budget definitief vastgesteld.

Minimabeleid € 213.000 (N)

De overschrijding van het begrote budget voor het minimabeleid is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de instroom van statushouders. Hierdoor is circa € 90.000 extra aan bijzondere bijstand verstrekt. Daarnaast heeft het geactualiseerde armoedebeleid geleid tot € 55.000 extra uitgaven. Bovendien is er een bijdrage van € 33.000 aan de Praktische Ondersteuning Ordening Thuisadministratie verstrekt.

Vreemdelingen € 110.000 (V)

De RMBA uitkering (regeling maatschappelijke begeleiding asielgerechtigden) is gerelateerd aan het werkelijk aantal gehuisveste statushouders. Door de stijging in het aantal statushouders is ook de RMBA hoger. Daarnaast zijn de baten hoger door een aanvullende bed, bad en brood uitkering 2016 die in november is ontvangen. Deze uitkering is 1:1 doorgesluisd naar de Stichting Noodopvang Dakloze Asielzoekers. De hogere RMBA uitkering leidt tot een voordelig saldo. Die hogere lasten als gevolg van de bed, bad en brood doorsluiting zijn deels gecompenseerd door lagere lasten in het programma 'Thuis in Borne'. Om tot afronding van het programma te komen is het resterende budget overgeheveld naar het volgende jaar.

G E M E E N T E B O R N E

Huishoudelijke verzorging € 557.000 (V)

Na een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in 2016, hebben we in 2017 samen met Twentse gemeenten een nieuwe aanbesteding gedaan voor de inkoop van huishoudelijke ondersteuning vanaf 2018. Vanaf het voorjaar 2017 tot in het najaar 2017 zijn alle mensen opnieuw geïndiceerd, om recht te doen aan de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (als ware het nieuwe beleid al van kracht). Aanvankelijk hadden we een overschot op dit product voorzien en zouden we dit bij de Bestuursrapportage in september 2017 hebben gemeld. Maar omdat er herindicaties zouden komen conform het nieuwe (duurdere) beleid, hebben we daarvan afgezien omdat we verwachtten dat de uitgaven zouden overeenkomen met de raming in de begroting. Echter, door het fasegewijze uitvoeren van de herindicaties, is er alsnog een voordelig saldo ontstaan. Dit alles heeft niet geleid tot nadelige gevolgen voor mensen die huishoudelijke ondersteuning ontvangen.

Kinderopvang € 96.000 (N)

De kinderopvang, waarbij sprake is van een sociaal medische indicatie, wordt meer ingezet als voorliggende voorziening, in plaats van de inzet van duurdere jeugdhulp. Daardoor is er een overschrijding van € 44.000. De opbrengsten met betrekking tot het onderhoudscontract De Veste, onderdeel kinderopvang, zijn € 10.000 lager dan geraamd. Vaste lasten zoals OZB, elektra, gas, verzekering en Vereniging van Eigenaren (€ 42.000) zijn niet of minimaal geraamd.

WMO Natura Materieel Maatwerkvoorz. € 763.000 (V)

De hogere baten zijn ontstaan door een subsidie van Provincie Overijssel en het Mobiliteitslab OZJT.

De lagere lasten zijn hoofdzakelijk ontstaan doordat er minder grote woningaanpassingen noodzakelijk zijn gebleken, door de daling van het aantal aanvragen vervoer en doordat de begrote tijdelijke ondersteuning is ingezet op de immateriële maatwerkvoorzieningen.

WMO Natura Immaterieel Maatwerkvoorz. € 268.000 (V)

Gedurende het jaar is gesignaleerd dat het aantal PGB's daalde. In de veronderstelling dat de totale zorgvraag gelijk zou blijven werd een stijging in de zorg in natura verwacht. De werkelijke toename van de zorg in natura is minder fors dan verwacht, hetgeen leidt tot een voordeel op dit product.

Eigen bijdragen WMO maatwerkvoorz. € 60.000 (N)

Binnen de gemeente Borne worden de landelijke parameters gehanteerd voor de inning van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke ondersteuning en begeleiding. De eigen bijdrage is lager doordat er aan minder cliënten een eigen bijdrage opgelegd kan worden.

Algemene voorziening WMO en Jeugd € 80.000 (V)

Dit product is opgebouwd uit drie onderdelen:

1. Vrijwilligerswerk en informele zorg/mantelzorg
2. Kulturhus
3. Algemeen maatschappelijk werk

G E M E E N T E B O R N E

Het uitvoeringsplan mantelzorg is medio 2017 vastgesteld, waardoor in 2017 niet alle gelden konden worden besteed. Er resteert € 42.000. Er is voor € 20.000 minder aan onderhoud voor het Kulturhus uitgegeven, in afwachting van ontwikkelingen rondom een door het Kulturhus gewenste verbouwing. Het restant is hoofdzakelijk ten gevolge van het niet inzetten van budget voor diensten bij wonen met zorg en voor individuele maatwerktrajecten (het zogenoemde 'geluksbudget', door externe partijen zoals Wijkkracht aan te vragen).

Eerstelijnsloket WMO en Jeugd € 424.000 (N)

Dit nadeel is ontstaan doordat er voor 2017 gekozen is een tijdelijke schil aan formatie voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken in te zetten (naast structurele formatie). De kosten die hiermee gepaard gaan zijn hier verantwoord. Dekking wordt gevonden binnen de bestaande Wmo- en jeugdhulpbudgetten dan wel de Reserve Sociaal Domein. Bovendien zijn de lasten voor Wmo-cliëntondersteuning hier verantwoord, terwijl de baten elders zijn opgenomen (Algemene voorzieningen Wmo en jeugd).

PGB WMO € 27.000 (V)

Er zijn inkomsten van gemeente Enschede ontvangen, als zijnde centrumgemeente beschermd wonen, ter compensatie van uitbetaalde PGB door Borne in verband met maatwerk voor een cliënt..

Individuele voorziening Natura Jeugd € 2.748.000 (N)

Het gaat hierbij om de producten "individuele voorz. Natura Jeugd" en de "Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd". In 2017 is er nog voor een bedrag aan € 1.210.000 aan facturen ontvangen die betrekking hebben op de reeds afgesloten jaren 2015 en 2016. Als gevolg van een samenloop van externe verwijzers en een gebrekkige informatievoorziening middels het elektronisch berichtenverkeer is er voor 2017 een extra nadeel ontstaan van € 1.345.000. Dit is niet tijdig geconstateerd doordat door de combinatie van deze factoren er een incompleet beeld van de lopende verplichtingen ontstond.

De totale bestedingen voor jeugdhulp van € 4.720.000 over 2017 zijn iets lager dan de bestedingen over 2016 die uit zouden komen op € 4.889.000 als het, in 2017 verantwoorde, bedrag van € 1.210.000 direct ten laste van 2016 zou zijn gebracht.

Gecombineerde producten:

2017 begroot	3.377.000
2017 lasten	4.720.000
	-1.343.000 N
last 2015/2016	-1.210.000 N
totaal nadeel in 2017	-2.553.000 N

-2.748.000 N	<i>individuele voorz. natura jeugd</i>
195.000 V	<i>veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd</i>
-2.553.000 N	

G E M E E N T E B O R N E

Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd € 195.000 (V)

De kosten voor Veiligheid, Jeugdreclassering en opvang jeugd zijn deels geboekt op het product "individuele voorzieningen natura jeugd". Het "voordeel" op dit product valt weg tegen het nadeel op het product Individuele voorzieningen natura jeugd. De verantwoording van het totale nadeel op de uitgaven jeugdhulp wordt verklaard bij de toelichting op het product Individuele voorzieningen natura jeugd.

Gezondheidszorg € 190.000 (V)

In de begroting is € 820.000 opgenomen voor bijdrage Regio Twente. Dit bedrag heeft betrekking op CJG, Veilig Thuis en publieke gezondheid. Conform voorgaande jaren is de realisatie van CJG en Veilig Thuis (samen € 160.000) verantwoord op de producten Wmo en Jeugdhulp.

Op het Fonds Gezondheidszorg (budget € 35.000) is € 10.000 besteed. Een aantal projecten is uitgevoerd in 2017 door onder andere de buurtsportcoaches. Voor de overige projecten zijn de voorbereidingen gestart in 2017 en is de effectieve uitvoering in 2018. € 5.000 aan voordelen betreffen diverse kleinere posten.

MOOI BORNE € 5.000 (N)

Bibliotheek € 33.000 (V)

De raming is hoger dan de werkelijke uitgaven wegens een lagere subsidie en een onderbesteding van het budget dat kan worden ingezet voor projecten in het kader van taalvaardigheid.

Openbaar groen en openluchtrecreatie € 174.000 (N)

De budgetten onder beheer zijn hoofdzakelijk toegekend voor het onderhoud aan de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. In 2017 gaat het hier met name over de budgetten van boomverzorging, speelplaatsen en beplanting.

Werkzaamheden die op deze vakgebieden plaatsvinden worden op een participatieve manier uitgevoerd overeenkomstig ons beleid. Hierdoor komen sommige processen in de vertraging waardoor bijvoorbeeld werken die in 2016 in samspraak met de inwoners zijn gestart in 2017 konden worden uitgevoerd. Hiernaast komen er participatievragen uit de leefomgeving waarover mee wordt gedacht en waaraan mee wordt gewerkt door de gemeente. Dit is een deel van de verklaring waarom er in 2017 meer geld is uitgegeven en in 2016 minder. Hiernaast is er meer aandacht geweest voor het aanpakken van verschillende problematische situaties met bomen waardoor meer geld is uitgegeven. Ook is uitvoering gegeven aan een afspraak op gebied van laanbomenonderhoud uit de jaren 90 die niet in de begroting was opgenomen. In de nieuwe begroting zal deze afspraak worden verwerkt. De budgetafrekening met betrekking tot de DVO 2017 met Twente Milieu vindt separaat van de jaarafsluiting plaats. Op dit moment is geen sprake van significante afwijkingen.

Recreatie en toerisme Ontwikkeling € 50.000 (V)

G E M E E N T E B O R N E

Het in de begroting 2017 gereserveerde bedrag van € 175.450 voor de verplaatsing van het spookhuis wordt in 2018 daadwerkelijk uitgegeven, inclusief de provinciale subsidie ten bedrage van € 117.725. Dat leidt voor het jaar 2017 tot een overschot op deze post.

Welzijn en educatie € 26.000 (V)

Interne doorbelastingen zijn voor € 26.000 hoger geraamd dan gerealiseerd.

BORNE WERKT € 458.000 (V)

Verkeersmaatregelen € 44.000 (N)

Het bedrag komt tot stand door heel diverse werkzaamheden. Belangrijkste overschrijding komt onder anderen door verkeerseducatie (25.000) voor scholen (verlichtingsweek, verkeersbrigadiers en lespakketten, examens e.d.) maar ook opdrachten voor reparatie verkeersportalen e.d.

Wegen, straten, pleinen € 444.000 (V)

Dit product heeft voor onderhoud bruggen een voordeel van € 250.000 welke meegaat in de budgetoverheveling. Hiernaast is er een subsidie van € 100.000 voor herinrichting Grotestraat ontvangen. Onderzoek naar de grootschalige vervanging van openbare verlichting is in 2017 opgestart. Mede hierdoor hebben er 2017 minder kleine vervangingen plaatsgevonden. Dit leidt tot een voordeel van € 43.000. Het resterende voordeel ontstaat doordat investeringen als de F35 Amerikalaan – Deldensestraat iets zijn uitgelopen. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 51.000 aan kapitaallasten.

Handel en ambacht promotie € 72.000 (V)

In 2017 is vanuit het ondernemersfonds opnieuw minder toegekend dan begroot. Overigens zijn nog niet alle aanvragen op de peildatum afgehandeld.

BETER BORNE € 268.000 (N)

Burgemeester en wethouders € 238.000 (N)

De voorziening Appa is de afgelopen jaren enkel voor de lopende wethouders geactualiseerd. Daarom zijn er actuele berekeningen opgevraagd voor de ex-wethouders. Hieruit is gebleken dat de huidige voorziening voor de ex-wethouders te laag is en dat er een extra dotatie nodig is van € 238.000.

Ondersteuning B en W € 26.000 (N)

Betreft overschrijding van doorbelaste kosten directie (veroorzaakt door overschrijding van opleidingsbudget als gevolg van organisatiebrede opleidingen in het kader van de organisatieontwikkeling).

Publiekszaken € 41.000 (N)

G E M E E N T E B O R N E

Bij een nieuw ingevoerd systeem voor functie-indeling en –waardering, is de functie van medewerker Publiekszaken een schaal lager ingedeeld. Aangezien alle medewerkers van Publiekszaken een salarisgarantstelling hebben, is er een nadeel ontstaan. Overigens, vanaf september 2017 is de functie opnieuw ingedeeld in de hogere (oorspronkelijke) functieschaal.

Baten secretarieleges burgerzaken € 37.000 (V)

Op 1 januari 2012 verviel het bijschrijven van kinderen in het paspoort van de ouders. In de aanloop naar deze datum zijn er eind 2011 en in de eerste maanden van 2012 massaal ID-kaarten verkocht aan kinderen met een looptijd van 5 jaar. Eind 2016 en in de eerste maanden van 2017 zijn deze ID-kaarten verlengd. Dit heeft geleid tot een piek in de verkoop van ID-kaarten en tot een hogere legesopbrengst ad € 37.000 voordeel.

Bestuurlijke samenwerking € 54.000 (N)

Door de Regio Twente zijn kosten voor trainees in 2015 abusievelijk niet in rekening gebracht. Dit is in 2017 gecorrigeerd, een nadeel van € 23.000. Borne neemt deel aan het Shared services netwerk Twente (SSNT) waarvoor geen bedrag begroot is. In 2017 bedroegen de kosten hiervoor € 25.000.

Met een aantal kleinere meevallers betekent dit een nadeel op het product van € 37.000.

BORNE ALGEMEEN € 283.000 (V)

Baten Reinigingsrechten en Afvalstoffenheffing € 84.000 (V)

De bruto-opbrengst van de aanslagen afvalstoffenheffing is hoger uitgevallen dan waar bij de begroting rekening mee is gehouden. Bij de BERAP is de areaalgroei niet aangepast, omdat dit product onderdeel uitmaakt van de 100%-kostendekkendheid systematiek, dat betekent dat meer- en minderkosten en opbrengsten op rekeningbasis worden gecorrigeerd met een storting in of onttrekking uit de voorziening reiniging en dus geen invloed heeft op het rekeningsaldo.

Baten Rioolheffing € 107.000 (V)

De bruto-opbrengst van de aanslagen rioolheffing is hoger uitgevallen dan waar bij de begroting rekening mee is gehouden. Bij de BERAP is de areaalgroei niet aangepast, omdat dit product onderdeel uitmaakt van de 100%-kostendekkendheid systematiek, dat betekent dat meer- en minderkosten en opbrengsten op rekeningbasis worden gecorrigeerd met een storting in of onttrekking uit de voorziening riolerings en dus geen invloed heeft op het rekeningsaldo.

Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar € 41.000 (V)

In 2017 leverde de korte termijn leningen wederom een renteopbrengst op door een negatieve rentenstand, namelijk bijna 41.000 Euro. Deze opbrengst in vooraf niet goed in te schatten, en wordt derhalve niet begroot.

Geldleningen en uitzettingen langer dan 1 jaar € 1.038.000 (N)

Door vernieuwing van de BBV mag vanaf 2016 alleen de werkelijke rente nog worden toegerekend aan de grondexploitatie. Daarbij moet rekening worden gehouden met de

G E M E E N T E B O R N E

verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Dit leidt tot een fors nadeel in de jaarrekening 2017. Bovenstaande is het gevolg van veranderende regelgeving (dus niet beïnvloedbaar). Hiertegenover staat overigens wel een positief effect van dezelfde omvang op de grondexploitaties. Echter, dit voordeel wordt over meerdere jaren pas bereikt. Daarnaast is er een voordeel gehaald doordat de rente op kortlopende geldleningen nog steeds laag is.

Gemeentefonds € 171.000 (V)

Het voordeel van € 171.000 ontstaat door de effecten van de september- en decembercirculaire 2017 (€ 23.000 nadeel), door verrekeningen van de jaren 2015 en 2016 (€ 160.000 voordeel) en door nog niet vastgestelde maatstaven bijstandsontvangers en lage inkomens (€ 34.000 voordeel). Aan uw raad wordt periodiek gerapporteerd, na het verschijnen van de circulaires, waarbij de (beleids-)wijzigingen en de financiële consequenties van het gemeentefonds meerjarig in beeld worden gebracht.

Algemene Baten en Lasten € 2.048.000 (V)

Het voordeel van € 2.048.000 wordt veroorzaakt door:

- stelpost autonome groei (€ 72.000 voordeel)
- niet vastgelegde gerealiseerde taakstellingen 12-15 (€ 90.500 nadeel)
- structurele taakmutaties uit het gemeentefonds w.o armoedebestrijding kinderen (€ 123.000 voordeel)
- incidentele taakmutatie uit het gemeentefonds voor de verhoogde asielinstroom (€ 144.500 voordeel)
- stelpost prijscompensatie welke tekorten op producten, ontstaan door prijsverhogingen, compenseert (€ 188.500 voordeel)
- taakstelling stelpost sociaal domein (€ 492.500 nadeel)
- voordelig saldo bestuursrapportage 2017 (€ 1.642.000 voordeel)
- geen kleine vervangingsinvesteringen die in een jaar worden afgeschreven (€ 500.000 voordeel)
- post onvoorzien (€ 58.000 voordeel)
- verschil in beginbalans door niet correct afsluiten van de vaste activa module bij de jaarrekeningen 2014 en 2015 (€ 91.000 nadeel)
- lagere doorbelasting door minder bestedingen op de kostenplaatsen (€ 51.000 voordeel)
- ontvangen belastingrestituties BTW compensatiefonds van 2012, 2013 en 2014 (€ 32.500 voordeel)
- stelpost compensatie personele capaciteit afdeling Grondgebied vanwege inzet projecten (€ 92.500 nadeel)
- overige kleine posten (€ 3.000 voordeel)

G E M E E N T E B O R N E

OZB-eigenaren € 65.000 (N)

Op basis van de verwachte areaaluitbreiding is de opbrengst OZB op basis van de rapportages van het GBT bij de BERAP naar boven bijgesteld. Achteraf is deze inschatting (hogere opbrengst van € 108.000 in plaats van € 48.000) iets te hoog geweest, waardoor er nu een lagere opbrengst ten opzichte van de bijgewerkte begroting wordt verantwoord.

Mutaties reserves € 1.139.000 (N)

Het negatieve saldo van 1.139.000 op het product E980 Mutaties Reserves wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- reserve De Veste 211.000 N, overhevelen van kredieten, hierdoor lagere kapitaallasten dan begroot
- reserve egalisatie onderhoud 208.0000 N, niet uitvoeren van groot onderhoud en dus ook geen dekking nodig uit reserve
- reserve nog te realiseren nieuw beleid exploitatie 194.000 N, dekking was ten onrechte via deze reserve begroot (ook reeds begroot via reserve beleidsontwikkeling)
- reserve beleidsontwikkeling 248.000 N door een hogere toevoeging van de bespaarde rente
- algemene reserve grondexploitatie 260.000 N door een hogere toevoeging van de bespaarde rente

Saldo Baten en Lasten na Bestemming € 42.000 (V)

Bij de vaststelling van de begroting is de begroting niet in de volle omvang sluitend gemaakt. Gestart is met een klein positief saldo, met als doel dat dit saldo beschikbaar bleef voor de nieuwe raad na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018.

1.5 Stijging lastendruk voor inwoners blijft beperkt

De gemeentelijke woonlasten bij een woning met een gemiddelde woningwaarde zijn in 2017 gestegen met 2,7% (van € 765 naar € 786). Landelijk zijn de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens gelijk gebleven (€ 723). Hiermee is de totale woonlastenstijging in Borne iets gestegen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Voor 2017 is voor de tariefstijgingen uitgegaan van een inflatiepercentage van 0,2%. De afvalstoffenheffing en reinigingsrechten zijn met 2,7% verhoogd om 100% kostendekking te realiseren. De onroerende zaakbelasting steeg 1,8% extra ten opzichte 2016. De rioolheffing steeg met iets meer dan 4,6% waardoor de geraamde lasten voor 100% werden gedekt door de geraamde inkomsten.

2.1 Strategische projecten op koers

Bij elk programma van het jaarverslag zijn de (strategische) projecten vermeld. De zes doorlopende strategische projecten hebben we veelal in een paragraaf 'projecten' bij elk programma opgenomen. Dit betreffen:

- Bornsche Maten (in programma Leve Borne onder projecten)
- 't Wooldrik (in programma Meedoen in Borne, onder projecten)
- Westermaat De Veldkamp (in programma Borne Werkt, onder projecten)
- Centrum (in programma Borne Werkt, onder projecten)
- Verbindingsweg met spooronderdoorgang (in programma Borne Werkt, onder projecten)
- Regisserende netwerkorganisatie (in programma Beter Borne)

G E M E E N T E B O R N E

De volgende (strategische) projecten zijn in 2017 gerealiseerd:

- Zuidelijke randweg (in programma Borne Werkt, onder projecten / de financiële afsluiting vindt plaats in 2018)

3.1 *Onttrekking rekeningresultaat is conform de door de raad vastgestelde uitgangspunten*

Uitgangspunt voor dit bestemmingsvoorstel zijn de door uw raad vastgestelde uitgangspunten en reeds genomen besluiten:

- a. Reeds eerder genomen raadsbesluiten die gecorrigeerd moeten worden op het jaarresultaat;
- b. Verplichtingen die betrokken worden bij de resultaatsbestemming waarvan uw raad in 2017 of eerder een besluit heeft genomen en waarvan verwacht mag worden dat de uitgaven in 2018 plaatsvinden;
- c. Onttrekkingen en stortingen in/uit de reserve grondexploitatie waartegenover stortingen en onttrekkingen in/uit voorzieningen staan;
- d. Voor specifieke knelpunten waar gedurende het jaar 2016, dan wel in de begroting van het komend jaar, geen rekening mee is gehouden worden voorstellen gedaan;
- e. Voor het restant worden de spelregels met betrekking tot het weerstandsvermogen toegepast: 25% van het jaarresultaat toevoegen aan de Algemene reserve, 25% aan de Algemene reserve grondexploitatie en 50% van het jaarresultaat aan de Reserve beleidsontwikkeling. Indien het jaarresultaat negatief is zal eerst de Reserve beleidsontwikkeling worden aangesproken. Mocht de Reserve beleidsontwikkeling hiertoe niet toereikend zijn dan zal de Algemene reserve worden aangesproken.

Ad. a Voorfinanciering uit opbrengsten reclamebelasting

De aanslagoplegging reclamebelasting 2017 heeft plaatsgevonden in juni. We verwachten dat, rekening houdend met de perceptiekosten en met de nog te ontvangen reclamebelasting over 2017, er voor een bedrag van € 81.681 conform de afspraken met de Stuurgroep Reclameheffing, verrekend moet worden in 2018.

Ad. b Storting in bestemmingsreserve budgetoverheveling

Op uw vergadering van 6 maart 2018 heeft u besloten om een bedrag van € 615.225 over te hevelen en te storten in de daarvoor ingestelde bestemmingsreserve budgetoverheveling. Hierbij gaat het om verplichtingen die in 2017 zijn ontstaan en waarvan de uitgaven pas in 2018 zullen plaatsvinden. Conform de BBV moeten deze bedragen middels resultaatbestemming worden overgeheveld.

Ad. c Onttrekking uit reserve decentralisatie Sociaal Domein

Met de komst van de nieuwe taken Wmo2015 (begeleiding en dagbesteding), alle jeugdhulp per 2015 en de Participatiewet, heeft uw raad besloten dat deze budgettair neutraal zijn. De oude Wmo-taken zoals huishoudelijke ondersteuning en vervoersvoorzieningen / woonvoorzieningen, vallen hier niet onder.

Het rijk stelt voor deze nieuwe taken een integratie-uitkering beschikbaar, aanvankelijk was dat voor de jaren 2015 t/m 2017, maar dit is verlengd tot en met 2018.

G E M E E N T E B O R N E

De overschotten die we in voorgaande jaren hadden, zijn gestort in de Reserve Sociaal Domein. Deze reserve is door uw raad ingesteld om tegenvallers op de nieuwe taken in de toekomst te kunnen opvangen, vanuit de verwachting dat tijdens de implementatie niet vanaf het begin alle kosten direct helder in beeld zouden zijn. Hiermee heeft uw raad vroegtijdig geanticipeerd op eventuele toekomstige tegenvallers. Tot en met het jaar 2016 hebben we bedragen kunnen toevoegen aan de reserve (€ 3.349.677 positief per 01-01-2017), het jaar 2017 laat een flinke tegenvaller zien vooral met betrekking tot de jeugdbudgetten. Dit speelt overigens niet alleen in Borne, maar is een landelijk probleem. De onttrekking 2017 uit de Reserve Sociaal Domein bedraagt € 2.044.010. Na vaststelling van de jaarrekening 2017 resteert € 1.305.667 positief. Daarnaast heeft uw raad vorig jaar € 675.000 beschikbaar gesteld (onttrekking Reserve Sociaal Domein) voor de Transformatieagenda Wmo2015, jeugdhulp en Participatiewet de komende jaren. Dit betekent dat er een bedrag van € 630.667 resteert om tegenvallers vanaf 2018 op te vangen. Tot en met 2017 is het ons gelukt tegenvallers op te vangen met behulp van overschotten uit voorgaande jaren. Vanaf 2018 verwachten wij dat ons dat niet meer gaat lukken vanwege dalende rijksbudgetten en een negatief saldo ten aanzien van jeugdbudgetten. Met behulp van de Transformatieagenda proberen we deze tendens te keren, maar dat is een proces van meerdere jaren voordat dat positieve effecten op de budgetten laat zien. Bovendien is op dit moment nog niet duidelijk wat de effecten zijn van het opnemen van de integratie-uitkering in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Landelijk zullen hier herverdeeleeffecten gaan optreden. Voor Borne kan dit zowel positief als negatieve effecten hebben.

Ad. c Storting/onttrekking in/uit algemene reserve grondexploitatie

In de jaarrekening is in totaal voor € 163.739 aan baten binnen de grondexploitaties opgenomen die ten gunste komen van de reserve grondexploitatie. Het gaat hierbij om stortingen in voorzieningen de Veldkamp, Bornsche Flieren en het RBT. Hiertegenover staat een positiever effect op de exploitatie van Bornsche Maten en Kernrand Borne West, waardoor deze voorzieningen neerwaarts bijgesteld kan worden. Voor een uitgebreid overzicht verwijzen wij u naar de paragraaf Grondbeleid.

Daarnaast is zowel bij de grondexploitatie Oosterveld Zenderen, de grondexploitatie Kollergang en de grondexploitatie Wijkerslocatie Olde Engberink sprake geweest van tussentijdse winstneming. Het totaalbedrag van € 739.897 wordt conform de afspraken met uw raad gestort in de algemene reserve grondexploitatie.

Ad. d Specifieke knelpunten

Er zijn geen specifieke knelpunten waar voorstellen voor worden gedaan.

Ad. e Te bestemmen resultaat volgens spelregels

Na bovenstaande bestemmingen resteert een negatief resultaat van € 1.475.542 om te bestemmen. Wij stellen u voor om hiervan, conform de door uw raad vastgestelde spelregel, 100%, zijnde € 1.475.542 te onttrekken uit de reserve beleidsontwikkeling en de hoogtes van de algemene reserves op het niveau te brengen conform de met uw raad vastgestelde spelregels.

G E M E E N T E B O R N E

3.2 Weerstandspositie voldoet aan afgesproken normen

Zowel de beschikbare als de benodigde weerstandscapaciteit is gedaald, wat heeft geleid tot een verandering in de ratio. De ratio is afgerond 3,4 en daarmee ruim boven de door de gemeenteraad gestelde norm van 1,0. Het weerstandsvermogen is dus op gewenst niveau.

3.3 Schuldpositie is verbeterd

De hoeveelheid schuld ten opzichte van het eigen vermogen is gedaald. De VNG geeft als leidraad dat, wanneer de netto schuldquote boven de 130%, dit een punt van aandacht moet zijn. Daar zit de netto schuldquote (123%) onder. Vorig jaar was de netto schuldquote nog 127%.

4 Kanttekeningen

1.1. Een aantal ontwikkelingen is vertraagd of vindt aanvullend onderzoek plaats.

- Nota Grondbeleid is niet geactualiseerd. Zal alsnog in 2018 plaatsvinden.
- Vaststelling woonvisie is vertraagd omdat de gemeenteraad een betere borging wenste van de specifieke Bornse behoeften op een aantal aspecten van de woningmarkt. Middels aanvullende analyse is deze visie alsnog in maart 2018 vastgesteld.
- Voorkeurstracé gemeentelijke verbindingsweg is vastgesteld. Echter wel met aanvullende onderzoeken opgedragen vanuit de raad. Enerzijds de eventuele behoefte aan een directe ontsluiting vanuit de Molenkamp op de verbindingsweg, anderzijds onderzoek naar een structurele oplossing van de verkeersproblematiek in Zenderen.

5 Kosten, baten en dekking

Zie voor toelichting en overwegingen de argumenten 1.4 en 3.1. en 'wat heeft het gekost' per programma.

Bij de bestuursrapportage 2017 verwachtten wij een voordeel van € 1.647.000. Op basis hiervan is de begroting gewijzigd. Ten opzichte van de gewijzigde begroting levert de rekening 2017 uiteindelijk een nadeel op van € 1.949.679. Dit verschil wordt voor een grootste deel verklaart door het treffen van de voorziening en de nadelen in het sociaal domein. Het betreft voor een deel facturen uit de jaren 2015 en 2016, alsmede op basis van geactualiseerde gegevens, van met name de jeugdhulpverlening, die leidden tot een hoger nadeel dan was voorzien.

Het negatief rekeningresultaat van € 1.949.679 wordt bestemd conform de door de raad vastgestelde uitgangspunten. Door deze uitgangspunten leidt dit tot een bestemming zoals onder argument 3.1 Ad e. is vermeld.

6 Communicatie

Evaluatie jaarrekening proces

In uw vergadering op 10 juli jongstleden hebt u de jaarrekening 2017, zonder controleverklaring en zonder inhoudelijke behandeling, als hamerstuk vastgesteld. Dat is uiteraard geen wenselijke situatie. De jaarrekening 2017 is tot stand gekomen na een zeer moeizaam verlopen proces. Wij hebben u aangegeven dat onder verantwoordelijkheid van de algemeen directeur

G E M E E N T E B O R N E

een nadere analyse zou worden verricht naar de oorzaken hiervan. Het onderzoeksrapport wordt een dezer dagen afgerond. De analyse is met een onafhankelijke externe blik namens het bureau Necker van Naem getoetst en voorzien van conclusies en aanbevelingen. De rapportage wordt besproken in onze collegevergadering van 18 september aanstaande, waarna wij u zo snel mogelijk nader zullen informeren. De rapportage gaat voor een belangrijk deel in op de noodzakelijke verbeteringen met betrekking tot de interne beheersing. Ook de accountant maakt daarvan melding in zijn verslag van bevindingen. Die noodzakelijke verbeteringen raken het proces van organisatieontwikkeling, waarover we uw raad periodiek bijpraten. Met uw presidium hebben we in een eerdere fase al afgesproken de voortgang van de organisatieontwikkeling te bespreken op dinsdag 9 oktober aanstaande. Wat ons betreft is dat ook een goed moment om nader met u in gesprek te gaan over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen die worden gedaan met het oog op versterking van de kwaliteit van de interne beheersing.

7 Vervolg na besluitvorming

Na besluitvorming door de gemeenteraad worden de beslispunten administratief verwerkt. De vastgestelde jaarstukken worden toegestuurd aan de provincie Overijssel als toezichthouder.

Voorstel

Aan de raad wordt voorgesteld om:

1. Het besluit inzake de vaststelling van de jaarstukken 2017 van 10 juli 2017 in te trekken;
2. Kennis te nemen van het accountantsverslag over 2017 en het rapport rechtmatigheid 2017;
3. De jaarstukken 2017, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, opnieuw vast te stellen
4. Kennis te nemen van de voortgang van de strategische projecten;
5. Het nadelig rekeningresultaat 2017 van € 1.949.679 als volgt te bestemmen, een bedrag van:
 - a. € 81.681 te verrekenen met het beschikbare budget uit de reclamebelastingopbrengsten in 2017;
 - b. € 615.225 te storten in de bestemmingsreserve budgetoverheveling;
 - c. € 2.044.010 te onttrekken uit de reserve decentralisaties sociaal domein;
 - d. € 1.475.542 te onttrekken uit de reserve beleidsontwikkeling;
 - e. € 376.761 te onttrekken uit de algemene reserve en deze toe te voegen aan de algemene reserve grondexploitatie;
 - f. € 2.205.194 te onttrekken uit de algemene reserve grondexploitatie en deze toe te voegen aan de reserve beleidsontwikkeling.

Bijlage(n)

Corsa-bijlagennummers:

18int03346 Raadsbesluit

18 bij03380 Jaarstukken 2017

18bij03381 Wijzigingsverslag Jaarstukken 2017

Borne, 11-9-2018

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

G.J. Rozendom

mr. drs. R.G. Welten

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2017	5
Leve Borne	6
Wat wilden we bereiken?	7
Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?	9
Wonen en woonomgeving	9
Duurzaamheid	11
Leefbaarheid en veiligheid	14
Projecten	16
Wat heeft het gekost?	17
Meedoen in Borne	19
Wat wilden we bereiken?	20
Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?	22
Onderwijs en ontwikkeling	22
Maatschappelijke participatie	23
Gezondheid en zorg	25
Overige activiteiten	26
Projecten	27
Wat heeft het gekost?	27
Mooi Borne	29
Wat wilden we bereiken?	30
Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?	31
Cultuur en vrije tijd	31
Overige activiteiten	33
Projecten	33
Wat heeft het gekost?	33
Borne Werkt	35
Wat wilden we bereiken?	36
Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?	38
Mobiliteit en bereikbaarheid	38
Werk en inkomen	40
Ondernemen en voorzieningen	41
Ruimtelijke kwaliteit	41
Projecten	41
Wat heeft het gekost?	42
Beter Borne	43
Wat wilden we bereiken?	44
Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?	45
Dienstverlening en identiteit	45
Bestuurlijke vernieuwing - relatie burger overheid	46
Wat heeft het gekost?	47

Borne Algemeen.....	48
Weerstandsvermogen en lastendruk.....	48
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	48
Overhead.....	49
Vennootschapsbelasting.....	49
Wat heeft het gekost?.....	50
Paragrafen.....	51
Paragraaf Financieel weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	52
Paragraaf Lokale heffingen.....	56
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen.....	62
Paragraaf Financiering.....	70
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	72
Paragraaf Verbonden partijen.....	78
Paragraaf Grondbeleid.....	97
Jaarrekening 2017.....	104
Waarderingsgrondslagen.....	105
Overzicht van baten en lasten 2017.....	109
Informatie Wet normering topinkomens (WNT).....	111
Rechtmatigheid.....	112
Baten en lasten per programma en toelichting.....	113
Incidentele baten en lasten.....	147
Structurele en incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	149
Balans per 31 december 2017.....	150
Toelichting balans.....	152
Bijlagen IMG en Ontwikkelagenda.....	165
Overzicht SISA.....	167
Bijlage Taakvelden.....	169
Controleverklaring.....	171
Bijlagen.....	172
Indicatoren.....	173
Afkortingenlijst.....	185

Jaarverslag 2017

Gemeente Borne

Leve Borne

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Inwoners van Borne wonen en leven in een duurzame en veilige leefomgeving

Raadsprogramma 2014-2018

Wonen

De raad wil het profiel van Borne als gewilde woongemeente verder versterken door wonen voor alle groepen mogelijk te maken en een duurzame en veilige woonomgeving te stimuleren. Bij wonen ligt de nadruk op woningen voor starters en singles, levensloopbestendige woningen en verduurzaming van de bestaande woningvoorraad.

Leefbaarheid en veiligheid

Bij veiligheid richt de raad zich de komende vier jaar op een veilige woon- en leefomgeving door participatie van inwoners en het tegengaan van overlast door verkeer. Hierbij vormt de Maatschappelijke veiligheidsagenda de leidraad.

Duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid wil de raad weten waar Borne staat, het ambitieniveau bepalen en hiervoor structureel beleid ontwikkelen. Onderdeel hiervan is het afvalbeleid. De duurzaamheidsagenda die samen met de samenleving is opgesteld wordt uitgevoerd.

Beleidsdoelen

1. Voldoen aan kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte

De demografische druk (jongeren en ouderen ten opzichte van 20 tot 65-jarigen) is toegenomen van 78,6 tot 79,3 (landelijk: 69%).

De waardering van inwoners voor de zorg die de gemeente heeft voor het woon- en leefklimaat is gelijk gebleven (6,8). Landelijk is dit 6,7.

- Met het actualiseren van Woonvisie zet Borne is het profiel van Borne als gewilde woongemeente verder versterkt.

2. Groei van het aantal inwoners naar uiteindelijk 28.000

Het aantal inwoners is met 769 toegenomen tot 23.116.

3. Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving

Afval scheiden bij de bron is in Borne toegenomen van 60% naar 65%. Dit is boven de landelijke streefnorm van 56%. Inwoners geven de inzameling van afval een 7,3, terwijl dat in 2016 nog 6,5 was. In 2017 werd nog 176 kg restafval per bewoner aangeboden. Dit is minder dan 2016 (222 kg) maar nog boven het streven van 50 kg in 2030.

De afkoppeling van hemelwater vordert gestaag, in 2017 13,7% tegenover 12% in 2016.

- Op het gebied van duurzaamheid hebben we onze bestuurlijke doelen vastgesteld.
- We hebben in beeld gebracht welke maatregelen we kunnen treffen om 4 gemeentelijke gebouwen energieneutraal te maken en ook hebben we in beeld hoe groot de opgave is om Twente energieneutraal te maken en hoe dat bereikt kan worden.
- We hebben een start gemaakt met het verduurzamen van de openbare buitenverlichting.
- Door middel van het inkoopbeleid wordt invulling gegeven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- Het is gelukt om de hoeveelheid restafval per bewoner ten opzicht van 2016 aanzienlijk terug te dringen.

4. Veiligheid bewaken en borgen

Het percentage inwoners dat zich veilig voelt in de buurt is toegenomen van 89% tot 92%. De buurt wordt door inwoners gewaardeerd met een 8,2.

- Inwoners voelen zich veilig in de gemeente Borne.

Lijst indicatoren

De volledige lijst indicatoren is in de bijlagen opgenomen.

Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?

Wonen en woonomgeving

Beleidsdoel 1: voldoen aan de kwantitatieve en kwalitatieve woningbehoefte.

Beleidsdoel 2: groei van het aantal inwoners naar 28.000.

Raadsprogramma 2014-2018

Woonvisie	
Doel	Kwalitatief goede en betaalbare woningen
Initiatief	College van B en W
Kaders	Actualiseren woonvisie Balans tussen vraag en aanbod op de woningmarkt Gebaseerd op inventarisatie van vraag en aanbod Stimuleren ontwikkeling Bornsche Maten Commerciële voorzieningen Bornsche Maten Betaalbare huurwoningen voor starters en singles Revitalisatie bestaande woningen Levensloopbestendige woningen
Agenda	In 2014
Bornsche Maten	
Doel	Realiseren van 2700 woningen
Initiatief	College van B en W
Kaders	Flexibiliteit in woningontwikkeling Faciliteiten en voorzieningen op wijkniveau
Agenda	P&C-cyclus en planning projecten

Woonvisie

Op 25 mei 2017 heeft het college ingestemd met de ontwerp-Woonvisie Borne 2017-2027 als beleidsdocument om tot een toekomstbestendige woningvoorraad in de gemeente Borne te komen. Daaropvolgend heeft de ontwerp-Woonvisie in de periode van 31 mei tot en met 11 juli ter inzage gelegen.

Het gaat hier om een compacte Woonvisie waarin op hoofdlijnen is geformuleerd waar we in de komende tien jaar op het gebied van wonen naar toe willen. Met deze Woonvisie, inclusief de reactienota, heeft het college op 29 september 2017 ingestemd. De gemeenteraad heeft echter op 7 november 2017 besloten de Woonvisie niet te behandelen, maar eerst opdracht te geven tot het uitvoeren van een quickscan met betrekking tot de Bornse behoefte. Een raads werkgroep heeft aangegeven op welke wijze de resultaten van deze quickscan dienen te worden verwerkt in de woonvisie. Dit proces heeft geleid tot een geactualiseerde ontwerp-Woonvisie die begin 2018 door het college opnieuw ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Bornsche Maten

De verantwoording hierover is opgenomen bij projecten onder 'overige activiteiten'.

Ruimtelijke Ordening

In 2015 is door de raad van de gemeente Borne de Structuurvisie Borne 2030 vastgesteld, op basis van de Wet Ruimtelijke Ordening. In deze structuurvisie is op hoofdlijnen het beleid voor de ruimtelijke inrichting en ontwikkeling tot 2030 voor het grondgebied van Borne vastgelegd. Deze structuurvisie volgt de ambities van de toekomstvisie "Mijn Borne 2030; Dynamische dorpen".

Behorend bij de structuurvisie is in 2015 door de gemeenteraad tevens een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Dit uitvoeringsprogramma voorziet in concrete uitvoeringsmaatregelen voor de korte termijn en geeft een doorkijk op de uitvoering van projecten op middellange en lange termijn. Bij de vaststelling van de structuurvisie is besloten om periodiek het uitvoeringsprogramma te updaten.

In 2018 is een begin gemaakt met de actualisatie van het uitvoeringsprogramma. Hierbij wordt uitvoering gegeven aan de op basis van de Omgevingswet vereiste integratie tussen alle beleidsvelden die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving en is tevens, voor zover mogelijk, een doorkijk gegeven op de fysieke aspecten uit de andere beleidsvelden.

Daarnaast heeft er in de afgelopen jaren een actualiseringsslag van de vigerende bestemmingsplannen plaatsgevonden. De plannen die in de komende raadsperiode nog dienen te worden geactualiseerd zijn Molenkamp en Elhorst Vloedbelt. Dit laatste plan is buiten het bestemmingsplan Buitengebied gehouden, vanwege de discussie over de realisatie van een mestvervaardingsinstallatie op die locatie. Al deze inspanningen hebben ertoe geleid dat Borne in het kader van het Interbestuurlijk Toezicht (IBT) inmiddels volgens de provincie Overijssel weer "groen" scoort op het beleidsterrein RO.

Elhorst-Vloedbelt

Tegen de door Gedeputeerde Staten van Overijssel (GS) verleende vergunning voor het vestigen van een mestverwerkingsinstallatie op de locatie Elhorst-Vloedbelt, hebben uw raad en ons college beroep ingesteld bij de Raad van State. Op 18 oktober 2017 heeft de Raad van State uitgesproken dat een mestverwerkingsinstallatie niet past in het ter plaatse geldende bestemmingsplan.

Over de ontstane situatie en de wijze waarop de plannen van Twence voor een mestverwerkingsinstallatie alsnog gerealiseerd zouden kunnen worden op de desbetreffende locatie, heeft een afvaardiging van ons college eind 2017 een tweetal gesprekken gevoerd met een afvaardiging van het college van Gedeputeerde Staten. Daarbij is nadrukkelijk aangegeven dat Borne bereid is om een bestemmingsplanprocedure te doorlopen, op basis van de plannen van Twence, mits de voorbereiding hiervan plaatsvindt in een open en transparant proces, waarin alle belangen aan de orde komen en er onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn om de locatie Elhorst-Vloedbelt en omgeving bij te laten dragen aan doelen op het gebied van energietransitie, natuurontwikkeling en recreatie. Het college van GS heeft echter eind december 2017 besloten tot het in procedure brengen van een provinciaal inpassingsplan.

Duurzaamheid

Beleidsdoel 3: duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving.

Raadsprogramma 2014-2018

Duurzaamheid	
Doel	Streven op termijn naar energieneutrale gemeenschap
Initiatief	College van B en W
Kaders	Evaluatie startnotitie Duurzaamheid door gemeenteraad Verkrijgen van inzicht in stand van zaken duurzaamheid Ambitieniveau voor structureel beleid bepalen Afval inzamelen, verwerken en vermarkten is deel van uitvoering duurzaamheid
Agenda	2015

Duurzame samenleving

De bestuurlijke doelen zijn verder uitgewerkt in het Duurzaamheidsbeleid dat in 2017 is vastgesteld. In het Duurzaamheidsbeleid is opgenomen dat we de volgende doelen nastreven:

- Streven naar een energieneutrale regio in 2050 (doelstelling Europa/Nederland).
- In 2030 hergebruiken we in Twente 90% van ons afval.
- In 2030 produceren we in Twente jaarlijks maximaal 50 kilo restafval per inwoner.
- In 2020 is in Twente de CO₂-uitstoot met 25% verminderd t.o.v. 1990 (uitspraak rechter).
- In 2023 komt 20% van het energiegebruik in Twente uit hernieuwbare bronnen (doelstelling provincie Overijssel).

Om de doelen te realiseren worden twee sporen gevolgd (die uiteraard met elkaar verbonden zijn). Het gaat hierbij om een spoor gericht op het in stand houden en ontwikkelen van duurzaamheid gerelateerd aan gemeentelijke projecten en producten. En daarnaast een spoor gericht op het inbedden van duurzaamheid in de gemeentelijke cultuur. Om dit te realiseren wordt de focus gelegd op:

- 5 speerpunten:
 - Verduurzamen (gemeentelijk) vastgoed
 - Duurzame mobiliteit
 - Duurzaam energiegebruik en –opwekking
 - Duurzaam afvalbeheer
 - Maatschappelijk verantwoord ondernemen (o.a. duurzaam beheer, onderhoud en aanleg & duurzaam inkoopbeleid)
- Duurzaam denken en doen; een communicatietraject en de oprichting van een netwerk van ambassadeurs

Verduurzaming vastgoed

De maatregelen om 4 gemeentelijke gebouwen (gemeentehuis, kulturhus, 2 gymzalen) energieneutraal te maken zijn in beeld gebracht. In samenwerking met de provincie wordt onderzocht welke financieringsvorm hierbij past. Medio 2018 wordt een voorstel aan de raad voorgelegd over de verduurzamingsopties.

Energie

Het energieloket is van de gemeente naar de Stichting Borne Energie overgedragen. Zij verzorgen de helpdeskfunctie (telefonisch, digitaal en fysiek) en richten zich op voorlichting via huisbezoeken (wooncoaches) en een buurtaanpak (zoals in de Akker/Warande).

In regionaal verband is de Twentse Energie Strategie (TES) opgesteld. In de Twentse Energiestrategie is in beeld gebracht hoe groot de opgave is om Twente energieneutraal te maken en hoe dat bereikt kan worden.

Het project 'Grootschalige Vervanging Openbare Verlichting' is opgestart, waarbij wordt onderzocht hoe de openbare verlichting energiezuiniger vorm kan worden gegeven.

Een aardgasloze 3e fase van de Bornsche Maten wordt uitgewerkt, waarbij de benodigde energie duurzaam wordt opgewekt.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Door middel van het inkoopbeleid wordt invulling gegeven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen (in het inkoopbeleid is duurzaamheid als één van vier ethische en ideële uitgangspunten opgenomen). Via het Convenant Duurzaam Beton wordt invulling gegeven aan het begrip circulaire economie (door hergebruik van materialen bij de realisatie van werken).

Afvalverwijdering en -verwerking

In 2017 is de eerste fase van het nieuwe afvalbeleid ingevoerd. Dit betreft de verpakkingencontainer in combinatie met 4-wekelijks inzamelen. De eerste resultaten zijn positief, maar er zijn nog grote inspanningen nodig om het uiteindelijke doelreductie van de hoeveelheid restafval tot 50 kilo per inwoner per jaar in 2030 te kunnen realiseren. Hiervoor dienen nieuwe stappen te worden gezet in het afvalbeleid, waar in de loop van 2018 voorstellen voor worden gedaan.

Water en riolering

Regionaal

In 2017 heeft het Twents waternet (samenwerkingsverband tussen de 14 Twentse gemeenten en waterschap Vechtstromen) een nieuwe stip aan de horizon gezet onder de noemer "Twents water verbindt van waterwinst naar waterbewustzijn 2018-2028". Het is een voortzetting op het in 2012 gesloten akkoord dat gericht is op de drie K's: kostenbesparing, kwaliteit vergroten en kwetsbaarheid verminderen. Volgens het Deltaplan klimaatadaptatie wordt de komende jaren actief ingezet op het uitvoeren van een stresstest om inzicht te krijgen in de kwetsbaarheid bij weersextremen.

Lokaal

Jaarlijks wordt het waterloket geactualiseerd. Het waterloket geeft antwoord op verschillende vragen en verstrekt informatie op watergebied. Actueel is de zorgplicht voor het grondwater. Meer inwoners ervaren hoge grondwaterstanden. Gemeente Borne is over het algemeen voorzien van een goed drainerend systeem in de openbare ruimte.

Hieronder enkele werkzaamheden die bijgedragen hebben aan het duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving:

- Samen met de wijkorganisatie Letterveld/Kerkedennen en de wijkbewoners zijn de vijvers Gaspeldoorn opgeschoond en is de omgeving opgeknapt. Omwonenden zijn nadrukkelijk betrokken bij de planvorming om de leef- en woonomgeving te verbeteren. Een mooi resultaat dat naar volle tevredenheid van de wijkorganisatie tot stand is gekomen.
- Voor de Bornsche Maten fase 3 is samen met Waterschap Vechtstromen een waterhuishoudkundig plan opgesteld en afgerond. Belangrijke factoren zijn: hemelwater en afvalwater gescheiden houden, veiligheid bieden tegen overstromingen en water niet afwentelen.
- De herinrichting van de Oude Deldensestraat is voor de ontwikkeling van het waterbeheer een mooi voorbeeld. Ondergronds is een schoonwaterleiding aangelegd om het hemelwater apart van het afvalwater in te zamelen. Daarnaast heeft het merendeel van de aanwonenden actief deelgenomen om op eigen terrein het hemelwater van het afvalwater te ontkoppelen.
- Waterschap Vechtstromen heeft na de fusie tussen de waterschappen "Regge en Dinkel" en "Velt en Vecht" de wateren op de legger herzien. De wateren die niet voldoen aan de vastgestelde criteria worden van de legger gehaald en voor beheer en onderhoud overgedragen aan de perceeleigenaar. Voor Borne is het een (zeer) beperkt deel, maar zeker niet onbelangrijk. In samenhang met een aantal perceeleigenaren kern Hertme is bij het

waterschap bezwaar aangetekend om ervoor te zorgen dat essentiële watergangen op de waterschapslegger worden behouden.

- Met het plaatsen van mammoet Boris is in de directe omgeving gelijktijdig meer beleving gegeven aan de innovatieve opvang van het hemelwater. Het maaiveld is voor een deel in het terrein verlaagd en ingezaaid met gras, een wadi-inrichting. De verlaging heeft een speels karakter, maar moet hevige regenval en overtollig water opvangen en bergen. Door de extra waterberging wordt het centrum van Borne ontlast.

Bodem

Actualisatie bodembeheernota met de bodemkwaliteitskaart uit 2011

Als gevolg van monitoringsactiviteiten en vooral vanwege een wettelijke verplichting om onze bodemkwaliteitskaart eens in de vijf jaren te herzien, is er een proces gestart om het beleid op basis van het Besluit bodemkwaliteit bij te sturen. Hiermee is al in 2016 begonnen, waarna in 2017 hier een vervolg aan is gegeven. Hiervoor wordt regionaal samengewerkt. Deze samenwerking heeft geleid tot één concept regionale bodemkwaliteitskaart met bijbehorende bodembeheernota. Naar verwachting wordt het regionale document in de 2e helft van 2018 aan de raad voorgelegd ter besluitvorming.

Beheer gemeentelijke begraafplaats

In 2017 zijn verschillende vrijwilligersinitiatieven opgezet op de begraafplaatsen. Op de Joodse begraafplaats is een groep van 3 vrijwilligers actief die, incidenteel ondersteund door buurtbewoners, bijna wekelijks onderhoud pleegt. Deze vrijwilligers worden ook incidenteel ingezet op de Algemene begraafplaats. Hier is ook een vrijwilligersgroep gestart die een permanente bezinningsruimte heeft gerealiseerd in het Poortgebouw.

Het onderhoud door Twente Milieu op de Algemene begraafplaats voldeed in 2017 ruim aan het met de raad afgesproken niveau Basis plus. Er werden in 2017 geen klachten ontvangen over de staat van het onderhoud. Door Twente Milieu is in 2017 begonnen met de aanleg van een nieuwe urnenmuur op het oude opslagterrein. Bij de totstandkoming van deze urnenmuur en de inrichting van de directe omgeving is duurzaamheid een belangrijk thema geweest. Deze fraaie nieuwe voorziening is begin 2018 opgeleverd.

Leefbaarheid en veiligheid

Beleidsdoel 4: veiligheid bewaken en borgen.

Buurtontwikkeling	
	Veiligheid (in de buurt)/tegengaan overlast Hondenbeleid Participatie/wijkgericht werken Mobiliteit en verkeersveiligheid
Doel	Vergroten leefbaarheid en veiligheid door participatie buurtbewoners 'Nabijheid, als mens, naast mens.'
Initiatief	Gemeenteraad
Kaders	Maatschappelijke veiligheidsagenda gemeente Borne 2013-2016 In gesprek gaan met strategische partners vanuit de vraagstelling op welke wijze de leefbaarheid en veiligheid kan worden vergroot en welke bijdrage de partners kunnen leveren. Aanpak: gezamenlijke bijeenkomst, gevolgd door themasessies. Werkvorm nader te bepalen.
Agenda	Tweede helft 2014 (kaders bepalen); in september werkgroep samen stellen.
Strategische partners	Dorps- en wijkorganisaties Stuurgroep Leefbaarheid en veiligheid: - Politie- Brandweer- Woonbeheer- Welzijn Borne- Gemeente Kulturhus (dorps- en wijkcoördinatie) Werkgroep Neje Noaberschap Bornse huisartsen Scholen Lokale media

Buurtontwikkeling

In Borne hebben we met de wijkcoördinator bij het Kulturhus een spin in het web gecreëerd waar het gaat om het stimuleren en faciliteren van initiatieven in buurten en wijken. De wijkcoördinator legt verbindingen en helpt initiatieven verder. Enkele voorbeelden uit het afgelopen jaar zijn de begraafplaats (poortgebouw en monument voor het ongebooren kind), de Meijlingsgaarde (ontmoeten en gezamenlijk onderhoud plein) en de Van Heemskerkstraat (speellocatie als middelpunt van de buurt). Wijkbijeenkomsten en vergaderingen van dorpsraden en wijkraden zijn bezocht om op te halen wat er leeft en actief in te kunnen spelen op wensen en ideeën die bijdragen aan buurtontwikkeling. Willen we voortvarend zijn in deze aanpak dan zijn in de toekomst aanvullende middelen nodig.

De werkgroep Neje Noaberschap, waarin verschillende partners samenwerken, heeft zich in 2017 verder doorontwikkeld. Er is een actieplan opgesteld en binnen de tender Overheidsparticipatie en Burgerkracht zijn sessies gehouden om te kijken hoe deze netwerkgroep verder kan bijdragen aan verbinding en het vergroten van leefbaarheid en veiligheid in onze gemeenschap. Partners zijn benaderd en een koers is bepaald: alle sociaal/maatschappelijke initiatieven in kaart brengen en van elkaar leren en elkaar helpen door verbinding en ontmoeting. De wijkcoördinator heeft hierin een aanjagende rol.

Hondenbeleid

Eind 2016 is het hondenbeleidsplan vastgesteld. Een van de aanbevelingen is om losloopgebieden te realiseren. In november 2017 zijn twee inloopavonden geweest waar inwoners geschikte

losloopgebieden hebben aangegeven. Dit heeft geleid tot 39 mogelijk locaties. Deze 39 locaties zijn beoordeeld en uit deze beoordeling zijn begin 2018 negen locaties door het college aangewezen. Een andere aanbeveling is om de regels in de Algemene Plaatselijke Verordening voor honden aan te passen. Dit is eind 2017 gerealiseerd. Hierdoor zijn de regels duidelijker en beter te handhaven.

Openbare orde en veiligheid

In het Integraal veiligheidsplan 2017-2020 Borne, vastgesteld in de eerste raadsvergadering van 2017, ligt de aanpak van integrale veiligheid op hoofdlijnen vast. Vanuit het actieplan Leefbaarheid en Veiligheid zijn onder andere onderstaande activiteiten uitgevoerd:

- In navolging van het landelijke schakelteam wordt ook in Borne met de stakeholders (Wijkkracht, Carint, politie, Welbions, Kulturhus etc.) en de mensen met verward gedrag zelf hard gewerkt aan een sluitend plan van aanpak voor personen met verward gedrag.
- Het protocol calamiteiten sociaal domein is in concept gereed en wordt in het eerste kwartaal 2018 ter kennisname aangeboden aan de raad.
- Het dashboard voor multi-probleemgezinnen is in 2017 niet opgeleverd. Vanwege privacyrichtlijnen kunnen gegevens van Jeugd, WMO en de participatie niet gekoppeld worden. Er wordt nu gewerkt aan een overzicht van informatie die wel beschikbaar is en ontsloten kan worden, zodat alsnog de bestuurlijke informatiepositie op dit vakgebied wordt geborgd.
- In het kader van het programma Ondernijning van het Districtelijk Veiligheidsoverleg Twente is voor alle Twentse gemeenten een ondernijningsbeeld opgemaakt. De bewustwording bij en de informatiepositie van het lokale bestuur over lokaal georganiseerde criminaliteit wordt hiermee versterkt. Voor Borne is in het derde kwartaal van 2017 door het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Oost Nederland (RIEC-ON) het lokaal ondernijningsbeeld opgesteld. In het eerste kwartaal van 2018 wordt een vierjarig programma Ondernijning voor de gemeente voorbereid, waarin de Bornse aanpak tegen ondernijnende activiteiten centraal zal staan.
- Bij de vaststelling van de APV 2017 is het artikel voor de Aanpak Woonoverlast vastgesteld. In het voorjaar van 2018 worden hiervoor de beleidsregels uitgewerkt.
- In 2017 is in samenwerking met Welbions buurtbemiddeling ingevoerd. Afgelopen jaar heeft buurtbemiddeling 6 bemiddelingen gedaan in Borne.
- In het laatste kwartaal van 2017 is de eerste Nieuwsbrief Leefbaarheid en Veiligheid uitgegeven. Deze nieuwsbrief geeft de verschillende activiteiten voortkomend uit het Actieplan Leefbaarheid en Veiligheid 2017-2018 weer. Deze nieuwsbrief wordt ook via social media verspreid. Daarnaast is onder meer in het kader van woninginbraakpreventie en spoorveiligheid ook gebruik gemaakt van social media om bewoners te betrekken en voor te lichten over veiligheidsontwikkelingen in onze gemeente.

Veiligheidsregio Twente

In het laatste kwartaal van 2017 heeft de gemeente Borne in samenwerking met de Veiligheidsregio Twente de campagne 'Hoe spoort het' uitgevoerd. Bewonersbijeenkomsten, een game en informatiekaarten maakten onderdeel uit van deze campagne. Het doel is inwoners die dicht bij het spoor wonen, of er regelmatig in de buurt zijn te leren een gevaarlijke situatie op het spoor te herkennen en hen te informeren over wat zij dan het beste kunnen doen. De campagne heeft een positief effect gehad op het veiligheidsgevoel.

In 2017 heeft er geen crisisoefening in Borne plaatsgevonden (is komen te vervallen door een echt incident in Haaksbergen), in 2018 zal echter twee keer worden geoefend.

Door (de voorbereiding op) de visitatie binnen Veiligheidsregio Twente krijgen we in beeld waar de organisatie zich nog verder op door kan ontwikkelen. Vooral door de vragen "Waarom doen we wat we doen?" en "Hoe werken we samen binnen de organisatie en met partners?" zullen we beter in beeld krijgen wat de VRT voor ons doet en bijdraagt aan de samenwerking tussen burger en overheid en welke doorontwikkelmogelijkheden er nog zijn. In mei 2018 vindt het visitatiebezoek plaats door een commissie met leden uit andere veiligheidsregio's.

Externe veiligheid

In 2017 zijn de zogenaamde Bevi inrichtingen (Bevi = Besluit externe veiligheid inrichtingen) gecontroleerd en is advies uitgebracht bij bestemmingsplanprocedures.

Daarnaast geldt binnen Borne een routing voor routeplichtige gevaarlijke stoffen (de aangewezen routes zijn de A1/A35 en De Kluft). Indien men afwijkt van deze routes bij het vervoer van gevaarlijke stoffen, is men verplicht om een ontheffing aan te vragen. In 2017 is 1 ontheffing verleend.

Projecten

Bornsche Maten

Door de regionale discussie over de woningbouwprogrammering, heeft de (planologische) ontwikkeling van de Bornsche Maten ruim 9 maanden stilgelegen, waardoor het bestemmingsplan voor het 1e deel van de derde fase pas op 9 december 2017 kon worden vastgesteld. In de eerste en tweede fase waren naast de in aanbouw zijnde woningen nog vooral appartementen te realiseren.

In 2017 zijn er 179 woningen gerealiseerd: 23 vrijstaande woningen, 88 twee-onder-een-kapwoningen en 68 rijenwoningen. Daarvan zijn er 25 in Nieuw Borne, 3 in Oost Esch, 69 in Tuinstad, 52 in Singelwonen en 30 in de Veste gerealiseerd. 34 van die woningen waren duurzaam, 16 rijen in de Veste en 18 twee-onder-een-kapwoningen in Tuinstad. Met uitzondering van de te realiseren appartementen zijn er in de deelgebieden Nieuw Borne, Oost Esch, Tuinstad en Singelwonen geen kavels voor grondgebonden woningen meer beschikbaar. In 2017 zijn er 102 kavels uitgegeven, in de grondexploitatie is rekening gehouden met 90.

Het bouwrijp maken van het eerste deel van de derde fase is dit jaar aanbesteed, zodat er in april 2018 weer bouwrijpe grond beschikbaar is. Voor het tweede deel van de derde fase is een archeologische opgraving gegund, die in het eerste halfjaar 2018 zal worden uitgevoerd.

In 2017 is er met de Bongerd VOF een overeenkomst voor een periode van vijf jaar gesloten, waarin o.a. afspraken zijn gemaakt over een afnameregeling voor 60 kavels per jaar. Eind 2017 is er tevens besloten te onderzoeken of er vanaf de woningbouwproductie 2019 aardgasloos/CO₂-neutraal gebouwd kan worden. Ook is er een besluit genomen over de directe aansluiting van de Bornsche Beeklaan op de provinciale weg, waardoor de doorstroming voor het autoverkeer wordt verbeterd en de veiligheid voor het fietsverkeer toeneemt.

Wensink Zuid

Om het risico op wateroverlast in de toekomst te beperken is het project "Waterbeheer Wensink Zuid" gestart. Om deze wijk de komende jaren klimaatadaptief in te richten is een projectplan opgesteld en een projectteam ingericht. Er zijn opnames en inventarisaties van bestaande situaties gemaakt. Het wijkcomité is geïnformeerd en een communicatieaanpak is opgesteld. In het voorjaar van 2018 wordt de hele wijk geïnformeerd en worden plannen interactief met de wijkbewoners verder uitgewerkt. Het klimaatadaptief herinrichten van de wijk geeft veel mogelijkheden andere vraagstukken die spelen in de wijk ook op te pakken. Zo zal er gekeken worden naar mogelijkheden op het gebied van meer duurzaamheid, groeninrichting, inrichting van speelplekken, parkeerdrukvermindering en het verbeteren van de verkeerscirculatie. Het waterbeheer zal leidend zijn bij de uiteindelijke keuzes in de herinrichting. De ambitie en opgave is bepaald op het afkoppelen van minimaal 15 hectare aan verhard- en dakoppervlak in de wijk. De totale uitvoering zal zich fasegewijs over meerdere jaren uitstrekken.

Omgevingswet

De Omgevingswet komt eraan. De ontwikkeling naar een regisserende gemeente, ruimte voor lokaal maatwerk en integraal werken passen binnen de ambities van de Omgevingswet. De Omgevingswet biedt tal van kansen om deze ingezette lokale koers te versnellen en lokale ambities, zoals onder andere verwoord in de visie 'MijnBorne2030' te versterken.

Hiervoor is wel een gedegen voorbereiding noodzakelijk. In 2018 moet de vertaalslag van de gewenste koers en ambities naar de Bornse situatie gemaakt worden. Het nieuwe college en de

gemeenteraad bepalen samen de ambitie voor die vertaalslag: wat is de koers die Borne wil varen? De ambities worden uitgewerkt in een koersdocument. Dit document bevat keuzes, stelt prioriteiten en geeft daarmee richting aan het implementatieproces tot 2021 en verder.

De kosten voor de voorbereiding op de Omgevingswet zullen worden opgenomen in de (meerjaren)begroting. De omvang van de (incidentele en structurele) kosten is deels afhankelijk van de bestuurlijke ambitie. In de komende raadsperiode moeten middelen en capaciteit beschikbaar komen om de bestuurlijke ambitie van de Omgevingswet te bepalen en vast te leggen.

Openbare verlichting

Op 9 oktober 2017 heeft de raad een motie vastgesteld waarin het college opgeroepen is om met een plan van aanpak te komen hoe in Borne versneld tot grootschalige vervanging en verduurzaming van de openbare buitenverlichting gekomen kan worden.

Het projectvoorstel is uitgewerkt en ter kennis naar de raad gegaan. Hierin wordt beschreven welke stappen doorlopen zullen worden om tot realisatie van de gewenste grootschalige vervanging en verduurzaming van de openbare buitenverlichting te komen.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Financieel overzicht van programma Leve Borne

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	22.037	22.528	16.013	6.515 V
Totale baten	14.339	14.621	8.142	6.480 N
Saldo (lasten minus baten)	7.698	7.907	7.871	35 V

Meedoen in Borne

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Alle inwoners zijn in staat om volwaardig deel te nemen aan onze samenleving.

Raadsprogramma 2014-2018

Decentralisaties

De decentralisaties binnen het sociale domein zijn de komende vier jaar voor de raad cruciaal. Bij de inhoudelijke uitwerking van de afzonderlijke transities krijgen noaberschap, mantelzorg, vrijwilligers, zelfredzaamheid en verbinding tussen generaties een plek.

Onderwijs

De realisatie van brede scholen waarin passend onderwijs een plek krijgt wordt voortgezet.

Armoede

Het armoedebeleid wordt voortgezet. De komende periode gaat extra aandacht uit naar het vergroten van het bereik en voorkomen van sociaal isolement.

Beleidsdoelen

1. Een kwalitatief goed onderwijsaanbod, uitgaande van de brede school-gedachte, met een accent op het vroegtijdig voorkomen van onderwijsachterstanden.

Het overwegend positieve oordeel over de kwaliteit van onderwijs (score 65 van 100) is gelijk gebleven ten opzichte van 2016. In 2016 waren meer leerlingen ongeoorloofd afwezig (13 per 1.000) dan in 2015 (9 per 1.000). Voor 2017 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

- Met de vaststelling van het integraal huisvestingsplan is duidelijk welke opgave Borne voor de komende jaren heeft op gebied van onderwijshuisvesting.
- Door intensivering van de verbinding tussen voor- en voerschool kan in een zo vroeg mogelijk stadium worden ingespeeld op mogelijke zorgelijke ontwikkelingen bij jonge kinderen.
- Het opgestelde stappenplan moet zorgen voor een betere samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp en opvang van kinderen.

2. Bevorderen van een integrale aanpak van de maatschappelijke participatie, arbeidsreïntegratie (betaald en vrijwillig) en armoedebestrijding.

De mate van maatschappelijke participatie in Borne is in 2017 verder gestegen tot 60. Gemiddeld in Nederland is dit 48.

Het aantal cliënten met een maatwerkarrangement neemt langzaam af. Borne heeft meer maatwerkarrangementen (62 per 1.000 inwoners) dan het gemiddelde in Nederland (54 per 1.000 inwoners).

In 2017 hebben 45 uitkeringsgerechtigden werk gevonden. Er zijn 12 cliënten op een vrijwilligersplek geplaatst.

In het kader van armoedebestrijding zijn in 2017 721 van de 1.230 huishoudens bereikt. Dit is 59%. Voor het maatschappelijk participeren heeft Vluchtelingenwerk Oost Nederland alle 52 statushouders opgevangen en voor 35 statushouders (alleen volwassenen) maatschappelijke begeleiding- en participatieverklaringstrajecten ingezet.

- Door middel van de Transformatieagenda werken we aan een samenleving waarin iedereen deel kan nemen: de inclusieve samenleving.
- Door versterking van de samenwerking tussen huisartsen, gemeente, zorginstellingen en onderwijs op gebied van jeugdhulp, wordt er meer integraal gewerkt en vindt er vroegtijdige afstemming plaats.

- We hebben in het kader van armoedebestrijding 59% van de huishoudens bereikt. Ons doel voor 2017 was 55%. Ons streven is echter om minimaal 70% van de huishoudens te bereiken.
- In het eerste half jaar van 2017 hebben we voldaan aan de opgelegde taakstelling om 41 statushouders (30 voor 2017 + 11 achterstand 2016) te huisvesten.

3. Bevorderen van sport, bewegen en een gezonde leefstijl.

Inwoners van Borne geven hun gezondheid gemiddeld een 7,7. Dat is iets hoger dan in 2015 (7,6). 87% van onze inwoners is (zeer) tevreden over de sportvoorzieningen. Dit was in 2015 nog 79%. Van de Bornse jeugd was in 2017 81% lid van een sportvereniging tegenover 83% in 2015. Over speelvoorzieningen zijn inwoners iets meer tevreden. Dit percentage is gestegen van 68% in 2015 naar 73% in 2017.

- Ook in 2017 is ingezet op het stimuleren van een actieve leefstijl van alle inwoners van Borne en het begeleiden en ondersteunen van de Bornse sportverenigingen.

Lijst indicatoren

De volledige lijst indicatoren is in de bijlagen opgenomen.

Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?

Onderwijs en ontwikkeling

Beleidsdoel 1: een kwalitatief goed onderwijsaanbod, uitgaande van de brede school-gedachte, met een accent op het vroegtijdig voorkomen van onderwijsachterstanden.

Strategisch project: De Veste

Raadsprogramma

Onderwijs / Brede school	
Doel	Vijf brede scholen
Initiatief	College van B en W
Kaders	Voortzetten bestaand beleid n.a.v. onderwijsdebat Inclusief passend onderwijs Na realisatie De Veste keuze eerstvolgende locatie Streefbeeld onderwijshuisvesting basisscholen Borne 2011-2025
Agenda	2016

Onderwijs huisvesting

Het integraal huisvestingsplan is in het voorjaar van 2017 vastgesteld. Met de vaststelling zijn ook vijf instroompunten aangewezen in Borne, naast de locaties Hertme en Zenderen. Het scholenplan van de schoolbesturen is bij deze planvorming betrokken. In 2017 zijn de voorbereidingen gestart voor uitbreiding instroompunt Stroom Esch en instroompunt Bornsche Maten.

Voor- en vroegschoolse educatie

Vanaf 2017 is er een nieuwe planperiode door het rijk gestart voor het onderwijsachterstandenbeleid. Dit betekent een verdere intensivering van de verbinding tussen voor- en vroegschool, zodat in een zo vroeg mogelijk stadium kan worden ingespeeld op mogelijke zorgelijke ontwikkelingen bij jonge kinderen. De doorgaande leerlijn is een andere belangrijke pijler binnen het onderwijsachterstandenbeleid. In het najaar van 2017 is de Plannota onderwijsachterstandenbeleid samen met betrokken partners (kinderopvangorganisaties, scholen en Plein Midden Twente) opgesteld en vastgesteld. In deze Plannota zijn de uitgangspunten voor de komende jaren opgenomen.

Integraal kindcentrum

In 2017 is een stappenplan gemaakt om te komen tot een visie op samenwerking tussen onderwijs, jeugdhulp en opvang van kinderen. In 2018 wordt uitvoering gegeven aan dit stappenplan.

Maatschappelijke participatie

Beleidsdoel 2: bevorderen van een integrale aanpak van de maatschappelijke participatie, arbeidsreïntegratie (betaald en vrijwillig) en armoedebestrijding.

Raadsprogramma

3 Decentralisaties	
	Decentralisaties 3 d's Bijdrage zorg vanuit gemeente: meenemen in de discussie over de pilot Gratis Busvervoer 65+
Doel	Integrale procesaanpak
Initiatief	Gemeenteraad; werkgroep Decentralisaties
Kaders	Proces bij elkaar houden (integraal); inhoudelijk (uitwerking, instrumenten) los van elkaar zien
Agenda	Continu

Armoedebestrijding	
Doel	In Borne is geen armoede
Initiatief	College van B en W
Kaders	Armoedebeleid financieel continueren (niet bezuinigen) Extra rijksmiddelen voor armoede gebruiken voor armoedebeleid Werkwijze armoedebeleid aanpassen: signalering verbeteren en werken vanuit het perspectief en de leefwereld van de inwoners ('outreaching'). Financiën aanpassen aan werkwijze 1 x per 2 jaar evalueren
Agenda	2015 (gepland evaluatiemoment)

Van decentralisaties (3D's) naar transformatie

In 2017 is in overleg met de raads werkgroep sociaal domein en diverse partners van de gemeente gekomen tot een transformatieagenda voor het sociaal domein. Deze transformatieagenda sluit zowel aan bij de Jeugdwet, Wmo2015 en Participatiewet als bij het in 2016 geratificeerde VN-verdrag voor personen met een handicap die stelt dat mensen met een handicap of beperking volledig gelijkwaardig deel moeten kunnen nemen aan de samenleving.

Centraal in de transformatie staat dat niet de wet, maar alle inwoners centraal staan. Waar de focus in het verleden op de beperking of aandoening lag, maakt de transformatie het mogelijk om het talent centraal te stellen en samen te werken aan een samenleving waarin iedereen deel kan nemen: de inclusieve samenleving.

De transformatieagenda gaat in op een vijftal ontwikkelthema's:

1. Kinderen en jongeren kunnen zich ontwikkelen en veilig (op) groeien naar zelfstandigheid.
2. Inwoners hebben een passende tijdsbesteding, zoveel mogelijk in de eigen (toegankelijke) woonomgeving zonder indicatie, waardoor deelname aan de samenleving wordt bevorderd.
3. De inwoners van de gemeente Borne zijn zo lang mogelijk gezond.
4. De inwoners van de gemeente Borne kunnen zoveel mogelijk veilig wonen in een passende (natuurlijke) omgeving.
5. Voor de inwoners die dat nodig hebben wordt passende ondersteuning geboden.

In 2017 zijn de voorbereidingen gestart voor deze thema's. Met ingang van 2018 zal er uitvoering en verdere vormgeving aan deze ontwikkelthema's worden gegeven. In 2017 hebben we o.a. gewerkt aan de volgende onderwerpen:

- Inkoop maatschappelijke ondersteuning (Jeugdwet en Wmo)

In 2017 is in samenwerking met de 14 Twentse gemeenten vorm gegeven aan een inkoopmodel voor de maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp. Centraal in dit model staat de ondersteuningsbehoefte van de inwoner in plaats van de producten die de zorgaanbieders leveren. In 2018 zal de daadwerkelijke inkoop worden gestart.

- **Subsidiebeleid (gemeentebreed)**
Een trainee van de regio Twente is in 2017 gestart met een evaluatie van het bestaande subsidiebeleid en een onderzoek naar een nieuw te vormen subsidiebeleid dat meer aansluit bij de transformatie van het sociaal domein en past bij de mogelijkheden van de vrijwilligers van de verenigingen, organisaties en initiatieven binnen de gemeente Borne.
- **Samenwerking (Jeugdwet, Wmo, Participatiewet)**
In 2017 is de samenwerking tussen huisartsen, gemeente, zorginstellingen, onderwijs etc. versterkt. Hierdoor wordt er nog meer integraal gewerkt en vindt er vroegtijdige afstemming plaats in het belang van de inwoner. Voorbeelden van deze samenwerking zijn: consulenten zijn gekoppeld aan huisartsenpraktijken; er vindt twee keer per jaar een strategisch beleidsoverleg tussen wijkverpleging, huisartsen, voorliggende voorzieningen en de gemeente plaats; een jeugdconsulent van de gemeente Borne is gestart als Intern Pedagogische Begeleider bij Plein Midden Twente; gemeente Borne werkt samen met andere gemeenten en Menzis om de aansluiting tussen de Zorgverzekeringswet, Wet langdurige zorg en de gemeentelijke taken te verbeteren.
- **Vervoer (Jeugdwet, Onderwijs, Wmo, Mobiliteit)**
Samen met diverse partners, waaronder wijkverenigingen, en de provincie is een model ontwikkeld voor het vervoer voor iedereen waarin het reizen centraal staat en dat toegankelijk is voor mensen met en zonder een beperking. Dit leidt tot een nieuwe buurtbus in Borne die langs alle wijken, 't Wooldrik, gezondheidscentra en centrum zal rijden. Daarnaast is de trein toegankelijk geworden voor mensen met een beperking en zijn de contouren van het vervoersmodel inzichtelijk geworden. In 2018 zal dit verder worden geconcretiseerd.

Wet maatschappelijke ondersteuning

In 2017 is beleid gecontinueerd en heeft de raad de nieuwe verordening voor 2018 vastgesteld. Belangrijkste verandering in 2017 is de inkoop van huishoudelijke ondersteuning en de daaruit voorkomende herindicaties. De huishoudelijke ondersteuning is opnieuw ingekocht, nadat een uitspraak van de Centrale raad van Beroep en een Algemene maatregel van bestuur van de Wmo de gemeenten de opdracht gaven de inkoop van de huishoudelijke ondersteuning anders vorm te geven.

Jeugdhulp

In 2017 is de samenwerking tussen huisartsen, gemeente, zorginstellingen, onderwijs etc. versterkt. Hierdoor wordt er nog meer integraal gewerkt en vindt er vroegtijdige afstemming plaats in het belang van de inwoner. Voorbeelden van deze samenwerking zijn: consulenten zijn gekoppeld aan huisartsenpraktijken. Bij Plein Midden Twente (waaraan ook kinderopvangorganisaties zijn gekoppeld) is een jeugdconsulent van de gemeente Borne gestart als Intern Pedagogische Begeleider, zodat zo tijdig mogelijk kan worden gesignaleerd. Gemeente Borne werkt samen met andere gemeenten en Menzis om de aansluiting tussen de Zorgverzekeringswet, Wet langdurige zorg en de gemeentelijke taken te verbeteren.

Participatiewet

Uitkeringsgerechtigden die zijn ingedeeld op trede 1 of 2 van de Participatieladder, die niet direct kunnen uitstromen naar werk of het volgen van een ontwikkelingstraject/scholing, ondersteunen we via de klantmanager en participatiecoach in hun mogelijkheden om maatschappelijk te participeren door middel van vrijwilligerswerk. De wensen van de cliënt vormen het uitgangspunt voor het vervolgtraject. Voor cliënten die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, worden taaltrajecten gestart. In het geval dat mensen om gezondheidsredenen niet kunnen participeren, zoeken wij de samenwerking met de WMO. Dit past in ons streven om in Borne iedereen mee te laten doen. Pas in

het uiterste geval van onwelwillendheid wordt bij wijze van sanctie het uitvoeren van een tegenprestatie naar vermogen opgelegd.

Doelstelling was om 15 cliënten in 2017 met behulp van de participatiecoaches en klantmanagers maatschappelijk te activeren. In totaal zijn er in 2017 12 klanten op een vrijwilligersplek geplaatst. Hiervan zijn 4 personen doorverwezen naar Borne Werkt!. Voor de overige 8 personen betroffen dit individuele plaatsingen op een vrijwilligersplek; zoals bij thuiszorgorganisatie Oriant, 't Dijkhuis, of de Kringloop Borne. Naast deze 12 plaatsingen in 2017 staan nog 6 cliënten op de nominatie een vrijwilligersplek aangeboden te krijgen. Voor 2018 is in het realisatieplan 2018 opgenomen dat we wederom minimaal 15 cliënten kunnen doorverwijzen naar het vrijwilligerswerk.

Armoedebestrijding

Met betrekking tot de armoedebestrijding was ons doel voor 2017 55% van de huishoudens van Borne met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm te bereiken. In 2017 zijn 721 van de 1.230 huishoudens bereikt. Dit is 59%. In juli 2017 heeft een tweejaarlijkse evaluatie van het armoedebeleid plaatsgevonden en is er met ingang van 1 oktober 2017 nieuw uitvoeringsbeleid vastgesteld in de beleidsnota "Sociaal Fonds Borne" met extra aandacht voor het voorkomen van armoede onder kinderen. Daarin zijn naast het gebruik van het activiteitenfonds voor kinderen, een bijdrage in de studiekosten en de aanschaf van een PC/Laptop (1 x per 5 jaar) enkele nieuwe elementen toegevoegd: een jaarlijkse kledingvoucher, een fiets en een jaarlijkse bijdrage in de vakantieactiviteiten. Volwassenen kunnen gebruik blijven maken van het activiteitenfonds, de bijdrage voor een bezoek aan een culturele voorstellingen, de collectieve zorgverzekering van Menzis, de individuele inkomenstoeslag en de Bijzondere Bijstand. Daarnaast ontvangen convenantpartners zoals het Jeugdsport/cultuurfonds, Stichting noodfonds Borne, de Voedselbank, de PKN en de buurtsportcoaches een bijdrage voor hun activiteiten die gericht zijn op sport en bewegen, participatie, gezondheid en preventie en het signaleren en versterken van kwetsbare burgers. Mede op basis van de onderzoekresultaten van de Rekenkamercommissie naar het armoedebeleid zal onze focus voor 2018 vooral gericht zijn op de verbetering van communicatie en informatievoorziening en het nog beter bereiken van de doelgroepen. We streven naar minimaal 70%.

Gezondheid en zorg

Beleidsdoel 3: bevorderen van sport, bewegen en een gezonde leefstijl

Sport

In 2017 was er een onverwachte financiële tegenvaller omdat de gemeente Borne garant stond voor € 500.000 in het faillissement van Stichting Golfpark Weleveld. De accommodatie is verkocht en blijft behouden voor de sport. In 2017 is blijvend ingezet op het stimuleren van een actieve leefstijl van alle inwoners van Borne en het begeleiden en ondersteunen van de Bornse sportverenigingen.

Met behulp van subsidies van de provincie Overijssel is ingezet op het bevorderen van een gezonde leefstijl van senioren en mensen met een beperking. Twee projecten (Wandelgroep senioren / volwassenen en Beweegtrempunt mantelzorgers en -vragers) kennen nog een looptijd tot 2019, daarmee is voldoende tijd om de succesvolle projecten onder te brengen bij sportverenigingen. Het project Walking Football is in 2017 ondergebracht bij de sportvereniging Blijf Fit en wordt op deze wijze gecontinueerd.

De buurtsportcoaches worden ingezet voor het stimuleren van sportdeelname, het ondersteunen van een gezonde leefstijl en participatie in wijken en buurten bij alle leeftijdsgroepen. Door de uitvoering van sport en beweegactiviteiten spelen de buurtsportcoaches een belangrijke rol in de signalering van achterstanden bij jeugd, gezondheid en armoede. Bij de buitensportvelden is een complete toplaag renovatie uitgevoerd van een natuurgrasveld bij voetbalvereniging RKSVO NEO.

Overige activiteiten

Opvang vreemdelingen

Met het project "Thuis In Borne: integratie van statushouders", dat in april 2017 is gestart, heeft de gemeente vanuit haar regierol het initiatief genomen om samen met partners in het maatschappelijk middenveld de integratie en participatie van statushouders die in Borne woonachtig zijn een extra impuls te geven. Dat doen we op de leefgebieden huisvesting, onderwijs, maatschappelijke participatie, zorg en werk en inkomen.

Wat is er gerealiseerd?

- **Huisvesting**
We hebben, in het eerste half jaar van 2017, voldaan aan de opgelegde taakstelling om 41 statushouders (30 voor 2017 + 11 achterstand 2016) te huisvesten. Voor geheel 2017 zijn er 52 statushouders (voornamelijk nareizigers) opgevangen waarmee we een over-realiseratie hadden van 11 personen. Deze realisatie heeft er ook toe geleid dat er een groter beroep is gedaan op de bijstand voor het levensonderhoud, de bijzondere bijstand en de minimaregelingen uit het armoedebeleid.
- **Onderwijs**
Alle kinderen vanaf 4 jaar gaan naar school. Wel is duidelijk geworden dat de communicatie tussen school en ouders, vanwege de taalbarrière extra inspanning vraagt van de scholen waarvoor zij ondersteuning vragen van de gemeente. Dat is in 2017 nog niet gerealiseerd, maar in 2018 zal daar verdere afstemming over plaatsvinden.
- **Maatschappelijke participatie.**
Voor het maatschappelijk participeren heeft Vluchtelingenwerk Oost Nederland alle 52 statushouders opgevangen en voor 35 statushouders (alleen volwassenen) maatschappelijke begeleiding- en participatieverklaringstrajecten ingezet. Door de grote instroom in 2017 hebben meer statushouders een beroep gedaan op taalondersteuning door het Taalhuis. Dat is met een extra financiële injectie ondersteund om 15 extra taalmaatjes te werven en op te leiden. Dat heeft er in geresulteerd dat 44 vrijwillige taalmaatjes momenteel 66 statushouders en hun kinderen ondersteunen.
- **Zorg**
Vanuit de zorg is er vooral aandacht geweest voor de informatie over de gezondheidszorg in Nederland. De GGD heeft hiervoor, in opdracht van de gemeente, een project georganiseerd waarvan de voorbereiding in 2017 heeft plaatsgevonden. In januari 2018 wordt gestart met het aanbieden van 4 workshops.
- **Werk en Inkomen.**
De focus bij de samenwerkingsorganisatie Werk en Inkomen ligt naast de verplichte inburgering en het aanbieden van werkplekken (via de extra inzet van werkcoaches), steeds meer op taalontwikkeling en het aanbieden van duale trajecten. Er zijn aanvullend trajecten aangeboden zoals extra taalondersteuning, vrijwilligerswerk i.c.m. leer-werk stages bij "Borne werkt", opleiding en werkervaringsplekken (inclusief voorbereiding op zelfstandig ondernemerschap).

	verwachting op jaarbasis vanaf 1 augustus 2017	Gerealiseerd op 1 januari 2018
Uitstroom naar werk	12	3
Werkervaringsplekken	12	12*
Taal/ vrijwilligerswerk/trajecten SWB	22	12 **
Inzet Screeningsinstrument	20	0

* inclusief voorbereiding ondernemerschap

**Trajecten bij Borne Werkt start met ingang van 5 januari 2018 en zijn nog niet meegeteld

Projecten

't Wooldrik

Door de planvorming van project 't Wooldrik is er veel contact geweest met de sportverenigingen en zijn er sterke onderlinge samenwerkingen ontstaan. Vorig jaar zijn twee raadsvoorstellen (in juni en in december) aan de orde geweest. In beide voorstellen hebben de Bestuurscommissie Lichamelijke Opvoeding en Sport (BLOS) en college een inhoudelijk plan voorgelegd en is een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld om volgende stappen in het proces te kunnen zetten. Binnen het project wordt aandacht geschonken aan het thema duurzaamheid en er is een locatiestudie gestart naar de mogelijkheden voor het bouwen van een onderwijsvoorziening. De raad is via de raads werkgroep 'Project 't Wooldrik' nauw betrokken geweest bij het proces.

Oprichting sportbedrijf

Bij de oprichting van het sportbedrijf zijn vorig jaar kleine stappen gezet, maar het vraagstuk was en is te complex om dit op korte termijn af te ronden. Door veranderde regelgeving over de BTW adviseren deskundigen voorlopig niet verder te gaan met dit project, in afwachting van nadere uitwerking van de wetgeving.

Uitbreiding De Veste

In het Integraal Huisvestingsplan dat is vastgesteld in maart 2017, is besloten dat de Veste uitgebreid wordt. Deze uitbreiding is gepland op de tweede verdieping van de Veste en betreft 10 extra lokalen. In oktober 2017 heeft de raad middelen ter beschikking gesteld en is het project opgestart.

Uitbreiding instroompunt Stroom Esch

In het Integraal Huisvestingsplan dat is vastgesteld in maart 2017, is besloten dat instroompunt Stroom Esch uitgebreid wordt. In oktober 2017 heeft de raad middelen ter beschikking gesteld en is het project opgestart. De verwachting is dat de uitbreiding in 2018 in gebruik genomen kan worden.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Financieel overzicht van programma Meedoen in Borne

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	29.031	29.733	32.890	3.157 N
Totale baten	6.508	6.223	6.928	705 V
Saldo (lasten minus baten)	22.523	23.510	25.962	2.452 N

Mooi Borne

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Mensen beleven Borne als een aantrekkelijke gemeente om te verblijven en te recreëren.

Raadsprogramma 2014-2018

Recreatie en toerisme

Het strategisch project De Groene Poort krijgt een vervolg waarbij meer nadruk komt te liggen op recreatie en toerisme: nieuwe toeristische producten, recreatieve routes, centrumontwikkeling, streekproducten en een ruimhartig vestigingsbeleid in buitengebied voor dienstverlening.

Sport, welzijn en cultuur

Vanuit het oogpunt van betaalbaarheid, toegankelijkheid en participatie kijkt de gemeenteraad de komende vier jaar naar de samenhang tussen sport-, welzijns- en cultuurvoorzieningen.

Samen met het netwerk van aanbiedende organisaties wordt gekeken welke maatschappelijke investering nodig is en wat deze oplevert.

Beleidsdoelen

1. Versterken en uitbreiden van het toeristisch-recreatieve aanbod.

- Met de samenwerking tussen de gemeente en de stichting Beleef Boeiend Borne is een nieuwe basis gelegd voor de toeristische promotie van Borne binnen Twente.

2. Behouden en versterken van openbaar groen, landschappelijke waarden en cultureel erfgoed.

De tevredenheid van onze inwoners over groen in de buurt is licht afgenomen, van 87% in 2015 naar 83% in 2017. Dit kan te maken hebben met de beleving en het beeld bij omvorming van groen (veelal bomen in gras) en verbod op gebruik van bestrijdingsmiddelen in het openbaar groen, waardoor meer onkruid zichtbaar is en op alternatieve wijzen bestreden moet worden.

- Door openbaar groen om te vormen naar onderhoudsvriendelijk groen, kan met het bestaande budget hetzelfde kwaliteitsniveau gerealiseerd worden.
- Verschillende landschapsgerichte projecten binnen De Groene Poort (verbetering/inrichting van wandelpaden/wandeln netwerk, toeristische bebording en ondersteuning stichting SISL/onderhoud Kloostergaarde) hebben gezorgd voor verdere verfraaiing van het buitengebied van Borne.
- Er zijn concrete stappen gezet om te komen tot verplaatsing en daarmee het behoud van het Spookhuis Hertme.

3. Stimuleren van een brede deelname aan cultuur en bevorderen van kunst- en cultuuruitingen.

Het aantal leerlingen dat deelneemt aan cultuureducatie (1631) is vrijwel gelijk aan vorig jaar. Ook het aantal culturele evenementen is gelijk gebleven (18). De website 'Uit in Borne' is in 2017 46.000 keer bezocht, een verdubbeling ten opzichte van 2016.

- Er is gewerkt aan een cultuuragenda voor de komende jaren. Deze agenda wordt in 2018 ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

4. Het Kulturhus is het ontmoetingspunt voor het gebruik van welzijnsvoorzieningen.

De tevredenheid over welzijnsvoorzieningen is significant afgenomen ten opzichte van 2015, van 64% naar 42%. Deze daling is niet direct te verklaren en vraagt om nadere analyse. Het aantal bezoekers van het Kulturhus is gelijk gebleven.

Lijst indicatoren

De volledige lijst indicatoren is in de bijlagen opgenomen.

Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?

Cultuur en vrije tijd

Beleidsdoel 1: versterking en uitbreiding van het toeristisch/recreatieve aanbod.

Beleidsdoel 2: behoud van landschappelijke waarden en cultureel erfgoed.

Raadsprogramma 2014-2018

Groene Poort / recreatie en toerisme	
Doel	Leefbaar en beleefbaar buitengebied
Initiatief	College van B en W
Kaders	Voortzetten Groene Poort Gebruik maken van secundaire geldstromen Aansluiten bij Europese programma's Stimuleren recreatie en toerisme Continueren beleid Groene Poort en recreatie en toerisme Stimuleren innovatie door verbinding met Groene Kennispoort
Agenda	Tweede helft 2014

Recreatie en toerisme (vrijtijdseconomie)

In 2017 is de samenwerking/afstemming met de stichting Beleef Boeiend Borne (SBBB) vervolgd. Deze stichting is eind 2016 opgericht en heeft als basis een adviesgroep bestaande uit een breed netwerk van toeristisch recreatieve ondernemers uit Borne, Hertme en Zenderen, Bundeling Bornse Ondernemers (BBO), VVV/Kulturhus en de gemeente. In lijn met de regisserende gedachte is er in samenwerking met SBBB gewerkt aan de organisatie van een tweetal ondernemersbijeenkomsten, aan de afstemming met Twente Marketing en aan de toeristische promotie van Borne binnen Twente (o.a. promotieartikelen in toeristische bladen). Verder heeft SBBB gewerkt aan een samenwerking met BorneBoeit (digitale promotie via toeristisch plein) en aan een visiedocument welke onlangs (februari 2018) is aangeboden aan het college. Met het Kulturhus is gesproken over een herontwikkeling van de VVV met een sturende rol voor de SBBB. Dit zal in 2018 geconcretiseerd moeten worden maar vooruitlopend op deze herontwikkeling is er in samenspraak met het Kulturhus een trainee ingeschakeld voor de (digitale) toeristische vermarkting en productontwikkeling.

De Groene Poort

In 2015 is De Groene Poort als strategisch project beëindigd. In de programmabegroting 2016-2019 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de instandhouding en versterking van het gebied en voor de deelname in programma's. In 2017 zijn deze middelen besteed aan landschapsgerichte projecten (bijv. verbetering/inrichting van wandelpaden/wandelnetwerk, toeristische bebording en ondersteuning stichting SISL/onderhoud Kloostergaarde), de cofinanciering van een LEADER-project (inrichting Spookhuis Hertme) en de verdere toeristische samenwerking en vermarkting (o.a. via Stichting Beleef Boeiend Borne en promotie Groene Poort via toeristisch plein BorneBoeit). Ook is geïnvesteerd in de deelname in de Groene Metropool Twente, een samenwerkingsverband van gemeenten in Zuidwest Twente, waterschappen, LTO Noord, Landschap Overijssel en AOC Oost gericht op een sterk, gezond en mooi platteland.

Monumentenbeleid

Op grond van de subsidieverordening voor gemeentelijke monumenten is een aantal subsidies verleend. De op grond van de Erfgoedwet ingestelde gemeentelijke erfgoedcommissie heeft diverse adviezen uitgebracht over aanvragen voor omgevingsvergunningen voor monumenten en over nieuwe

ruimtelijke ontwikkelingen in Oud Borne (zoals het terrein van Morselt). Met Het Oversticht is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst afgesloten ten behoeve van de inschakeling van een regioarcheoloog. Door deze regioarcheoloog zijn verschillende adviezen uitgebracht over archeologische vraagstukken, zoals archeologische onderzoeken betreffende ruimtelijke plannen. Tenslotte is er een vervolg gegeven aan het proces voor de verplaatsing van het Spookhuis. In 2017 is een begin gemaakt met het opstellen van een nieuwe gemeentelijke erfgoednota. Bestuurlijke besluitvorming daaromtrent zal in 2018 plaatsvinden.

Raadsprogramma 2014-2018

Sport, welzijn en cultuur	
	Samenwerking tav sport, welzijn, cultuur Sportstimulering Selectief sportsubsidiebeleid Subsidie welzijn en cultuur in stand houden Bijdrage schoolzwemmen Ouderenbeleid
Doel	Toegankelijke, bereikbare en betaalbare sport-, welzijns- en cultuurvoorzieningen.
Initiatief	Gemeenteraad, sport- welzijns- en cultuurdebat
Kaders	Betaalbaarheid, toegankelijkheid, participatie De wijze waarop dit thema wordt opgepakt is nog open, maar de vraagstelling moet zijn hoe de verschillende onderdelen elkaar kunnen versterken. Hierbij dient ook wel een relatie te worden gelegd met de decentralisaties.
Agenda	Begin 2016; februari 2015 de werkgroep samen stellen en voorbereiding vanaf medio 2015
Strategische partners	Kulturhus Bornse Sportverenigingen en Bestuurscommissie Lichamelijke Opvoeding en Sport (BLOS) Bornse cultuur- en welzijnsorganisaties Buurt-sportcoaches Bornse ouderen- en jongerenorganisaties

Beleidsdoel 3: Stimuleren van een brede deelname aan cultuur en bevorderen van kunst- en cultuuruitingen.

Beleidsdoel 4: Het Kulturhus is het ontmoetingspunt voor het gebruik van welzijnsvoorzieningen.

Cultuur en Welzijn

De raadswerkgroep sport, welzijn en cultuur heeft veldonderzoek gedaan bij Bornse cultuurorganisaties en verenigingen. Op basis hiervan is een rapport opgesteld en is het college gevraagd in 2018 een cultuuragenda op te stellen.

Culturele voorzieningen en instellingen zijn op het bestaande niveau gehandhaafd. Het cultuureducatiebeleid voor basisscholen is gecontinueerd, de coördinatie hiervan is ondergebracht bij het Kulturhus. Daarnaast is begonnen met de doorontwikkeling van voorliggende voorzieningen in het kader van de transformatie van het sociaal domein. De prestatie-indicatoren die gekoppeld zijn aan de subsidie van het Kulturhus zijn aangepast, waarbij we maatschappelijke effecten willen bereiken en meten. De effecten hiervan worden in latere jaren zichtbaar.

Overige activiteiten

Groenvoorziening en speelvoorzieningen

In het Groenbeleidsplan 2008-2020 dat in 2009 door de gemeenteraad is vastgesteld, is het beleid van de gemeente Borne opgenomen inzake de groene kapitaalgoederen. Het is voor de uitvoerende taken vertaald naar de productbladen in de DVO met Twente Milieu.

In het Groenbeleidsplan is aandacht gevraagd voor het oplossen van knelpunten, die als gevolg van eerdere bezuinigingen en het verbod op het gebruik van gifstoffen in de plantsoenen (2009) zijn ontstaan.

Bij vaststelling van het Plan van Aanpak voor de kapitaalgoederen is besloten om voor de periode 2017-2020 jaarlijks een bedrag van € 40.000 beschikbaar te stellen voor omvorming naar onderhoudsvriendelijk groen. Door het verbod op het gebruik van bestrijdingsmiddelen in het openbaar groen, nemen de kosten voor het onderhoud toe. In 2017 zijn verschillende grote en kleine omvormingen groen gerealiseerd. Door om te vormen naar onderhoudsvriendelijk groen (veelal bomen in gras) kan met het bestaande budget hetzelfde kwaliteitsniveau gerealiseerd worden.

Projecten

Speelvoorzieningen

Het speelbeleid wordt vorm gegeven vanuit verschillende disciplines en wordt daarom projectmatig opgepakt. De uitgangspunten uit het speelbeleid zijn dan ook geformuleerd tegen de achtergrond van de doelstellingen uit het jeugdbeleid, de Wet maatschappelijke ondersteuning, het onderwijsbeleid, het regionale gezondheidsbeleid en de sportnota. In de komende periode zal het speelbeleid worden omgezet in een concreet uitvoeringsplan, waarbij ook de verschillende partijen buiten de projectgroep worden betrokken. Gedacht wordt aan de wijkverenigingen en het onderwijs. De aandacht verschuift van de formele speeltuin als de speelplek voor kinderen, naar de openbare ruimte als de ruimte om te spelen. Veiligheid en toegankelijkheid zijn hierbij belangrijke onderwerpen.

Voor het uitvoeringsplan is op basis van de Nota Kapitaalgoederen 2017-2020 een bedrag van € 81.000 beschikbaar gesteld. Dit bedrag zal worden gebruikt voor speelvoorzieningen.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Financieel overzicht van programma Mooi Borne

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	3.183	3.635	3.526	109 V
Totale baten	26	143	30	114 N
Saldo (lasten minus baten)	3.157	3.492	3.496	5 N

Borne Werkt

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

Borne is een aantrekkelijke gemeente om te ondernemen en te werken en is goed bereikbaar.

Raadsprogramma 2014-2018

Infrastructuur

De nadruk van de raad ligt de komende vier jaar op het verbeteren van de verkeersafwikkeling, verbeteren van de spoorveiligheid en verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid in de kernen. Belangrijke middelen daarvoor zijn het opheffen van de barrièrewerking van het spoor en de realisatie van randwegen. Duurzame vervoersvormen worden gestimuleerd. In het centrum wordt de veiligheid van fietsers en voetgangers vergroot. De fietssnelweg F35 wordt afgerond.

Arbeidsmarkt en werkgelegenheid

De raad wil de komende vier jaar de arbeidsparticipatie bevorderen en een arbeidsmarktbeleid ontwikkelen. Extra aandacht is er voor het ondernemersklimaat, maatschappelijk verantwoord ondernemen en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Veel inwoners werken buiten de gemeente zodat (eu)regionale afspraken worden gemaakt die lokaal worden ingevuld.

De raad legt expliciet de relatie met de decentralisatie van de participatiewet en wil de sociale werkplaats in stand houden.

Centrum

In het centrum ligt de nadruk de komende vier jaar op het aantrekkelijker maken van het centrum, verminderen van leegstand en het bevorderen van de leefbaarheid. Het parkeerbeleid wordt geactualiseerd.

Beleidsdoelen

1. Opheffen van barrièrewerking spoor en provinciale weg.

- Met het vaststellen van het tracé voor de Verbindingsweg is een belangrijke stap gezet in het realiseren van de verbindingsweg met spooronderdoorgang.
- Er is onderzoek uitgevoerd naar maatregelen die er voor kunnen zorgen dat een verkeerstoename in Zenderen, als gevolg van de aanleg van de Verbindingsweg, kan worden beperkt.

2. Duurzame instandhouding van wegen, straten en pleinen.

De tevredenheid van inwoners over de begaanbaarheid van straten, paden en trottoirs is verminderd. In 2015 was 66% (zeer) tevreden, in 2017 was dat 54%. Het achterstallig onderhoud is gestegen van 11% in 2016 naar 15,6% in 2017.

- Bij meerdere wegen is groot onderhoud uitgevoerd. De kwaliteit van de aangepakte wegen lag ruim onder het afgesproken kwaliteitsniveau C.

3. Beperken autogebruik en stimuleren fietsgebruik en openbaar vervoer.

De tevredenheid over voldoende parkeergelegenheid in de buurt is licht gedaald, van 66% in 2015 tot 63% in 2017. De tevredenheid over het aanbod van openbaar vervoer is toegenomen van 79% in 2015 naar 93% in 2017.

- Met diverse maatregelen (o.m. extra fietsenstallingen en OV fiets (deelfiets) bij het station en uitbreiding van voetgangersgebied in het centrum) wordt het gebruik van de fiets en openbaar vervoer gestimuleerd.
- Met het nieuwe parkeerbeleid verwachten we het parkeren te kunnen 'beïnvloeden-benutten-reguleren', zonder extra parkeerruimte te hoeven realiseren.

4. Aanbieden van voldoende kwalitatief hoogwaardige werklocaties.

De uitgifte op bedrijventerreinen is toegenomen, van 0,1 ha in 2016 naar 1,2 ha in 2017.

Het concurrentievermogen van Borne is afgenomen van 51 (op een schaal van 100) in 2016 tot 43 in 2017. Ook op infrastructuur en bereikbaarheid scoort Borne slechter, van 66 in 2016 naar 59 in 2017.

- Door de verbeterende economie en de inmiddels gerealiseerde zuidelijke randweg, verloopt de ontwikkeling van bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp voorspoedig,

5. Stimuleren van nieuwe economische dragers in het buitengebied.

--

Lijst indicatoren

De volledige lijst indicatoren is in de bijlagen opgenomen.

Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?

Mobiliteit en bereikbaarheid

Beleidsdoel 1: opheffen barrièrewerking spoor en provinciale weg.

Beleidsdoel 2: duurzame instandhouding van wegen straten en pleinen.

Beleidsdoel 3: beperken autogebruik en stimuleren fietsgebruik en openbaar vervoer.

Strategisch project: Verbindingsweg met spooronderdoorgang

Parkeren	
Doel	Voldoende parkeergelegenheid
Initiatief	College van B en W
Kaders	Actualiseren bestaand beleid Vergunningen en blauwe zone
Agenda	Tweede helft 2014
Fietsers en voetgangers	
	Fietsers- en voetgangersbevordering Scootmobielen, rollators, creëren af- en opritten op stoepen Grotestraat voetgangers/bestemmingsvervoer
Doel	Bevorderen veiligheid fietsers en voetgangers
Initiatief	Gemeenteraad
Kaders	Model aanpak veilig fietsen van VVN en ministerie I&M
Agenda	September 2015 (toets Model aanpak veilig fietsen van VVN en ministerie I&M)
Strategische partners	Politie Bornse ouderenorganisaties Scholen Fietsersbond (lokale afdeling Borne Hengelo Oldenzaal) Kulturhus / Welzijn Ouderen Borne Bewonersraden woon-/zorgcomplexen Scootmobielclub?
Randwegen	
Doel	Leefbare en veilige woon- en werkomgeving
Initiatief	College van B en W
Kaders	Vaststelling structuurvisie In structuurvisie relatie met spoorveiligheid Realiseren randwegen, knip rondweg, realisatie rondweg, verbreding A1/A35 Verbeteren verkeersafwikkeling Verbeteren verkeerssituatie Zenderen
Agenda	2e helft 2014 (planning Structuurvisie)
Spoorveiligheid	
Doel	Verbeteren spoorveiligheid
Initiatief	College van B en W
Kaders	Spoorveiligheid in relatie tot randwegen Externe financiering Keuze eerste tunnellocatie Minder tot geen goederenvervoer via het spoor

	Inzicht in risico's vervoer gevaarlijke stoffen Communicatie spoorveiligheid met inwoners Verleggen spoor of verdiepte aanleg open houden
Agenda	Eerste helft 2014

Parkeren

Op 1-1-2017 is het nieuwe parkeerbeleid ingevoerd. Het nieuwe parkeerbeleid in Borne gaat uit van het principe "beïnvloeden-benutten-reguleren" en bij voorbaat niet van het structureel realiseren en bijbouwen van parkeerplaatsen. De ontwerpnota "Parkeernormen gemeente Borne" en het ontwerp "Beleidsregels toepassing parkeernormen gemeente Borne" is opgesteld en ter inzage gelegd.

Fietsers en voetgangers

Voor de fietsers- en voetgangersbevordering zijn er in 2017 in het centrum en bij het station extra fietsenstallingen gerealiseerd. Daarnaast is de OV fiets bij het station (deelfiets) uitgerold. Reizigers die vanuit de trein naar een locatie verder dan loopafstand willen kunnen met de OV kaart een OV fiets huren.

Het voetgangersgebied in het centrum is uitgebreid. Fietsen en laden en lossen blijft hier toegestaan. Met de Provincie is het Kernnet Fiets Overijssel uitgewerkt. Op deze basis is gewacht om het Model aanpak veilig fietsen van VVN en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat verder uit te werken. Tot slot is er vanuit het Ministerie programma Beter Benutten 2 een fietscampagne gestart om de fietsroute langs de N743 en de F35 te promoten. In Q1 2018 is deze campagne afgelopen en wordt deze geëvalueerd. Gedragscampagnes zullen in de toekomst meer ingezet worden om het fietsen te stimuleren.

Randwegen en spoorveiligheid

Randwegen

De Totaalvisie geeft de oplossing voor de spoorse doorsnijding en de randwegen.

Voor stapsteen 1 van de Verbindingsweg wordt verwezen naar het project van de Verbindingsweg, dat is opgenomen aan het einde van dit programma. Er is ambtelijk en bestuurlijk een lobby ingesteld om de Tweede kamer te informeren over de problematiek A1/A35. Dit heeft geresulteerd in een aangenomen motie om een studie uit te voeren naar het rijkswegennet tussen knooppunt Azelo en knooppunt Buren. Provincie en gemeenten worden daar medio 2018 bij betrokken.

Spoorveiligheid

In het Programma Verbeter Veiligheid Overwegen (PVVO) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) zijn generieke maatregelen bedacht die de dichtligtijden van de overwegen bij het station zullen verminderen. Naar aanleiding van het Landelijk Verbeter Programma (LVO) van het Ministerie van I&W is er een studie uitgevoerd naar het veiliger maken van de overweg Deldensestraat. Hier worden in 2019 vrijliggende fietspaden aangelegd welke voor 50% gesubsidieerd worden door het Ministerie van I&W en voor 25% door de provincie Overijssel. Voor de overweg Bornebroeksestraat is ook een LVO aanvraag gedaan, de beoordeling zal in 2018 plaatsvinden. Voor het programma Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO) is gesproken met ProRail over de overwegen in het buitengebied. Hier bestaat de mogelijkheid voor 50% cofinanciering. Landsdeel Oost (provincie Gelderland en Overijssel incl. de spoor gemeenten) praat met het Ministerie van I&W om het vervoer van gevaarlijke stoffen meer over de Betuwelijn te verplaatsen. Meerdere moties zijn hiervoor in de Tweede kamer aangenomen.

Kwaliteit openbare wegen

In het kader van groot onderhoud zijn op een aantal wegen onderhoudsmaatregelen toegepast, onder andere: Azelosestraat, Brinkstraat, Marktstraat, Grotestraat /Europastraat, Weerselosestraat, Hesselerweg, Kerkedennen, rotonde Grotestraat / Prins Bernhardlaan en rotonde Weerselosestraat / Bekenhorst. De kwaliteit van de aangepakte wegen lag ruim onder het afgesproken kwaliteitsniveau

C. De werkzaamheden vloeiden voort uit technische noodzaak om zoveel mogelijk kapitaalverlies door verdere achteruitgang van de constructies te voorkomen.

Werk en inkomen

Beleidsdoel 4: aanbieden van voldoende kwalitatief hoogwaardige werklocaties.

Beleidsdoel 5: stimuleren van nieuwe economische dragers in het buitengebied.

Strategisch project: Ontwikkeling bedrijventerrein De Veldkamp

Arbeidsmarkt en werkgelegenheid	
Doel	Groei economische ontwikkeling en arbeidsparticipatie
Initiatief	College van B en W
Kaders	Versterken ondernemersklimaat Deregulering bestemmingsplannen Regionale afspraken lokaal invullen Participatiewet benutten Sociale werkplaats in stand houden
Agenda	Continu

Uitvoering Participatiewet

Arbeidsmarkt en werkgelegenheid

Ondanks het economisch herstel is het aantal bijstandsuitkeringen (Participatiewet) met 4,4% (was 11,8% in 2016) gestegen, van 294 naar 307. Het grootste aandeel betrof de instroom van statushouders. Het aantal loaw en loaz uitkeringen (bijstandsuitkeringen voor oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers of zelfstandigen) steeg licht van 27 naar 28. Een en ander heeft ook gevolgen gehad voor de bijzondere bijstand en het armoedebeleid. Hierop is een groter beroep gedaan, vooral als gevolg van de kosten voor inrichting en huisraad en ten behoeve van studie-,sport- en cultuuractiviteiten.

In het "Uitvoeringsprogramma Participatiewet 2017" zijn onze voornemens vastgelegd in relatie met arbeidsmarkt gerelateerde activiteiten die in samenwerking met de uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen en het Werkplein (werkgeversservicepunt) worden uitgevoerd.

Wat is er bereikt?

- **Uitstroom naar werk:**
We hebben onze doelstelling om 40 personen naar werk te begeleiden ruimschoots gehaald. Er zijn 45 personen naar een werkplek uitgestroomd.
- **Inzet ontwikkeltrajecten SWB:**
De doelstelling om 35 trajecten (per jaar) in te zetten is helaas niet helemaal gehaald. Van de 35 zijn er 29 ingekocht voor 58 personen. Reden was dat er onvoldoende geschikte kandidaten in het uitkeringsbestand konden worden opgenomen.
- **Garantiebanen:**
In het uitvoeringsprogramma is ook opgenomen dat de gemeente 3 garantiebanen van ieder 25,5 per week zou gaan invullen. Ondanks onze inspanningen blijkt dit in de praktijk lastig te zijn om kandidaten uit het doelgroepenregister in te laten stromen. Deze ambitie hebben we niet waar kunnen maken. Voor 2018 gaan we dit opnieuw opgenomen en zal hier extra op worden ingezet.
- **Nieuw beschut werken:**
Voor 2017 hadden we de verplichting 2 kandidaten voor 'nieuw beschut werken' voor te dragen. Deze doelstelling is gehaald. Zij gaan een dienstverband aan met 'Stichting SWB Beschut' die namens Borne uitvoering geeft aan het "nieuw beschut werken."

Ondernemen en voorzieningen

Bedrijventerreinen

Molenkamp

De tweede fase van de herstructurering van Molenkamp is afhankelijk van de besluitvorming over de ontsluiting van het bedrijventerrein in relatie tot de Verbindingsweg. Omdat het onderzoek naar de optimale ontsluiting van het bedrijventerrein (raadsbesluit oktober 2017) nog niet is afgerond, kon nog niet worden gestart met de tweede fase van de herstructurering.

Westermaat De Veldkamp.

De verantwoording hierover is opgenomen bij projecten onder 'overige activiteiten'.

Ruimtelijke kwaliteit

Strategisch project: Centrum

Centrumontwikkeling	
Doel	Aantrekkelijk, dynamisch centrum
Initiatief	College van B en W
Kaders	Aantrekkelijker maken centrum;, leegstand centrum verminderen en bevorderen van de leefbaarheid Autoluwe Grotestraat Ontwikkelen horecaplein Woningen voor jongeren Strategisch project centrum voortzetten Meer informatie over winkelconcept Winkelen in mijn plaats, ofwel 'Wimpelen'
Agenda	Koppelen aan planning centrumproject

Centrumontwikkeling

De verantwoording hierover is opgenomen bij projecten onder 'overige activiteiten'.

Projecten

Westermaat De Veldkamp

In 2017 is op Westermaat - De Veldkamp 11.983 m² geleverd. Dat is beduidend meer dan de geplande 7.000 m². De verbeterende economie en de inmiddels gerealiseerde zuidelijke randweg die het bedrijventerrein nu aan weerszijden ontsluit, werpen hun vruchten af.

Centrum Borne

In 2017 hebben de laatste werkzaamheden plaatsgevonden aan de herinrichting van het parkeerterrein Bolkshoek en de voorzieningen voor de warenmarkt.

In 2017 is door vastgoedeigenaren aan Nijstad, Bakkerssteeg en Marktplein een plan ingediend om circa 30 winkelunits in het hart van het kernwinkelgebied toekomstbestendig te maken. Enerzijds is dit initiatief erop gericht om 'zittende' huurders te houden en leegstaande winkelunits in te vullen.

Anderzijds is het doel om de beleving en ruimtelijke kwaliteit in het centrum van Borne te vergroten.

Het gaat daarbij om een structurele gedaantewisseling door bijvoorbeeld het wijzigen van de architectuur en het creëren van zichtlijnen door het verwijderen van geïntegreerde luifels. Deze ingrepen zorgen ervoor dat de winkelpanden weer volledig bij de tijd zijn en bijdragen aan uitstraling en beleving van het dorpscentrum. De bedoeling is dat de gemeente tegelijkertijd de openbare ruimte

aanpakt, overeenkomstig het Masterplan Centrum Borne. De gesprekken over de plannen worden begin 2018 afgerond.

Zuidelijke Randweg

Nadat in november 2016 de zuidelijke randweg (Aamaatweg) voor het verkeer werd geopend, zijn in 2017 de groenvoorzieningen afgerond en zijn door de aannemer nog enkele restpunten uitgevoerd. Daarmee is het project inhoudelijk afgerond. De provincie Overijssel heeft inmiddels ingestemd met de inhoudelijke verantwoording van het project ten behoeve van de toegezegde subsidie. Daarbij is door de provincie aangegeven dat de definitieve subsidievaststelling zal plaatsvinden op basis van de jaarrekening 2017. Dat houdt in dat de financiële administratie van het project Zuidelijke Randweg in 2018 kan worden afgesloten.

Verbindingsweg

In oktober 2017 is het tracé voor de Verbindingsweg vastgesteld door de gemeenteraad. Ten behoeve van de tracékeuze heeft een uitgebreid participatieproces plaatsgevonden. Zowel de inwoners van Borne als die van Zenderen zijn betrokken geweest bij de tracéstudie. De besluitvorming over het tracé heeft later in het jaar plaatsgevonden dan vooraf was voorzien. Daarom is het opstellen van het zogenaamde referentieontwerp niet in 2017 afgerond.

In 2017 heeft tevens onderzoek plaatsgevonden naar maatregelen die ervoor kunnen zorgen dat een verkeerstoename in Zenderen, die ontstaat als gevolg van de aanleg van de Verbindingsweg, kan worden beperkt. De uitkomsten van dat onderzoek zijn gepresenteerd aan de inwoners van Zenderen en gedeeld met de provincie Overijssel.

F35

Voor de Provincie Overijssel is een doorkijk gemaakt wanneer het tracé van de F35 tussen de Ovonde (tot waar de F35 nu in Borne is aangelegd) en de gemeente Almelo kan worden aangelegd en wat dit gaat kosten. De F35 is als project opgezet om het proces snel uit te voeren. De provincie geeft nu 80% subsidie. Bij de uitwerking van de Verbindingsweg wordt rekening gehouden met het tracé van de F35. De definitieve route zal in 2018 door het college en raad vastgesteld moeten worden waarna de subsidieaanvraag naar de provincie kan.

In het kader van de Niet Actief Beveiligde Overwegen (NABO) is gesproken met ProRail om werk met werk te gaan maken, een eventuele parallelweg die nodig is om overwegen te sluiten kan als F35 worden ingezet.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Financieel overzicht van programma Borne Werkt

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Verschil 2017 (3-2)
Totale lasten	2.771	3.271	2.821	450 V
Totale baten	965	2.465	2.472	8 V
Saldo (lasten minus baten)	1.806	806	349	458 V

Beter Borne

MIJN
BORNE
2030...

Wat wilden we bereiken?

Maatschappelijk effect

De gemeente Borne is een open, kostenbewuste, regisserende en betrouwbare overheid met een transparante en klantgerichte dienstverlening.

Raadsprogramma 2014-2018

Bestuurlijke vernieuwing: relatie burger en overheid

De raad wil door middel van bestuurlijke vernieuwing investeren in de relatie burger en overheid. In de dynamische verbinding met burgers en ondernemers -als individu en als groep- en maatschappelijke partners gaat het om goede communicatie, gezamenlijke verantwoordelijkheid en gedeelde zeggenschap. Borne is een 'civil society' met veel sociale samenhang, kracht en kennis. De raad wil de markt en samenleving uitdagen om zelf oplossingen te verzinnen en te exploiteren.

Dienstverlening en identiteit

De gemeente Borne ontwikkelt zich in de komende vier jaar tot een regisserende netwerkorganisatie. Kwaliteit is in dat proces belangrijker dan snelheid. De drie decentralisaties vormen een pilot om de nieuwe werkwijze en regierol van de gemeente in te vullen.

Nabijheid van de lokale overheid is en blijft van belang. Bornse burgers en ondernemers moeten in Borne fysiek terecht kunnen voor gemeentelijke zaken.

Vanuit de gedachte 'minder uitvoering, meer regie en meer samenwerking' staat de raad open voor verdere (regionale) samenwerking, mits de eigen identiteit van Borne behouden blijft.

Beleidsdoelen

1. De kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening voldoet aan de servicenormen van het kwaliteitshandvest en is persoonlijk, op maat en duidelijk.

Inwoners waarderen de gemeentelijke dienstverlening met een 7,0. Voor de relatie tussen gemeente en inwoners geven ze een 6,5.

- De wachttijd voor klanten van de publieksbalie is ten opzichte van 2016 gedaald, terwijl het aantal bezoekers met 275 is gestegen.
- De mogelijkheid om via Whatsapp vragen te stellen voorziet in een behoefte. In 2017 werden via dit kanaal 936 vragen gesteld.
- Er is een start gemaakt met het doorvoeren van (technische) maatregelen om de informatieveiligheid te borgen.

2. Vergroten van de betrokkenheid van burgers bij politiek-bestuurlijke besluitvorming.

Zowel het vertrouwen in het gemeentebestuur als de ruimte die mensen ervaren om initiatieven te realiseren liggen in Borne betrekkelijk hoog, ten opzichte van omliggende en veel andere gemeenten. 38 procent heeft (heel) veel vertrouwen in de gemeente. Dat is wel 3% lager dan in 2015. Het percentage inwoners dat (heel) veel ruimte ziet om initiatieven te realiseren is iets gestegen, van 44% in 2015 naar 45% in 2017. De waardering voor de relatie tussen inwoners en gemeente is licht toegenomen, van 6,4 naar 6,5.

- Met MijnRaad2030 is een proces in gang gezet om ook de gemeenteraad en het politieke proces meer een onderdeel te laten zijn van de samenleving.

3. Het versterken van de financiële positie van Borne, terughoudend bij verhoging lastendruk.

De woonlasten zijn in 2017 gestegen van € 765 naar € 783 per huishouden. Borne behoudt hiermee de achtste positie ten opzichte van de andere Overijsselse gemeente.

Lijst indicatoren

De volledige lijst indicatoren is in de bijlagen opgenomen.

Wat hebben we gedaan om dit waar te maken?

Dienstverlening en identiteit

Beleidsdoel 1: De kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening voldoet aan de servicenormen van het kwaliteitshandvest en is persoonlijk, op maat en duidelijk.

Loketfunctie	
Doel	Bornse burger kan in Borne (fysiek) terecht voor overheidszaken
Initiatief	College van B en W
Kaders	Raadswerkgroep 3 D's College faciliteert raadsdiscussie Digitale dienstverlening Communicatie en bereikbaarheid Werkwijze dienstverlening sluit aan op bestuurlijke vernieuwing raad
Agenda	Tweede helft 2014 (eerste stappen, als onderdeel van 3 D's)

Loketfunctie en publieksdienstverlening

Doel van de raad is dat Bornse inwoners in Borne (fysiek) terecht kunnen voor overheidszaken. Dit onderwerp maakt deel uit van de visie op dienstverlening en informatievoorziening en komt terug in het uitvoeringsprogramma dat in 2017 aan de Raad is aangeboden. Met de herinrichting van de hal in een gastvrije en laagdrempelige plek voor bezoekers waar inwoners met al hun vragen terecht kunnen, is in 2017 een start gemaakt/ De realisatie staat voor 2018 op de planning. In 2017 hebben we de avond openstelling van de publieksbalie op de maandagavond verlengd tot 20:00 uur. In 2017 bezochten 10.100 inwoners de balies in de Publiekshal. De gemiddelde wachttijd aan de balie daalde naar 6,45 minuten. De servicenorm, maximaal 20 minuten wachten, werd met 6% overschreden. Een daling van 3% procent ten opzichte van 2016. Het aantal bezoekers van het digitale loket steeg van 2275 in 2016 naar 2550 in 2017. In 2017 ontvingen we 936 vragen van inwoners via het Whatsapp kanaal.

Digitale dienstverlening

Digitale informatievoorziening

Begin 2017 heeft de Raad, voortvloeiend uit het uitvoeringsprogramma Dienstverlening & Informatievoorziening, middelen ter beschikking gesteld voor de verdere digitalisering. De genomen maatregelen dienen om de organisatie efficiënter te laten werken. Maar het helpt vooral om makkelijker, sneller en betrouwbaarder informatie beschikbaar te hebben. In eerste instantie voor de medewerkers van de gemeente Borne maar op termijn ook voor de inwoners van de gemeente Borne. Eind oktober 2017 heeft de raad middelen beschikbaar gesteld voor technische maatregelen om de informatieveiligheid te borgen. Eind 2017 zijn de voorbereidingen gestart en de maatregelen zullen, zoals gepland, in 2018 geïmplementeerd zijn.

Implementatie telefooncentrale en telefoonconcept

In 2017 zijn de voorbereidingen om over te stappen op de nieuwe telefooncentrale nagenoeg afgerond. De migratiedatum is uitgevoerd op 30 januari 2018.

Hackaton

In het weekend van 3 tot 5 november heeft de Hackaton Borne plaats gevonden. Een initiatief dat gezamenlijk is opgezet met de Provincie. Net als de G1000 burgertop wordt de Hackaton gezien als een mogelijk middel om meer in zicht te krijgen in wat er onder onze inwoners leeft. De Hackaton kan als een succes worden gezien waarbij de resultaten veelbelovend zijn. Maar ook het proces ernaar toe was erg leerzaam (Hoe borg je de privacy van burgers? Wie heeft data? Hoe kom je aan data? Welke

afspraken maak je met elkaar?). In de visie op Dienstverlening en Informatievoorziening is bepaald dat wij als Borne willen sturen op maatschappelijke effecten. De Hackaton heeft belangrijke kennis en inzichten opgeleverd om deze ambitie in praktijk te brengen.

Bestuurlijke vernieuwing - relatie burger overheid

Beleidsdoel 2: vergroten van de betrokkenheid van burgers bij politiek-bestuurlijke besluitvorming.

Bestuurlijke vernieuwing raad	
Doel	Bestuurlijke vernieuwing
Initiatief	Nader vormgeven bestuurlijke vernieuwing door instelling werkgroep
Kaders	Gemeenteraad; pilot 3 decentralisaties
Agenda	Overdrachtsdocument, passen ontwikkelingen binnen de uitgangspunten van dit document? Alertheid en proactieve houding van alle betrokkenen in dit proces. De werkgroep bestuurlijke vernieuwing 2 heeft een toetsende rol en moet zorgen dat alle raads- en commissieleden aangehaakt blijven in het proces.
Doel	Continu proces (horizon 2030) De voorzitter van de werkgroep is primair verantwoordelijk voor de voeding van de agenda.

Regisserende gemeente Borne	
Doel	Regisserende gemeente
Initiatief	Sturing houden op de Bornse visie, doelen en agenda.
Kaders	Gemeenteraad; pilot 3 decentralisaties
Agenda	Visie Mijn Borne 2030 Dynamische Dorpen, Visie regisserende gemeente, Nota Verbonden partijen; behoud van eigen identiteit en 'couleur locale'
Doel	Conform planning Realisatieroute

Bestuurlijke vernieuwing raad

De raad heeft de evaluatie van de werkgroep bestuurlijke vernieuwing aangehouden vanwege de discussie over de aanbevelingen. De werkgroep is toen wel opnieuw ingesteld. De evaluatie bevatte echter wel zinvolle elementen om als basis te dienen voor de werkwijze van de werkgroepen van de raad. Met MijnRaad2030 is een proces in gang gezet om ook de gemeenteraad en het politieke proces meer een onderdeel te laten zijn van de samenleving. De werkgroep Bestuurlijke vernieuwing heeft een start gemaakt om de beeldvormende fase van het besluitvormingsproces te verbeteren. De doelen van het visiedocument MijnRaad2030 zijn vertaald in actiepunten. De werkgroep heeft opdrachten verstrekt om de verbinding met de samenleving via (social) media kanalen te versterken. Via de G1000 werkgroepen is een connectie met de raad gemaakt. Via de tender overheidsparticipatie en burgerkracht zijn verbindingen gelegd met andere gemeenten en de provincie.

Regisserende gemeente Borne

Basis voor de regisserende gemeente Borne is de door de raad in 2013 vastgestelde visie en de door het college van B en W in 2015 vastgestelde Realisatieroute. Op 14 september 2017 bent u geïnformeerd over de voortgang. De organisatieontwikkeling is een organisch proces. Voor een deel wordt het traject ingegeven door externe ontwikkelingen.

In 2017 is vanuit de visie op de regisserende gemeente de samenwerking met verbonden partijen herijkt en is de Transformatie-agenda sociaal domein vastgesteld. Ook de op handen zijnde invoering van de Omgevingswet zal mede richting geven aan de organisatieontwikkeling. Als vervolg op 'The Borne Identity' over opleiden en trainen in 2016, is in 2017 'The Borne Vitality' voorbereid over vitaliteit van medewerkers.

Met de uitwerking van de nota Samenwerking is in 2017 een start gemaakt. Werken vanuit vertrouwen, duidelijke, gezamenlijke doelstellingen en het scheiden van ambtelijke en bestuurlijke rollen vraagt van onszelf en onze partners een andere manier van kijken. Dit is een meerjarig proces. In de regionale samenwerking is de (nieuwe) Agenda voor Twente vastgesteld waarvoor de gemeenteraad structureel middelen beschikbaar heeft gesteld. De bedrijfsvoeringsregeling Twentebedrijf is opgeheven. In 2017 is de pilot Twentecloud met succes afgerond. In deze pilot is een eerste stap gezet in een Twentse gezamenlijke IT infrastructuur. De huidige omgeving biedt de mogelijkheid dat (kennis)werkers laagdrempelig voor meerdere gemeenten kunnen werken.

Overheidsparticipatie

Overheidsparticipatie wordt in Borne vooral aangevlogen vanuit het principe 'doen is het nieuwe denken'. We haken aan op wat er gebeurt, staan open voor de signalen uit de samenleving en kijken wat mogelijk is en waar we samen kunnen optrekken met inwoners en partners.

De focus lag en ligt op het doorbreken van het 'eilanddenken' binnen de gemeente en het bouwen van een bestendige 'brug' tussen gemeente en gemeenschap, waarop vrij heen en weer wordt gewandeld! In Borne doen we het samen. Wekelijks wordt de pagina 'meedoen in Borne' gepubliceerd met verhalen om te laten zien en ervaren hoeveel mensen er in Borne actief zijn voor onze gemeenschap en hoe overheid en inwoners elkaar dagelijks vinden en versterken.

De gemeente heeft een faciliterende rol aangenomen bij de G1000 burgertop en ook bij de werkgroepen die daaruit zijn ontstaan. De regie is bij de inwoners gelaten, zoals dat ook past bij de toekomstvisie 'MijnBorne2030, dynamische dorpen'.

Met de Tender Overheidsparticipatie en Burgerkracht (OPBK) is gezocht naar afstemming met andere gemeenten om van elkaar te leren en ideeën uit te wisselen. Naast kennisuitwisseling is ook intensief gewerkt aan het vanuit alle kanten bekijken van uitdagingen, zoals het betrekken van de 'unusual suspects' en het 'meer mogelijk maken' (denk aan belemmerende wet- en regelgeving).

Er zijn aanzetten gemaakt om de vele bestaande netwerken meer te verknopen en ook in de komende jaren vraagt dit om relatiebeheer en verdere uitbouw. 'Webcare' is structureel in onze organisatie verankerd. Om de wensen van de buitenwereld meer naar binnen te halen is ook het BornePanel in 2017 enkele keren ingezet. De uitkomsten zijn meegenomen in het beleid. Het panel is in 2017 langzaam gegroeid tot 519 leden.

Financiële positie

Beleidsdoel 3: het versterken van de financiële positie van Borne, terughoudendheid bij verhoging lastendruk.

Zie hiervoor het programma Borne Algemeen en de paragraaf Lokale heffingen.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Financieel overzicht van programma Beter Borne

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Verschil 2017 (3-2)	
Totale lasten	3.668	3.965	4.353	388	N
Totale baten	344	379	499	120	V
Saldo (lasten minus baten)	3.324	3.586	3.854	268	N

Borne Algemeen

Weerstandsvermogen en lastendruk

De groei van ons weerstandsvermogen is gebaseerd op de met de raad gemaakte afspraken omtrent de normen inzake onze algemene reserves.

De lastendruk is evenals voorgaande jaren slechts beperkt gebleven tot een aanpassing als gevolg van de inflatie en het verwerken van door de raad genomen besluiten inzake aanpassing van de onroerendezaakbelasting als gevolg van de Verbindingsweg. Daar waar sprake is van kostendekkende tarieven zijn de tarieven conform dit uitgangspunt aangepast.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen

Bij algemene dekkingsmiddelen gaat het om vrij besteedbare middelen zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. Dit betekent dat de reinigingsrechten, de afvalstoffenheffing, de rioolrechten en de reclamebelasting hierbij buiten beschouwing worden gelaten.

Hieronder wordt een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen gepresenteerd. Vervolgens worden de betreffende onderdelen kort toegelicht.

	(x € 1.000)			
	Primitieve begroting 2017 (1)	Definitieve begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Lokale heffingen	5.118	5.236	5.182	-54
Gemeentefonds	27.578	28.580	28.750	170
Dividenden	1.119	2.702	2.721	19
Saldo financieringsfunctie	290	690	-402	-1.092
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.779	1.779	1.832	53
Totale algemene dekkingsmiddelen	35.884	38.987	38.083	-904

Lokale heffingen

In onze gemeente zijn de onroerendezaakbelasting (OZB) en de hondenbelasting de twee lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is. Er is voor 2017 een inflatiecorrectie van 0,2% toegepast. Voor een verdere toelichting van de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Gemeentefonds

Door de effecten van de september- en decembercirculaire 2017, de verrekeningen van de jaren 2015 en 2016 en door nog niet vastgestelde maatstaven bijstandsonvangers en lage inkomens ontstaat er een voordeel. Aan uw raad wordt periodiek gerapporteerd, na het verschijnen van de circulaires, waarbij de (beleids)wijzigingen en de financiële consequenties van het gemeentefonds meerjarig in beeld worden gebracht.

Dividenden

Jaarlijkse dividenden c.q. winstuitkeringen ontvangen we van de Cogas, Enexis, Vitens, Bank Nederlandse Gemeenten, Crematoria Twente, Attero, Publiek Belang en Twence.

In 2017 is éénmalig een extra dividend van de Cogas ontvangen en middels de bestuursrapportage in de begroting opgenomen.

Saldo financieringsfunctie

Dit is het saldo betaalde rente over de aangegane leningen en aangetrokken middelen in rekening courant minus de ontvangen rente over de uitzettingen. Kortom het verschil in rente(-omslag). Door vernieuwing van de BBV mag vanaf 2016 alleen de werkelijke rente nog worden toegerekend aan de grondexploitatie. Daarbij moet rekening worden gehouden met de verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Dit leidt tot een fors nadeel. Hier tegenover staat een positief effect van dezelfde omvang op de grondexploitaties.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Het betreft de bespaarde rente van reserves en voorzieningen. Reserves en voorzieningen leiden tot beschikbaarheid van vermogen waarover geen rentevergoeding aan derden wordt betaald. Gesteld kan worden dat hierdoor rente wordt bespaard die anders betaald had moeten worden voor het aantrekken van een geldlening.

Onvoorzien

De post 'onvoorzien' is bedoeld als dekking voor uitgaven die niet zijn voorzien in de begroting. Het bedrag hiervoor wordt geraamd voor de begroting in zijn geheel. Het is wettelijk voorgeschreven dat er een post 'onvoorzien' wordt opgenomen in de gemeentebegroting. Er wordt echter niet verplicht gesteld wat de hoogte van deze post is. Voor de basisberekening hanteert Borne een bedrag van € 2,75 per inwoner. Het budget van totaal € 62.500 is dit jaar alleen ingezet voor onderwijsachterstandenbeleid met een bedrag van € 4.500.

Overhead

De begroting 2017 is extracomptabel omgebouwd naar de nieuwe indeling van het BBV. Dat wil zeggen dat die in eerste instantie gemaakt is conform het oude BBV. Vervolgens is deze output gebruikt voor de nieuwe inrichting conform het BBV.

Om te komen tot de nieuwe inrichting is allereerst de overhead benoemd. Onder de overhead worden alle ondersteunende taken bedoeld, zoals bijvoorbeeld ict, facilitaire zaken, administratie en P&O. Ook de salarislust van alle hiërarchisch leidinggevenden, zijnde niet direct actief binnen de taakvelden, zijn toegerekend aan de overhead. Alle direct aan de taakvelden toe te rekenen lasten en baten zijn in beeld gebracht en ook toegerekend aan de specifieke taakvelden.

Naar de kostendekkende tarieven worden eveneens overheadkosten toegerekend. Dit is toegestaan aangezien deze overhead onderdeel is van de kosten waarop de tarieven zijn berekend. Na het filteren van de overhead zijn door middel van een conversietabel de oude functies geconverteerd naar taakvelden conform het herziene BBV.

Vennootschapsbelasting

De gemeente is als publiekrechtelijk rechtspersoon per 1 januari 2016 zelfstandig Vpb-plichtig voor zover zij met een activiteit een onderneming drijft. In fiscale zin wordt een onderneming gedreven indien wordt voldaan aan de volgende drie cumulatieve criteria:

- een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid
- deelname aan het economisch verkeer
- winststreven (worden structureel positieve, fiscaal gecorrigeerde overschotten behaald?)

In de jaarrekening 2016 was er nog onzekerheid over de mate waarin de gemeente belastingplichtig was. Deze onzekerheid is er in 2017 nog steeds. Dit komt doordat de standpunten van de belastingdienst over de fiscale verwerking van de grondexploitaties nog steeds niet gepubliceerd zijn. De gemeente heeft voor het indienen van de aangifte over 2016 uitstel gekregen tot 1 oktober 2018. De gemeente verwacht een compensabel verlies, waardoor er naar verwachting geen vennootschapsbelasting hoeft te worden betaald over de jaren 2016/2017.

Wat heeft het gekost?

(x € 1.000)

Financieel overzicht van programma Borne Algemeen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Verschil 2017 (3-2)
Totale lasten	4.816	11.432	9.913	1.519 V
Totale baten	43.323	50.732	49.496	1.236 N
Saldo (lasten minus baten)	-38.507	-39.300	-39.583	283 V

Paragrafen

Paragraaf Financieel weerstandsvermogen en risicobeheersing

Om de financiële positie van de gemeente te kunnen beoordelen brengen we het weerstandsvermogen in kaart. Het weerstandsvermogen is de mate waarin de organisatie in staat is middelen vrij te maken (beschikbare weerstandscapaciteit) om onverwachte financiële tegenvallers (risico's) op te kunnen vangen. De benodigde weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van de berekening vormt de ratio weerstandsvermogen.

De ratio geeft een indicatie of de gemeente voldoende in staat is om de aanwezige risico's op te kunnen vangen. In de nota weerstandsvermogen is het minimum voor de norm gesteld op het niveau 'voldoende', minimaal 1,0.

Daarnaast hebben we in deze paragraaf een set van financiële kengetallen opgenomen. Deze geven een aanvullend inzicht in de weer- en wendbaarheid van de gemeente en hoeveel financiële ruimte er is om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken.

Aan de basis van deze paragraaf liggen de nota risicomanagementbeleid en de nota weerstandsvermogen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit in 2017.

	Begroot	Werkelijk
Structurele weerstandscapaciteit		
Onbenutte belastingscapaciteit	€ 0	€ 0
Structureel begrotingsoverschot	€ 0	€ 0
Incidentele weerstandscapaciteit		
Algemene reserve	€ 5.694.251	€ 6.106.016
Reserve beleidsontwikkeling	€ 2.960.038	€ 4.620.817
Reserve grondexploitatie	€ 7.939.273	€ 6.505.426
Post onvoorzien	€ 62.500	€ 58.000
Stille reserves	€ 4.160.151	€ 4.189.904
Totale beschikbare weerstandscapaciteit	€ 20.816.213	€ 21.480.163

Toelichting:

Indien de marktwaarde van bezittingen hoger is dan de boekwaarde op de balans, is er sprake van een stille reserve. Hierbij gaan we er vanuit dat stille reserves dusdanig snel verkoopbaar zijn dat ze ingezet kunnen worden als weerstandsvermogen.

Benodigde weerstandscapaciteit / Risico's

Medio april 2018 zijn de risicoprofielen geactualiseerd. De top 10 risico's van zowel de lijn- en projectorganisatie als de grondexploitatie worden hieronder weergegeven.

Lijn- en projectorganisatie:

Afdeling / Strategisch project	Risico	Kans	Financieel gevolg
Productgroep Welzijn en Educatie	Autonome groei van de vraag naar jeugdzorg en WMO.	20%	max. € 775.000
Verbindingsweg	Onderzoeken Raadswerkgroep (ontsluiting Molenkamp + variant 5 / rondweg Zenderen) hebben grote consequenties op lopende ontwerptraject.	25%	max. € 500.000

Verbindingsweg	Verbindingsweg/onderdoorgang kan niet gerealiseerd worden binnen eigendomsgrens (na verwerving).	25%	max. € 500.000
Productgroep Uitvoering	Achterstand in groot onderhoud en het niet tijdig vervangen van gemeentelijke kapitaalgoederen.	20%	max. € 500.000
Zuidelijke Randweg	Het mogelijk niet (kunnen) voldoen aan gestelde subsidievoorwaarden, zowel qua uitvoerings- als verantwoordingsvereisten.	10%	max. € 925.000
Verbindingsweg	Grondwaterstanden blijken in werkelijkheid anders dan aangenomen.	35%	max. € 250.000
Verbindingsweg	Ontwerp dat voldoet aan alle eisen/normen en die volledige draagvlak heeft, blijkt onhaalbaar.	25%	max. € 250.000
Verbindingsweg	Tijdens realisatie aantreffen van onvoorziene objecten in de bodem (archeologische vondst, verontreinigingen, etc.).	25%	max. € 250.000
Team Ondersteuning	Er worden inkopen gedaan zonder dat er een geldend contract aan ten grondslag ligt.	50%	max. € 100.000
Verbindingsweg	Het blijken dat de gasleiding verlegd moet worden.	10%	max. € 500.000

Grondexploitatie:

Grondexploitatie	Risico	Kans	Financieel gevolg
Grondexploitaties (geconsolideerd)	Een situatie waar sprake is van een (geringe) verslechtering van de economische situatie of stagnatie op de vastgoedmarkt. Gevolgen hiervan zijn: - de uitgifte van bouwgronden start later of stagneert tijdelijk; - de fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor extra renteverliezen optreden; - de gronden worden niet tegen de geraamde prijzen afgezet, of de toekomstige opbrengstenstijging is te optimistisch ingeschat; - aan de kostenkant voltrekt zich een prijsstijging welke niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop; - er is sprake van een rentestijging gedurende de resterende looptijd van het plan.	50%	max. € 6.300.000
Bornsche Maten	Het mogelijk niet kunnen voldoen aan de contractuele verplichtingen richting diverse private partijen. Er is een kans dat niet alle aangegane verplichtingen kunnen worden nagekomen en hiervoor een schadevergoeding moet worden betaald.	50%	max. € 1.900.000
Kollergang	Project afsluiten in 2018 en niet realiseren van verdere kaveluitgifte.	50%	max. € 1.200.000
Bornsche Maten	Extra archeologisch onderzoek: Binnen het plangebied liggen enkele verdachte locaties. Afhankelijk van wat er op deze locaties wordt gevonden kan het huidige budget worden overschreden.	50%	max. € 1.000.000
Bornsche Maten	Scopewijzigingen in het projectplan: Wanneer 'de knip' in de Rondweg niet wordt gerealiseerd zijn er schadeclaims te verwachten.	50%	max. € 1.000.000
Olde Engberink	In verband met beperking wijkerslocatie en onzekerheid over bereidheid tot vrije verkoop kan dit leiden tot een afwaardering van de helft van de kavels.	30%	max. € 1.650.000
Westermaat De Veldkamp	Langdurige stagnatie van de verkoop in combinatie met het uitblijven van opbrengstindexering.	50%	max. € 850.000

Kernrand Borne-West	Vanwege bestemmingsregels het niet kunnen uitgeven van een nog te realiseren erf ter plaatse van De Kluit Noord.	30%	max. € 270.000
Westermaat De Veldkamp	Om de verkoop te bevorderen bestaat de mogelijkheid dat maatregelen worden genomen die leiden tot een tussentijdse planherziening.	50%	max. € 100.000
Bornsche Maten	Gemeente wordt geconfronteerd met onvoorziene (bouw) claims van derden.	30%	max. € 150.000

Op basis van het volledige risicoprofiel is de benodigde weerstandscapaciteit bepaald. De basis hiervoor is een statistisch rekenmodel. Dit model gaat er vanuit dat niet alle risico's op hetzelfde moment en in volledige vorm plaats vinden. Hiervoor gebruiken we een zekerheidspercentage van 90%. Op basis van de meest recente risico-inventarisatie en simulatie is de benodigde weerstandscapaciteit € 6.328.046.

Weerstandsvermogen

Op basis van de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit ziet de ratio er als volgt uit:

	Jaarstukken 2016	Begroting 2017	Jaarstukken 2017
Beschikbare weerstandscapaciteit	20.912.087	20.816.213	21.480.163
Norm weerstandsvermogen	----- = 1,92	----- = 1,81	----- = 3,39
Benodigde weerstandscapaciteit	10.871.123	11.519.707	6.328.046

De benodigde weerstandscapaciteit is flink gedaald doordat een aantal risico's niet meer zijn opgenomen bij de grondexploitaties Bornsche Maten en het Regionaal Bedrijventerrein. Hiervoor zijn wel voorzieningen getroffen. Ook is bij de grondexploitatie De Veldkamp het risicobedrag verlaagd vanwege de stijgende belangstelling door het gereedkomen van de Zuidelijke Randweg en de aantrekkende economie. Door de daling van de benodigde weerstandscapaciteit verhoogd de ratio en blijft ruim boven de gestelde norm van 1,0. Het weerstandsvermogen is op gewenst niveau.

Kengetallen

	Norm/ Signaleringswaarde	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
1a Netto schuldquote	0% - 100%	127%	125%	123%
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		127%	125%	123%
2 Solvabiliteitsratio	> 30%	26%	27%	27%
3 Grondexploitatie	5% van de begrotingsomvang	84%	81%	90%
4 Structurele exploitatieruimte	> 0%	4%	3%	0%
5 Belastingcapaciteit	Landelijk gemiddelde woonlasten 2017: 723	106%	105%	108%

De berekening achter de kengetallen is beschreven in de ministeriële regeling tot vaststelling kengetallen. De betekenis van de getallen wordt hieronder toegelicht:

1 Netto schuldquote en gecorrigeerde schuldquote

De schuldquote is een maat voor de hoeveelheid schulden ten opzichte van het eigen vermogen. Hoe lager het kengetal, hoe lager de schuld in verhouding is. De hoeveelheid schuld ten opzichte van het eigen vermogen is gedaald. De VNG geeft als leidraad dat, wanneer de netto schuldquote boven de 130% komt, dit een punt van aandacht moet zijn. Door het vervroegd aflossen van een aantal

hypotheken in 2017 is de netto schuldquote gedaald. De gecorrigeerde schuldquote is gelijk aan de netto schuldquote omdat de gemeente geen leningen doorverstrekt.

2 Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio laat zien hoe groot deel van het balanstotaal uit het eigen vermogen bestaat. Hoe hoger het kengetal, hoe hoger het eigen vermogen in verhouding is. Vanuit de VNG is gesteld dat een solvabiliteitsratio onder de 20% onwenselijk is en dat een norm van boven de 30% goed is.

De solvabiliteitsratio van de gemeente Borne is 27% en zit ruim boven de minimumnorm. Ten opzichte van vorig jaar is deze met 1% gestegen door onder andere het gunstige jaarrekeningresultaat van 2016.

3 Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe groot de balanswaarde van de gronden is, ten opzichte van de totale begroting. Een lager kengetal betekent een kleinere balanswaarde van de gronden en dus minder (mogelijke) risico's. Bij risico's valt te denken aan kosten die gemaakt zijn voor het bouwrijp maken van de gronden maar waarbij de kavels niet verkocht worden. Het aandeel grondexploitatie is ten opzichte van vorig jaar gestegen, dit houdt in dat de kans dat risico's zich voordoen is verminderd.

4 Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte wordt aangegeven als een percentage op basis van de structurele baten en lasten. Hoe hoger het percentage, hoe meer structurele ruimte. Voor 2017 staat dit percentage op 0% wat inhoudt dat er geen tot weinig structurele ruimte in de exploitatie is. Het verschil met het percentage van 2016 is te verklaren door het relatief hoge rekeningssaldo van dat jaar.

5 Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft aan hoe de gemiddelde woonlasten binnen de gemeente zich verhouden tot het landelijk gemiddelde. De gemiddelde woonlasten liggen 8% boven het landelijk gemiddelde, er is relatief minder ruimte om belastingen te verhogen.

De verhoging van 106% naar 108% wordt met name veroorzaakt door het besluit om de OZB te verhogen ter dekking van de Verbindingsweg.

Paragraaf Lokale heffingen

Lokale heffingen hebben tot doel dat de gemeente door het verwerven van eigen middelen dekking vindt van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de gemeenteraad vast te stellen verordening te geschieden. De vaststelling van de tarieven door de gemeenteraad vond plaats in de raadsvergadering van 13 december 2016.

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Deze vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente, welke vooral door de burgers dienen te worden opgebracht. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB en hondenbelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffen- en rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven. Het beleid is er op gericht deze kosten zoveel mogelijk te beperken en daar waar mogelijk rechtvaardiger te verdelen. Hierdoor wordt een evenwichtige lastenverdeling bereikt.

Volgens artikel 26 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient de paragraaf een verantwoording te bevatten van hetgeen in de begroting is opgenomen en bevat daarom:

- a. de verantwoording van de geraamde inkomsten;
- b. het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c. een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de heffingen, waar de geraamde baten de geraamde lasten niet mogen overtreffen, de inkomsten zich verhouden tot de lasten;
- d. een aanduiding van de lokale lastendruk;
- e. een beschrijving van het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

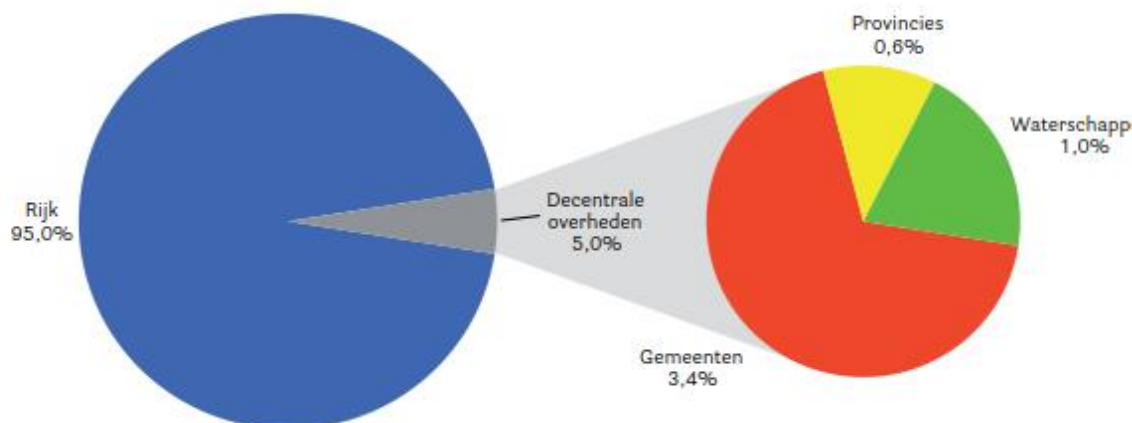
In artikel 26 BBV is het volgende vermeld:

Het jaarverslag bevat de paragrafen die ingevolge artikel 9 in de begroting zijn opgenomen. Ze bevatten de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

De paragraaf Lokale heffingen geeft inzicht in de diverse gemeentelijke belastingen en de consequenties daarvan voor de inwoners van Borne.

a. Inkomsten lokale heffingen

Van elke euro die huishoudens en bedrijven in Nederland aan belastingen en sociale premies betalen gaat in 2017 3,4% naar de gemeenten. De decentrale overheden nemen samen 5% voor hun rekening, de rijksoverheid 95%. Het aandeel van de gemeente Borne aan ontvangen belastingen en retributies bedraagt in dit geheel 10 miljoen Euro.

Grafiek: uit Coelo-atlas overzicht van de lokale lasten 2017

Overzicht inkomsten gemeentelijke heffingen

Omschrijving lokale lasten	2016		2017	
	Raming	Realisatie	Raming	Realisatie
	(bedragen in euro's)			
Afvalstoffenheffing	2.188.953	2.183.226	2.209.908	2.293.706
Begraafplaatsrechten	159.900	220.811	112.100	134.949
Hondenbelasting	98.200	102.620	105.000	101.767
Leges burgerzaken	196.500	238.356	231.500	257.655
Leges omgevingsvergunning	415.100	848.323	599.900	571.142
Leges overig	45.900	18.778	45.900	16.301
Marktgeden	32.400	26.930	32.500	25.262
OZB eigenaren woning	3.058.300	3.254.822	3.447.100	3.389.488
OZB eigenaren niet-woning	1.220.700	1.021.062	1.035.100	1.028.643
OZB gebruikers niet-woning	635.100	660.767	648.800	661.652
Reclamebelasting	145.000	168.682	145.000	168.236
Rioolheffing	1.735.405	1.750.724	1.719.500	1.825.887
Totaal	9.931.458	10.495.100	10.332.308	10.474.688

b. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Beleidskaders

Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen en –regelingen;
- het coalitieakkoord 2014-2018;
- landelijke wet- en regelgeving.

Uitbreiding lokaal belastinggebied

Het kabinet Rutte II heeft in een brief d.d. 24 juni 2016, kenmerk 2016-0000356712, aan de Tweede Kamer bouwstenen gegeven voor een hervorming van het lokaal belastinggebied. Verschuiving van Rijks- naar gemeentebelastingen zou op de agenda van het nieuw te vormen kabinet moeten staan. In

het regeerakkoord van het kabinet Rutte III komt de hervorming (en uitbreiding) van het lokaal belastinggebied niet voor.

Macronorm OZB

Hiermee wordt de grens bedoeld van de jaarlijkse stijging van de totale OZB-opbrengst voor alle gemeenten bij elkaar. Ter voorkoming van een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk is een macronorm ingesteld. Het schrappen van de limitering van de OZB mag niet leiden tot een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk. Op basis van de macronorm moet een onevenredige stijging van de collectieve lastendruk worden voorkomen en zo nodig gecorrigeerd. De macronorm is een landelijke norm en niet een norm voor individuele gemeenten. Met de areaalontwikkeling wordt dan ook niet op individuele basis rekening gehouden. Deze wordt landelijk benaderd en wel doordat de economische groei wordt meegenomen in de macronorm. De macronorm voor het jaar 2017 was 1,97%. De in het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen afgesproken evaluatie van de systematiek van de macronorm is nog niet afgerond.

Ontwikkeling tarieven

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffingen worden geraamd op basis van het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar 100% kostendekking. De voor 2017 geldende tarieven voor de overige belastingen en rechten stegen met een inflatiecorrectie, uiteraard met uitzondering van die tarieven, die het rijk heeft vastgesteld, dan wel gemaximeerd. Op basis van het Centraal Economisch Plan is uitgegaan van 0,2%.

c. Overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Gemeenten zijn beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen, heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden. De opbrengst van deze zogeheten gebonden heffingen dient alleen ter bestrijding van de kosten die de gemeente voor de betreffende dienstverlening maakt. De tarieven van de belastingen en overige heffingen worden in beginsel alleen aangepast aan de inflatiecorrectie. Deze bedroeg 0,2%. De gemeente is vrij in de besteding van de opbrengst van de ongebonden heffingen (algemene belastingen). De gemeentelijke belastingen en retributies die in 2017 in Borne werden geheven zijn:

Ongebonden belastingen:	Gebonden belastingen:
Hondenbelasting	Afvalstoffenheffing
Onroerendezaakbelastingen	Leges en Rechten
Reclamebelasting	Rioolheffing

Kostendekking

Met ingang van 2017 moet door gewijzigde regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) meer inzicht gegeven worden in de kostendekkendheid van heffingen. Bij de toepasselijke heffingen zijn de lasten-batenoverzichten en specifieke beleidsuitgangspunten vermeld. Naast de lasten die direct uit de taakvelden zijn af te leiden, mogen ook overheadkosten en BTW worden toegerekend.

De BTW is berekend als opslag over de 'derdenkosten'. De afschrijvingslasten zijn ontstaan uit investeringen waarbij deels sprake is van derdenkosten. De BTW daarover is ook meegenomen.

Mate van kostendekking

De leges zijn in de tarieventabel van de legesverordening ingedeeld in drie titels:

- titel 1, algemene dienstverlening;
- titel 2, dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning;
- titel 3, dienstverlening vallend onder Europese dienstrichtlijn.

Op grond van artikel 229b van de Gemeentewet mag de legesverordening als geheel gezien maximaal kostendekkend zijn. Niet elke post zal dus afzonderlijk op zijn kostendekkendheid worden beoordeeld. Dit laatste zou ook moeilijk realiseerbaar zijn gezien het feit dat de kosten voor de individuele diensten moeilijk zijn te bepalen. Dat neemt niet weg dat een gemeente wel een kostendekkendheid per dienst of per samenhangende groep van diensten mag nastreven, als de gemeente in dit opzicht maar een consequente lijn volgt.

Op grond van het bovenstaande is het mogelijk om kruissubsidiëring toe te passen. Onder kruissubsidiëring wordt verstaan: het hoger stellen van tarieven van leges voor sommige diensten om daarmee de tarieven voor andere diensten laag te kunnen houden. Daarnaast kan bij de tariefstelling uitdrukking worden gegeven aan het profijtbeginsel. Dat is een aparte beleidsmatige afweging. Onderlinge verschillen in - op zichzelf geoorloofde - kostendeckingspercentages tussen groepen van diensten zijn niet in strijd met de wet of met enig algemeen rechtsbeginsel.

De mogelijkheden tot kruissubsidiëring zijn door de komst van de Europese Dienstenrichtlijn (EDR) beperkter geworden. De EDR maakt kruissubsidiëring binnen een cluster van samenhangende vergunningstelsels mogelijk. Dit betreft alleen de diensten aan dienstverrichters waarop de EDR van toepassing is (titel 3 van de Legesverordening).

De wetgever heeft hierin geen aanleiding gezien om artikel 229b van de Gemeentewet te wijzigen. De EDR doorkruist daarmee de wettelijke regeling van artikel 229b Gemeentewet.

Bij de introductie van de Wabo in 2010 (omgevingsvergunning, zie Titel 2 van de Legesverordening) ging de wetgever ervan uit dat kruissubsidiëring tussen het cluster omgevingsvergunning en andere in de legesverordening opgenomen dienstverleningen niet mogelijk is. De wens van de wetgever is echter niet in een wettelijke bepaling vastgelegd, zodat in principe artikel 229b van de Gemeentewet onverkort geldt. Wij gaan echter uit van maximaal 100% kostendekkendheid binnen titel 2.

Voor een aantal tarieven binnen titel 1 geldt dat deze door het rijk zijn gemaximeerd: paspoorten, rijbewijzen, kansspelen en wet bescherming persoonsgegevens.

d. Woonlastenontwikkeling

De hoogte van de gemeentelijke woonlasten krijgt regelmatig aandacht in de media. Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) publiceert jaarlijks de Atlas van lokale lasten. Men vergelijkt daarin per gemeente de woonlasten van een woning met een voor die gemeente gemiddelde waarde. De tariefsaanpassingen voor de OZB, afval- en rioolheffing hebben voor een gemiddeld gezin (met eigen woning) tot de volgende woonlastenontwikkeling geleid:

Woonlastenontwikkeling	2015	2016	2017
OZB Eigenaar	331,26	350,31	356,62
afvalstoffenheffing (meerpersoons)	241,20	237,00	243,48
Rioolheffing	188,40	177,36	185,52
TOTAAL	760,86	764,67	785,62

In onderstaand overzicht wordt de ontwikkeling van de woonlasten 2017 ten opzichte van 2016 van alle Twentse gemeenten weergegeven:

	bruto woonlasten				stijging in % tov 2016	
	éénpersoonshuishouders		meerpersoonshuishouders		1-pers	meerpers
	2016	2017	2016	2017		
Almelo	775,22	773,39	775,22	773,39	-0,2%	-0,2%
Borne	764,67	782,62	764,67	782,62	2,3%	2,3%
Dinkelland	774,70	780,73	854,81	859,32	0,8%	0,5%
Enschede	741,01	716,19	775,33	775,13	-3,3%	0,0%
Haaksbergen	782,75	794,28	832,55	844,92	1,5%	1,5%
Hellendoorn	645,03	666,28	751,47	776,08	3,3%	3,3%
Hengelo	650,68	673,65	747,05	780,64	3,5%	4,5%
Hof van Twente	774,90	777,43	823,90	847,72	0,3%	2,9%
Losser	724,04	767,76	724,04	767,76	6,0%	6,0%
Oldenzaal	647,42	647,73	706,82	693,67	0,0%	-1,9%
Rijssen-Holten	580,08	569,02	633,08	617,02	-1,9%	-2,5%
Tubbergen	698,46	695,53	778,57	774,12	-0,4%	-0,6%
Twenterand	626,63	654,68	724,24	750,43	4,5%	3,6%
Wierden	706,10	718,06	758,90	770,86	1,7%	1,6%
Overijssel	682,00	684,00	745,00	752,00	0,3%	0,9%
Nederland	651,00	650,00	723,20	723,00	-0,2%	0,0%

In dit overzicht is de rangorde op de woonlastenladder van Coelo vermeld.

	2016	2017
Almelo	252	246
Borne	239	265
Dinkelland	355	356
Enschede	253	248
Haaksbergen	335	338
Hellendoorn	213	250
Hengelo	202	259
Hof van Twente	318	345
Losser	158	233
Oldenzaal	127	109
Rijssen-Holten	46	32
Tubbergen	259	247
Twenterand	159	210
Wierden	230	238
	nummer 1 laagste woonlasten, nummer 396 de hoogste	nummer 1 laagste woonlasten, nummer 398 de hoogste

e. Kwijtscheldingsmogelijkheden

De gemeente moet bij het vaststellen van kwijtschelding landelijke regels toepassen. Binnen deze mogelijkheden zijn de volgende eigen beleidskeuzes gemaakt:

- Voor de OZB, riool- en voor de afvalstoffenheffing is kwijtschelding mogelijk, waardoor minima geen woonlasten betalen;
- Voor extra containers wordt geen kwijtschelding afvalstoffenheffing verleend en ook geen kwijtschelding rioolheffing bij een grondslag > 500m³
- Bij de normkosten van bestaan wordt uitgegaan van 100% van de bijstandsnorm;

- Ondernemers voor de privébelastingen zijn gelijkgesteld met particulieren;
- Kosten voor kinderopvang worden in aanmerking genomen als uitgaven bij de berekening van de betalingscapaciteit;
- Bij de normkosten van bestaan voor AOW'ers wordt uitgegaan van 100% van de netto AOW-norm.

In 2017 is voor de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen in het kader van het minimabeleid een totaalbedrag van € 186.784 kwijtgescholden.

Hierbij gaat het om:

Afvalstoffenheffing € 79.839

OZB € 1.268

Rioolheffing €105.677

De gederfde inkomsten voor de riool- en afvalstoffenheffing worden gecompenseerd via het tarief van de betreffende heffing.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de gemeentelijke begroting gemoeid. Deze paragraaf is een instrument voor de raad om de kaderstellende en controlerende taak uit te kunnen voeren. In 2016 is de nota Kapitaalgoederen 2017-2020 vastgesteld. In de Programmabegroting 2017-2020 is de nota meegenomen in de plannen voor de komende jaren. In de openbare ruimte hebben we te maken met verschillende kapitaalgoederen: wegen, openbare verlichting, straatmeubilair, civieltechnische kunstwerken, afvalcontainers, riolering, water, openbaar groen, begraafplaatsen, speelvoorzieningen en gebouwen. Hieronder wordt ingegaan op de kapitaalgoederen waarbij inzicht wordt gegeven op het kwaliteitsniveau, het uitgevoerde onderhoud, het achterstallige onderhoud en de bestede budgetten in 2017.

Wegen

Beleidskader

In de nota Kapitaalgoederen is voorgesteld om voor de jaren 2017-2020 uit te gaan van het kwaliteitsniveau C (matig). Er is sprake van sober onderhoud zonder dat er onveiligheid of kapitaalvernietiging optreedt. Voor het noodzakelijke onderhoud wordt er een tweejaarlijkse inspectie uitgevoerd die resulteert in een meerjaren onderhoudsplan (MJOP). Er wordt in het MJOP onderscheid gemaakt tussen klein en groot onderhoud. Klein onderhoud is ondergebracht in de DVO met Twente Milieu, terwijl de gemeente zelf opdracht geeft voor groot onderhoud. Binnen de totaal beschikbare budgetten voor groot en klein onderhoud kan jaarlijks, in overleg tussen Twente Milieu en gemeente, worden geschoven.

Wat is gerealiseerd?

In het kader van groot onderhoud zijn aan de volgende wegen onderhoudsmaatregelen uitgevoerd in 2017: Azelosestraat, Brinkstraat, Marktstraat, Grotestraat /Europastraat, Weerselosestraat, Hesselerweg, Kerkedennen, rotonde Grotestraat / Prins Bernhardlaan en rotonde Weerselosestraat / Bekenhorst.

De uitgevoerde werkzaamheden in 2017 vloeiden voort uit technische noodzaak om degeneratie van de constructies te voorkomen. Van de aangepakte wegen lag de kwaliteit ruim onder de met het bestuur afgesproken ondergrens (C- kwaliteit).

Wat heeft het gekost?

	Product/Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/klein onderhoud	Wegen, Straten, Pleinen	€ 600.000	€ 609.000	Overgeheveld budget uit 2016 is geheel besteed in 2017
Klein onderhoud	DVO TM	€ 406.000	€ 391.000	

Openbare verlichting

Beleidskader

De gemeenteraad heeft in 2009 een beleidsplan voor de openbare verlichting vastgesteld. Dit plan is opgesteld voor de periode 2009-2014 en geeft een doorkijk tot en met 2019 voor de noodzakelijke vervangingen. Deze vervangingsnoodzaak is opgenomen in de Nota kapitaalgoederen 2017-2020 voor een jaarlijks bedrag van € 125.000.

Wat is gerealiseerd?

In 2017 was naast de genoemde € 125.000 ook een éénmalig, overgeheveld bedrag van € 47.500 beschikbaar voor vervanging van lichtmasten. Grote delen van Wensink Noord zijn gerenoveerd en voorzien van 4 meter masten met Led armaturen. Ook heeft vervanging plaatsgevonden op de Oude

Almeloseweg, Von Bonninghausenstraat, Van Dijkstraat, Van Cleefstraat en de beeldentuin. De reacties van aanwonenden waren positief.

In 2017 zijn ook voorbereidingen getroffen voor een grootschalige vervanging van de openbare verlichting. De uitgewerkte voorstellen worden in 2018 aan het bestuur voorgelegd.

Wat heeft het gekost?

	Product/Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/klein onderhoud	Wegen, Straten, Pleinen	€ 171.500	€ 135.000	Kosten verlichting, schade en normaal onderhoud vielen lager uit in 2017
Vervanging	Wegen, Straten, Pleinen	€172.500	€ 166.500	Klein deel opdracht van 2017 wordt in 2018 uitgevoerd en afgerekend

Straatmeubilair

Beleidskader

De gemeenteraad heeft eind 2017 het Beheer Kwaliteit Plan (BKP) vastgesteld. Voor het straatmeubilair geldt de beeldkwaliteit B, met uitzondering van het centrum en de parels (rotondes en openbare ruimte rond monumenten). Hier wordt op A- kwaliteit onderhouden.

De technische staat van het straatmeubilair is meegenomen in de Nota kapitaalgoederen 2017-2020.

Wat is gerealiseerd?

In 2017 is normaal onderhoud uitgevoerd door Twente Milieu. Hierover zijn geen bijzonderheden te melden.

Wat heeft het gekost?

	Product/Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/klein onderhoud	Wegen, Straten, Pleinen	€ 26.500	€ 28.800	

Civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

Er is geen beleidsplan voor de civieltechnische kunstwerken. Wel is in 2016 een MJOP opgesteld voor bruggen, duikers en beschoeiingen. De vervangingsnoodzaak is aangegeven in de Nota kapitaalgoederen 2017-2020.

Wat is gerealiseerd?

In 2017 hebben de voorbereidingen voor de aanbesteding van het groot onderhoud van de bruggen plaatsgevonden. De aanbesteding en uitvoering wordt uitgesteld naar 2018.

Wat heeft het gekost?

	Product/Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/klein onderhoud	Wegen, Straten, Pleinen	€ 17.700	€ 5.200	
Groot onderhoud	Wegen, Straten, Pleinen	€ 2.690.000	€ 190.000	€ 250.000 doorgeschoven voor uitvoering in 2018

Afvalcontainers

Beleidskader

In 2016 is nieuw afvalbeleid vastgesteld, waarbij onder meer is besloten om de bestaande bovengrondse containers voor restafval (bij hoogbouw) en op de milieupleintjes ondergronds te plaatsen.

Wat is gerealiseerd?

In 2017 zijn de bovengrondse verzamelcontainers voor restafval bij de hoogbouw ondergronds gebracht. Het gaat in totaal om 18 containers. Bij de milieupleintjes zijn de bovengrondse containers voor glas en verpakkingen grotendeels vervangen. In totaal gaat het hier om 16 containers. In Zenderen en Hertme wordt nog gezocht naar een geschikte locatie voor een glas- en verpakkingencontainer én een centrale restafvalcontainer.

Wat heeft het gekost?

	Product/Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/klein onderhoud	Afvalverwijdering- en verwerking		€ 50.000	Lease ondergrondse containers
Vervanging	Voorziening reiniging	€ 83.000	€ 83.000	Volgens raadsbesluit

Riolering

Beleidskader

Het beleid, beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen is vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan 2017-2021 (november 2016). Structureel zijn gelden gereserveerd voor beheer en onderhoud van de rioleringsobjecten. De onderhoudswerkzaamheden worden volgens de dienstverleningsovereenkomst uitgevoerd door Twente Milieu.

Wat is gerealiseerd?

Het jaarlijks onderhoud aan de riolering is met ingang van 2014 ondergebracht bij Twente Milieu. Twente Milieu voert jaarlijks het onderhoud uit volgens een vastgesteld programma. Jaarlijks wordt met de overige deelnemende Twentse gemeenten een planning opgesteld voor reiniging en inspectie. Lokaal staat één keer in de zes weken met Twente Milieu een overleg gepland om de werken te bespreken. De basis van de werkzaamheden op het onderhoud is vastgelegd in het gemeentelijk rioleringsplan. Twente Milieu beschikt over een rioolgemalen beheerprogramma.

In het vigerende gemeentelijk rioleringsplan staat voor de komende planperiode het programma voor de rioolvervanging klaar. Niet specifiek is aangegeven in welk jaar de riolering vervangen moet worden. Altijd vindt afstemming plaats in de reguliere overleggen om te kijken naar samenwerking. Werkzaamheden zijn uitgevoerd conform dienstverleningsovereenkomst met Twente Milieu. Vervanging riolering volgens het vigerende gemeentelijk rioleringsplan 2017-2021.

Wat heeft het gekost?

	Product/Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/klein onderhoud	Riolering en Waterzuivering	344.000	331.246	
	Onderhoud riool	30.000	28.888	
	Drukriolering buitengebied	60.000	57.776	
	Gemalen en pompen	80.000	77.034	
	Onderhoud drainage			

Groot onderhoud	Krediet GRP Afvalwaterzorgplicht (K1721103012)	380.000	100.000	Vervanging riolering, werkzaamheden in de planning op basis van relining

Water

Beleidskader

Veel activiteiten gebeuren in samenwerking met het waterschap Vechtstromen. De te volgen missie staat aangegeven in het ontwikkelde gemeentelijk waterplan Borne, welke in samenwerking met het waterschap en de waterleidingmaatschappij is opgesteld. Het plan heeft een strategisch deel en een deel uitvoeringsprogramma. Het gemeentelijk waterplan heeft een doorkijk van 30 jaar.

Wat is gerealiseerd?

In het gemeentelijk rioleringsplan is de zorgplicht opgenomen en het beleid bepaald voor hemelwater en grondwater. Gemeentelijk is er geen specifiek ambitie niveau van oppervlaktewateren vastgesteld. Op dit moment is het onderhoud sober, doelmatig en duurzaam. Van belang is dat de watergangen hun functie kunnen behouden. Wel is in het verleden samen met het waterschap een stadsscan uitgevoerd. De stadswaterscan kan een opmaat zijn voor het verder concretiseren van het gemeentelijk waterbeleid voor open wateren.

Afgelopen jaar is onderhoud uitgevoerd in en rond de drie vijvers aan de Gaspeldoorn. Samen met de wijkorganisatie Letterveld/Kerkedennen en de omwonenden is het plan nader uitgewerkt. Voor groot onderhoud staan de vijvers van 't Olthof nog in de planning.

Het regulier onderhoud is onderdeel van Twente Milieu en uitgevoerd conform de dienstverleningsovereenkomst met Twente Milieu

Verder heeft waterschap Vechtstromen de leggerwateren herzien. Mede door de fusie van de twee waterschappen "Regge en Dinkel" en "Velt en Vecht" is verschillend beleid ontstaan. Met de herziening zijn nieuwe criteria vastgesteld. Dat betekent dat een aantal wateren van de legger komt te vervallen en overdragen worden naar de grondeigenaar. In en voor de gemeente Borne is het effect (zeer) beperkt in relatie tot de overige gemeenten.

Wat heeft het gekost?

	Product/Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/klein onderhoud	Water	54.000	51.998	Diensten Twente Milieu
Groot onderhoud	Krediet GRP Maatregelen 2016 (K1721102011)	60.000	61399	

Openbaar groen

Beleidskader

Het beleid ten aanzien van groene kapitaalgoederen is vastgelegd in het Groenbeleidsplan 2008-2020 en in 2009 vastgesteld. Het beleidsplan is voor de uitvoerende taken vertaald naar de productbladen in de DVO met Twente Milieu.

In het groenbeleidsplan van de gemeente Borne wordt uitgegaan van het zogenoemde basisniveau voor het onderhoud van de groenvoorzieningen. Enkele bijzondere locaties, zoals bijvoorbeeld de begraafplaats, zijn vastgesteld op basisniveau +. De gewenste beeldkwaliteit en beheerkwaliteit zijn daarbij beschreven.

In het Groenbeleidsplan is aandacht gevraagd voor het oplossen van knelpunten, die als gevolg van eerdere bezuinigingen en het verbod op het gebruik van gifstoffen in de plantsoenen (2009) zijn ontstaan. Door over te stappen op onderhoudsvriendelijker groen kunnen de gevolgen van het bestrijdingsverbod op termijn worden opgevangen. Op basis van het plan van aanpak voor de kapitaalgoederen is besloten om voor de periode 2017-2020 jaarlijks een bedrag van € 40.000 beschikbaar te stellen voor omvorming naar onderhoudsvriendelijk groen.

Het bomenbeleid, vastgelegd in de Bomenverordening en de toelichting daarop, is in 2009 vastgesteld.

Voor het oplossen van problematische situaties met betrekking tot bomen in een te kleine doorwortelbare ondergrond is in 2017 een bedrag van € 40.000 beschikbaar gesteld op basis van plan van aanpak voor de kapitaalgoederen 2017-2020. Periodiek worden alle gemeentelijke bomen gecontroleerd op boomveiligheid. Het onderhoud van de gemeentelijke bomen is gebaseerd op de bevindingen uit de boomveiligheidscontrole.

Ook in 2017 zijn inwoners betrokken bij het groen en het groenonderhoud. Vaak is dat gekoppeld aan de zogenoemde omvormingstrajecten, maar ook daarbuiten worden inwoners betrokken bij de inrichting van de groene buitenruimte.

Wat is gerealiseerd?

In 2017 zijn verschillende grote en kleine omvormingen groen gerealiseerd:

Omvorming Oorlogsmonument

Omvorming bomen in verharding in de Struisgras

Omvorming groen Anjelier

Omvorming Zoutmanplein

Aanpassing speelveld Hoge Maat in Zenderen

Omvorming Twickelerblokweg

In 2017 is gestart met het traject met de omvorming van de situatie van bomen in de verharding aan de blauwgras en de Stroom Eschlaan.

Wat heeft het gekost?

	Product/Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/klein onderhoud	Openbaar groen en Openlucht- recreatie	70.500	99.529	De overschrijding verwijst naar het laanboomonderhoud als gevolg van een overeenkomst uit 2000 en de bijdrage aan de kosten van de aanleg van het park de Scholtenshof, conform college besluit (17int01579).
Groot onderhoud	Openbaar groen en Openlucht- recreatie	62.500	156.526	De overschrijding verwijst naar langlopende trajecten van omvorming, die vaak meerdere kalenderjaren overschrijden.

Begraafplaatsen

Beleidskader

Op de begraafplaats is een door de raad vastgesteld beheerplan van toepassing.

Wat is gerealiseerd?

In het beheerplan is een beeldkwaliteit Basis-plus vastgesteld. Deze kwaliteit is, zo blijkt uit de uitgevoerde inspecties, ruimschoots te zijn gerealiseerd in 2017.

In 2017 is ook een begin gemaakt met het nieuwe, duurzaam ingerichte urnenveld. Dit nieuwe deel van de begraafplaats wordt in maart 2018 in gebruik genomen.

In 2017 is onderzocht of er nog extra kwaliteit kon worden toegevoegd aan de begraafplaats met de inzet van een vrijwilligersploeg. Dit is, hoewel beperkt, gerealiseerd in combinatie met een onderhoudsgroep voor de Joodse begraafplaats. Deze vrijwilligers hebben vorig jaar incidenteel netheidswerkzaamheden op de algemene begraafplaats uitgevoerd .

In 2017 zijn ten slotte plannen uitgewerkt voor de verplaatsing van de bestaande opslag (voor het Poortgebouw) naar een locatie aan de achterzijde van de begraafplaats. Naast een verbeterd aanzien van de entree kunnen in combinatie hiermee een uitgiftepunt voor rolstoelen en een parkeermogelijkheden voor fietsen worden gerealiseerd. De uitvoering hiervan is gepland in 2018.

Na het ingestelde verbod op gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen heeft Twente Milieu in 2017 gezocht naar een betaalbaar en doelmatig alternatief voor het onkruidbeheer op de begraafplaats. Dit onderzoek heeft er in geresulteerd dat in 2018 nieuwe proeven worden uitgevoerd met de zogenaamde heet- watermethode. De resultaten worden afgewacht.

Wat heeft het gekost?

	Product/ Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/ klein onderhoud	Lijkbezorging	€ 65.000	€ 48.000	Budget voor klein onderhoud voldeed in 2017
Groot onderhoud	Voorziening Uitgifte eigen graven			De voorziening wordt gevuld door jaarlijkse legesinkomsten en wordt ingezet voor groot onderhoud conform beheerplan.
Nieuwe aanleg	Krediet Aanleg nieuw urnenveld 2017	€ 252.000	€ 118.500	Het nieuw urnenveld is in maart 2018 gerealiseerd.

Speelvoorzieningen

Beleidskader

Voor de speelvoorzieningen is geen beleidsplan opgesteld. In de notitie Spelen in Borne (2006) zijn wel enkele beleidslijnen uitgezet. Ook is in het beheerrapport Ruimte voor Spelen (augustus 2008) de inrichting en het beheer van de speelvoorzieningen uitgewerkt. Landelijk zijn in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid opgenomen.

In de gemeente Borne staan op 86 speellocaties 345 speeltoestellen. Op dit moment is er geen specifiek kwaliteitsniveau voor de speelvoorzieningen vastgesteld. Het uitgangspunt is dan ook dat alle voorzieningen op basisniveau worden gehouden, dat wil zeggen 'heel en veilig'. Het belangrijkste is uiteraard dat een toestel veilig is, in tweede instantie wordt gekeken naar functionaliteit.

In verband met de ontwikkeling van de Bornsche Maten is het van belang dat zowel het onderhoud als het beheer van meet af aan goed worden opgestart.

Sinds 2008 is er een beheersysteem voor de speelvoorzieningen beschikbaar. Borne voert de regie op de inspectie, het bijhouden van het systeem, de logboeken en het uit te voeren groot en klein onderhoud.

De noodzakelijke renovatie van het speeltoestellenbestand is op basis van een in 2008 opgesteld beheerrapport vastgesteld op € 61.000 per jaar. In 2015 is de vervangingsbehoefte voor de komende jaren in beeld gebracht.

Wat is gerealiseerd?

Alle speeltoestellen worden periodiek gecontroleerd op veiligheid en functionaliteit. Het onderhoud van de speeltoestellen is gebaseerd op de bevindingen uit deze controles.

Voor het opwaarderen van een vijftal speellocaties is in 2016 een bedrag van € 76.000 beschikbaar gesteld. Met deze middelen zijn ook de overige speeltuinen sober opgewaardeerd, de gemeenteraad heeft in het verzamelbesluit van 2017 hiervoor akkoord gegeven.

Wat heeft het gekost?

	Product/Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/klein onderhoud	Openbaar groen en Openlucht- recreatie	62.500	100.893	De overschrijding verwijst naar een boeking van € 19.700 ten laste van het budget, terwijl op basis van de nota kapitaalgoederen € 25.000 krediet beschikbaar is gesteld voor speelbeleid. Ook is de aanleg van de Scholtenshof (€ 9.850) voldaan met middelen uit bestaande budgetten.

Gebouwen

Beleidskader

In 2013 heeft uw raad kaders voor gemeentelijk vastgoedbeleid vastgesteld. Aan de implementatie van dit beleid wordt momenteel gewerkt.

Alle gemeentelijke gebouwen zijn opgenomen in een gebouwenbeheersysteem, waarbij de gegevens periodiek (elke 3-5 jaar) worden geactualiseerd door Planon en de meerjarenplanning jaarlijks op basis van een eigen visuele inspectie wordt bijgesteld.

Wat is gerealiseerd?

Voor de gebouwen wordt in principe uitgegaan van een sobere, duurzame en doelmatige onderhoudsconditie. De staat van onderhoud van het gemeentelijk vastgoed is overwegend goed. Onderstaand worden de ontwikkelingen in 2017 per gebouw genoemd.

Sportcomplex 't Wooldrik

Mogelijk in verband met het Sportbedrijf zullen er aanpassingen in Sportcomplex 't Wooldrik plaatsvinden. Tevens wordt ter onderzoek gedaan naar de toekomst van dit complex en de toekomstige invulling hiervan.

Begraafplaats

Bij de begraafplaats zijn we voornemens om de huidige stalen kapschuur, voor de stalling van de aanwezige machines, te vervangen voor een eikenhouten kapschuur welke passender is op een monumentale begraafplaats. Dit samen met de verplaatsing en de herinrichting van de 'milieustraat'

op de begraafplaats om het bestaande monument 'het poortgebouwtje' beter tot zijn recht laten komen en de overlast van illegaal storten van grofvuil tegen te gaan.

Gymlokalen

Fase I

Na aanleiding van de schouw en in samenspraak met de gebruikers (onderwijs en verenigingen) is het noodzakelijk dat de kleedruimtes en douches van sportzaal de Hooiberg grondig worden opgeknapt. Doordat de basisschool de Hooiberg is gesloten, is het wenselijk de routing en entree met bijbehorende gangen mee te nemen in de renovatie. De tussengang van de school naar sportzaal wordt dan bij de kleedkamers aangetrokken, de kleedruimte voor docenten/trainers wordt verplaatst en ook de toiletruimten voor publiek gerenoveerd. In 2017 is er een renovatievoorstel opgesteld waarin bovenstaande punten zijn verwerkt. In dit voorstel wordt ook de entree meegenomen (enkelglas vervangen, kozijnen geschilderd, gietvloer en ventilatie geoptimaliseerd). Het streven is e.e.a. te realiseren in de zomer 2018.

Naast Fase I wordt er in Fase II de buitenschil van sportzaal de Hooiberg gerenoveerd, dan moet je denken aan vervanging de gevelbeplating. In kader duurzaamheid zou men zaken kunnen combineren om naast de vervanging van de gevelbekleding ook de isolatiewaarde te verhogen. In 2017 is bij nader onderzoek gebleken dat de isolatiewaarde van de dakbedekking kan worden verhoogd door het isolatiepakket aan te passen den de dakranden te verhogen.

Kulturhus

In de zomer 2017 is er vanuit het management Kulturhus het verzoek neergelegd bij de gemeente Borne of zij bereid is een bijdrage wil leveren om een interne verbouwing te realiseren met als doel de verhuurbaarheid te vergroten.

Het renoveren/vervangen van het tribune in de theaterzaal zal worden onderzocht en worden uitgevoerd. Hierbij wordt mogelijk ook de aanwezige vloer vervangen. Aan de hand van recent onderhoud tribune en posten welke vallen onder groot onderhoud / investeringen verwerkt in PLANON wordt er dan een afweging gemaakt.

Mede door deze ontwikkelingen is er groot onderhoud on hold gezet, bijvoorbeeld binnen schilderwerk en partieel herstel bestratingen.

Gemeentehuis

In het najaar van 2017 zijn er de nodige breukruiten vervangen, naast de gebroken beglazing is er ook veel isolatieglas dat lek is, waardoor de doorzicht minder wordt. Uit een recent uitgevoerd onderzoek kan worden gesteld dat er vele ruiten lek zijn. De huidige beglazing is ruim 30 jaar oud, en heeft het einde van haar levensduur bereikt. Het jaar 2018 zal worden gebruikt om een Plan van Aanpak op te stellen om gefaseerd alle beglazing te vervangen (dan moet je denken aan HR++ beglazing).

Wat heeft het gekost?

	Product/ Krediet/ Reserve/ Voorziening	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Regulier/ klein onderhoud	Div. producten	€ 133.500	€ 108.000	Er is momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud.
Groot onderhoud	Reserve Egalisatie onderhoud	± € 200.000		Het budget voor groot onderhoud wisselt jaarlijks. De schommelingen worden opgevangen door de reserve.

Paragraaf Financiering

Inleiding

De Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido) geeft de kaders aan waarin decentrale overheden de treasuryactiviteiten moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering en handhaving van de positie op de kapitaalmarkt. Op grond van deze wet is het Treasurystatuut vastgesteld. Daarnaast wordt in zowel de begroting als de jaarstukken deze paragraaf financiering opgenomen. Met het treasurystatuut en de paragraaf financiering wordt beoogd:

- de kwaliteit van de uitvoering van de treasuryfunctie te verhogen;
- de transparantie van het besluitvormingsproces te verbeteren;
- het democratische verantwoordingsproces te versterken;
- de kredietwaardigheid in stand te houden en te bevorderen.

De treasuryfunctie is daarmee ondersteunend aan de uitvoering van de programma's.

Renteberekening

In 2017 is over de langlopende schuld gemiddeld 3,0% rente betaald. Voor bespaarde rente (rente over eigen reserves) is een rente van 3% gehanteerd.

Kortlopende geldleningen

Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een overeenkomst afgesloten waarin de kredietlimiet onder de Overeenkomst Bancaire dienstverlening met ingang van 2011 is vastgesteld op € 6.405.000. Deze kredietlimiet is gekoppeld aan het begrotingstotaal en is in 2017 niet geactualiseerd.

Vaste schuld

De som van de vaste schuld bedraagt € 75.698.230. Een bedrag van € 127.058 betreft onderhandse leningen en een bedrag van € 73.068 betreft door derden belegde gelden.

In 2017 is een bedrag van € 4.153.703 aan vaste geldleningen afgelost. Daarnaast is er een nieuwe langlopende geldlening aangetrokken van € 8.000.000.

Verstrekte vaste geldlening

Per 31-12-2017 zijn de volgende leningen verstrekt:

- SvN Startersleningen € 1.273.540
- Hypothecaire geldleningen aan ambtenaren € 1.000.686

Voor deze leningen wordt rente ontvangen volgens een overeengekomen percentage.

Renterisicobeheer

Renterisicobeheer omvat het beperken van de invloed van (externe) rentewijzigingen op de financiële resultaten van de gemeente. De Wet fido beschrijft hiervoor twee normen, de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm (voor leningen met een rentetypische looptijd groter dan 1 jaar)

Het renterisico is gelijk aan de som van het bedrag aan herfinanciering van vaste schuld en het bedrag aan renteherziening op de vaste schuld. Dit komt neer op het totale bedrag van langlopende leningen waarvan het te betalen rentepercentage wijzigt. Voor gemeentes is de norm vastgesteld op maximaal 20% van het begrotingstotaal.

Overzicht renterisico:

	(x € 1.000)			
	2017	2018	2019	2020
Renteherziening	-	-	-	-
Aflossingen	4.154	4.083	3.774	8.750
Renterisico	4.154	4.083	3.774	8.750
Renterisiconorm*	12.624	12.427	12.150	11.931
Onderschrijding	8.470	8.344	8.376	3.181
Overschrijding	-	-	-	-

*Norm op basis van begroting 2017

In 2017 hebben de treasury-activiteiten zich afgespeeld binnen ruimte van de renterisiconorm. Ook voor de jaren na 2017 laat de financieringsplanning geen overschrijding zien.

Kasgeldlimiet (voor leningen met een rentetypische looptijd kleiner dan 1 jaar)

De kasgeldlimiet is bedoeld om de kortlopende schuld te beheersen en wordt elk kwartaal getoetst. Indien de kasgeldlimiet drie kwartalen op rij overschreden dreigt te worden, moet de schuld geconsolideerd worden, ofwel omgezet naar een langlopende schuld. Voor gemeentes is de norm vastgesteld op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal.

Overzicht kasgeldlimiet:

	(x €1.000)			
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld	22.410	5.911	4.668	7.922
Vlottende liquide vorderingen	36	29	48	52
Saldo liquiditeitspositie <1 jaar	22.373	5.883	4.620	7.871
Kasgeldlimiet*	5.365	5.365	5.365	5.365
Onderschrijding	-	-	745	-
Overschrijding	17.008	518	-	2.506

*Limiet op basis van begroting 2017

De tweede helft van 2017 is de kasgeldlimiet twee kwartalen op rij overschreden. In het derde kwartaal was sprake van een onderschrijding. In het vierde kwartaal is de kasgeldlimiet weer overschreden. Ook in 2018 zullen op basis van de ruimte binnen de kasgeldlimiet en een liquiditeitsplanning de treasury-activiteiten worden uitgevoerd.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Dienstverlening in de Publiekshal

In 2017 hebben we de avond openstelling van de publieksbalie op de maandagavond verlengd tot 20.00 uur. In 2017 bezochten 10.100 inwoners de balies in de Publiekshal. De gemiddelde wachttijd aan de balie daalde naar 6,45 minuten. De servicenorm, maximaal 20 minuten wachten, werd met 6% overschreden. Een daling van 3% procent ten opzichte van 2016. Het aantal bezoekers van het digitale loket steeg van 2275 in 2016 naar 2550 in 2017. In 2017 ontvingen we 936 vragen van inwoners via Whatsapp kanaal.

Telefooncentrale

Om beter aan te sluiten bij de wens om flexibel te kunnen werken en tevens de bereikbaarheid van de medewerkers te verbeteren (volgend uit de visie op dienstverlening en informatievoorziening), is in 2017 gestart met de implementatie van een nieuwe telefooncentrale. De afronding zal in 2018 plaats vinden.

Website

Alle diensten die de gemeente Borne aanbiedt, zijn terug te vinden in de zogenoemde Producten Diensten Catalogus (PDC) op de website www.borne.nl. Deze informatie wordt op diverse manier weergegeven, maar bleek vaak niet meer actueel en voor inwoners niet altijd even goed vindbaar. In 2017 zijn in samenwerking met de betreffende vakafdelingen alle teksten herschreven. Uitgangspunt daarbij is dat ieder product maximaal drie tabbladen heeft, ieder tabblad niet meer dan drie alinea's tekst bevat. Dit betekent dat veel teksten zijn ingekort. Het resultaat is meer eenheid en overzicht van de teksten. Begin 2018 worden alle oude PDC-teksten vervangen door de herschreven teksten. Vervolgens zal medio 2018 de PDC-balk in de huidige vorm niet meer zichtbaar zijn op de website. Alle actuele teksten zijn dan (rechtstreeks) te vinden door middel van zoektermen. Op deze manier wordt voor bezoekers de vindbaarheid van informatie vergroot.

Huisvesting

Naar aanleiding van de discussie over de gemeentelijke huisvesting, de visie op dienstverlening en een Risico Inventarisatie & Evaluatie, is een project opgestart voor de herinrichting van het gemeentehuis. Uitgangspunten bij de herinrichting zijn dat de publiekshal wordt verbouwd waarbij ontmoeting tussen bestuur, organisatie en burgers centraal staat, er een werkomgeving ontstaat die voldoet aan de ARBO richtlijnen, en het gebouw wordt aangepast zodat deze beter aansluit bij de organisatieontwikkeling. In 2017 zijn door de gemeenteraad financiële middelen beschikbaar gesteld voor de herinrichting van de publiekshal, het upgraden van de 1e en 2e verdieping, vervanging van het meubilair en de stoffering. In 2017 zijn middels een meervoudige onderhandse aanbesteding drie architecten uitgenodigd om een offerte in te dienen.

Informatieveiligheid en privacy

Informatieveiligheid en privacybescherming in de huidige samenleving is een belangrijk onderwerp geworden voor gemeenten. De rijksoverheid is nadere eisen gaan stellen aan de beveiliging van de gemeentelijke informatiehuishouding. Dit wordt onderstreept door de resolutie die aangenomen is op de buitengewone ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) eind 2013. In deze resolutie hebben alle gemeenten in Nederland zich uitgesproken om informatieveiligheid bestuurlijk en organisatorisch in te bedden met als doel de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van (persoons)gegevens te borgen.

In lijn met deze resolutie heeft de VNG een tijdelijke Visitatiecommissie informatieveiligheid ingesteld met als belangrijkste doel de aandacht van de gemeenten voor Informatieveiligheid te vergroten en vast te houden. Deze commissie heeft in juni 2016 de gemeente Borne ook bezocht. De uitkomsten van deze visitatie zijn gedeeld met het gemeentebestuur.

Er is een werkgroep informatieveiligheid ingesteld die belast is met het verder inrichten en door ontwikkelen van informatieveiligheid in de organisatie op een manier die aansluit bij de organisatieontwikkeling.

In 2017 is gestart met het stapsgewijze implementeren van maatregelen die de informatieveiligheid en de privacybescherming van de burgers beter moeten waarborgen.

Er is een strategisch beleidskader vastgesteld, gebaseerd op de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). Hierin zijn de kaders en uitgangspunten opgenomen om informatieveiligheid op een professionele wijze in de organisatie te borgen. Dit strategische beleidskader is als kapstok gebruikt voor de verdere uitwerking en implementatie van het tactische informatieveiligheidsbeleid en een operationeel actieplan voor 2018. .

Voor het creëren van bewustwording en draagvlak voor dit onderwerp zijn presentaties en voorlichtingsdagen georganiseerd. Voor het vasthouden van de aandacht worden periodiek themadagen georganiseerd.

Voor het afleggen van verantwoording over de kwaliteit van de informatieveiligheid aan het gemeentebestuur en de rijksoverheid is gestart met het project ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Dit is een gezamenlijk project van het ministerie van Binnenlandse zaken, gemeenten, het ministerie van SZW, het ministerie van I&M en de VNG en heeft tot doel om de verantwoordingslasten zoveel mogelijk te stroomlijnen.

Meldplicht datalekken

Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens moeten gemeenten borgen dat persoonsgegevens deugdelijk worden verwerkt (vanaf 25 mei 2018 de Europese privacy verordening de AVG). Gaan persoonsgegevens verloren of kan onrechtmatige verwerking redelijkerwijze niet worden uitgesloten is er sprake van een datalek en is de overheid verplicht dit te melden aan Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

In 2017 zijn 3 beveiligingsincidenten gemeld. Hiervan is er één gekwalificeerd als datalek en volgen de richtlijnen gemeld bij de AP.

Personeel

De formatie- en bezettingscijfers van de jaren 2015, 2016 en 2017 zijn allemaal gebaseerd op peildatum 1 januari. In 2017 is met name ten gevolge van de nieuwe taken op het gebied van het sociale domein (Jeugdzorg, WMO en participatiewet) de vaste formatie en de bezetting toegenomen. In 2017 is de bezetting daarnaast toegenomen door het opheffen van de vacaturestop. Deze effecten zijn zichtbaar in de volgende jaarschijf.

	2015	2015	2016	2016	2017	2017
Aantallen (absoluut)	Formatie	Bezetting	Formatie	Bezetting	Formatie	Bezetting
Afdeling grondgebied	37,9	33,9	37,2	30,0	36,0	32,3
Afdeling inwoners	30,6	26,2	27,6	24,2	40,2	32,3
Afdeling Concernstaf	43,4	32,2	43,5	32,9	45,9	34,5
Projectatelier	1,5	0,9	2,5	1,9	1,5	0,9
Directie	3,4	3,4	2,4	2,4	3,4	3,4
Griffie	1,4	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
Totaal	118,2	99,1	115,6	93,8	129,5	106,0
Raadsleden	19	19	19	19	19	19
College van B&W	4	4	4	4	4	4
Voormalige wethouders (pensioen)	10	10	10	10	10	10
Voormalige wethouders (wachtgeld)	1	1	1	0	0	0

Personeels- en salarisadministratie

In 2017 zijn alle personeelsdossiers gedigitaliseerd. De medewerkers hebben nu te allen tijden inzage in hun personeelsdossier. In navolging hier op zullen in 2018 ook de personeelsdossiers van de bestuurders en gemeenteraadsleden worden gedigitaliseerd. En tevens zal de personeels- en salarisadministratie verder doorontwikkeld worden naar een meer self-service omgeving.

Informatiebeheer

In 2016 werd al aangekondigd dat er een update van Corsa op het programma stond. In het vierde kwartaal van 2017 is MyCorsa Nxt geïmplementeerd. Hoewel het er wel allemaal anders uit ziet, sluiten de look & feel beter aan bij de wensen van de medewerkers. In 2017 is een start gemaakt met het zgn. 'zaakgericht archiveren'. Dat is een combinatie van digitale documentstromen en digitale zaakgerichte archiefvorming. In deze oplossing ligt de nadruk op het (automatisch) compleet maken van een zaakdossier. Een ander groot onderdeel van het digitaal werken is de volledig digitale bestuurlijke besluitvorming. Het besluitvormingsproces is een van de belangrijkste kernprocessen. In 2017 is gestart met de voorbereiding van dit onderdeel en het krijgt zijn beslag in 2018.

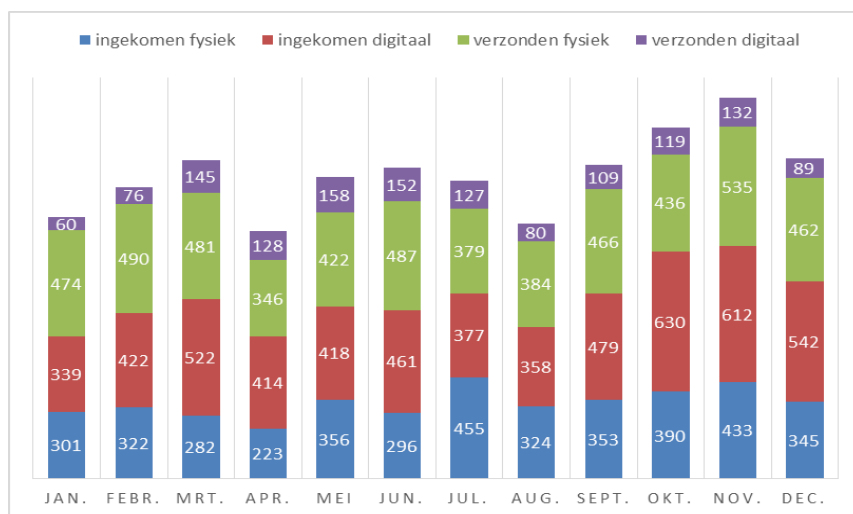
Aantallen geregistreerde poststukken in 2017:

Totaal aantal in 2017 geregistreerde ingekomen analoge en digitale stukken: 9.654 stuks

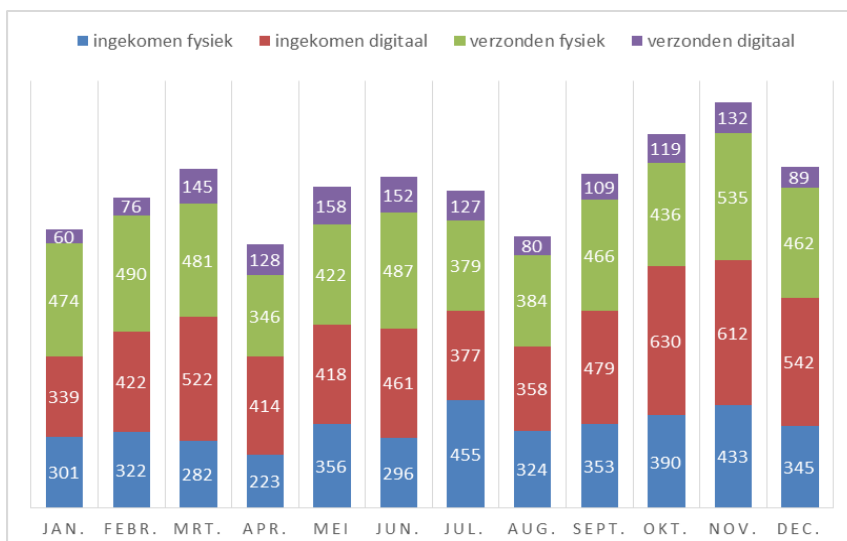
Totaal aantal in 2017 geregistreerde verzonden analoge en digitale stukken: 6.737 stuks

We zien hier een tweetal opvallende dingen:

1. Fysieke poststroom niet nog niet af. Je kunt eerder spreken van een lichte stijging.
2. De digitale stukkenstroom neemt toe met 60%. Dit komt enerzijds doordat inwoners en bedrijven vaker de digitale weg vinden. Voor een groot gedeelte komt dit doordat de interne organisatie steeds vaker digitale stukken ter registratie aanbiedt.

Aantallen gecreëerde digitale dossiers in 2017

Pilot nieuw werken

Het afgelopen jaar is met een klein aantal medewerkers geëxperimenteerd om de juiste ICT middelen in te zetten voor hun werk. Zo heeft deze groep de beschikking gekregen over een tablet, een laptop of een smartphone. Sommige medewerkers hebben hun vaste werkplek helemaal opgegeven, anderen hebben deze middelen ingezet naast de vaste werkplek. De leerervaringen uit deze pilot worden in 2018 meegenomen bij de uitwerking van het ICT concept dat integraal met het nieuwe huisvestingsconcept wordt uitgewerkt.

Verbetering financiële functie

Vanwege de veranderende wetgeving op het gebied van financiën (Besluit Begroting en Verantwoording/BBV, Horizontaal Toezicht/HT, Vennootschapsbelasting/VpB, etc.) was het noodzakelijk de financiële administratie opnieuw in te richten. Tevens werd het huidige factuur afhandeling systeem niet meer ondersteund, waardoor er naar een alternatief systeem gezocht moest worden. In 2017 zijn de noodzakelijk aanpassingen doorgevoerd. Het BBV proof maken van de administratie, de vervanging van het factuur afhandelingssysteem naast het reguliere werk heeft een forse druk gelegd op het team. De gemeenteraad heeft derhalve in 2017 extra middelen beschikbaar gesteld om de financiële functie kwalitatief en kwantitatief op niveau te brengen. Naast de structurele uitbreiding van 1,0 fte hebben 3 medewerkers in 2017 de basiscursus BBV gevolgd, en zijn medewerkers getraind op het fiscaal gebied.

Inkoop

In 2017 heeft de nadruk gelegen op het gezamenlijk (binnen de 14 gemeenten in Twente, de Regio Twente en de Veiligheidsregio Twente) evalueren van het gemeenschappelijke inkoopbeleid, het Twents reglement Klachtencommissie én de Algemene inkoopvoorwaarden. Daarnaast heeft de VNG gemeenten gevraagd om de ARBIT (algemene rijksinkoopvoorwaarden bij ICT-diensten) te vervangen door de GIBIT (gemeentelijke inkoopvoorwaarden bij ICT-diensten), omdat deze specifiekere toepasbaar zijn voor gemeenten.

Besluitvorming met betrekking tot het bovenstaande heeft nog niet plaatsgevonden en wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2018.

Daarnaast is meer aandacht besteed om besluitvorming met betrekking tot afwijkingen van de Bornse inkoop- en aanbestedingsregels minder achteraf te laten plaatsvinden, maar meer aan de voorkant van het proces, zodat dan nog keuzes kunnen worden gemaakt. Voor inkoop betekende dit dat veel meer tijd en inspanning is besteed om aan het voorkant van het inkoopproces met de inkoopverantwoordelijken om de tafel te gaan.”

Administratieve organisatie, interne controle en rechtmatigheid

Het aandachtsgebied van de administratieve organisatie betreft het functioneren van de organisatie, de informatie die hieruit voortkomt en het complex van maatregelen om het functioneren en informeren naar wens te laten verlopen.

De inrichting en kwaliteit van de interne beheersing is hiervoor een belangrijke randvoorwaarde.

Het kader voor de interne controle is door de gemeenteraad vastgelegd in de financiële verordening.

Hierin is geregeld dat het college zorg draagt voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Om de mate van interne beheersing voldoende te kunnen borgen wordt elk jaar door het college een intern controleplan (ICP) vastgesteld.

Voor een efficiënte uitvoering van de interne controlewerkzaamheden vindt vooraf intensiever afstemming plaats over de prioritering en de omvang van aantal steekproeven bij het uitvoeren van interne controlewerkzaamheden met de door de accountant te verrichten (externe) werkzaamheden.

Op basis van risico inschatting hebben de verbonden partijen en de decentralisaties in het sociale domein bij de uitvoering van de interne controlewerkzaamheden extra controle aandacht gehad, die in 2018 wordt gecontinueerd. Voor een verdere versterking van de interne beheersing wordt het gebruik van afdwingbare systeemtechnische controles nader onderzocht.

Om de rapportagedruk te verlagen en voor een betere aansluiting op de P en C cyclus zijn in 2017 twee (voorheen drie) interne controlerapportages aangeboden aan het management en college.

Risicomanagement

De Gemeente Borne acht het wenselijk om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. Risicomanagement is het sturen op risico's en te beschouwen als het systematisch doorlopen van de organisatie op risico's. Het doel van risicomanagement is de gevolgen van risico's te voorkomen of te vermijden en de kans erop te verkleinen of op een andere manier beheersbaar te maken. Dit proces is niet eenmalig, maar een dynamisch proces. Het is een instrument dat de kans verhoogt om de doelstellingen te behalen

In 2017 is in de vorm van een afstudeeropdracht onderzoek gedaan naar de effectiviteit van risicomanagement in onze organisatie.

Dit heeft geleid tot een aantal verbeteruggesties die ertoe moeten bijdragen dat risicomanagement in de toekomst effectiever kan worden ingezet en meer als sturingsinstrument kan worden gebruikt.

De belangrijkste suggesties zijn:

Het opnieuw bepalen van een meer richtinggevende visie op aspecten als het sturen op risico's, risicobereidheid en risicoacceptatie.

Het verder ontwikkelen van risicobewustzijn en risicovaardigheden ten aanzien van de inventarisatie en actualisatie van risico's en risicobeheersing.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken artikel 213a GW

Medio september 2017 zijn een plan van aanpak en een onderzoeksplan in het kader van de uit te voeren doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken opgesteld. Het college van B&W heeft op 3-10-2017 met deze plannen ingestemd. Voor het jaar 2017/2018 wordt in dit kader een onderzoek verricht naar de personeelsbegroting.

Juridische kwaliteitszorg / juridische control

Juridische kwaliteitszorg heeft als doel risico's die het juridisch handelen van de gemeente meebrengt te voorkomen dan wel te beheersen evenals de juridische kwaliteit van de producten en diensten van de organisatie, waar nodig, te verhogen en te borgen.

In het kader van de juridische kwaliteitszorg vindt structurele afstemming plaats tussen de verschillende juridische functies (eerste lijn / tweede lijnjuristen en juridische control). Ter bevordering van de integraliteit en daarmee de kwaliteit van besluitvorming, zijn in 2017 de gemeentelijke beleidstukken geïnventariseerd, en op één centraal punt samengebracht op intranet.

Een juiste elektronische bekendmaking is een noodzakelijke voorwaarde voor inwerkingtreding van de gemeentelijke regelgeving. Omdat het risicovol is hierin kwetsbaar te zijn is 'Daadkracht' gecontracteerd die vanaf 1 januari 2017 de bekendmakingen in het elektronisch gemeentebled op 'overheid.nl' voor de gemeente Borne verzorgd.

Voor het juist toepassen van de mandaatregeling is steekproefsgewijs onderzoek gedaan naar uitgaande brieven in CORSA. De conclusie is dat de organisatie, in de regel, op een goede manier met gemandateerde bevoegdheden omgaat.

Bezwaren

In 2017 zijn er in totaal 45 bezwaarschriften ontvangen (Kamer I: 11 en kamer II: 34) tegen 124 in 2016 (Kamer I: 70 en Kamer II: 54) en 108 in 2015 (Kamer I: 51 en Kamer II: 57). Het jaar 2017 laat dus een sterke daling zien van het aantal bezwaren ten opzichte van de beide voorgaande jaren. Vooral het aantal bezwaren bij kamer I is flink gedaald. Een duidelijke verklaring daarvoor is niet te geven. Uit navraag blijkt niet dat er minder omgevingsvergunningen zijn afgegeven en ook op het gebied van handhaving is er niet minder gedaan. Wel waren er in 2016 veel Wob verzoeken waartegen bezwaar is aangetekend. Daar was in 2017 geen sprake van.

Of de daling het begin van een trend is zal de komende jaren moeten blijken. Vanwege de grote hoeveelheid bezwaren in 2016 gaf 2017 wel de mogelijkheid de in 2017 opgelopen achterstanden in te halen.

Klachten 2017

In de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017 zijn 12 klachten geregistreerd. Alle klachten zijn informeel afgehandeld. Het informeel afhandelen van een klacht betekent dat er geen collegebesluit naar aanleiding van de klacht is genomen. De gemeente en klager komen bijvoorbeeld door het maken van afspraken of het aanbieden van excuses tot een informele afdoening van de klacht. Wanneer een klacht informeel wordt opgelost, wordt dat in bijna alle gevallen, schriftelijk bevestigd aan klager. Als klager wel verdere behandeling van de klacht wenst dan is dat mogelijk. Er zijn in 2017 geen klachten bij de Overijsselse Ombudsman ingediend.

In 2017 zijn 6 klachten ingediend door inwoners van de gemeente Borne bij de uitvoeringsorganisatie van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Sociale Zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo (hierna: de uitvoeringsorganisatie). Op 1 klacht na zijn alle klachten binnen de daarvoor geldende termijn van 6 weken afgehandeld.

Alle in 2017 ingediende klachten zijn afgehandeld. Drie klachten zijn ongegrond, één klacht is gegrond en twee klachten zijn alsnog niet als klacht aangemerkt na overleg met de indieners. Er zijn geen klachten over medewerkers van de uitvoeringsorganisatie bij de Overijsselse Ombudsman ingediend.

Voor wat betreft de trend van de afgelopen jaren bijgevoegd het aantal klachten van de afgelopen jaren.

	Aantal klachten gemeente Borne	Aantal Klachten Overijsselse Ombudsman
2014	12	1
2015	14	1
2016	15	2
2017	12	0

Paragraaf Verbonden partijen

Verbonden partijen leveren een forse bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke doelen. Participatie in verbonden partijen levert gemeenten niet alleen voordelen op, maar ook financiële en bestuurlijke risico's. Om voordelen optimaal te benutten en risico's te beheersen, is grip en sturing op verbonden partijen belangrijk.

Deze paragraaf geeft een beeld van de doelstellingen van onze verbonden partijen, de behaalde resultaten en de wijze waarop deze resultaten bijdragen aan het beleid en belang van Borne.

Nota Samenwerking

In de raad van 21 maart 2017 is ingestemd met de nota Samenwerking. De volgende kaders zijn daarbij vastgesteld:

- Samenwerking gericht op het realiseren van gezamenlijke doelen en maatschappelijke effecten;
- De nota samenwerking is van toepassing op verbonden partijen en andere bestuurlijke samenwerkingsverbanden;
- Bestuurlijk en ambtelijk de rollen van de deelnemer en opdrachtgever te onderscheiden;
- Alleen deelnemen aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden als daarmee het openbaar belang is gediend;
- Deelname aan bestuurlijke samenwerkingsverbanden afwegen aan de hand van de volgende criteria: kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid, kansen voor medewerkers en lokale kleur;
- De Bornse cirkel voor samenwerking hanteren: vertrouwen, sturen, loslaten, toezicht houden, bijsturen en verantwoorden;
- Deelname aan een bestuurlijk samenwerkingsverband minimaal 1 keer in de 4 jaar evalueren.

Overzicht verbonden partijen

In onderstaand overzicht zijn de verbonden partijen opgenomen, opgesplitst in gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en coöperaties, stichtingen en verenigingen.

Naar aanleiding van wijzigingen in de BBV artikel 15 is o.a. de financiële informatie uitgebreid.

Wanneer de informatie over 2017 nog niet beschikbaar is (voor 1 april 2018) wordt de informatie uit het voorgaande boekjaar opgenomen en de raming voor het huidige boekjaar.

A. Gemeenschappelijke regelingen

- EUREGIO
- Gemeentelijk Belastingkantoor Twente
- Openbaar Lichaam Crematoria Twente
- Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijventerrein Twente
- Regio Twente
- Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente
- Stadsbank Oost Nederland
- Veiligheidsregio Twente
- Werk en Inkomen Borne, Hengelo & Haaksbergen (vm Samenwerken Maakt Sterker)

EUREGIO

Programma	Beter Borne en Borne Werkt
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Er is geen directe relatie met één van de beleidsdoelen in de begroting. Wel draagt de samenwerking in EUREGIO bij aan de sociaal-economische versterking van het totale gebied en de regio Twente in het bijzonder.
Openbaar belang	Om te komen tot 'één' verzorgingsgebied, zet de EUREGIO zich in voor het wegnemen van grensgerelateerde barrières en

	ondersteunt 'grensburgers', bedrijven, organisaties en gemeenten om te profiteren van de kansen die de grenssituatie biedt. De activiteiten van EUREGIO zijn onder meer: - Sociaal-culturele en sociaal-economische samenwerking; - Vervullen van de ombudsfunctie; - Omzetten van INTERREG-gelden (Europese subsidies) in concrete projecten. - Ontwikkelen van grensoverschrijdende mobiliteit. Prioritaire gebieden van samenwerking in de EUREGIO zijn (1) Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling, (2) Economie en (3) Maatschappelijke Ontwikkeling. De EUREGIO is draaischijf, platform en spreekbuis.
Deelnemende partijen	123 gemeenten: 25 Nederlandse en 98 Duitse gemeenten/steden, die deels indirect lid zijn via de 6 deelnemende (Land-)Kreise. Er zijn ook 2 (Nederlandse) waterschappen aangesloten.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Twee leden en twee plaatsvervangende leden in het AB; twee leden in de EUREGIO-raad.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	De gemeente Borne betaalt een contributiebijdrage die is gebaseerd op een bedrag per inwoner. De financiële bijdrage wordt via de Regio Twente in rekening gebracht en afgerekend. De bijdrage in 2017 bedraagt € 6.500 gebaseerd op € 0,29 per inwoner.
Eigen vermogen	01-01-2017 € 1.308.000 31-12-2017 € 1.308.000
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 35.630.000 31-12-2017 € 47.295.000 De stijging van het vreemd vermogen wordt veroorzaakt door de vestiging van de INTERREG-instantie, de Certificeringsautoriteit. Deze beheert de financiële middelen die in het kader van INTERREGprogramma's ter beschikking worden gesteld en dienen in de balans worden opgenomen.
Jaarresultaat	Het jaarresultaat over 2017 bedraagt € 300.000.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Subsidieprogramma's hebben een doorlooptijd van maximaal 7 jaar. Voor de uitvoering is personeel aangesteld. Daar wordt een zeker risico gelopen. Via reserves wordt het risico zo klein mogelijk gehouden.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Er zijn geen specifieke risico's. De gemeente betaalt een jaarlijkse deelnemersbijdrage, gebaseerd op een bedrag per inwoner.
Ontwikkelingen	De rechtsvorm van de EUREGIO is per 1 januari 2016 gewijzigd in een grensoverschrijdend openbaar lichaam. Door de wijziging is de lidmaatschapsbijdrage voor Duitse en Nederlandse leden gelijk getrokken.

Gemeentelijk Belastingkantoor Twente

Programma	Beter Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Er is geen directe relatie met één van de beleidsdoelen in de begroting. Met het oog op beperking van de lastendruk, is het wel van belang dat het GBT een efficiënte uitvoeringsorganisatie is en blijft.
Openbaar belang	Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.
Deelnemende partijen	Het GBT wordt gevormd door de gemeenten Almelo, Borne,

	Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Losser, Oldenzaal en Twenterand.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in het Algemeen Bestuur (AB). Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van het aantal aanslagen van de verschillende belastingen die voor de gemeente Borne worden uitgevoerd. De bijdrage aan het GBT in 2017 bedroeg € 331.500 en wordt verantwoord op product Uitvoering Wet Woz (E930).
Eigen vermogen	01-01-2017 € 865.000 31-12-2017 € 254.000
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 4.841.000 31-12-2017 € 5.664.000
Jaarresultaat	Het jaarresultaat 2017 bedraagt € 428.000 nadelig.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Bij verdergaande groei kan dit voor de huidige deelnemers betekenen dat dit niet meer gepaard gaat met een kwaliteitsverbetering dan wel met een efficiencyvoordeel.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Er zijn geen specifieke risico's.
Ontwikkelingen	Vanaf 2016 voert het GBT de werkzaamheden uit voor de gemeenten Berkelland en Bronckhorst. Met deze gemeenten is een afzonderlijke dienstverleningsovereenkomst afgesloten. De gemeente Twenterand is met ingang van 1 januari 2017 toegetreden.

Openbaar Lichaam Crematoria Twente

Programma	Leve Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Er is geen directe relatie met één van de beleidsdoelen in de begroting.
Openbaar belang	Het stichten en exploiteren van één of meer crematoria en ervoor zorgdragen dat de kwaliteit gehandhaafd blijft op minimaal het huidige niveau. Het OLCT is opgericht om de inwoners een keuzemogelijkheid te bieden tussen begraven en cremieren. Het is geen wettelijke taak, maar het aanbieden van deze voorziening kan wel als publieke taak worden beschouwd.
Deelnemende partijen	In de gemeenschappelijke regeling OLCT nemen 13 gemeenten in Twente en de Achterhoek deel; Almelo, Berkelland, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen, Wierden en Winterswijk.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in het AB. Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	De gemeente draagt niet bij, maar ontvangt jaarlijks een winstuitkering op basis van het resultaat van de BV en het aantal crematies. Deze wordt verantwoord op het product Overige financiële middelen, incl. deelnemingen (E913).
Eigen vermogen	01-01-2017 € 1.591.000 31-12-2017 € 1.591.000
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 13.000 31-12-2017 € 101.000
Jaarresultaat	Het jaarresultaat 2017 is € 363.000.

Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	De risico's met betrekking tot vastgoed, installaties en personeel zijn goed in beeld. Daar waar nodig zijn voorzieningen getroffen. Zolang het eigen vermogen van de BV groter is dan 35%, wordt de volledige winst uitgekeerd aan de GR. Vanuit oogpunt van behoedzaamheid is ervoor gekozen om het dividendbeleid af te stemmen op de financiële ontwikkeling van Crematoria Twente, met als gevolg dat er de afgelopen jaren geen dividend is uitgekeerd.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	De deelnemende gemeenten dragen het risico voor het resultaat van de OLCT. Jaarlijks wordt dividend uitgekeerd op basis van positieve resultaten. Vanuit oogpunt van behoedzaamheid is er voor gekozen om het dividendbeleid af te stemmen op de financiële ontwikkeling van OLCT en tot 2017 geen dividend uit te keren.
Ontwikkelingen	De strategie van het OLCT is om een betere spreiding in het verzorgingsgebied te hebben. De planvorming en planologische procedure voor het crematorium in Borne is afgerond, zodat kan worden gestart met de realisatie hiervan.

Openbaar Lichaam Regionaal Bedrijventerrein Twente

Programma	Borne Werkt
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: 'Aanbieden van voldoende kwalitatief hoogwaardige werklocaties'.
Openbaar belang	Ontwikkeling grootschalig bedrijventerrein ten behoeve van de (boven)regionale vraag naar kavels voor bedrijven die veel ruimte vragen om op deze wijze de Twentse economische structuur te versterken.
Deelnemende partijen	Provincie Overijssel, gemeente Almelo, gemeente Enschede, gemeente Hengelo (ieder 23%) en gemeente Borne (8%).
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB en DB.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	Aandeel in de grondexploitatie is 8%. Voor meer informatie over het RBT wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.
Eigen vermogen	01-01-2016: € 16.372 31-12-2016: € 16.372
Vreemd vermogen	01-01-2016: 85.116.800 31-12-2016: € 105.816.800
Jaarresultaat	Alle lasten en baten met betrekking tot het onderhanden werk worden verrekend met de post voorraad onderhanden werk. Het onderhanden werk is in 2016 opgelopen met € 10.154.332. Dit is het saldo van € 7.682.535 aan verminderingen en € 17.836.866 aan vermeerderingen.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Veruit het grootste risico voor de grondexploitatie is een tegenvallend tempo van de gronduitgifte. Door het in 2016 ingestelde investeringsfonds, waaraan de gemeente Borne naar rato bijdraagt, wordt een substantieel deel van dit risico opgevangen.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	De gemeente Borne heeft een aandeel van 8% in de grondexploitatie en zodoende ook een aandeel van 8% in de

	risico's van de grondexploitatie.
Ontwikkelingen	Volgens de begroting zou in 2017 € 9,7 miljoen grondopbrengst worden gerealiseerd. In werkelijkheid was dit € 15,9 miljoen, ruim 1,5 x meer dan begroot.

Regio Twente

Programma	Meedoen in Borne, Mooi Borne, Borne Werkt
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoelen zijn in de begroting opgenomen: - Alle inwoners zijn in staat om volwaardig en actief deel te nemen aan onze samenleving. - Mensen beleven Borne als een aantrekkelijke gemeente om te verblijven en te recreëren. - Borne is een aantrekkelijke gemeente om te ondernemen en te werken en is goed bereikbaar.
Openbaar belang	Behartiging van de volgende belangen: a. Publieke gezondheid, onder de naam GGD Twente; b. Jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning; c. Sociaaleconomische structuurversterking; d. Recreatieve voorzieningen; e. Bovengemeentelijke belangenbehartiging.
Deelnemende partijen	Gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hellendoorn, Hengelo, Haaksbergen, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand, Wierden.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB. Sturing door geannoteerde agenda te bespreken in college van B en W. Stemverhouding in algemeen bestuur: - Aantal stemmen op basis van inwoneraantal voor: begroting, wijzigingen daarvan en de jaarrekening alsmede om besluiten over investeringen op basis van een gemeentelijke bijdrage op basis van inwoneraantal. - 1 Stem per deelnemer voor overige onderwerpen.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	De gemeente draagt bij door een bedrag per inwoner. De totale bijdrage 2017 aan de Regio Twente is € 1.034.824.
Eigen vermogen	01-01-2017 € 3.734.000 31-12-2017 € 6.269.000
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 13.830.000 31-12-2017 € 13.972.000
Jaarresultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 195.000
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Tien grootste risico's binnen de Regio Twente: - Aanbestedingsprocedures gezondheid (€ 3.006.368) - Juridische procedures en aansprakelijkheid (€ 2.500.000) - Woonruimten en bedrijfsgebouwen (€ 1.350.000) - Projecten en subsidies leefomgeving (€ 1.500.000) - Aanbestedingsprocedures leefomgeving (€ 1.100.000) - Opbrengst tarieftaken GGD (€ 1.090.000) - Leveren diensten aan externe partijen (€ 1.041.500) - Productieverlies door onvoldoende benutten ICT (€ 1.000.000) - Daling projectinkomsten gezondheid (€ 850.000) De weerstandsratio is 1,4 en voldoet aan de norm.

Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Beperkte formele zeggenschap in bestuur en daarmee weinig formele invloed op besluiten met voor Borne bindende financiële gevolgen.
Ontwikkelingen	Taakstelling in periode 2014-2017 van € 1,6 miljoen. Vervolg op Agenda van Twente vraagt met ingang van 2018 een extra bijdrage van de gemeente. Vanuit de regio Twente is voorgesteld om de Agenda voor Twente als verplichte samenwerkingstaak op te nemen. Besluitvorming over de Agenda voor Twente is in 2017 nog niet afgerond.

Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente

Programma	Borne Werkt
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: Aanbieden van voldoende kwalitatief hoogwaardige werklocaties. Met het Sociaal Werkleerbedrijf Midden Twente (SWB) wordt jaarlijks een prestatiecontract gesloten over het inzetten van trajecten om personen met afstand tot de arbeidsmarkt te ontwikkelen naar waardevolle werknemers.
Openbaar belang	De personen met afstand tot de arbeidsmarkt worden via werken & leren naar een duurzame en zo regulier mogelijke baan geleid, passend bij hun talenten en waar nodig binnen de eigen organisatie. Daarnaast vindt de uitvoering van de WSW-regeling plaats.
Deelnemende partijen	Gemeenten Borne, Hengelo en Hof van Twente.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	SWB is een gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam). Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB en DB.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen/ garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	De gemeentelijke bijdrage wordt berekend op basis van het WSW SE (aantal arbeidsplaatsen) en bedraagt in 2017 € 60.751. De bijdrage wordt verantwoord op het product Werkgelegenheid (E611).
Eigen vermogen	01-01-2016 € 5.776.000 31-12-2016 € 5.540.000
Vreemd vermogen	01-01-2016 € 3.926.000 31-12-2016 € 4.316.000
Jaarresultaat	Het resultaat over 2016 bedraagt € 86.000 negatief.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	De uiteindelijke vorming van de nieuwe eenheid is een activa/passiva transactie tussen deelnemende organisaties waarbij het van belang is om betrouwbare financiële gegevens te hebben op het moment van samengaan. De onderliggende financiële systemen zijn complex en afkomstig uit verschillende bronnen. Hierdoor is detailanalyse noodzaak.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	De GR kent een aantal risico's. De belangrijkste zijn een lager productieresultaat door daling van de Wsw medewerkers en minder re-integratieopbrengsten uit de Participatiewet. Verder kan de te hoge ambitie op Gildebor besparingen en de loonkostenstijging door nieuwe cao-afspraken voor ambtenaren en Wsw-ers als risico worden aangemerkt. Borne heeft het beheer van de openbare ruimte niet over gedragen aan SWB, omdat wij deze uitvoeringstaken bij Twente Milieu hebben neergelegd. Er is voor gekozen om Borne geen 'status aparte' te geven binnen de gemeenschappelijke regeling. Dit betekent dat wij dus -net als

	Hengelo en Hof van Twente- volwaardig deelnemer binnen de regeling zijn gebleven en dus ook de risico's hiervan dragen.
Ontwikkelingen	Voor de periode 2018-2022 is de strategie nota geactualiseerd. In deze periode wordt ingezet op twee strategische hoofdsporen. Als eerste de basis van de organisatie op orde brengen. Dit als gevolg van grote veranderingen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd. Ten tweede richt SWB zich op de vijf strategische kernkeuzes. Dit is grotendeels een voortzetting en verdieping van reeds ingezette koers. De kernkeuzes zijn genoemd als vijf pijlers; cultuur, infrastructuur, ketensamenwerking, kwaliteit en rendement. Verder is de gemeenschappelijke regeling SWB gewijzigd ivm organisatorische aanpassingen en wetwijzigingen.

Stadsbank Oost Nederland

Programma	Borne Werkt
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	De Stadsbank Oost Nederland behartigt het belang schuldhulpverlening aan burgers. Deze past binnen de doelstellingen van het programma Borne Werkt. In het beleidsplan Schuldhulpverlening is de gemeentelijk visie geformuleerd naast de beleidskaders en uitgangspunten. Het beleidsplan is de leidraad voor de Stadsbank voor de uitvoering van haar taken voor de gemeente Borne.
Openbaar belang	Schuldhulpverlening aan burgers.
Deelnemende partijen	22 aangesloten gemeenten uit Overijssel en Gelderland.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB. Het bestuur komt twee tot vier maal per jaar bij elkaar. Sturing vindt vooral plaats op het gebied van begroting en jaarrekening, maar ook bij het vaststellen van besluiten, verordeningen, het productenboek en andere bank brede aangelegenheden.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen/garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	De aangesloten gemeenten zijn, overeenkomstig de wet gemeenschappelijke regelingen, gezamenlijk verantwoordelijk voor de overschotten en de tekorten van de Stadsbank. De bijdrage aan de Stadsbank bedraagt € 179.500 en wordt verantwoord op het product Minimabeleid (E614A).
Eigen vermogen	01-01-2017 € 1.698.000 31-12-2017 € 1.434.000
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 18.795.000 31-12-2017 € 19.744.000
Jaarresultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 113.000 nadelig.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	De GR vorm brengt met zich mee dat er volledig financieel risico is, samen met de andere 21 gemeenten uit Twente en Achterhoek. De Stadsbank is echter zeer goed georganiseerd en heeft de P&C cyclus goed ingericht. De bankrisico's zijn goed afgedicht. Er is een jaarlijkse goedkeuring door de accountant. In de praktijk is het risico derhalve minder groot dan het lijkt. Maatschappelijke risico's zijn er zeker: als er iets mis gaat bij de Stadsbank, dan heeft dit consequenties voor de gemeente. Mensen voelen alles direct in de portemonnee en zoeken sneller de publiciteit. In de keten zijn er ook risico's: als er iets fout gaat bij de Stadsbank, dan heeft een ketenpartner daar direct last van. Andersom geldt dit ook.

	De schuldhulpverlening is een zogenaamde open einde regeling. Dit betekent dat we niet altijd kunnen sturen op de kosten, aangezien mensen altijd in aanmerking kunnen komen voor schuldhulpverlening. Komen er meer mensen voor hulp, dan stijgen de kosten. In veel gevallen is het moeilijk om de te verwachten risico's te becijferen of aan te geven hoeveel procent kans de Stadsbank loopt dat een bepaalde tegenvaller zal optreden. De onderwerpen met financiële onzekerheden zijn gerangschikt in risicocategorieën. Financiële risico's: volumebeleid gemeenten, kredietomzet en overige financiële risico's. Risico's op eigendommen: aansprakelijkheid schadegevallen. Overige risico's: overheidsmaatregelen, software, beroepsaansprakelijkheid en WIA.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Zie toelichting risico's verbonden partij.
Ontwikkelingen	In juli 2017 heeft de gemeenteraad een nieuw beleidsplan Schuldhulpverlening vastgesteld "Werken aan een betere financiële toekomst". De voorstellen voor nieuw beleid binnen de schuldhulpverlening worden voortvarend opgepakt: -Het project POOT is inmiddels regulier ingezet en is daarmee van de projectstatus af. -In overleg met Wijkkracht zijn de uren voor de coördinatie POOT uitgebreid. -De proef met BudgetAlert is gestart in oktober en de ervaringen van de eerste maanden zijn veelbelovend. BudgetAlert neemt namens Borne ook deel aan het huurdersoverleg met Welbions. -Preventieactiviteiten worden opgepakt. Op het gebied van vroegsignalering werken we o.a. samen met Menzis aan een werkwijze om mensen uit de bronheffing te krijgen, waarbij ze van hun schulden af kunnen komen én weer een aanvullend verzekering kunnen afsluiten. De aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek van 2016 zijn overgenomen. Er is via het Sociaal Team een structureel werkoverleg tussen de ketenpartners, zodat er meer regie is op cliëntniveau. Er wordt gewerkt aan een brede overlegstructuur waarin alle organisaties deelnemen die betrokken zijn bij schuldienstverlening.

Veiligheidsregio Twente

Programma	Leve Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: 'Veiligheid bewaken en borgen'. Samen met de Veiligheidsregio Twente worden - middels een adequate crisisorganisatie en zelfredzame inwoners - schadelijke gevolgen bij incidenten, rampen en crisis zo veel mogelijk beperkt.
Openbaar belang	De veiligheidsregio heeft tot doel de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen met behoud van lokale verankering bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau te integreren teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een

	gecoördineerde voorbereiding.
Deelnemende partijen	14 Twentse gemeenten.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in het AB. Sturing door geannoteerde agenda VRT te bespreken met portefeuillehouder en/of gemeenteraad. Elk lid van het AB beschikt in de vergadering over één stem. Indien het gaat om de vaststelling van de begroting, wijzigingen daarvan en de jaarrekening, beschikt een lid van het AB over het aantal stemmen dat wordt bepaald door het aantal inwoners van zijn gemeente bij aanvang van het kalenderjaar waarin de stemming plaatsvindt.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	De gemeentelijke bijdrage 2017 aan de Veiligheidsregio bedraagt € 1.094.575 en wordt verantwoord op het product Brandweer en rampenbestrijding (E120A).
Eigen vermogen	01-01-2017 € 73.000 31-12-2017 € 1.143.000
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 57.547.000 31-12-2017 € 57.218.000
Jaarresultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 512.000.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	- De verbonden partij is financieel volledig afhankelijk van de gemeenten. Ook de broekriem bij de VRT is, in navolging op lokale gemeentelijke ontwikkelingen, strak aangehaald. De ondergrens is momenteel bereikt wat betreft de financiële huishouding. Aangegeven wordt dat de bedrijfsvoering niet effectiever en efficiënter kan. - Afhangelijkheid van veranderende wet- en regelgeving.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	- Beperkte formele zeggenschap in het bestuur. Daardoor weinig invloed op besluiten met voor Borne bindende financiële gevolgen. - Omvang financiële bijdrage, gemeenten zijn namelijk volledig financieel aansprakelijk voor de Gemeenschappelijke Regeling. De bijdrage van de gemeente Borne stijgt structureel de komende jaren nav de besluitvorming over de financieringssysteem van de Veiligheidsregio Twente. - Open einde regeling; Langdurige of veelvuldige inzet van personeel en materieel bij een calamiteit of ramp kan leiden tot o.a. hogere personeelskosten dan geraamd, deze worden verdisconteerd op alle deelnemende gemeenten. - Organisatorisch complex, waardoor controlling risico's met zich meebrengt. - Imagoschade; past het optreden van de verbonden partij binnen het door de raad vastgestelde beleid? Ook de toekomstige discussie over het mogelijk herloceren van de brandweerkazernes zal hier in het verlengde van liggen (2023). Operationaliteit kolom Bevolkingszorg (gemeenten) nog niet optimaal. Vanaf 1 februari 2017 nieuwe crisisorganisatie, functionarissen worden in nieuwe structuur en rol beoefenend.
Ontwikkelingen	Door herverdeling van de financieringssysteem is de bijdrage voor de gemeente Borne verhoogd met € 165.000. Mede naar aanleiding hiervan komt de vraag 'Wat doet de VRT voor de gemeente Borne' sterker naar voren bij de sturing.

Werk en Inkomen Borne, Hengelo & Haaksbergen

Programma	Meedoen in Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: Bevorderen van een integrale aanpak van de maatschappelijke participatie, arbeidsreïntegratie (betaald en vrijwillig) en armoedebestrijding. De uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen Borne, Hengelo & Haaksbergen draagt vanuit haar visie en missie bij aan de doelen: werken aan werk waar het kan, zorg waar het moet en altijd gericht op participatie.
Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling is een samenwerking tussen de gemeenten Borne, Hengelo en Haaksbergen op het domein van sociale zaken.
Deelnemende partijen	Gemeenten Borne, Hengelo en Haaksbergen.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	De gemeenschappelijke regeling is gebaseerd op de lichte variant centrumgemeente constructie. Periodiek vindt er bestuurlijk overleg plaats tussen de wethouders sociale zaken van de gemeenten.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen/garantstellingen wordt geïndexeerd of neerwaarts bijgesteld daar waar dat kan. /gemeentelijke bijdrage)	De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage bedraagt € 3.785 per cliënt en
Eigen vermogen Vreemd vermogen Jaarresultaat	Door de centrumgemeente constructie niet van toepassing.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Geen bijzonderheden.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Geen bijzonderheden.
Ontwikkelingen	Gemeente Haaksbergen is aangesloten per 1 oktober 2016. De uitvoeringsorganisatie heeft als nieuwe naam Werk en Inkomen Borne, Hengelo & Haaksbergen (voorheen Samenwerken Maakt Sterker). De gemeente Hengelo en de gemeente Borne winnen advies in over de uitleg van de afspraken die in 2013 zijn gemaakt over de zogenaamde trekkingsrechten en de hieraan verbonden financiële verplichtingen.

B. Vennootschappen en coöperaties

- Cogas NV
- Enexis Holding NV
- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- Twence Holding BV
- Twente Milieu NV
- Vitens NV
- Wadinko NV

Cogas NV

Programma	Leve Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: 'Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving'. De deelneming is historisch gegroeid uit gemeentelijke gasbedrijven.

	Oorspronkelijk doel was het voorzien in een dekkende en betrouwbare energie- en kabelinfrastructuur op het grondgebied van de deelnemende gemeenten. Momenteel zijn optimale instandhouding, netbeheer en leveringszekerheid belangrijke pijlers. Ook het realiseren van duurzame en innovatieve energieoplossingen wordt steeds belangrijker.
Openbaar belang	Cogas NV is de regionale netbeheerder in grote delen van Twente en verzorgt de ontwikkeling, aanleg, onderhoud en beheer van energienetwerken (gas en elektriciteit). Een stabiele energievoorziening dient het publieke belang. Het doel is een betrouwbaar, betaalbaar, duurzaam en publieksgericht energienetwerk. Cogas heeft een nieuwe strategische visie 2017 - 2021 vastgesteld waarin de nadruk wordt gelegd op de kerntaak en van daaruit de bestaande netwerken beheren en nieuwe netwerken aanleggen met het doel de energietransitie proactief te faciliteren om zo een bijdrage te leveren aan de duurzame ambities van de aandeelhouders, klanten en andere belanghebbenden in de regio. Kernwaarden van Cogas hierbij zijn veilig, betrouwbaar, betaalbaar, regionaal verankerd en een efficiënte organisatie.
Deelnemende partijen	De gemeenten Almelo, Dinkelland, Hardenberg, Hof van Twente, Oldenzaal, Tubbergen, Twenterand en Wierden.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	De gemeenten hebben invloed via het aandeelhouderschap. De aandeelhoudersrol is geregeld in de statuten van de Cogas en het Deelnemingsstatuut (per 1 maart 2014 van kracht). Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA). Ter voorbereiding van de AvA wordt er een ambtelijk vooroverleg gehouden
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	381 aandelen à € 500 nominaal (7,49% van het totale aandelenpakket). Over 2017 is besloten een regulier dividend uit te keren van € 1.000 per aandeel en daarnaast een extra dividend van € 1.000 per aandeel conform meerjarenafspraak 2012 met de aandeelhouders.
Eigen vermogen	01-01-2016 € 181,0 miljoen 31-12-2016 € 185,9 miljoen
Vreemd vermogen	01-01-2016 € 77,6 miljoen 31-12-2016 € 77,9 miljoen
Jaarresultaat	Het resultaat over 2016 bedraagt € 15,0 miljoen.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Cogas is een betrekkelijk klein, maar sterk en gezond bedrijf. Het kapitaalintensieve netwerkbedrijf geeft een stabiel rendement. De afhankelijkheid van het dividend is relatief groot, maar is aanvaardbaar gelet op de sterke financiële positie en de aard van de activiteiten. De continuïteit van de bedrijfsvoering is goed geborgd.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Borne ontvangt een relatief hoog dividend. In de markt waar Cogas opereert is Cogas een betrekkelijk kleine speler, waardoor verwachte resultaten op termijn sneller onder druk kunnen komen te staan. Er is een dividend-afspraken voor de periode tot en met 2020. Vanwege een stelselwijziging, waardoor de eigen bijdragen niet meer worden gekort op de investering, maar als lang vreemd vermogen wordt gepresenteerd, is het balanstotaal toegenomen. De solvabiliteit daalt hierdoor, terwijl er aan de (risico's van de) bedrijfsvoering niets

	is veranderd. Dit aspect en de strategische visie, de jaarrekening 2015 is aanleiding geweest voor de aandeelhouders om opnieuw te kijken naar het dividendbeleid in relatie tot het huidige risicoprofiel van Cogas.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	In 2017 is er een eenmalig extra dividend van in totaal € 20 miljoen aan de aandeelhouders uitgekeerd. Het extra dividend wordt uitgekeerd naast het jaarlijkse dividend. Dit besluit is gebaseerd op de gewenste hoogte van de solvabiliteit van Cogas, ofwel de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen. De solvabiliteit van Cogas was in de afgelopen jaren opgelopen tot circa 70 procent. Aandeelhouders en directie van Cogas zijn het erover eens dat een solvabiliteit van tussen 50 en 60 procent voldoende is. Voor Borne bedraagt de uitkering € 1,5 miljoen.

Enexis Holding NV

Programma	Leve Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: 'Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving'. Deze deelneming komt historisch voort uit de IJsselcentrale in Hengelo en diverse fusies (Essent) en splitsing van het leverings- en netwerkbedrijf.
Openbaar belang	Enexis is verantwoordelijk voor de aanleg, het onderhoud, het beheer en de ontwikkeling van de energietransport- en distributienetten in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland. Als netbeheerder is Enexis verantwoordelijk voor de goede en veilige energievoorziening voor ongeveer 2,7 miljoen huishoudens en bedrijven. Enexis onderkent het grote maatschappelijke belang van de energievoorziening. Enexis heeft dit als uitgangspunt genomen bij de vaststelling van de visie, missie en kernwaarden.
Deelnemende partijen	De aandeelhouders zijn 6 provincies (74% van de aandelen) en 121 gemeenten (26% van de aandelen).
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in de AvA. Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in de AvA.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	32.331 aandelen à € 1 nominaal (0,0216% van het totale aandelenpakket).
Eigen vermogen	01-01-2017 € 3.704 miljoen 31-12-2017 € 3.808 miljoen
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 3.580 miljoen 31-12-2017 € 3.816 miljoen
Jaarresultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 207 miljoen.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Het risico is vrij gering gelet op de waarde van het bedrijf.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Nominale waarde aandelenkapitaal.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Door de verkoop van het leveringsbedrijf aan RWE zijn er bij deze transactie nog een aantal rechtspersonen ontstaan die aflopen in een periode van circa 5 jaar. Enexis innoveert, met als doel de energiedistributie te verduurzamen. Speerpunten daarbij zijn: inzicht krijgen in energieverbruik en duurzame slimme netten. In de afgelopen periode heeft Enexis een

aantal initiatieven rond duurzaamheid, innovatie en maatschappelijk verantwoord ondernemen ingevuld. Smart Grid-pilots en afvalmanagement zijn daar exponenten van. In de komende periode wil Enexis verder werken aan een betrouwbare, betaalbare, duurzame en publiekgerichte energievoorziening in haar verzorgingsgebied.

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Programma	Beter Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: 'Het versterken van de financiële positie van Borne, terughoudend bij verhoging lastendruk'.
Openbaar belang	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. Door gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten.
Deelnemende partijen	De aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden (50% van de aandelen) en de gemeenten (50% van de aandelen).
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in de AvA. Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in de AvA.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen/garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	50% van de aandelen is in bezit van de Staat der Nederlanden en 50% in bezit van de overige partijen. De gemeente Borne heeft 107.172 aandelen à 2,50 (0,19% van het totale aandelenpakket). In 2012 hebben de aandeelhouders besloten het dividend te maximeren op 25% van de netto winst om te voldoen aan de strengere Basel 3-normen. In 2017 is een dividend over 2016 uitgekeerd van € 175.000. De bank heeft een triple-A rating. Deze maximale rating in de bankwereld is herbevestigd door kredietbeoordelaars.
Eigen vermogen	01-01-2017 € 4.486 miljoen 31-12-2017 € 4.953 miljoen
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 149.483 miljoen 31-12-2017 € 135.041 miljoen
Jaarresultaat	Over 2016 realiseerde de BNG een resultaat van € 369 miljoen. Resultaat over 2017 nog nader te bepalen.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	-
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Het risico voor de gemeente beperkt zich tot de deelname in het aandelenkapitaal en het wegvallen van dividend. De aanhoudende lage lange rentetarieven en de terughoudende rentepositie van de bank blijven het renteresultaat drukken. Het resultaat financiële transacties blijft ook in de nabije toekomst gevoelig voor politieke, economische en monetaire ontwikkelingen.
Ontwikkelingen	De verwachting is dat de BNG de komende jaren minder dividend zal uitkeren. Als gevolg van de aanscherping van kapitaalvereisten voor banken zal het eigen vermogen verstevigd moeten worden door minder winst uit te keren. Schatkistbankieren en de lage rentestand zijn van invloed op de operationele activiteiten van de bank.

Twence Holding BV

Programma	Leve Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: 'Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving'. Twence komt voort uit het gezamenlijke belang van gemeenten op gebied van afvalverwerking. Doel van Twence is het op milieuverantwoordelijke wijze verwerken van afval, herwinnen van secundaire grondstoffen en het leveren van energie. Ook wil Twence een bijdrage leveren aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeenten.
Openbaar belang	Beheren en exploiteren van milieuvorzieningen van diensten op het gebied van milieubeheersing in het algemeen. Het bewerken en verwerken van huishoudelijk afval en bedrijfsafval. Het produceren en leveren van (duurzame) energie en secundaire grondstoffen.
Deelnemende partijen	De 14 Twentse gemeenten en gemeente Berkelland zijn aandeelhouder van Twence. Daarnaast heeft Noord Groningen nog een klein aandeel en had Attero nog een aandeel dat verkocht is aan een private partij.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in de AvA. Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in de AvA.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	27.897 aandelen à € 1 (2,79% van het totale aandelenpakket). De gemeente Borne is sinds 2011 individueel aandeelhouder. De aandeelhouders hebben afgesproken dat uit het dividend in totaal € 80 miljoen wordt uitgekeerd ten behoeve van de Agenda voor Twente. Vanaf 2018 is deze afspraak beëindigd en zijn er met de aandeelhouders afspraken gemaakt over reductie van de tarieven.
Eigen vermogen	01-01-2017 € 126 miljoen 31-12-2017 € 130 miljoen
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 150 miljoen 31-12-2017 € 148 miljoen
Jaarresultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 14 miljoen.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Risico's voor Twence komen voort uit veranderingen in de methodiek van afvalverwerking en de aanlevering van voldoende vollast voor verbranding (met langjarige contracten). Daarnaast blijven de energiemarkt (de levering van elektriciteit, warmtelevering en stoom dragen bij aan risicospreiding) en de secundaire grondstoffenmarkt in beweging. Restafval wordt in de toekomst steeds minder ingezet voor energetische benutting, omdat er steeds betere technieken worden ontwikkeld voor de terugwinning van grondstoffen. Operationele risico's, met name ongeplande stilstand van installaties, vormen een financieel risico dat deels is afgedekt met een bedrijfsschadeverzekering.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	De gemeenten zijn tot 2022 gebonden aan langjarige afvalcontracten. Een risico blijft dat de omzet niet meer als aandeelhouder kan worden gegarandeerd en dat daarmee ook toekomstige dividendverwachtingen onder druk komen te staan.
Ontwikkelingen	In het kader van het streven naar een afvalloze samenleving in 2030 zal het aanbod van afval steeds meer van andere partijen moeten komen. Steeds meer wordt afval omgezet in secundaire grondstoffen en in energie. De omzet in energie levert een grotere bijdrage aan de winst dan de verbranding en verwerking van afval. Twence wil bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van

gemeenten en schaarste van grondstoffen tegen gaan.
Er is in 2017 opnieuw gekeken naar de invulling van het strategisch aandeelhouderschap. Samen met Twence zal het thema duurzaamheid de komende jaren verder worden uitgewerkt, waarbij ook nieuwe toetreders (Münster) mogelijk worden.

Twente Milieu NV

Programma	Leve Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: 'Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving'. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimten en de doelmatige inzameling van (huishoudelijk) afval.
Openbaar belang	In opdracht van de gemeente Borne voert Twente Milieu de taken uit op het gebied van afvalinzameling en het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De doelen hierbij zijn: - Een bijdrage leveren aan een duurzame, schone en fraaie fysieke leefomgeving; - Milieuhygiënisch inzamelen en distribueren van afval; - Constructief bijdragen aan gemeentelijk milieubeleid op het gebied van afvalscheiding.
Deelnemende partijen	Aandeelhouders zijn de gemeenten Borne, Almelo, Enschede, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in de AvA. Ter voorbereiding van de AvA wordt er een ambtelijk vooroverleg gehouden. Op operationeel niveau vindt sturing plaats op de geleverde (beeld) kwaliteit. De gemeenteraad wordt met ingang van 2016 jaarlijks door middel van een monitor op de hoogte gehouden van de resultaten van Twente Milieu op hoofdlijnen. Dit betreft klantwaarde, kwaliteit en kosten.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	Borne bezit B-aandelen. 90 Aandelen B à € 450 (5,36% van het totale aandelenpakket). Hierdoor profiteert de gemeente niet van de in het verleden opgebouwde reservepositie van Twente Milieu, maar wel van toekomstige resultaten. Door de overige aandeelhouders wordt inmiddels bepleit om het onderscheid tussen A- en B-aandelen te laten vervallen. Op basis van de doelstelling in de statuten is Twente Milieu NV een bedrijf om tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten haar taken ten behoeve van haar opdrachtgevers uit te voeren, en niet om uit het behaalde rendement dividend uitkeringen te doen. Via tariefverlagingen wordt getracht om deze maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden. Hierdoor is er in 2016 geen dividend uitgekeerd.
Eigen vermogen	01-01-2016 € 8,5 miljoen 31-12-2016 € 9,0 miljoen
Vreemd vermogen	01-01-2016 € 15,9 miljoen 31-12-2016 € 17,8 miljoen
Jaarresultaat	Het resultaat over 2016 bedraagt € 0,5 miljoen.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Concurrentie van een aantal grote (markt)partijen, met name op het gebied van afvalinzameling.

Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Ten aanzien van de aansprakelijkheid als gevolg van ongevallen en schade in de openbare ruimte moeten nadere afspraken worden gemaakt.
Ontwikkelingen	Twente Milieu streeft naar een afvalloze maatschappij in 2030 waarin afval grondstof is voor nieuwe producten of brandstof voor duurzame energie. Borne werkt mee aan de regionale doelstelling om in 2030 nog maximaal 50 kilo restafval per inwoner te hebben. In de eerste fase wordt in 2017 de verpakkingencontainer ingevoerd. De samenwerkende rekenkamers van de gemeenten Almelo, Borne, Enschede, Hengelo, Hof van Twente en Oldenzaal hebben onderzoek gedaan naar de uitvoering van het afvalbeleid door Twente Milieu. Naar aanleiding van het onderzoek zijn er aanbevelingen gedaan aan de gemeenten. Middels een brief aan de rekenkamercommissie is hier bestuurlijk op gereageerd (17uit10802). De gemeente Haaksbergen treedt met ingang van 1 januari 2018 toe als aandeelhouder. De toetreding past binnen de ambities uit de Meerjarenstrategie 2016-2019 Twente Milieu. Naast dat de toetreding van een nieuwe partner voordelen voor alle aandeelhouders biedt is specifiek voor Borne het bedrijfsonderdeel beheer openbare ruimte van strategisch belang omdat tot nu toe alleen Borne deze taken had overgebracht naar Twente Milieu.

Vitens NV

Programma	Leve Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Als beleidsdoel is in de begroting opgenomen: 'Duurzaam inrichten en beheren van de leefomgeving'. Deelneming is historisch gegroeid vanuit WMO (Waterleiding Maatschappij Overijssel).
Openbaar belang	Het doel van Vitens dient een openbaar belang: op een duurzame basis een uitstekende kwaliteit drinkwater leveren met een excellente dienstverlening (leveringszekerheid).
Deelnemende partijen	4 Provincies en 106 gemeenten in het verzorgingsgebied van Overijssel, Gelderland, Friesland, Utrecht, Flevoland.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in de AvA.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	25.480 aandelen à € 1.
Eigen vermogen	01-01-2017 € 489 miljoen 31-12-2017 € 526 miljoen
Vreemd vermogen	01-01-2017 € 1.249 miljoen 31-12-2017 € 1.224 miljoen
Jaarresultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 47 miljoen.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Ontwikkelingen Vitens is een gezond bedrijf met een lage kostenstructuur. Twee jaarlijks wordt de 'Weighted Average Cost of Capital (WACC = maximaal te behalen rendement)' en de maximale solvabiliteit vastgesteld door het Rijk. De WACC is bepalend voor het maximale bedrijfsresultaat dat Vitens mag behalen. Door de sterk gedaalde rente is de WACC gedaald van 6% in 2012 naar 4,2% in

	2016. De verwachting is dat deze vanaf 2017 verder zal dalen. De tarieven zullen naar beneden worden bijgesteld. Dit heeft effect op het uit te keren dividend. De bandbreedte van het dividend ligt tussen € 1,50 en € 2,50 per aandeel.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Gelet op de aard van de activiteiten en grootte van het verzorgingsgebied zijn de risico's vrij gering.
Ontwikkelingen	In 2017 heeft de provincie Overijssel de gemeenten aangeboden om de aandelen Vitens over te nemen. De raad van de gemeente Borne heeft aangegeven de aandelen Vitens niet te willen verkopen en het van belang te achten zeggenschap over het water te houden.

Wadinko NV

Programma	Borne Werkt en Meedoen in Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	Stimuleren van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Deze deelneming is historisch gegroeid. De gemeente Borne was aandeelhouder in het drinkwaterbedrijf WMO. Binnen de WMO is Wavin en Wadinko ontstaan. Wavin is verkocht. De opdracht voor Wadinko is als volgt geformuleerd: - Het stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijvigheid in het verzorgingsgebied van de voormalige WMO door te participeren in het risicodragend vermogen van ondernemingen; - Bijdragen aan de versterking van de economische structuur in het werkgebied, met bijzondere aandacht voor de werkgelegenheid op langere termijn; - Het bevorderen van onderlinge samenwerking tussen ondernemingen waarin wordt deelgenomen, en tussen deze ondernemingen en andere bedrijven en instellingen; - Het stimuleren en laten uitvoeren van kansrijke (bedrijfs)-initiatieven die bijdragen aan gewenste economische en sociale ontwikkelingen in het werkgebied; - Het in stand houden en redelijk laten renderen van het aan Wadinko ter beschikking gestelde vermogen.
Openbaar belang	Bevordering van bedrijvigheid en daarmee de werkgelegenheid in Overijssel, de Noord-Oostpolder en Zuidwest Drenthe.
Deelnemende partijen	Provincie Overijssel en gemeenten uit de provincies Drenthe, Flevoland en Overijssel.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Stemrecht in de AvA. Het college vertegenwoordigt de gemeente Borne in de AvA.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	55 aandelen à € 100 (2,302% van het totale aandelenpakket). Op 26 november 2010 hebben de aandeelhouders vastgesteld dat alleen dividend wordt uitgekeerd bij een eigen vermogen van tenminste € 60 miljoen en tenminste € 15 miljoen aan liquiditeiten.
Eigen vermogen	01-01-2016 € 65,3 miljoen 31-12-2016 € 65,6 miljoen
Vreemd vermogen	01-01-2016 € 1,54 miljoen 31-12-2016 € 1,44 miljoen
Jaarresultaat	De nettowinst over 2016 bedraagt € 1,5 miljoen.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	Geen specifieke risico's.
Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Geen risico's uit oogpunt van verlies aan ingebracht kapitaal. Latent vermogen fluctueert bij aangaan van en exit uit participaties.
Ontwikkelingen	Op basis van haar ervaringen bij de participaties heeft Wadinko

besloten structureel aandacht te schenken aan het menselijk kapitaal bij haar participaties. In dit kader is in 2015 een start gemaakt met

- Wadinko Academy gericht op de verdere persoonlijke ontwikkeling van de directies van haar eigen participaties als de directies van MKB-bedrijven in het Wadinko werkgebied;
- Wadinko traineeship gericht op ontwikkeling van jong technisch talent door de mogelijkheid te bieden gedurende twee jaar bij een drietal Wadinko participaties werkervaring op te doen in combinatie met persoonlijke begeleiding.

Beide initiatieven zijn in 2016 verder ontwikkeld.

Wadinko heeft geconstateerd dat er in haar werkgebied behoefte bestaat aan risicokapitaal bij kleine ondernemingen waar participatie door middel van aandelen niet realistisch is. Wadinko heeft het product 'ondernemersleningen' geïntroduceerd en een bedrag van € 3 miljoen gealloceerd voor dit product. Er zullen achtergestelde leningen worden verstrekt voor maximaal € 300.000.

C. Stichting en verenigingen

- Stichting Beheer Dierpark Borne

Stichting Beheer Dierpark Borne

Programma	Mooi Borne
Is het maatschappelijk effect / doelstelling binnen het programma behaald?	De dierenparken aan de Spechtstraat en de Van Deinsteestraat leveren een bijdrage aan mogelijkheden voor passieve recreatie in het dorp. Zowel het groen als de aanwezige dieren dragen hier aan bij.
Openbaar belang	Bevorderen leefbaarheid en educatie, met inzet van buurtparticipatie.
Deelnemende partijen	Welbions, BE Allbrass en gemeente Borne.
Bestuurlijke betrokkenheid, vertegenwoordiging en sturing	Borne neemt deel in stichting met een jaarlijkse bijdrage voor instandhouding van het dierenpark aan de Spechtstraat en het bokkenparkje aan de Van Deinsteestraat. Het stichtingsbestuur vergadert enkele malen per jaar. Vanuit de wijken Vogelbuurt en Oldhof worden hand- en spandiensten verleend. De dagelijkse verzorging is uitbesteed aan een beheerder.
Financieel belang (aantal aandelen/leningen /garantstellingen/gemeentelijke bijdrage)	Geen financieel belang voor de gemeente Borne, het gaat om een kostendekkende instandhouding van de parken. De bijdrage 2017 aan de stichting voor beheer van het dierenpark is € 8.920.
Eigen vermogen	01-01-2016 € 17.805 31-12-2016 € 18.353
Vreemd vermogen	01-01-2016 € 25.831 31-12-2016 € 25.142
Jaarresultaat	Het positief resultaat over 2016 bedraagt € 548.
Risico's verbonden partij (maatschappelijk/financieel)	De deelname in de stichting en de financiële ondersteuning door BE Allbrass is met ingang van 2018 stopgezet omdat dit niet meer past in de strategische doelstellingen van het bedrijf. Wat de inzet van Welbions betreft worden de juridische mogelijkheden voor ondersteuning van dit soort activiteiten door wooncorporaties als gevolg van landelijk beleid ook sterk ingeperkt. Welbions blijft de stichting in 2018 in ieder geval ondersteunen.

Risico's gemeente (maatschappelijk/financieel)	Maatschappelijk gezien zou het verdwijnen van de dierenparken leiden tot een aanzienlijke verschraling van de mogelijkheden voor passieve recreatie in het dorp. Met het uitstappen van BE Allbrass ontstaat er geen urgent financieel probleem voor de korte termijn. Wel is het gewenst om een nieuwe sponsor te zoeken, zeker nu ook de deelname van Welbions ter beschikking staat. In 2018 zal worden onderzocht hoe dit opgevangen kan worden.
Ontwikkelingen	Het werven van vrijwilligers stond de laatste tijd onder druk in de Vogelbuurt, maar in 2017 is opnieuw een succesvolle vrijwilligersdag georganiseerd (NL Doet).

Overige ontwikkelingen verbonden partijen

Bedrijfsvoeringsorganisatie Twentebedrijf

Eind 2015 - begin 2016 hebben de colleges van burgemeester en wethouders van de 14 Twentse gemeenten en het dagelijkse bestuur van Regio Twente de rechtspersoon Twentebedrijf opgericht. Op 27 oktober 2016 is een besluit genomen over een andere ontwikkelroute en deze niet met taken te vullen. Het besluit betekent op hoofdlijnen het labelen van bestaande samenwerkingen, het uitbouwen van bestaande samenwerkingen, en het verder brengen van nieuwe samenwerkingsinitiatieven met de merknaam Twentebedrijf.

Gelet op de ontwikkelroute en de hieruit voortvloeiende wijze van samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering, is geconcludeerd dat er geen meerwaarde bestaat voor een afzonderlijke gemeenschappelijke regeling. Het in stand houden van deze regeling verhoogt de bestuurlijke drukte en brengt bovendien administratieve verplichtingen en kosten met zich mee.

Het college heeft op 22 december 2017 ingestemd met het opheffen van de regeling en liquidatie van de rechtspersoon.

Stichting Het Beste van Borne

De stichting Het Beste van Borne is geen verbonden partij meer van Borne, omdat geen sprake meer is van een bestuurlijk belang. De gemeente verleent de stichting, op basis van de daarvoor geldende regels en voorwaarden, een jaarlijkse subsidie.

Coöperatieve Vereniging Dimpact

Vanaf 2008 was Borne lid van de coöperatieve vereniging Dimpact. Een vereniging van gemeenten die gezamenlijk software inkopen voor de digitale dienstverlening en het brede zaakgericht werken. Door de transitie naar regisserende netwerkgemeente maakt Borne beperkt gebruik van de software. Er is besloten om het lidmaatschap per 1 januari 2017 op te zeggen en over te gaan naar een nieuw beperkt lidmaatschap, voor het gebruik van website en software voor digitaal publiceren overheidspublicaties (GVOP).

Het digitaal loket wordt nu afgenomen van de Nederlandse Vereniging van Sociale Innovatie (NVSI). De NVSI is opgericht door Divosa en enkele gemeenten. De vereniging bestaat uit leden werkend bij gemeenten & andere publieke organisaties die een rol vervullen rond de sociale doelen van de Nederlandse samenleving.

Kennis en innovatieve oplossingen worden gedeeld met elkaar en andere organisaties die zich inzetten voor vernieuwingen in het sociaal domein. De innovaties hebben als doel de gemeentelijke dienstverlening samenhangender, klantgerichter en (kosten) effectiever te maken.

De NVSI is formeel niet een verbonden partij vanwege het ontbreken van een bestuurlijk belang.

Stichting Stimuleringsfonds Bornse evenementen

Stichting Stimuleringsfonds Bornse evenementen is geen verbonden partij meer van Borne, omdat geen sprake meer is van een bestuurlijk belang. Het college van B&W is niet meer vertegenwoordigd in het bestuur van de stichting. Het jaar 2018 is een overgangsjaar om te bepalen welke vorm van subsidie op de stichting van toepassing is.

Paragraaf Grondbeleid

Doelstellingen

De gemeente Borne wil sturing geven aan (de kwaliteit van) ruimtelijke ontwikkelingen. Dit vanuit een regisserende rol. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) biedt gemeenten de mogelijkheid om in geval van particuliere initiatieven de regie te voeren op de inhoud. De gemeente kan daarnaast op basis van de Wro kosten verhalen die zij maakt vanwege particuliere initiatieven. Ondanks dat de gemeente over een effectief instrumentarium beschikt om ontwikkelingen over te laten aan de markt, kunnen er situaties zijn waarin de gemeente zelf de ontwikkeling oppakt. Een actief grondbeleid kan bijvoorbeeld aangewezen zijn indien de markt de ontwikkeling niet oppikt. Per situatie wordt bezien welke vorm van grondbeleid en welke in te zetten instrumenten het beste passen bij de te realiseren doelen van het ruimtelijk beleid.

Grondbeleid is een instrument dat wordt ingezet om doelstellingen op andere beleidsvelden te kunnen realiseren. Vanuit de beleidsvelden volkshuisvesting, economie & werkgelegenheid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer & vervoer worden de zogenaamde w-vragen (wat? waar? wanneer?) ingevuld en vastgelegd in de Structuurvisie. In juni 2015 heeft de gemeenteraad de structuurvisie Borne 2030 vastgesteld.

De exploitatie van bouwgrond wordt jaarlijks gerapporteerd in de Meerjaren Prognose Grondexploitatie (MPG).

Relaties met overig beleid: bovenlokaal beleid

Provinciale doelstellingen van het grondbeleid vertonen slechts een gedeeltelijke overlap met het gemeentelijk grondbeleid. Provinciaal beleid is gericht op de aanleg van nieuwe natuur, wegen, recreatie- en bedrijventerreinen. Provinciaal grondbeleid speelt ook een belangrijke rol in de reconstructiewetgeving.

Op 12 juli 2012 heeft de bestuurlijke conferentie van de Netwerkstad opdracht gegeven om te komen tot een verdergaande samenwerking op het gebied van grondzaken. Concreet heeft dit geleid tot een Ontwikkelagenda Netwerkstad en de kantoren- en bedrijventerreinvisie. Op 29 januari 2016 hebben de provincie Overijssel en de gemeenten in Twente woonafspraken ondertekend. Uitgangspunt van deze afspraken is dat alle gemeenten bouwen voor eigen behoefte. Gelet op de prioritaire positie van de Bornsche Maten in de ontwikkelagenda Netwerkstad, zijn in maart 2017 voor deze locatie nadere programmeringsafspraken gemaakt tussen Netwerkstad Twente en provincie Overijssel. Dankzij de nadere afspraken kan de Bornsche Maten doorgroeien naar een totaal van 2300 woningen.

Relaties met overig beleid: lokaal beleid

De hoofdlijnen van het lokale grondbeleid zijn vastgelegd in de Nota Grondbeleid 2011-2015 die op 31 mei 2011 door de gemeenteraad is vastgesteld. Voor verdere toelichting op het grondbeleid wordt verwezen naar deze nota. De Nota Grondbeleid wordt in 2018 herijkt. Zolang er geen nieuwe nota grondbeleid is vastgesteld blijft de huidige nota van kracht.

Grondprijzen

Op 31 januari 2017 is de Nota Grondprijzen 2017 vastgesteld. Deze nota heeft als grondslag gediend voor de kaveluitgifte in 2017. In deze nota zijn de grondprijzen in de kern Borne met gemiddeld 2,7% verhoogd ten opzichte van 2016. De basis grondprijs voor particuliere kavels in de Bornsche Maten bedroeg in 2017 gemiddeld € 309 per m². De gemiddelde grondprijs per m² voor bedrijventerreinen bedroeg in 2017 € 155. Voor 2018 heeft het college van burgemeester en wethouders op 9 januari 2018 een nieuwe nota grondprijzen vastgesteld. Ten opzichte van 2017 zijn de prijzen voor woningbouw met 3% gestegen, met uitzondering van het buitengebied, waar de prijzen niet zijn gestegen. Op het enige bedrijventerrein in Borne zijn de prijzen op een nieuwe manier berekend,

waarbij de categorieën gemiddeld een prijsstijging van 3,5% laten zien. Bij de herziening van de grondexploitaties per 1 januari 2018 dienen de grondprijzen 2018 als grondslag voor de opbrengstprognose. De resultaten van de herzieningen per 1 januari 2018 zijn van invloed op de benodigde verliesvoorzieningen per 31 december 2017.

Beheer

Tijdelijk beheer

Aangekocht onroerend goed wordt zo mogelijk verhuurd of verpacht tot het nodig is voor de ontwikkelingen ter plaatse. Hierbij worden zoveel als mogelijk is marktconforme prijzen gerekend. Indien verhuren of verpachten niet tot de mogelijkheden behoort, wordt het onroerend goed onderhouden tot het nodig is voor de ontwikkelingen ter plaatse. Opbrengsten komen ten gunste van het betreffende project, kosten ten laste ervan. De opbrengsten en uitgaven worden verantwoord in de betreffende grondexploitaties.

Permanente beheer

In voorkomende gevallen wordt onroerend goed permanent beheerd. Hierbij moet met name gedacht worden aan erfpacht, opstalrecht en permanente verhuur.

Overzicht planresultaten

In de onderstaande tabel 'Complexen in exploitatie' worden de planresultaten per 1 januari 2017 van de vastgestelde grondexploitaties weergegeven en vergeleken met de planresultaten per 1 januari 2018. Let op: een negatieve boekwaarde correspondeert met een positief saldo in het betreffende complex en omgekeerd. Na het vaststellen van de MPG 2018 op 24 april 2018, zijn er enkele wijzigingen doorgevoerd die in sommige gevallen leiden tot afwijkende boekwaarden per 31-12-2017 en/of gewijzigde startwaarden per 1-1-2018. In onderstaande tabel complexen in exploitatie worden deze verschillen weergegeven. De wijzigingen zullen in de MPG 2019 worden verwerkt. De gewijzigde gegevens zijn zowel in de kolommen van de MPG 2018 als in de kolommen van de jaarrekening 2017 vetgedrukt.

complex	herziening grondexploitatie per 1-1-2017		toevoeging / onttrekking ARG resultaatbestemming 2016	MPG 2018			jaarrekening 2017		
	eind per 31-12	startwaarde per 1-1-2017		boekwaarde 31-12-2017	herziening grondexploitatie per 1-1-2018		boekwaarde 31-12-2017	herziening grondexploitatie per 1-1-2018	
					eind per 31-12	startwaarde per 1-1-2018		eind per 31-12	startwaarde per 1-1-2018
<u>Bedrijventerreinen</u>									
Bedrijventerrein Veldkamp*	2028	€ 22.525.154	€ 222.764	€ 51.882.099	2027	€ 23.055.604	€ 51.883.214	2027	€ 23.055.604
<u>Woningbouw</u>									
Bornsche Maten**	2029	€ 573.515	€ 573.515	€ 26.380.173	2029	€ 132.785	€ 26.424.298	2029	€ 1.425.403
Oosterveld	2020	€ 1.091.703	nvt	€ 350.149	2021	€ 1.102.061	€ 69.855	2021	€ 819.230
Kollergang****	2020	€ 1.510.961	nvt	€ 284.599	2021	€ 1.587.559	€ 139.222	2021	€ 1.158.292
Wijkerslocatie Olde Engberink*****	2026	€ 956.619	nvt	€ 4.477.946	2029	€ 1.179.644	€ 4.512.134	2039	€ 603.983
Knooperf Blenke (Bornsche Flieren)	2019	€ 1.720.021	€ 11.497	€ 2.735.145	2019	€ 2.006.981	€ 2.735.145	2019	€ 2.006.981
Uitbreiding Hertme	2026	€ 313.345	nvt	€ 138.437	2026	€ 433.578	€ 138.437	2026	€ 433.578
<u>Overig</u>									
Kernrand Borne West	2019	€ 195.887	€ 23.087	€ 633.744	2020	€ 157.262	€ 633.744	2020	€ 157.262
saldo			€ 385.335	€ 85.612.796			€ 86.396.339		

Tabel complexen in exploitatie

* boeking toegevoegd aan jaarrekening 2017

** schrappen afdracht bovenwijkse voorzieningen uit nog te realiseren

*** winstneming 2017

**** winstneming 2017

***** winstneming 2017 en uitfasering grondexploitatie

De boekwaarden per 31 december 2016 liggen ten grondslag aan het begrote resultaat per 1 januari 2017 op startwaarde. De boekwaarden per 31 december 2017 zijn verwerkt in de herzieningen van de grondexploitaties per 1 januari 2017. Deze zijn opgenomen in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2017. De MPG 2018 is vastgesteld door de gemeenteraad, voorafgaand aan de jaarstukken 2017. Wanneer een grondexploitatie een tekort (startwaarde, dat wil zeggen netto contante waarde) vertoont, moet hiervoor een voorziening worden getroffen. Deze voorziening moet worden getroffen zodra het tekort bekend is. Om de resultaten per 1-1-2018 te vergelijken met de resultaten per 1-1-2017, moet de laatste met een jaar inflatie worden verhoogd. Conform regelgeving BBV wordt hiervoor de disconteringsvoet van 2% gehanteerd¹.

De voorzieningen voor de grondexploitaties zijn per 31 december 2017 aangepast overeenkomstig de weergegeven resultaten van de grondexploitaties in de jaarrekening 2017. Daarnaast zijn in de jaarrekening 2017, volgens de Percentage of Completion (POC) methode, winstnemingen gedaan, die in de MPG 2018 (door de gemeenteraad vastgesteld op 24 april 2018) nog niet zijn verwerkt. In de nu volgende tabel complexen winstnemingen en voorzieningen worden deze per complex weergegeven:

complex	winstneming per 31-12-2017	verhoging voorziening	voorziening per 31-12-2017
<u>Bedrijventerreinen</u>			
Bedrijventerrein Veldkamp	nvt	€ 161.441	€ 7.016.923
<u>Woningbouw</u>			
Bornsche Maten	nvt	€ 573.515-	nvt
Oosterveld Zenderen	€ 280.294	nvt	nvt
Kollergang	€ 425.417	nvt	nvt
Wijkerslocatie Olde Engberink	€ 34.186	nvt	nvt
Knooperf Blenke (Bornsche Flieren)	nvt	€ 286.960	€ 2.006.981
Uitbreiding Hertme II	nvt	nvt	nvt
<u>Overig</u>			
Kernrand Borne West	nvt	€ 38.625-	€ 157.262
saldo	€ 739.897	€ 163.739-	€ 9.181.165

Tabel complexen w instnemingen en voorzieningen

De gemeenten Borne en Hengelo ontwikkelen samen het *Bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp*. De gemeente Hengelo is verantwoordelijk voor 80/115 deel van het resultaat, Borne voor 35/115. Voor het Bornse aandeel in het becijferde tekort van de grondexploitatie is een voorziening getroffen (de gemeente Hengelo heeft een voorziening getroffen voor haar aandeel). Op basis van de in de MPG 2018 opgenomen herziening van de grondexploitatie, wordt rekening gehouden met een tekort van ca. € 23,1 miljoen startwaarde per 1-1-2018. De voorziening wordt per 31-12-2017 verhoogd met € 161.441 om het Bornse aandeel hierin te dekken. Deze verhoging van de voorziening betreft voornamelijk de inflatiecorrectie (contant maken van 1-1-2017 naar 1-1-2018). Vanwege meer uitgifte in 2017 (gerealiseerd) en 2018 (prognose) dan in de prognose van vorig jaar, is de verwachte looptijd met 2 jaar verkort. Het positieve effect hiervan wordt teniet gedaan door aangepaste prognoses van de parameters kosten- en opbrengstenstijging tijdens de rest van de looptijd.

Het resultaat van de Bornsche Maten zoals opgenomen in de MPG 2018 bedraagt afgerond € 0,13 miljoen negatief op startwaarde. In vergelijking met de grondexploitatie van 2017 is dit een verbetering van afgerond € 440.000. De ramingen voor saneringen en bouw- en woonrijp maken zijn bijgesteld. Dit gaf een positief effect op het resultaat. De grondprijzen zijn geïndexeerd en het woningbouwprogramma is gewijzigd. Aan de hand van hernieuwde bouwclaimafspraken met

¹ De rente op de verliesvoorziening wordt toegerekend aan de Algemene Reserve Grondexploitaties (ARG). De benodigde verhoging van de verliesvoorziening wordt met de algemene middelen verrekend. Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om deze verrekening ten laste of ten gunste (al naar gelang wat van toepassing is) van de ARG te brengen.

ontwikkelaars is een deel van de nog te realiseren particuliere kavels omgezet naar projectmatige kavels. Doordat de grondprijs voor projectmatige kavels lager ligt dan particuliere kavels zijn de opbrengsten verslechterd. De mutaties aan de kosten en opbrengsten kant gaven per saldo een verbetering van het resultaat van € 440.000.

Ten opzichte van de grondexploitatie in de MPG 2018 zijn, de volgende zaken aangepast:

- De grondprijs 2018 voor Rotij en Bongerd is aangepast (aan de index). Voor 2019 en verder zijn de grondprijzen ongewijzigd ten opzichte van de MPG;
- De post nog te realiseren afdracht bovenwijkse voorzieningen (kosten) is, conform regelgeving BBV, geschrapt;
- Een opgenomen bijdrage van de afdeling beheer is geschrapt.

Tezamen leiden deze zaken tot een extra verbetering van het resultaat met ca. € 1,9 miljoen.

Net als bedrijventerrein De Veldkamp, wordt Wijkerslocatie Olde Engberink tezamen met de gemeente Hengelo ontwikkeld. De verdeling over de beide gemeenten is in dit geval 50-50. Ten opzichte van de MPG 2018 is de grondexploitatie aangepast. De uitgifte is uitgefaseerd in verband met de onzekerheid over het zich (binnen redelijke termijn) voordoen van wijkers. Basis voor de jaarrekening is dat de nog te realiseren uitgifte in plaats van 10 jaar, 20 jaar in beslag zal nemen. Dit leidt tot een verslechtering van het resultaat op startwaarde per 1-1-2018 van ca. € 0,5 miljoen. Het resultaat blijft positief.

Voor verdere analyse van de grondexploitaties 2018 wordt verwezen naar de MPG 2018.

Exploitaties derden

Onderstaande tabel 'Exploitaties van derden' is bestemd voor particuliere exploitaties waarvoor de gemeente een complex heeft geopend en een boekwaarde heeft opgebouwd. Deze boekwaarden worden normaal gesproken middels kostenverhaal volledig op de exploitant verhaald. In een aantal gevallen zijn de kosten niet (geheel) te verhalen. De boekwaarden van deze complexen worden geheel gedekt door de getroffen voorzieningen. Dit laat onverlet dat een zo groot mogelijk deel van de kosten zal worden verhaald. De aldus te verkrijgen inkomsten worden als zodanig in het betreffende complex geboekt en zullen leiden tot (gedeeltelijk) terugstorten van de getroffen voorziening in de Reserve Grondexploitatie. Per 1-1-2018 is er binnen de gemeente Borne geen sprake van een dergelijk complex. Wel is de gemeente deelnemer in de grondexploitatie RBT (XL Businesspark Twente).

Het RBT staat voor Regionaal Bedrijventerrein Twente en is een gezamenlijk initiatief van de provincie Overijssel en de gemeenten Almelo, Hengelo, Enschede en Borne. In dit plan worden bedrijvenkavels groter dan 2 hectare gerealiseerd. De samenwerking en de werkwijze van de projectorganisatie is vastgelegd in een Gemeenschappelijke Regeling. Het project wordt geheel uitgevoerd door een eigen projectorganisatie, aangestuurd door een algemeen en een dagelijks bestuur. In beide is Borne vertegenwoordigd. De gemeente Borne heeft een aandeel van 8% in de grondexploitatie. Gezien het becijferde tekort, is voor dit aandeel een voorziening getroffen. Volgens de Gemeenschappelijke Regeling moet de jaarlijkse herziening van de grondexploitatie vóór 15 juli zijn vastgesteld door het algemeen bestuur, na kennisgeving aan de betrokken raden en staten. Het resultaat hiervan staat nog niet vast. In onderstaande tabel is uitgegaan van het resultaat van de meest actuele versie van de concept grondexploitatie 2018. Indien noodzakelijk op basis van de definitieve grondexploitatie zal de voorziening worden aangepast naar het benodigde niveau. De concept grondexploitatie 2018 is per saldo nagenoeg gelijk aan die van 2017.

complex	herziening grondexploitatie per 1-1-2017		toevoeging / onttrekking ARG resultaatstemming 2016	boekwaarde 31-12-2017	herziening grondexploitatie per 1-1-2018		verhoging voorziening	voorziening per 31-12-2017		
	eind per 31-12	startwaarde per 1-1-2017			eind per 31-12	startwaarde per 1-1-2018				
RBT*	2037	€ 24.653.547	€	82.112-	€ 93.150.030	2035	€ 25.036.909	€	30.669	€ 2.002.953
rb 16int03303								€	158.751-	€ 868.449
rb 16int03303								€	467.532-	€ -
saldo		€ 24.653.547	€	82.112-	€ 93.150.030		€ 25.036.909	€	595.614-	€ 2.871.402

Tabel openstaande exploitaties van derden

* op basis van concept jaarstukken 2017 en meerjarenbegroting 2018 en verder.

De eerste van de twee voorzieningen volgend uit raadsbesluit 16int03303 (rb 16int03303) is per saldo met € 158.751 omlaag gebracht vanwege:

- eerste betaling ten laste van deze voorziening van een rekening van € 55.751 aan RBT;
- verlaging van het begrote bedrag voor afdracht aan bovenwijkse voorzieningen conform de Gemeenschappelijke Regeling, omdat deze is gekoppeld aan het aantal uit te geven m²'s, conform de (concept) jaarstukken 2017 van RBT.

De tweede voorziening volgend uit raadsbesluit 16int03303, ten behoeve van het faciliteren van specifieke bedrijven, is opgeheven omdat deze is vervangen door een nog te betalen post op de balans.

Af te sluiten complexen

Per 31 december 2017 worden geen complexen afgesloten.

Nagekomen kosten / opbrengsten afgesloten projecten

In 2017 zijn geen nagekomen kosten of opbrengsten in verband met afgesloten projecten geboekt.

Algemene Reserve Grondexploitatie

De Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG) is de reserve waarmee winsten uit grondexploitaties worden verrekend, verliezen uit grondexploitaties worden gedekt en waarmee het risico op alle grondexploitaties tezamen wordt gedekt. Voor een goed begrip van de werking van de ARG is het van belang om te weten op welk moment winsten kunnen worden genomen, verliezen moeten worden gedekt en welk risico moet worden gedekt.

Op basis van de nota grondbeleid 2011-2015, die in de loop van 2018 zal worden geactualiseerd, geldt als uitgangspunt dat winsten uit grondexploitaties worden genomen bij de afsluiting van de exploitatie aan het einde van de looptijd van een project. 'Zekere winsten' kunnen vóór het einde van de looptijd worden genomen. Er is sprake van een 'zekere winst' indien aan onderstaande voorwaarden is voldaan:

- 90% van de kosten en opbrengsten moeten zijn gerealiseerd²;
- er moet een negatieve boekwaarde (=x) zijn;
- op deze boekwaarde moeten de nog te maken kosten (=y) en het bedrag aan risico's (=z) in mindering worden gebracht;
- het risicobedrag moet op objectieve wijze, dat wil zeggen conform de in de MPG gebruikelijke berekening, worden bepaald.. Indien er daarnaast nog aanvullende risico's voorzien zijn, of de grondexploitatieberekening op onderdelen (kostenkant) niet betrouwbaar zou zijn, zal (na een collegebesluit hiertoe) dit eveneens onderdeel uitmaken van de risico kwantificering;
- Indien de uitkomst van de som $x - y - z > € 50.000$, de winst ter grootte van de som $(x-y-z)$ te nemen;

² In de jaarrekening 2016 is in het complex Oosterveld Zenderen tussentijds winst genomen alhoewel nog minder dan 90% van de opbrengsten was gerealiseerd. Dit in navolging van aanbevelingen van de commissie BBV. Volgens de Percentage of Completion methode, zal in sommige gevallen winst worden genomen waar dit volgens de nota grondbeleid van de gemeente Borne nog niet aan de orde is. In de jaarrekening 2017 geldt dit, zoals weergegeven in de tabel complexen in exploitatie, voor de complexen Oosterveld Zenderen, Kollergang en Wijkerslocatie Olde Engberink.

- Jaarlijks wordt in de MPG een overzicht opgenomen waarin de effecten van deze methodiek op de resultaatverantwoording van grondexploitaties (naar de Algemene Reserve Grondexploitaties) zichtbaar worden. In de jaarrekening en in de MPG wordt hierover verantwoording afgelegd.

Ten aanzien van verliezen geldt als uitgangspunt dat deze worden gedekt / voorzien in het jaar waarin het verlies tot uitdrukking komt (onafwendbaar is). Dit is meestal het jaar waarin de exploitatie wordt vastgesteld of het jaar waarin een boekwaarde is ontstaan die nog niet is verantwoord middels een grondexploitatie.

Verliezen worden dus – doorgaans – voorzien aan het begin van een project, terwijl winsten – doorgaans – worden genomen aan het einde van een project.

Naast de verrekening van winsten en verliezen speelt de ARG een belangrijke rol in de dekking van risico. Sinds 2004 dient op grond van de voorschriften BBV 2004 een voorziening te worden gevormd ter dekking van te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten. De ARG dient te worden beschouwd als de buffer voor de risico's waarvan de omvang niet redelijkerwijs is in te schatten. De hoogte van de ARG wordt uitgedrukt als percentage van de boekwaarde voor zover de gemeente Borne het risico draagt en voor zover deze niet wordt gedekt door getroffen voorzieningen. Dit betekent dat boekwaarden van de projecten De Veldkamp (35/115) en Wijkerslocatie Olde Engberink (50/50) alleen moeten worden meegewogen voor het Bornse aandeel, al staan deze projecten in hun geheel in de boeken. Anderzijds betekent dit dat de boekwaarde RBT, niet in de gemeentelijke rekening terug te vinden, voor de 8% die Borne daaraan deelneemt, moet worden meegewogen.

In de volgende tabel zijn de toevoegingen en onttrekkingen aan de Algemene Reserve Grondexploitatie in 2017 weergegeven.

Saldo per 1-1-2017		7.036.358
toevoegingen	€	1.163.418
Stortingen resultaatbestemming 2016 volgens verdeelsleutel (25%)	€	528.043
extra storting ivm bereiken norm AR		
rente ARG en verliesvoorzieningen	€	519.097
overheveling vanuit algemene reserve	€	116.278
onttrekkingen	€	-1.694.350
verliesvoorzieningen 2016	€	-467.447
normering weerstandsvermogen	€	-1.226.903
Balanswaarde per 31-12-2017	€	6.505.426

Tabel mutaties Algemene Reserve Grondexploitatie 2017

Het saldo per 1 januari 2017 van de ARG bedroeg ca. € 7,0 miljoen. Ultimo 2017 bedraagt de reserve ca. € 6,5 miljoen. Hierbij moet worden aangetekend dat in 2017 per saldo de voorzieningen voor een bedrag van € 163.739 omlaag zijn gebracht en in de complexen Oosterveld Zenderen, Kollergang en Wijkerslocatie Olde Engberink een tussentijdse winstneming is gedaan van in totaal € 739.897 (zie bovenstaande tabel complexen voorzieningen en winstnemingen). Conform bestendige gedragslijn zal de raad worden voorgesteld om beide bedragen ten gunste te brengen van de reserve grondexploitatie. De verwerking hiervan zal pas in 2018 plaatsvinden evenals eventuele stortingen in en onttrekkingen aan de reserve grondexploitatie als gevolg van de resultaatbestemming 2017. In de volgende tabellen wordt de boekwaarde per 31 december 2017, volgend uit de afzonderlijke tabellen in deze paragraaf, weergegeven en de relatie met de ARG als buffer.

	100% boekwaarde gemeente Borne per 31-12-2017	aandeel derden*	boekwaarde per 31-12-2017 aandeel Borne
in exploitatie	€ 86.396.339	€ 38.348.738	€ 48.047.601
RBT	€ -	€ 7.452.002-	€ 7.452.002
totaal	€ 86.396.339	€ 30.896.735	€ 55.499.604

Tabel boekw aarde per 31-12-2017

* Bij het RBT is juist sprake van een aandeel van de gemeente Borne in de boekw aarde van een derde partij, daarom een negatief bedrag

De totale boekwaarde van alle grondexploitaties en exploitaties derden bedraagt ca. € 86,4 miljoen. Hier maakt het RBT geen deel van uit. Het boekwaardebedrag waarvoor de gemeente Borne risico draagt, dat wil zeggen na aftrek van het aandeel gemeente Hengelo en vermeerderd met het aandeel van de gemeente Borne in de boekwaarde RBT, bedraagt ca. € 55,5 miljoen. De ARG bedraagt vóór resultaatbestemming ca. € 6,5 miljoen, dat wil zeggen ca. 11,7 % van de boekwaarde waarvoor zij als buffer dient. Gerelateerd aan de beleidsnorm dat deze 10% moet vormen, vertoont de ARG een "overschot" van ca. € 1,0 miljoen (vóór resultaatbestemming).

In onderstaande tabellen wordt de aldus beschreven relatie tussen de ARG en de boekwaarde weergegeven (bedragen x € 1 miljoen):

Boekwaarde aandeel Borne per 31-12-2017	55,5
Vereiste ARG op basis van 10%	5,5

Tabel relatie ARG en boekw aarde: normering

	Norm 10%	verschil tov norm 10%
ARG per 31-12-2017	6,5	-1,0
ARG na voorgestelde verrekening ivm voorzieningen en tussentijdse winstnemingen 2017	7,5	-2,0

Tabel relatie ARG en boekw aarde: consequenties normering

In de paragraaf in deze jaarstukken waar het weerstandsvermogen van de gemeente wordt beschreven, wordt eveneens ingegaan op de risico's van het 'grondbedrijf'.

Jaarrekening 2017

Gemeente Borne

Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

De aan derden verstrekte geldleningen zijn opgenomen tegen het overdrachtsbedrag verminderd met de ontvangen aflossingen.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Vorraden

Onderhanden werk

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen algemene- en bestemmingsreserves alsmede het saldo van de rekening van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde (tegen 1,648%) van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met rentetypische looptijd langer dan één jaar

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Reserve Sociaal Domein

Met de komst van de nieuwe taken Wmo2015 (begeleiding en dagbesteding), alle jeugdhulp per 2015 en de Participatiewet, heeft uw raad besloten dat deze budgettair neutraal zijn. De oude Wmo-taken zoals huishoudelijke ondersteuning en vervoersvoorzieningen / woonvoorzieningen, vallen hier niet onder.

Het Rijk stelt voor deze nieuwe taken een integratie-uitkering beschikbaar, aanvankelijk was dat voor de jaren 2015 t/m 2017, maar dit is verlengd tot en met 2018.

De overschotten die we in voorgaande jaren hadden, zijn gestort in de Reserve Sociaal Domein. Deze reserve is door uw raad ingesteld om tegenvallers op de nieuwe taken in de toekomst te kunnen opvangen, vanuit de verwachting dat tijdens de implementatie niet vanaf het begin alle kosten direct helder in beeld zouden zijn. Hiermee heeft uw raad vroegtijdig geanticipeerd op eventuele toekomstige tegenvallers. Tot en met het jaar 2016 hebben we bedragen kunnen toevoegen aan de reserve (€ 3.349.677 positief per 01-01-2017), het jaar 2017 laat een flinke tegenvaller zien vooral met betrekking tot de jeugdbudgetten. Dit speelt overigens niet alleen in Borne, maar is een landelijk probleem. De onttrekking 2017 uit de Reserve Sociaal Domein bedraagt € 2.044.010. Na vaststelling van de jaarrekening 2017 resteert € 1.305.667 positief.

Daarnaast heeft uw raad vorig jaar € 675.000 beschikbaar gesteld (onttrekking Reserve Sociaal Domein) voor de Transformatieagenda Wmo2015, jeugdhulp en Participatiewet de komende jaren. Dit betekent dat er een bedrag van € 630.667 resteert om tegenvallers vanaf 2018 op te vangen. Tot en met 2017 is het ons gelukt tegenvallers op te vangen met behulp van overschotten uit voorgaande jaren. Vanaf 2018 verwachten wij dat ons dat niet meer gaat lukken vanwege dalende rijksbudgetten en een negatief saldo ten aanzien van jeugdbudgetten. Met behulp van de Transformatieagenda proberen we deze tendens te keren, maar dat is een proces van meerdere jaren voordat dat positieve effecten op de budgetten laat zien.

Bovendien is op dit moment nog niet duidelijk wat de effecten zijn van het opnemen van de integratie-uitkering in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Landelijk zullen hier herverdeleffecten gaan optreden. Voor Borne kan dit zowel positief als negatieve effecten hebben.

Overzicht van baten en lasten 2017

Overzicht van baten en lasten 2017

Omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2017			Actuele begroting 2017			Realisatie 2017		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Programma's</i>									
Leve Borne	20.217	13.781	6.436	20.405	14.064	6.341	13.611	8.097	5.514
Meedoen in Borne	27.986	6.280	21.706	28.034	4.687	23.346	31.182	5.780	25.402
Mooi Borne	2.015	-885	2.900	3.120	-83	3.203	2.983	15	2.968
Borne Werkt	1.958	824	1.134	2.709	2.273	436	2.323	2.305	18
Beter Borne	2.310	301	2.009	2.473	336	2.137	2.777	468	2.309
Borne Algemeen	1.454	5.001	-3.547	8.096	8.761	-665	5.979	7.831	-1.852
Interne producten	8.527	8.527	0	1.003	1.003	0	1.827	1.827	0
Subtotaal programma's	64.467	33.829	30.638	65.839	31.042	34.798	60.681	26.322	34.359
<i>Algemene Dekkingsmiddelen</i>									
Lokale heffingen	27	5.118	-5.090	29	5.236	-5.208	30	5.182	-5.151
Algemene uitkeringen	18	27.578	-27.560	19	28.580	-28.560	18	28.749	-28.731
Dividend	83	1.119	-1.036	83	2.702	-2.618	80	2.721	-2.641
Saldo financieringsfunctie	0	290	-290	0	690	-690	402	0	402
Overige algemene dekkingsmiddelen	18	1.779	-1.761	19	1.779	-1.760	18	1.832	-1.814
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	146	35.883	-35.737	150	38.986	-38.836	548	38.484	-37.936
Overhead	4.863	161	4.702	5.325	161	5.164	5.690	118	5.572
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	63	0	63	58	0	58	0	0	0
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	69.538	69.873	-335	71.372	70.189	1.183	66.920	64.925	1.995
<i>Toevoeging/onttrekking aan reserves</i>									
Leve Borne	259	503	-244	369	503	-134	519	5	514
Meedoen in Borne	94	192	-98	550	1.500	-950	476	1.122	-647
Mooi Borne	622	897	-275	56	212	-156	51	4	47
Borne Werkt	88	131	-43	227	181	46	138	160	-21
Beter Borne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Borne Algemeen	1.046	757	288	2.992	2.981	11	3.239	3.178	62
Interne producten									
Gerealiseerde resultaat	71.647	72.353	-706	75.566	75.566	0	71.343	69.394	1.950

Het overzicht van baten en lasten voldoet aan de BBV richtlijnen en is extracomptabel tot stand gekomen. Het overzicht van baten en lasten per programma is gebaseerd op de oude (product) inrichting.

Informatie Wet normering topinkomens (WNT)

WNT-verantwoording 2017

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Borne van toepassing zijnde regelgeving: Het algemeen WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor Borne is € 181.000. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Functie(s)	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1-31/12	1/1-31/12
Deeltijdfactor in fte	1,00	1,00
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Individueel WNT-maximum	181.000	181.000
Bezoldiging		
Beloning	97.458	78.633
Belastbare onkostenvergoedingen	265	278
Beloningen betaalbaar op termijn	13.664	11.480
<i>Subtotaal</i>	<i>111.387</i>	<i>90.391</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0,00	0,00
Totaal bezoldiging	111.387	90.391
Motivering indien overschrijding	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	0,89
Bezoldiging 2016		
Beloning	85.977	68.078
Belastbare onkostenvergoedingen	652	104
Beloningen betaalbaar op termijn	11.238	9.587
Totaal bezoldiging 2016	97.867	77.769
Individueel WNT-maximum 2016	179.000	159.111

Rechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

In onderstaand overzicht zijn de afwijkingen van de programma's (overschrijding op lasten) met daarbij de verklaringen in hoeverre de afwijking past in het door de raad geformuleerde beleid. Voor een nadere uitleg van de verschillen wordt verwezen naar de toelichting op de programmarekening. Overschrijdingen van € 100.000 of meer zijn toegelicht.

Programma	Begrotingsafwijking lasten			Verklaring	Conclusie
	Begroot	Werkelijk	Verschil		
1. Leve Borne	22.527.935	16.012.694	6.515.241-	n.v.t.	Zie hieronder
2. Meedoen in Borne	29.732.586	32.890.026	3.157.440	Individuele voorz. Natura Jeugd (2.748k) en Bijstandsverlening (701k)*	Zie hieronder
3. Mooi Borne	3.634.901	3.526.141	108.760-	n.v.t.	Zie hieronder
4. Borne Werkt	3.270.846	2.821.299	449.547-	n.v.t.	Zie hieronder
5. Beter Borne	3.964.728	4.352.997	388.269	B&W (238k i.v.m. dotatie APPA) en Bestuurlijke Samenwerking (54k)	Zie hieronder
6. Borne Algemeen	11.431.866	9.912.951	1.518.915-	n.v.t.	Zie hieronder

Conclusie begrotingsrechtmatigheid

Bij het beoordelen van de analyse van de begrotingsoverschrijding per programma is vastgesteld dat deze begrotingsoverschrijdingen binnen de beleidskaders van de gemeenteraad vallen en niet meetellen in de oordeelsvorming van de jaarrekening.

*Voor de toelichtingen wordt verwezen naar de producttoelichtingen Individuele voorz. Natura Jeugd en Bijstandsverlening.

Baten en lasten per programma en toelichting

Overzicht baten en lasten per programma

Programma's	Begroting 2017				Jaarrekening 2017			
	Lasten	Baten	Saldo	N/V	Lasten	Baten	Saldo	N/V
Programma 1 Leve Borne								
** 7822 Snippergroen	0	0	0	-	141.597	236.190	-94.593	V
** E120A Brandweer en Rampenbestrijding	1.094.600	0	1.094.600	N	1.094.575	0	1.094.575	N
** E120B Rampenplan (icm E120)	52.541	0	52.541	N	56.383	0	56.383	N
** E140A Openbare Orde en Veiligheid	99.896	0	99.896	N	102.450	0	102.450	N
** E140B APV en Bijz. Wetten en Regelgeving	218.885	12.200	206.685	N	191.368	2.600	188.768	N
** E140C Doodschouw	8.500	0	8.500	N	8.213	0	8.213	N
** E240 Water	119.526	60.000	59.526	N	150.221	80.088	70.132	N
** E561A Verkoop Gronden en Groen (icm 560)	65.124	16.000	49.124	N	61.315	70.166	-8.850	V
** E721 Afvalverwijdering en -verwerking	1.844.127	109.000	1.735.127	N	2.116.598	165.066	1.951.532	N
** E722A Riolering en Waterzuivering	1.530.702	145.143	1.385.559	N	1.470.313	0	1.470.313	N
** E722B Riolering en Waterzuivering Uitvoering	77.093	50.000	27.093	N	113.103	66.685	46.418	N
** E723 Milieubeheer	989.228	0	989.228	N	900.649	6.665	893.984	N
** E724 Lijkbezorging	225.381	167.600	57.781	N	217.311	134.949	82.362	N
** E732 Baten begraafplaatsrechten	0	0	0	-	0	0	0	-
** E810 Ruimtelijke Ordening	1.130.160	28.000	1.102.160	N	2.269.580	445.988	1.823.592	N
** E820 Woningexploitatie en Woningbouw	694.381	0	694.381	N	716.058	904	715.154	N
** E821 Stedelijke Vernieuwing	0	0	0	-	0	0	0	-
** E822A Overige Volkshuisvesting	463.914	83.700	380.214	N	896.049	412.750	483.299	N
** E822B Ov. Volksh. Woonw. Vastg. Info Gebb. sy	146.103	2.000	144.103	N	133.604	2.533	131.071	N
** E822C Ov. Volksh. Ontruiming Woning	9.531	0	9.531	N	10.483	-123	10.607	N
** E823 Baten Bouwvergunningen	0	599.900	-599.900	V	0	571.142	-571.142	V
** E830 Bouwgrondexploitaties	13.417.686	13.347.757	69.929	N	5.002.616	5.918.386	-915.770	V
** E930 Uitvoering Wet Woz	340.558	0	340.558	N	360.208	27.656	332.553	N
Totaal P1	22.527.935	14.621.300	7.906.636	N	16.012.694	8.141.644	7.871.050	N

Overzicht baten en lasten per programma

Programma's	Begroting 2017				Jaarrekening 2017			
	Lasten	Baten	Saldo	N/V	Lasten	Baten	Saldo	N/V
Programma 2 Meedoen in Borne								
** E422 Bijzonder Basisonderwijs excl.huisve	865.665	40.000	825.665	N	980.497	18.165	962.332	N
** E423 Bijzonder Basisonderwijs huisvesting	1.279.198	148.940	1.130.258	N	1.267.963	135.514	1.132.449	N
** E433 Bijzonder Voortgezet Onderw.huisvest	327.071	0	327.071	N	319.953	0	319.953	N
** E480 Onderwijs (gemeensch. Baten en laste	234.047	72.000	162.047	N	205.122	71.894	133.228	N
** E482 Volwasseneneducatie	31.047	0	31.047	N	29.382	0	29.382	N
** E530 Sport	2.536.618	446.100	2.090.518	N	3.247.136	777.558	2.469.578	N
** E531 Groene Sportvelden en Terreinen	521.501	49.100	472.401	N	527.044	43.700	483.343	N
** E610 Bijstandsverlening	6.223.830	4.714.500	1.509.330	N	7.111.421	4.900.666	2.210.755	N
** E611 Werkgelegenheid	3.147.500	0	3.147.500	N	3.115.720	0	3.115.720	N
** E614A Minimabeleid	786.018	111.000	675.018	N	964.019	75.830	888.190	N
** E614B Kwijtscheldingen (icm E614)	190.000	0	190.000	N	178.877	0	178.877	N
** E620A WMO onderdeel Soza		0	0	-	0	0	0	-
** E620B WMO onderdeel Welzijn	145.212	0	145.212	N	132.428	0	132.428	N
** E621 Vreemdelingen	194.018	75.000	119.018	N	252.992	244.450	8.542	N
** E622 Huishoudelijke Verzorging	2.366.336	0	2.366.336	N	1.817.727	7.940	1.809.787	N
** E623 Participatiebudget	307.000	1.000	306.000	N	297.892	0	297.892	N
** E650 Kinderopvang	157.011	54.500	102.511	N	274.701	75.839	198.863	N
** E652 Voorziening Gehandicapten	0	0	0	-	0	0	0	-
** E652B WMO onderdeel SoZa vanaf 2	0	0	0	-	0	0	0	-
** E661 WMO Natura Materieel Maatwerkvoorz.	1.770.000	0	1.770.000	N	1.100.273	93.861	1.006.412	N
** E662 WMO Natura immaterieel Maatwerkvoorz	2.265.600	0	2.265.600	N	1.997.762	0	1.997.762	N
** E663 Opvang en beschermd wonen WMO	26.000	0	26.000	N	13.475	0	13.475	N
** E667 Eigen bijdragen WMO maatwerkvrz. en	2.000	438.500	-436.500	V	8.017	384.907	-376.890	V
** E670 Algemene voorz. WMO en Jeugd	1.545.673	72.500	1.473.173	N	1.463.575	70.295	1.393.280	N
** E671 Eerstelijnsloket WMO en Jeugd	-15.900	0	-15.900	V	408.411	0	408.411	N
** E672A PGB WMO	320.500	0	320.500	N	321.285	27.900	293.385	N
** E672B PGB Jeugd	150.000	0	150.000	N	139.537	0	139.537	N
** E682 Individuele voorz. Natura Jeugd	2.956.000	0	2.956.000	N	5.703.188	-629	5.703.817	N
** E683 Veiligheid, Jeugdrecl. en opvang jeu	421.000	0	421.000	N	226.046	0	226.046	N
** E714A Gezondheidszorg	889.274	0	889.274	N	699.124	0	699.124	N
** E714B Plagadieren en Veeziekten (icm E714)	28.271	0	28.271	N	27.952	0	27.952	N
** E716 Centrum voor Jeugd en Gezin	62.096	0	62.096	N	58.509	0	58.509	N
Totaal P2	29.732.586	6.223.140	23.509.446	N	32.890.026	6.927.888	25.962.138	N

Overzicht baten en lasten per programma

Programma's	Begroting 2017				Jaarrekening 2017			
	Lasten	Baten	Saldo	N/V	Lasten	Baten	Saldo	N/V
Programma 3 Mooi Borne								
** E510 Bibliotheek	368.024	0	368.024	N	334.797	0	334.797	N
** E511 Vormings- en Ontwikkelingswerk	20.524	0	20.524	N	20.948	0	20.948	N
** E540 Kunst en Cultuur	416.894	14.000	402.894	N	394.324	11.697	382.627	N
** E541A Oud Archief	117.730	500	117.230	N	114.486	386	114.100	N
** E541B Monumenten	120.075	0	120.075	N	97.668	0	97.668	N
** E560 Openbaar groen en Openluchtrecreatie	1.643.270	1.000	1.642.270	N	1.829.283	12.519	1.816.764	N
** E561B Herdenking Gevallenen (icm E560)	5.500	0	5.500	N	5.112	0	5.112	N
** E580A Recreatie en Toerisme Ontwikkeling	290.097	117.725	172.372	N	122.421	0	122.421	N
** E580B Recreatie en Toerisme Welzijn	137.169	10.100	127.069	N	117.924	5.000	112.924	N
** E630 Welzijn en Educatie	515.619	0	515.619	N	489.177	0	489.177	N
Totaal P3	3.634.901	143.325	3.491.576	N	3.526.141	29.602	3.496.539	N
Programma 4 Borne Werkt								
** E330A Nutsbedrijven	74.596	2.396.000	-2.321.404	V	71.555	2.416.947	-2.345.392	V
** E330B K.L.I.C. meldingen	10.031	0	10.031	N	10.768	0	10.768	N
** E211A Verkeersmaatregelen	207.027	0	207.027	N	251.147	0	251.147	N
** E211B Verkeersmaatregelen groot	136.402	0	136.402	N	156.751	0	156.751	N
** E210 Wegen, Straten, Pleinen	2.368.101	26.000	2.342.101	N	1.914.126	16.465	1.897.661	N
** E214 Parkeren	192.977	0	192.977	N	194.639	3.430	191.209	N
** E215 Baten Parkeerbelasting	0	10.000	-10.000	V	0	10.354	-10.354	V
** E310A Handel en Ambacht Markten	44.598	0	44.598	N	57.437	0	57.437	N
** E310B Handel en Ambacht bedrijfsc. & Promot	237.115	0	237.115	N	164.876	0	164.876	N
** E310C Baten Markten	0	32.500	-32.500	V	0	25.262	-25.262	V
Totaal P4	3.270.846	2.464.500	806.346	N	2.821.299	2.472.458	348.841	N

Overzicht baten en lasten per programma

Programma's	Begroting 2017				Jaarrekening 2017			
	Lasten	Baten	Saldo	N/V	Lasten	Baten	Saldo	N/V
Programma 5 Beter Borne								
** E001A Burgemeester en Wethouders	528.412	0	528.412	N	822.093	55.926	766.167	N
** E001B Gemeenteraad	676.878	0	676.878	N	661.297	0	661.297	N
** E001C Bezwaarschriftencommissie	97.048	0	97.048	N	88.212	0	88.212	N
** E001D Commissie BLOS	4.500	0	4.500	N	7.660	0	7.660	N
** E002A Ondersteuning B&W	682.258	0	682.258	N	708.313	0	708.313	N
** E002B Communicatie	290.718	0	290.718	N	271.156	33	271.123	N
** E002C Beleidscoördinatie	216.838	0	216.838	N	199.690	0	199.690	N
** E003A Publiekszaken	834.744	0	834.744	N	876.131	214	875.917	N
** E003B Kaartmateriaal en Huisnummering	38.743	0	38.743	N	36.307	0	36.307	N
** E004 Baten Secretarieleges Burgerzaken	157.500	379.000	-221.500	V	184.281	442.758	-258.477	V
** E005 Bestuurlijke Samenwerking	437.089	0	437.089	N	491.074	0	491.074	N
** 7030 HR21	0	0	0	-	6.783	0	6.783	N
Totaal P5	3.964.728	379.000	3.585.728	N	4.352.997	498.931	3.854.066	N
Programma 6 Borne Algemeen								
** E725 Baten Reinigingsrechten en Afvalstof	9.561	2.209.908	-2.200.347	V	9.077	2.293.706	-2.284.629	V
** E726 Baten Rioolheffing	9.561	1.719.500	-1.709.939	V	9.077	1.825.887	-1.816.810	V
** E911 Geldleningen en Uitzetting korter 1	0	0	0	-	0	40.817	-40.817	V
** E913 Overige Fin.Middelen (incl.deelnemin	8.510	305.500	-296.990	V	8.510	304.496	-295.987	V
** E914 Geldleningen en Uitzettingen langer	19.122	2.468.684	-2.449.562	V	419.822	1.831.897	-1.412.075	V
** E921 Gemeentefonds	19.122	18.015.500	-17.996.378	V	18.154	18.185.699	-18.167.546	V
** E922 Algemene Baten en Lasten	2.504.399	92.840	2.411.559	N	396.893	33.498	363.395	N
** E923 Uitkering deelfonds Sociaal domein	0	10.564.000	-10.564.000	V	0	10.563.761	-10.563.761	V
** E931 OZB-gebruikers	19.036	648.800	-629.764	V	20.198	661.652	-641.454	V
** E932 OZB-eigenaren	9.517	4.482.200	-4.472.683	V	10.099	4.418.132	-4.408.032	V
** E937 Baten Hondenbelasting	0	105.200	-105.200	V	0	101.767	-101.767	V
** E938 Baten Reclamebelasting	0	145.000	-145.000	V	0	168.236	-168.236	V
** E980 Mutaties Reserves	4.193.495	5.377.241	-1.183.746	V	4.423.556	4.468.793	-45.237	V
** E990 Saldo Baten en Lasten na Bestemming	4.639.545	4.597.565	41.980	N	4.597.565	4.597.565	0	V
Totaal P6	11.431.866	50.731.938	-39.300.072	V	9.912.951	49.495.906	-39.582.955	V
Interne producten								
** Interne producten	1.003.126	1.003.126	0	-	1.827.196	1.827.196	0	-
Totaal Programma's	75.565.988	75.566.329	-340	V	71.343.303	69.393.624	1.949.679	N

Programma Leve Borne

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	22.037	22.528	16.013	6.515	V
Totale baten	14.339	14.621	8.142	6.479	N
Saldo (lasten minus baten)	7.698	7.907	7.871	36	V

Brandweer en Rampenbestrijding

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	1.095	1.095	1.095	0	V
Totale baten	0	0	0	0	V
Saldo (lasten minus baten)	1.095	1.095	1.095	0	V

Geen toelichting nodig.

Rampenplan (icm E120)

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	49	53	56	3	N
Totale baten	0	0	0	0	V
Saldo (lasten minus baten)	49	53	56	3	N

Geen toelichting nodig.

Openbare Orde en Veiligheid

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	96	100	102	2	N
Totale baten	0	0	0	0	V
Saldo (lasten minus baten)	96	100	102	2	N

Geen toelichting nodig.

APV en Bijz.Wetten en Regelgeving

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	211	219	191	28	V
Totale baten	12	12	3	9	N
Saldo (lasten minus baten)	199	207	188	19	V

Geen toelichting nodig.

Doodschouw

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	9	9	8	1 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	9	9	8	1 V

Geen toelichting nodig.

Water

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	59	120	150	30 N
Totale baten	0	60	80	20 V
Saldo (lasten minus baten)	59	60	70	10 N

Geen toelichting nodig.

Verkoop Gronden en Groen (icm 560)

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	62	65	61	4 V
Totale baten	16	16	70	54 V
Saldo (lasten minus baten)	46	49	-9	58 V

Over de jaren 2011-2017 ontvingen we in totaal ruim € 70.000 aan inschrijfgeld voor bouw kavels. Dat verklaart voor het grootste deel het batig saldo.

Afvalverwijdering en -verwerking

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	1.843	1.844	2.117	273 N
Totale baten	109	109	165	56 V
Saldo (lasten minus baten)	1.734	1.735	1.952	217 N

Er is in de begroting geen rekening gehouden met de aanschaf van minicontainers voor GFT en restafval voor de Bornsche Maten. De opbrengsten voor oud papier en verpakkingen zijn hoger dan verwacht door een hoger aanbod.

Dit product maakt onderdeel uit van de 100% kostendekkingssystematiek. Dit betekent dat meer- en minderkosten en opbrengsten op rekeningbasis worden gecorrigeerd met een storting in of onttrekking uit de voorziening reiniging en dus geen invloed heeft op het rekeningsaldo.

Riolering en Waterzuivering

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	1.532	1.531	1.470	61 V
Totale baten	145	145	0	145 N
Saldo (lasten minus baten)	1.387	1.386	1.470	86 N

Doordat enkele werkzaamheden van het GRP later, in 2018, worden uitgevoerd zijn de kapitaallasten lager dan begroot. Dit heeft er samen met een hogere inkomst aan leges voor gezorgd dat er geen onttrekking uit de voorziening riolering hoeft te worden gehaald, maar dat er een dotatie aan de voorziening plaats kan vinden. Dat er toch een nadeel is komt door een aantal overschrijdingen (kwijscheldingen, straatreiniging) en niet compensabele BTW waar niet op gerekend was.

Riolering en Waterzuivering Uitvoering

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	40	77	113	36 N
Totale baten	13	50	67	17 V
Saldo (lasten minus baten)	27	27	46	19 N

Geen toelichting nodig.

Milieubeheer

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	940	989	901	88 V
Totale baten	0	0	7	7 V
Saldo (lasten minus baten)	940	989	894	95 V

De gesaneerde asbest locatie aan de Steenbakkersweg is afgedekt met grond vrij gekomen uit de gegraven vijver op de Veldkamp. In de raming voor de sanering was er vanuit gegaan dat er grond moest worden gekocht en aangevoerd. Hierdoor zijn de saneringskosten lager uitgevallen.

Lijkbezorging

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	204	225	217	8 V
Totale baten	167	168	135	33 N
Saldo (lasten minus baten)	37	57	82	25 N

Geen toelichting nodig.

Ruimtelijke Ordening

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	987	1.130	2.270	1.140	N
Totale baten	28	28	446	418	V
Saldo (lasten minus baten)	959	1.102	1.824	722	N

Ruimtelijke Ordening € 722.000 (N)

In de periode 2007-2017 is er gewerkt aan het programma De Groene Poort met een vijftigtal projecten in verschillende thema's. Met als doel om het buitengebied van de gemeente Borne sociaal en economisch te versterken zodat het ook in de toekomst bestand is tegen verwachte ontwikkelingen als bevolkingskrimp en veranderende opgaven op het platteland. Een groot aantal van deze projecten is tot stand gekomen op initiatief en met medewerking van de lokale bewoners. De kosten van de projecten zijn grotendeels gedekt door beschikbaar gestelde kredieten en subsidies van met name van de provincie Overijssel en de Regio Twente.

Bij de financiële afronding van het project bleek een tekort dat is veroorzaakt doordat uren van interne medewerkers en andere intern aan het programma toegerekende kosten ten laste van het krediet zijn gebracht, maar dat ter dekking van die kosten op dat moment geen onttrekking aan de reserve heeft plaatsgevonden. In de periode 2009-2010 zijn besluiten genomen om uit de reserve beleidsontwikkeling voor € 500.000 beschikbaar te stellen voor de Groene Poort. Deze besluiten zijn destijds niet verwerkt. Dat moet feitelijk alsnog. Omdat dit niet meer met terugwerkende kracht kan, maakt dit nu onderdeel uit van het resultaat. Uiteindelijk komt het via de systematiek van de resultaatbestemming alsnog ten laste van de reserve beleidsontwikkeling.

Inmiddels wordt gewerkt met projectadministraties en is ook de projectcontrole op orde, waardoor dergelijke omissies tot het verleden zouden moeten behoren.

Het tekort wordt verder verklaard door de werkzaamheden van de door college en raad ingeschakelde advocaat in verband met de procedure tegen de provinciale vergunning voor een mestverwerkingsinstallatie op Elhorst-Vloedbelt.

Op dit product viel ook een voordeel te noteren. De gemeente Hengelo voerde als centrumgemeente de BWS-regeling uit. Op basis van de eindafrekening van deze regeling resulteert er nog een bedrag ten gunste van de gemeente Borne. Er is sprake van een overschot doordat het rijk alle lopende subsidies heeft afgekocht. Het restantbedrag van ruim vier ton is in 2017 uitgekeerd.

In het kader van gewijzigde BBV regelgeving mogen wij de bijdrage aan de stichting Groene en Blauwe diensten niet langer activeren. Dit levert in 2017 een incidenteel nadeel van € 274.500 op.

Woningexploitatie en Woningbouw

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	662	694	716	22	N
Totale baten	0	0	1	1	V
Saldo (lasten minus baten)	662	694	715	21	N

Geen toelichting nodig.

Stedelijke Vernieuwing

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten				
Totale baten				
Saldo (lasten minus baten)				

Geen toelichting nodig.

Overige Volkshuisvesting

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	378	464	896	432 N
Totale baten	84	84	413	329 V
Saldo (lasten minus baten)	294	380	483	103 N

Het nadelige saldo wordt verklaard door het afboeken van oude activa die niet meer in ons bezit zijn en die op grond van de nieuwe BBV-regels versneld moeten worden afgeschreven.

Ov. Volksh. Woonw.Vastg.Info Gebb.syst

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	147	146	134	12 V
Totale baten	2	2	3	1 V
Saldo (lasten minus baten)	145	144	131	13 V

Geen toelichting nodig.

Ov. Volksh. Ontruiming Woning

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	10	10	10	0 N
Totale baten	0	0	0	0 N
Saldo (lasten minus baten)	10	10	10	0 N

Geen toelichting nodig.

Baten Bouwvergunningen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	0	0	0	0 N
Totale baten	415	600	571	29 N
Saldo (lasten minus baten)	-415	-600	-571	29 N

Door economische groei is het aantal bouwvergunningen toegenomen, zowel bij woningbouw als bij grote projecten. In de bestuursrapportage rapportage zijn de inkomsten met € 184.000 naar boven bijgesteld tot € 599.000. Echter was dit iets te positief ingeschat aangezien we nu € 572.000 aan inkomsten hebben binnen gehaald. De afwijking van € 29.000 is hiermee te verklaren. Tegenover deze inkomsten staan uitgaven die elders in de begroting worden verantwoord.

Bouwgrondexploitaties

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	13.411	13.418	5.003	8.415 V
Totale baten	13.348	13.348	5.918	7.430 N
Saldo (lasten minus baten)	63	70	-915	985 V

De cijfers worden toegelicht in de paragraaf Grondbeleid.

Uitvoering Wet Woz

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	305	341	360	19 N
Totale baten	0	0	28	28 V
Saldo (lasten minus baten)	305	341	332	9 V

Geen toelichting nodig.

Impl. drank- en horecawet (lijnproject)

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten				
Totale baten				
Saldo (lasten minus baten)				

Geen toelichting nodig.

Snippergroen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	0	0	142	142	N
Totale baten	0	0	236	236	V
Saldo (lasten minus baten)	0	0	-94	94	V

Het batig saldo is niet meer dan een momentopname. Het project Snippergroen is gestart in 2014 met als uitgangspunt dat het budgettair neutraal zou moeten verlopen. Tot op heden is dat het geval.

Programma Meedoen in Borne

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	29.031	29.733	32.890	3.157	N
Totale baten	6.508	6.223	6.928	705	V
Saldo (lasten minus baten)	22.523	23.510	25.962	2.452	N

Bijzonder Basisonderwijs excl.huisvest.

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	827	866	980	116	N
Totale baten	40	40	18	22	N
Saldo (lasten minus baten)	787	826	962	136	N

Het nadeel op dit product is ontstaan door een combinatie van lagere baten en hogere lasten. De lagere baten zijn ontstaan door een daling in de bijdrage van derden voor het schoolzwemmen. De hogere lasten hebben voornamelijk betrekking op de gymlessen. Voor de gymlessen wordt een deel van de kosten van de sportaccommodaties aan het primair onderwijs toegerekend. Het verstrekte voorbereidingskrediet voor 't Wooldrik leidde tot hogere kapitaallasten op sportaccommodaties.

Bijzonder Basisonderwijs huisvesting

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	1.233	1.279	1.268	11	V
Totale baten	149	149	136	13	N
Saldo (lasten minus baten)	1.084	1.130	1.132	2	N

Geen toelichting nodig.

Bijzonder Voortgezet Onderw.huisvest.

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	300	327	320	7 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	300	327	320	7 V

Behoeft geen toelichting

Onderwijs (gemeensch. baten en lasten)

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	154	234	205	29 V
Totale baten	54	72	72	0 N
Saldo (lasten minus baten)	100	162	133	29 V

In het kader van onderwijsachterstandenbeleid (voor- en vroegschoolse educatie) zijn in het najaar 2017 trajecten gestart die in 2018 doorlopen. Daarom is het budget niet volledig benut.

Volwasseneneducatie

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	20	31	29	2 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	20	31	29	2 V

Geen toelichting nodig.

Sport

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	2.101	2.537	3.247	710 N
Totale baten	446	446	778	332 V
Saldo (lasten minus baten)	1.655	2.091	2.469	378 N

Er is in 2013 een garantstelling van € 500.000 afgegeven voor de aanleg van de golfbaan en het clubhuis Weleveld. De Stichting Golfpark Weleveld is in 2017 failliet gegaan. De golfbaan en het clubhuis zijn verkocht. Het saldo van de lasten van de garantstelling en de baten van de verkoop, hebben geleid tot een incidenteel nadelig resultaat.

Groene Sportvelden en Terreinen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	481	522	527	5 N
Totale baten	49	49	44	5 N
Saldo (lasten minus baten)	432	473	483	10 N

Geen toelichting nodig.

Bijstandsverlening

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	5.970	6.224	7.111	887 N
Totale baten	4.790	4.715	4.901	186 V
Saldo (lasten minus baten)	1.180	1.509	2.210	701 N

Op 12 juli is uitspraak gedaan in de bindend adviesprocedure inzake de samenwerking sociale zaken Borne en Hengelo. Wij zullen de uitspraak in overleg met onze advocaat nader analyseren en nader bezien wat hiervan de gevolgtrekkingen zijn voor de samenwerking sociale zaken met Hengelo. De uitspraak heeft voor Borne ingrijpende financiële gevolgen. Aan Borne wordt eenmalig een bedrag van € 526.596 toegekend. Dit is een compensatie voor de desintegratiekosten van Borne voor het jaar 2014 en (deels) voor het jaar 2015. Het standpunt, dat sprake is van een structurele vordering van Borne op basis van haar trekkingsrechten, zo lang er geen andere afspraken zijn gemaakt, wordt niet erkend. De vordering van Borne was € 1.455.256.

Deze uitspraak van de adviseurs is bekend geworden na vaststelling van de jaarrekening door uw raad (10 juli 2018) maar voor het afgeven van de accountantsverklaring. Om die reden heeft de accountant ons aangegeven dat de financiële effecten van de uitspraak verwerkt moet worden in de jaarrekening. Om die reden stellen wij voor om in de jaarrekening 2017, in afwachting van de nadere duiding van de uitspraak aan de hand van gesprekken met de adviseurs en bestuurlijk overleg met Hengelo, alsnog een voorziening te treffen voor het verschil tussen vordering en toekenning á € 928.660. Over de structurele effecten van de uitspraak voor de begroting 2019 e.v. zullen wij u separaat informeren.

De afwijking in de baten is hoofdzakelijk ontstaan door aanpassing op het beschikte BUIG budget in de "Toelichting definitief macrobudget 2017 van SZW" d.d. 29 september 2017, een afrekening Bbz (Besluit bijstand aan zelfstandigen) over voorgaande jaren, de hogere terugvordering in december 2017 en de verwachte aanvulling vanuit de "Vangnetregeling".

Door een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden zijn extra uitvoeringskosten gemaakt. Ook de kwijtschelding van verstrekte bedrijfskredieten heeft tot extra lasten geleid. Laatstgenoemd aspect wordt deels gecompenseerd door een vrijval van de hiervoor getroffen voorziening dubieuze debiteuren vorderingen).

Werkgelegenheid

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	3.148	3.148	3.116	32 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	3.148	3.148	3.116	32 V

De Wet Sociale Werkvoorziening is sinds 2015 opgeheven en een onderdeel geworden van de Participatiewet. Binnen het participatiebudget is een specifiek deel gelabeld voor de aflopende financiering van de Sociale Werkvoorziening. Dat deel wordt 1:1 doorgesluisd naar de GR SWB Midden Twente die uitvoering geeft aan deze regeling. Op basis van de septembercirculaire is het budget definitief vastgesteld.

Minimabeleid

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	676	786	964	178 N
Totale baten	17	111	76	35 N
Saldo (lasten minus baten)	659	675	888	213 N

De overschrijding van het begrote budget voor het minimabeleid is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de instroom van statushouders. Hierdoor is circa € 90.000 extra aan bijzondere bijstand verstrekt. Daarnaast heeft het geactualiseerde armoedebeleid geleid tot € 55.000 extra uitgaven. Bovendien is er een bijdrage van € 33.000 aan de Praktische Ondersteuning Ordening Thuisadministratie verstrekt.

Kwijtscheldingen (icm E614)

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	190	190	179	11 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	190	190	179	11 V

Geen toelichting nodig.

WMO onderdeel Soza

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten				
Totale baten				
Saldo (lasten minus baten)				

Geen toelichting nodig.

WMO onderdeel Welzijn

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	95	145	132	13 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	95	145	132	13 V

Geen toelichting nodig.

Vreemdelingen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	25	194	253	59 N
Totale baten	18	75	244	169 V
Saldo (lasten minus baten)	7	119	9	110 V

Vreemdelingen € 110.000 (V)

De RMBA uitkering (regeling maatschappelijke begeleiding asielgerechtigden) is gerelateerd aan het werkelijk aantal gehuisveste statushouders. Door de stijging in het aantal statushouders is ook de RMBA hoger. Daarnaast zijn de baten hoger door een aanvullende bed, bad en brood uitkering 2016 die in november is ontvangen. Deze uitkering is 1:1 doorgesluisd naar de Stichting Noodopvang Dakloze Asielzoekers. De hogere RMBA uitkering leidt tot een voordelig saldo.

Die hogere lasten als gevolg van de bed, bad en brood doorsluiting zijn deels gecompenseerd door lagere lasten in het programma 'Thuis in Borne'. Om tot afronding van het programma te komen is het resterende budget overgeheveld naar het volgende jaar.

Huishoudelijke Verzorging

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	2.064	2.366	1.818	548 V
Totale baten	0	0	8	8 V
Saldo (lasten minus baten)	2.064	2.366	1.810	556 V

Na een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep in 2016, hebben we in 2017 samen met Twentse gemeenten een nieuwe aanbesteding gedaan voor de inkoop van huishoudelijke ondersteuning vanaf 2018. Vanaf het voorjaar 2017 tot in het najaar 2017 zijn alle mensen opnieuw geïndiceerd, om recht te doen aan de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (als ware het nieuwe beleid al van kracht). Aanvankelijk hadden we een overschot op dit product voorzien en zouden we dit bij de Bestuursrapportage in september 2017 hebben gemeld. Maar omdat er her-indicaties zouden komen conform het nieuwe (duurdere) beleid, hebben we daarvan afgezien omdat we verwachtten dat de uitgaven zouden overeenkomen met de raming in de begroting. Echter, door het fasegewijze uitvoeren van de her-indicaties, is er alsnog een voordelig saldo ontstaan. Dit alles heeft niet geleid tot nadelige gevolgen voor mensen die huishoudelijke ondersteuning ontvangen.

Participatiebudget

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	307	307	298	9 V
Totale baten	1	1	0	1 N
Saldo (lasten minus baten)	306	306	298	8 V

Geen toelichting nodig.

Kinderopvang

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	134	157	275	118 N
Totale baten	55	55	76	21 V
Saldo (lasten minus baten)	79	102	199	97 N

De kinderopvang, waarbij sprake is van een sociaal medische indicatie, wordt meer ingezet als voorliggende voorziening, in plaats van de inzet van duurdere jeugdhulp. Daardoor is er een overschrijding van € 44.000. De opbrengsten met betrekking tot het onderhoudscontract De Veste, onderdeel kinderopvang, zijn € 10.000 lager dan geraamd. Vaste lasten zoals OZB, elektra, gas, verzekering en Vereniging van Eigenaren (€ 42.000) zijn niet of minimaal geraamd.

WMO onderdeel SoZa vanaf 2014

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	0	0	0	0 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	0	0	0	0 N

geen toelichting nodig

WMO Natura Materieel Maatwerkvoorz.

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	1.770	1.770	1.100	670 V
Totale baten	0	0	94	94 V
Saldo (lasten minus baten)	1.770	1.770	1.006	764 V

De hogere baten zijn ontstaan door een subsidie van Provincie Overijssel en het Mobiliteitslab OZJT.

De lagere lasten zijn hoofdzakelijk ontstaan doordat er minder grote woningaanpassingen noodzakelijk zijn gebleken, door de daling van het aantal aanvragen vervoer en doordat de begrote tijdelijke ondersteuning is ingezet op de immateriële maatwerkvoorzieningen.

WMO Natura immaterieel Maatwerkvoorz.

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	1.886	2.266	1.998	268 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	1.886	2.266	1.998	268 V

Gedurende het jaar is gesignaleerd dat het aantal PGB's daalde. In de veronderstelling dat de totale zorgvraag gelijk zou blijven werd een stijging in de zorg in natura verwacht. De werkelijke toename van de zorg in natura is minder fors dan verwacht, hetgeen leidt tot een voordeel op dit product.

Opvang en beschermd wonen WMO

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	26	26	13	13 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	26	26	13	13 V

Geen toelichting nodig.

Eigen bijdragen WMO maatwerkvrz. en opv.

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	2	2	8	6 N
Totale baten	817	439	385	54 N
Saldo (lasten minus baten)	-815	-437	-377	60 N

Binnen de gemeente Borne worden de landelijke parameters gehanteerd voor de inning van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke ondersteuning en begeleiding. De eigen bijdrage is lager doordat er aan minder cliënten een eigen bijdrage opgelegd kan worden.

Algemene voorz. WMO en Jeugd

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	1.494	1.546	1.464	82 V
Totale baten	73	73	70	3 N
Saldo (lasten minus baten)	1.421	1.473	1.394	79 V

Dit product is opgebouwd uit drie onderdelen:

1. Vrijwilligerswerk en informele zorg/mantelzorg
2. Kulturhus
3. Algemeen maatschappelijk werk

Het uitvoeringsplan mantelzorg is medio 2017 vastgesteld, waardoor in 2017 niet alle gelden konden worden besteed. Er resteert € 42.000. Er is voor € 20.000 minder aan onderhoud voor het Kulturhus uitgegeven, in afwachting van ontwikkelingen rondom een door het Kulturhus gewenste verbouwing. Het restant is hoofdzakelijk ten gevolge van het niet inzetten van budget voor diensten bij wonen met zorg en voor individuele maatwerktrajecten (het zogenoemde 'geluksbudget', door externe partijen zoals Wijkkracht aan te vragen).

Eerstelijnsloket WMO en Jeugd

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	763	-16	408	424	N
Totale baten	0	0	0	0	V
Saldo (lasten minus baten)	763	-16	408	424	N

Dit nadeel is ontstaan doordat er voor 2017 gekozen is een tijdelijke schil aan formatie voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken in te zetten (naast structurele formatie). De kosten die hiermee gepaard gaan zijn hier verantwoord. Dekking wordt gevonden binnen de bestaande Wmo- en jeugdhulpbudgetten dan wel de Reserve Sociaal Domein. Bovendien zijn de lasten voor Wmo-cliëntondersteuning hier verantwoord, terwijl de baten elders zijn opgenomen (Algemene voorzieningen Wmo en jeugd).

PGB WMO

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	831	321	321	0	N
Totale baten	0	0	28	28	V
Saldo (lasten minus baten)	831	321	293	28	V

Er zijn inkomsten van gemeente Enschede ontvangen, als zijnde centrumgemeente beschermd wonen, ter compensatie van uitbetaalde PGB door Borne in verband met maatwerk voor een cliënt.

PGB Jeugd

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)	
Totale lasten	949	150	140	10	V
Totale baten	0	0	0	0	V
Saldo (lasten minus baten)	949	150	140	10	V

Geen toelichting nodig.

Individuele voorz. Natura Jeugd

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	2.085	2.956	5.703	2.747 N
Totale baten	0	0	-1	1 N
Saldo (lasten minus baten)	2.085	2.956	5.704	2.748 N

Het gaat hierbij om de producten "individuele voorz. Natura Jeugd" en de "Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd". In 2017 is er nog voor een bedrag aan € 1.210.000 aan facturen ontvangen die betrekking hebben op de reeds afgesloten jaren 2015 en 2016.

Als gevolg van een samenloop van externe verwijzers en een gebrekkige informatievoorziening middels het elektronisch berichtenverkeer is er voor 2017 een extra nadeel ontstaan van € 1.345.000. Dit is niet tijdig geconstateerd doordat door de combinatie van deze factoren er een incompleet beeld van de lopende verplichtingen ontstond.

De totale bestedingen voor jeugdhulp van € 4.720.000 over 2017 zijn iets lager dan de bestedingen over 2016 die uit zouden komen op € 4.889.000 als het, in 2017 verantwoorde, bedrag van € 1.210.000 direct ten laste van 2016 zou zijn gebracht.

Gecombineerde producten:

2017 begroot	3.377.000
2017 lasten	4.720.000
	-1.343.000 N

last 2015/2016	-1.210.000 N
totaal nadeel in 2017	-2.553.000 N

-2.748.000 N	<i>individuele voorz. natura jeugd</i>
195.000 V	<i>veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd</i>
-2.553.000 N	

Veiligheid, Jeugdrecl. en opvang jeugd

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	557	421	226	195 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	557	421	226	195 V

De kosten voor Veiligheid, Jeugdreclassering en opvang jeugd zijn deels geboekt op het product "individuele voorzieningen natura jeugd". Het "voordeel" op dit product valt weg tegen het nadeel op het product Individuele voorzieningen natura jeugd. De verantwoording van het totale nadeel op de uitgaven jeugdhulp wordt verklaard bij de toelichting op het product Individuele voorzieningen natura jeugd.

Gezondheidszorg

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	878	889	699	190 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	878	889	699	190 V

In de begroting is € 820.000 opgenomen voor bijdrage Regio Twente. Dit bedrag heeft betrekking op CJG, Veilig Thuis en publieke gezondheid. Conform voorgaande jaren is de realisatie van CJG en Veilig Thuis (samen € 160.000) verantwoord op de producten Wmo en Jeugdhulp.

Op het Fonds Gezondheidszorg (budget € 35.000) is € 10.000 besteed. Een aantal projecten is uitgevoerd in 2017 door onder andere de buurtsportcoaches. Voor de overige projecten zijn de voorbereidingen gestart in 2017 en is de effectieve uitvoering in 2018. € 5.000 aan voordelen betreffen diverse kleinere posten.

Plagdiereen en Veeziekten (icm E714)

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	28	28	28	0 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	28	28	28	0 V

Geen toelichting nodig

Centrum voor Jeugd en Gezin

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	40	62	59	3 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	40	62	59	3 V

Geen toelichting nodig.

Programma Mooi Borne

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	3.183	3.635	3.526	109 V
Totale baten	26	143	30	113 N
Saldo (lasten minus baten)	3.157	3.492	3.496	4 N

Bibliotheek

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	362	368	335	33 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	362	368	335	33 V

De raming is hoger dan de werkelijke uitgaven wegens een lagere subsidie en een onderbesteding van het budget dat kan worden ingezet voor projecten in het kader van taalvaardigheid.

Vormings- en Ontwikkelingswerk

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	15	21	21	0 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	15	21	21	0 N

Geen toelichting nodig.

Kunst en Cultuur

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	373	417	394	23 V
Totale baten	14	14	12	2 N
Saldo (lasten minus baten)	359	403	382	21 V

Geen toelichting nodig.

Oud Archief

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	109	118	114	4 V
Totale baten	1	1	0	1 N
Saldo (lasten minus baten)	108	117	114	3 V

Geen toelichting nodig.

Monumenten

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	121	120	98	22 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	121	120	98	22 V

Geen toelichting nodig.

Openbaar groen en Openluchtrecreatie

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	1.640	1.643	1.829	186 N
Totale baten	1	1	13	12 V
Saldo (lasten minus baten)	1.639	1.642	1.816	174 N

De budgetten onder beheer zijn hoofdzakelijk toegekend voor het onderhoud aan de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. In 2017 gaat het hier met name over de budgetten van boomverzorging, speelplaatsen en beplanting.

Werkzaamheden die op deze vakgebieden plaatsvinden worden op een participatieve manier uitgevoerd overeenkomstig ons beleid. Hierdoor komen sommige processen in de vertraging waardoor bijvoorbeeld werken die in 2016 in samenspraak met de inwoners zijn gestart in 2017 konden worden uitgevoerd. Hiernaast komen er participatievragen uit de leefomgeving waarover mee wordt gedacht en waaraan mee wordt gewerkt door de gemeente. Dit is een deel van de verklaring waarom er in 2017 meer geld is uitgegeven en in 2016 minder. Hiernaast is er meer aandacht geweest voor het aanpakken van verschillende problematische situaties met bomen waardoor meer geld is uitgegeven. Ook is uitvoering gegeven aan een afspraak op gebied van laanbomenonderhoud uit de jaren 90 die niet in de begroting was opgenomen. In de nieuwe begroting zal deze afspraak worden verwerkt. De budgetafrekening met betrekking tot de DVO 2017 met Twente Milieu vindt separaat van de jaarafsluiting plaats. Op dit moment is geen sprake van significante afwijkingen.

Herdenking Gevallenen (icm E560)

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	6	6	5	1 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	6	6	5	1 V

Geen toelichting nodig.

Recreatie en Toerisme Ontwikkeling

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	103	290	122	168 V
Totale baten	0	118	0	118 N
Saldo (lasten minus baten)	103	172	122	50 V

Het in de begroting 2017 gereserveerde bedrag van € 175.450 voor de verplaatsing van het spookhuis wordt in 2018 daadwerkelijk uitgegeven, inclusief de provinciale subsidie ten bedrage van € 117.725. Dat leidt voor het jaar 2017 tot een overschot op deze post.

Recreatie en Toerisme Welzijn

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	124	137	118	19 V
Totale baten	10	10	5	5 N
Saldo (lasten minus baten)	114	127	113	14 V

Geen toelichting nodig.

Welzijn en Educatie

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	331	516	489	27 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	331	516	489	27 V

Interne doorbelastingen zijn voor € 27.000 hoger geraamd dan gerealiseerd.

Programma Borne Werkt

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	2.771	3.271	2.821	450 V
Totale baten	965	2.465	2.472	7 V
Saldo (lasten minus baten)	1.806	806	349	457 V

Nutsbedrijven

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	74	75	72	3 V
Totale baten	897	2.396	2.417	21 V
Saldo (lasten minus baten)	-823	-2.321	-2.345	24 V

Geen toelichting nodig.

K.L.I.C. meldingen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	10	10	11	1 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	10	10	11	1 N

Geen toelichting nodig.

Wegen, Straten, Pleinen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	1.959	2.368	1.914	454 V
Totale baten	26	26	16	10 N
Saldo (lasten minus baten)	1.933	2.342	1.898	444 V

Dit product heeft voor onderhoud bruggen een voordeel van € 250.000 welke meegaat in de budgetoverheveling. Hiernaast is er een subsidie van € 100.000 voor herinrichting Grotestraat ontvangen. Onderzoek naar de grootschalige vervanging van openbare verlichting is in 2017 opgestart. Mede hierdoor hebben er 2017 minder kleine vervangingen plaatsgevonden. Dit leidt tot een voordeel van €43.000. Het resterende voordeel ontstaat doordat investeringen als de F35 Amerikalaan – Deldensestraat iets zijn uitgelopen. Hierdoor ontstaat een voordeel van €51.000 aan kapitaallasten.

Verkeersmaatregelen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	209	207	251	44 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	209	207	251	44 N

Het bedrag komt tot stand door heel diverse werkzaamheden. Belangrijkste overschrijding komt onder anderen door verkeerseducatie (25 K) voor scholen (verlichtingsweek, verkeersbrigadiers en lespakketten, examens e.d.) maar ook opdrachten voor reparatie verkeersportalen e.d..

Verkeersmaatregelen groot

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	138	136	157	21 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	138	136	157	21 N

Geen toelichting nodig.

Parkeren

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	193	193	195	2 N
Totale baten	0	0	3	3 V
Saldo (lasten minus baten)	193	193	192	1 V

Geen toelichting nodig.

Baten Parkeerbelasting

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	0	0	0	0 N
Totale baten	10	10	10	0 V
Saldo (lasten minus baten)	-10	-10	-10	0 V

Geen toelichting nodig.

Handel en Ambacht Markten

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	43	45	57	12 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	43	45	57	12 N

Geen toelichting nodig.

Handel en Ambacht bedrijfsc.& Promotie

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	146	237	165	72 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	146	237	165	72 V

In 2017 is vanuit het ondernemersfonds opnieuw minder toegekend dan begroot. Overigens zijn nog niet alle aanvragen op de peildatum afgehandeld.

Baten Markten

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	0	0	0	0 N
Totale baten	32	33	25	7 N
Saldo (lasten minus baten)	-32	-33	-25	7 N

Geen toelichting nodig.

Programma Beter Borne

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	3.668	3.965	4.353	388 N
Totale baten	344	379	499	120 V
Saldo (lasten minus baten)	3.324	3.586	3.854	268 N

Burgemeester en Wethouders

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	532	528	822	294 N
Totale baten	0	0	56	56 V
Saldo (lasten minus baten)	532	528	766	238 N

De voorziening Appa is de afgelopen jaren enkel voor de lopende wethouders geactualiseerd. Daarom zijn er actuele berekeningen opgevraagd voor de ex-wethouders. Hieruit is gebleken dat de huidige voorziening voor de ex-wethouders te laag is en dat er een extra dotatie nodig is van € 238.000.

Gemeenteraad

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	517	677	661	16 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	517	677	661	16 V

Het voordeel wordt teniet gedaan door de budgetoverheveling voor MijnRaad2030 waarover u separaat bent geïnformeerd.

Bezwaarschriftencommissie

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	90	97	88	9 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	90	97	88	9 V

Geen toelichting nodig.

Commissie BLOS

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	5	5	8	3 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	5	5	8	3 N

Geen toelichting nodig.

Ondersteuning B&W

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	557	682	708	26 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	557	682	708	26 N

Betreft overschrijding van doorbelaste kosten directie (veroorzaakt door overschrijding van opleidingsbudget als gevolg van organisatiebrede opleidingen in het kader van de organisatieontwikkeling).

Communicatie

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	274	291	271	20 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	274	291	271	20 V

Geen toelichting nodig.

Beleidscoördinatie

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	200	217	200	17 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	200	217	200	17 V

Geen toelichting nodig.

Publiekszaken

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	800	835	876	41 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	800	835	876	41 N

Bij een nieuw ingevoerd systeem voor functie-indeling en –waardering, is de functie van medewerker Publiekszaken een schaal lager ingedeeld. Aangezien alle medewerkers van Publiekszaken een salarisgarantstelling hebben, is er een nadeel ontstaan. Overigens, vanaf september 2017 is de functie opnieuw ingedeeld in de hogere (oorspronkelijke) functieschaal.

Kaartmateriaal en Huisnummering

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	36	39	36	3 V
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	36	39	36	3 V

Geen toelichting nodig.

Baten Secretarieleges Burgerzaken

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	158	158	184	26 N
Totale baten	344	379	443	64 V
Saldo (lasten minus baten)	-186	-221	-259	38 V

Op 1 januari 2012 verviel het bijschrijven van kinderen in het paspoort van de ouders. In de aanloop naar deze datum zijn er eind 2011 en in de eerste maanden van 2012 massaal ID-kaarten verkocht aan kinderen met een looptijd van 5 jaar. Eind 2016 en in de eerste maanden van 2017 zijn deze ID-kaarten verlengd. Dit heeft geleid tot een piek in de verkoop van ID-kaarten en tot een hogere legesopbrengst ad € 38.000 voordeel.

Bestuurlijke Samenwerking

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	500	437	491	54 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	500	437	491	54 N

Door de Regio Twente zijn kosten voor trainees in 2015 abusievelijk niet in rekening gebracht. Dit is in 2017 gecorrigeerd, een nadeel van € 21.000. Borne neemt deel aan het Shared services netwerk Twente (SSNT) waarvoor geen bedrag begroot is. In 2017 bedroegen de kosten hiervoor € 25.000. Met een aantal kleinere tegenvallers betekent dit een nadeel op het product van € 54.000.

HR21

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	0	0	7	7 N
Totale baten	0	0	0	0 V
Saldo (lasten minus baten)	0	0	7	7 N

Geen toelichting nodig.

Programma Borne Algemeen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	4.816	11.432	9.913	1.519 V
Totale baten	43.323	50.732	49.496	1.236 N
Saldo (lasten minus baten)	-38.507	-39.300	-39.583	283 V

Baten Reinigingsrechten en Afvalstoffen

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	9	10	9	1 V
Totale baten	2.210	2.210	2.294	84 V
Saldo (lasten minus baten)	-2.201	-2.200	-2.285	85 V

De bruto-opbrengst van de aanslagen afvalstoffenheffing is hoger uitgevallen dan waar bij de begroting rekening mee is gehouden. Bij de BERAP is de arealgroei niet aangepast, omdat dit product onderdeel uitmaakt van de 100%-kostendekkendheid systematiek, dat betekent dat meer- en minderkosten en opbrengsten op rekeningbasis worden gecorrigeerd met een storting in of onttrekking uit de voorziening reiniging en dus geen invloed heeft op het rekeningsaldo.

Baten Rioolheffing

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	9	10	9	1 V
Totale baten	1.720	1.720	1.826	106 V
Saldo (lasten minus baten)	-1.711	-1.710	-1.817	107 V

De bruto-opbrengst van de aanslagen rioolheffing is hoger uitgevallen dan waar bij de begroting rekening mee is gehouden. Bij de BERAP is de areaalgroei niet aangepast, omdat dit product onderdeel uitmaakt van de 100%-kostendekkendheid systematiek, dat betekent dat meer- en minderkosten en opbrengsten op rekeningbasis worden gecorrigeerd met een storting in of onttrekking uit de voorziening riolering en dus geen invloed heeft op het rekeningsaldo.

Geldeningen en Uitzetting korter 1 jaar

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	0	0	0	0 N
Totale baten	0	0	41	41 V
Saldo (lasten minus baten)	0	0	-41	41 V

In 2017 leverde de korte termijn leningen wederom een renteopbrengst op door een negatieve rentenstand, namelijk bijna 41.000 Euro. Deze opbrengst in vooraf niet goed in te schatten, en wordt derhalve niet begroot.

Overige Fin.Middelen (incl.deelnemingen)

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	9	9	9	0 N
Totale baten	222	306	304	2 N
Saldo (lasten minus baten)	-213	-297	-295	2 N

Geen toelichting nodig.

Geldeningen en Uitzettingen langer 1 jr

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	18	19	420	401 N
Totale baten	2.069	2.469	1.832	637 N
Saldo (lasten minus baten)	-2.051	-2.450	-1.412	1.038 N

Door vernieuwing van de BBV mag vanaf 2016 alleen de werkelijke rente nog worden toegerekend aan de grondexploitatie. Daarbij moet rekening worden gehouden met de verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Dit leidt tot een fors nadeel in de jaarrekening 2017. Bovenstaande is het gevolg van veranderende regelgeving (dus niet beïnvloedbaar). Hiertegenover staat overigens wel

een positief effect van dezelfde omvang op de grondexploitaties. Echter, dit voordeel wordt over meerdere jaren pas bereikt. Daarnaast is er een voordeel gehaald doordat de rente op kortlopende geldleningen nog steeds laag is.

Gemeentefonds

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	18	19	18	1 V
Totale baten	16.909	18.016	18.186	170 V
Saldo (lasten minus baten)	-16.891	-17.997	-18.168	171 V

Het voordeel van € 171.000 ontstaat door de effecten van de september- en decembercirculaire 2017 (€ 23.000 nadeel), door verrekeningen van de jaren 2015 en 2016 (€ 160.000 voordeel) en door nog niet vastgestelde maatstaven bijstandsonvangers en lage inkomens (€ 34.000 voordeel).

Aan uw raad wordt periodiek gerapporteerd, na het verschijnen van de circulaire, waarbij de (beleids)wijzigingen en de financiële consequenties van het gemeentefonds meerjarig in beeld worden gebracht.

Algemene Baten en Lasten

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	738	2.504	397	2.107 V
Totale baten	105	93	33	60 N
Saldo (lasten minus baten)	633	2.411	364	2.047 V

Het voordeel van € 2.047.000 wordt veroorzaakt door:

- stelpost autonome groei (€ 72.000 voordeel)
- niet vastgelegde gerealiseerde taakstellingen 12-15 (€ 90.500 nadeel)
- structurele taakmutaties uit het gemeentefonds w.o armoedebestrijding kinderen (€ 123.000 voordeel)
- incidentele taakmutatie uit het gemeentefonds voor de verhoogde asielinstroom (€ 144.500 voordeel)
- stelpost prijscompensatie welke tekorten op producten, ontstaan door prijsverhogingen, compenseert (€ 188.500 voordeel)
- taakstelling stelpost sociaal domein (€ 492.500 nadeel)
- voordelig saldo bestuursrapportage 2017 (€ 1.642.000 voordeel)
- geen kleine vervangingsinvesteringen die in een jaar worden afgeschreven (€ 500.000 voordeel)
- post onvoorzien (€ 58.000 voordeel)
- verschil in beginbalans door niet correct afsluiten van de vaste activa module bij de jaarrekeningen 2014 en 2015 (€ 91.000 nadeel)
- lagere doorbelasting door minder bestedingen op de kostenplaatsen (€ 51.000 voordeel)
- ontvangen belastingrestituties BTW compensatiefonds van 2012, 2013 en 2014 (€ 32.500 voordeel)
- stelpost compensatie personele capaciteit afdeling Grondgebied vanwege inzet projecten (€ 92.500 nadeel)
- overige kleine posten (€ 3.000 voordeel)

Uitkering deelfonds Sociaal domein

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	0	0	0	0 N
Totale baten	10.670	10.564	10.564	0 N
Saldo (lasten minus baten)	-10.670	-10.564	-10.564	0 N

Geen toelichting nodig.

OZB-gebruikers

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	18	19	20	1 N
Totale baten	648	649	662	13 V
Saldo (lasten minus baten)	-629	-630	-642	12 V

Geen toelichting nodig.

OZB-eigenaren

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	9	10	10	0 N
Totale baten	4.365	4.482	4.418	64 N
Saldo (lasten minus baten)	-4.356	-4.472	-4.408	64 N

Op basis van de verwachte areaaluitbreiding is de opbrengst OZB op basis van de rapportages van het GBT bij de BERAP naar boven bijgesteld. Achteraf is deze inschatting (hogere opbrengst van € 108.000 in plaats van € 48.000) iets te hoog geweest, waardoor er nu een lagere opbrengst ten opzichte van de bijgewerkte begroting wordt verantwoord.

Baten Hondenbelasting

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	0	0	0	0 N
Totale baten	105	105	102	3 N
Saldo (lasten minus baten)	-105	-105	-102	3 N

Geen toelichting nodig.

Baten Reclamebelasting

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	0	0	0	0 N
Totale baten	145	145	168	23 V
Saldo (lasten minus baten)	-145	-145	-168	23 V

Geen toelichting nodig.

Baten en Lasten vóór Bestemming

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten				
Totale baten				
Saldo (lasten minus baten)				

Geen toelichting nodig.

Mutaties Reserves

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	3.947	4.193	4.424	231 N
Totale baten	4.159	5.377	4.469	908 N
Saldo (lasten minus baten)	-212	-1.184	-45	1.139 N

Het negatieve saldo van 1.139k op het product E980 Mutaties Reserves wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- reserve De Veste 211k N, overhevelen van kredieten, hierdoor lagere kapitaallasten dan begroot
- reserve egalisatie onderhoud 208k N, niet uitvoeren van groot onderhoud en dus ook geen dekking nodig uit reserve
- reserve nog te realiseren nieuw beleid exploitatie 194k N, dekking was ten onrechte via deze reserve begroot (ook reeds begroot via reserve beleidsontwikkeling)
- reserve beleidsontwikkeling 248k N door een hogere toevoeging van de bespaarde rente
- algemene reserve grondexploitatie 260k N door een hogere toevoeging van de bespaarde rente

Saldo Baten en Lasten na Bestemming

	Primitieve begroting 2017 (1)	Bijgewerkte begroting 2017 (2)	Rekening 2017 (3)	Vershil 2017 (3-2)
Totale lasten	42	4.640	4.598	42 V
Totale baten	0	4.598	4.598	0 V
Saldo (lasten minus baten)	42	42	0	42 V

Bij de vaststelling van de begroting is de begroting niet in de volle omvang sluitend gemaakt. Gestart is met een klein positief saldo, met als doel dat dit saldo beschikbaar bleef voor de nieuwe raad na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018.

Incidentele baten en lasten

Overzicht van incidentele baten en lasten

In deze jaarrekening zijn zowel de incidentele als structurele baten en lasten opgenomen. In onderstaande tabel zijn de incidentele baten en lasten, gerubriceerd per programma, weergegeven. Onder incidentele baten en lasten moeten worden verstaan alle baten en lasten die eenmalig in 2017 (tot max. 4 jaar) zijn opgetreden en verantwoord en dus (naar verwachting) niet opnieuw zullen optreden in latere jaren.

	Incidentele baten	Incidentele lasten
<i>Programma 1: Leve Borne</i>		
Budgetoverheveling herinrichting begraafplaats	0	0
Budgetoverheveling: duurzaamheidsbeleid		15.289
Groot Onderhoud		80.388
Groene Poort		757.280
Groen blauwe diensten		274.500
Afwikkeling woninggebonden subsidies	396.119	
Diftar		120.320
Elhorst Vloedbelt		83.534
Inschrijving bouw kavels	54.166	
Extra afschrijvingen		92.305
Uitkoopregeling hoogspanning	251.232	251.232
Baten bouwvergunning	156.142	
Winstneming Oosterveld Zenderen	280.294	
Winstneming Kollergang	425.417	
Winstneming Wijkerslocatie Olde engberink	34.186	
Voorziening RBT	103.000	467.532
<i>Programma 2 Meedoen in Borne</i>		
Groot Onderhoud		2.056
Extra afschrijvingen		54.000
Afwikkeling golfpark Weleveld	100.225	483.177
Project Borne werkt 2017		44.645
Bijdrage taalhuis Borne		6.000
Actieplan Thuis in Borne		21.159
Continuering Huishoudelijke Hulp Toelage		187.792
Extra werkzaamheden beleidskader HO 2018		32.518
Onderwijsachterstandenbeleid		36.445
Vrijval vordering derden		171.559
Afboeken dubieuze debiteuren		74.224

<i>Programma 3 Mooi Borne</i>		
Groot Onderhoud		16.843
Nota kapitaalgoederen		110.799
<i>Programma 4 Borne werkt</i>		
Budgetoverheveling: Openbare verlichting	0	29.245
Groot Onderhoud		18.597
Nota kapitaalgoederen		125.000
Subsidie reconstructie Grotestraat	92.500	
Vorbereidingskrediet spooronderdoorgang		431.455
<i>Programma 5 Beter Borne</i>		
HR-21		6.783
Dividend Cogas (incidenteel extra dividend)	1.499.000	
<i>Programma 6 Borne Algemeen</i>		
<i>Nader te specificeren activa</i>		91.000
<i>Voorziening APPA</i>		238.980
<i>Overig</i>	55.761	
<i>Interne Producten</i>		
Versterking financiële functie		68.596
uitbreiding Griffie		10.903
Decentralisaties sociaal domein		35.194
<i>Totaal</i>	<i>3.448.041</i>	<i>4.439.352</i>

Structurele en incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Jaarrekening 2017	resultaat- bestemming 2016		TOEVOEGINGEN				ONTTREKKINGEN				
			rente		overig		kapitaallasten		overig		
				I/S		I/S		I/S		I/S	
-											
Algemene reserve	411.765	I									
P6 Reserve beleidsontwikkeling	2.282.990	I	1.293.294	S					2.712.794	I	
P1 Algemene reserve grondexploitatie	-1.050.029	I	519.097	S							
P2 Reserve gezondheidscentrum			19.505	S							
P1 Reserve landelijk gebied							5.417	S			
P2 Reserve sportvelden BM/renovatie 't Wooldrik							138.684	S			
P6 Reserve kleine vervangingsinvesteringen											
P2 Reserve armoedebeleid									278.561	I	
P6 Reserve nog te realiseren nieuw beleid exploitatie						130.000	I		32.500	I	
P6 Reserve nog te realiseren nieuw beleid kredieten						66.000	I	314.058	S		
P6 Reserve E-dienstverlening								80.098	S		
P6 Reserve budgetoverheveling	258.054	I							258.054	I	
P4 Reserve infrastructuur									131.000	I	
P3 Reserve egalisatie onderhoud						51.360	I		4.029	I	
P2 Reserve de Veste						456.000	I	473.329	S		
P4 Reserve verbindingsweg met ondertunneling spoor						138.300	I	28.768	I		
P2 Reserve decentralisaties Sociaal Domein	884.157	I				0	I		11.500	I	
P6 Reserve Totaalvisie						1.750.000	I				

Balans per 31 december 2017

ACTIVA

Bedragen x € 1.000	31 december 2017		31 december 2016	
Vaste activa				
<i>Immateriele vaste activa:</i>		0		0
<i>Materiële vaste activa:</i>		48.513		54.826
* Investerings met economisch nut	37.495		39.972	
* Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.774		5.939	
* Investerings in openbare ruimte maatsch.nut	5.245		8.915	
<i>Financiële vaste activa:</i>		4.033		4.813
* Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	604		613	
- gemeenschappelijke regelingen	76		80	
* Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	0		0	
- deelnemingen	447		558	
* Overige langlopende leningen u/g	2.753		3.409	
* Overige uitzettingen	154		154	
<i>Totaal vaste activa</i>		52.546		59.640
Vlottende activa				
<i>Vorraden:</i>		77.215		80.766
* Onderhanden werk				
- bouwgronden in exploitatie	77.215		80.766	
<i>Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jr.:</i>				
* Vorderingen		3.381		4.658
- vorderingen op openb. lichamen	1.369		2.663	
- overige vorderingen	2.012		1.995	
<i>Liquide middelen</i>		52		10
- kas	5		4	
- bank	46		6	
<i>Overlopende activa</i>		9.366		6.961
- de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.385		45	
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	5.981		6.916	
<i>Totaal vlottende activa</i>		90.015		92.395
Totaal algemeen activa		142.560		152.034

PASSIVA

Bedragen x € 1.000	31 december 2017		31 december 2016	
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		37.616		39.612
* Reserves:				
- algemene reserve	17.232		16.488	
- overige bestemmingsreserves	22.334		20.337	
* Gerealiseerde resultaat	-1.950		2.787	
<i>Voorzieningen:</i>		11.274		11.395
- voor verplichtingen en risico's	1.619		1.425	
- voor middelen van derden	9.655		3.617	
- voor egalisering van kosten	0		6.352	
<i>Vaste schulden met een rentetyp.lt.> 1 jr.:</i>		75.701		71.855
* Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verz. instel	127		218	
- binnenlandse banken en ov. fin. Instellingen	75.498		71.478	
- waarborgsommen	3		3	
* Door derden belegde gelden	73		156	
<i>Totaal vaste passiva</i>		124.591		122.862
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jr.:</i>		11.700		23.800
* Overige kasgeldleningen	5.000		16.000	
* Bank- en girosaldi	2.922		5.061	
* Overige schulden	3.778		2.739	
<i>Overlopende passiva</i>		6.269		5.374
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.269		5.328	
- de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	0		46	
- overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	0		0	
<i>Totaal vlottende passiva</i>		17.969		29.173
Totaal generaal passiva		142.560		152.034
Gewaarborgde geldleningen		114.657		121.352
Garantstellingen		1.710		2.190

Toelichting balans

Toelichting op de balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Vaste (im)materiële activa

De vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Investerings met een economisch nut	37.495	39.972
Investerings met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	5.774	5.939
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	5.245	8.915
	<u>48.513</u>	<u>54.826</u>

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

<u>Boekwaarde ultimo</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Gronden en terreinen*	2.741	2648
Bedrijfsgebouwen	29.773	30.556
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	97	1.377
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met heffing	5.774	5.939
Vervoermiddelen	0	18
Machines, apparaten en installaties	3.084	2.777
Overige materiële vaste activa	1.800	2.446
Nader te specificeren activa	<u>0</u>	<u>150</u>
	<u>43.269</u>	<u>45.911</u>

*Complex verspreide gronden is ondergebracht bij de gronden en terreinen.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	<u>Boekwaarde</u>	<u>Investe-</u>	<u>Desinves-</u>	<u>Afschrij-</u>	<u>Bijdragen</u>	<u>Afwaar-</u>	<u>Herrubricering</u>	<u>Boekwaarde</u>
	<u>01-01-2017</u>	<u>ringen</u>	<u>tingen</u>	<u>vingen</u>	<u>van</u>	<u>Deringen</u>	<u>.</u>	<u>31-12-2017</u>
Gronden en terreinen	2.648	193	0	101	0	0	0	2.741
Bedrijfsgebouwen	30.556	38	0	1.086	8	0	273	29.773
Grond-, weg- en waterbouw	1.377	0	0	24	0	0	-1.257	97
Grond-, weg- en waterbouw heffing	5.939	0	0	322	0	0	157	5774
Vervoermiddelen	18	0	0	0	0	18	0	0
Machines, apparaten en installaties	2.777	537	0	318	0	0	89	3.084

Overige materiële vaste activa	2.446	49	0	300	0	0	-395	1.800
Nader te specificeren activa	150	0	0	0	0	0	-150	0
	45.911	818	0	2.150	8	18	-1.283	43.269

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Cumulatief besteed t/m 2017
Krediet Brug Het Hag	160	136	159
ICT: Pijler 8, verdere digitalisering	140	122	122
ICT: Pijler 7, Informatieveiligheid	214	100	100
ICT: Impl. Invoice en herinrichting FA	75	68	68
	589	427	449

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

<u>Boekwaarde ultimo</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.245	8.915
	5.245	8.915

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boekwaarde 01-01-2017	Investe- ringen	Desinves- tingen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Herrubricering	Boekwaarde 31-12-2017
Maatschappelijk nut vóór 2017								
Grond-, weg- en waterbouwkundig werk	8.915	445	0	1.060	1.216	0	-2.170	4.914
<i>Subtotaal</i>	8.915	445	0	1.060	1.216	0	-2.170	4.914
Maatschappelijk nut vanaf 2017								
Grond-, weg- en waterbouwkundig werk	0	331	0	0	0	0	0	331
<i>Subtotaal</i>	0	331	0	0	0	0	0	331
Totaal	8.915	776	0	1.060	1.216	0	-2.170	5.245

De verloopoverzichten sluiten rekenkundig niet aan met de beginbalans doordat er diverse correcties en verschuivingen in de activastaat hebben plaatsgevonden.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

	Beschikbaar	Werkelijk besteed	Cumulatief
	gesteld krediet	in 2017	besteed t/m 2017
Zuidelijke Randweg	10.100	624	11.386
Herinr. Oude Deldensestraat	368	312	312
	10.468	936	11.698

De volgende bestemmingsreserves zijn beschikbaar voor dekking van de kapitaallasten van zowel economisch- als maatschappelijk nut en

vaste immateriële activa:

	Saldo
	31-12-2017
Reserve sportvelden BM/t Wooldrik	1.916.328
Reserve landelijk gebied	121.124
Reserve nieuw beleid kredieten	937.743
Reserve E-dienstverlening	499.224
Reserve de Veste	4.544.455
	8.018.874

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde	Investe-	Desinves-	Aflossingen/	Afwaar-	Boekwaarde
	01-01-2017	ringen	teringen	afschrijvingen	deringen	31-12-2017
Kapitaalverstrekkingen aan:						
Deelnemingen	613	0	0	9	0	604
Gemeenschappelijke regelingen	80	0	0	4	0	76
Leningen aan:						
Woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0	0
Deelnemingen	558	0	0	112	0	447
Overige langlopende geldleningen u/g	3.409	362	0	743	275	2.752
Overige uitzettingen	154	0	0	0	0	154
	4.813	362	0	868	275	4.032

In verband met de overdracht van aandelen in Twence BV door Twence Beheer BV aan de Regio Twente beschikt de gemeente Borne ultimo 2017

over 27.897 gewone aandelen A. Deze aandelen zijn tegen verkrijgingsprijs nihil onder de post deelnemingen (kapitaalverstrekking) opgenomen.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

<u>Boekwaarde ultimo</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Onderhanden werk, gespecificeerd naar:		
- bouwgronden in exploitatie	77.215	80.766
	<u>77.215</u>	<u>80.766</u>

Van het onderhanden werk kan van het verloop in 2017 het volgende overzicht worden gegeven:

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde	Winst-	Investe-	Opbrengsten	Boekwrd.	Voor-	Balanswaarde
	1-1-2017	neming	ringen	/ bijdragen	31-12-2017	ziening	31-12-2017
Bedrijventerrein de Veldkamp	52.656	0	1.250	-2.023	51.883	7.017	44.866
Bornsche Maten	29.615	0	4.201	-7.391	26.424	0	26.424
Wijkerslocatie Olde Engberink	4.391	34	88	-2	4.512	0	4.512
Oosterveld Zenderen	-387	280	37	0	-70	0	-70
Kernrand Borne West	975	0	228	-569	634	157	476
Kollergang	-288	425	2	0	139	0	139
Knooperf Blenke	3.026	0	115	-406	2.735	2.007	728
Uitbreiding Hertme	122	0	17	-1	138	0	138
	90.111	740	5.939	-10.393	86.396	9.181	77.215

De gemeente Borne en Hengelo ontwikkelen samen het *Bedrijventerrein Westermaat De Veldkamp*. De gemeente Hengelo is verantwoordelijk voor 80/115 deel Van het resultaat. Borne voor 35/115. Voor het Bornse aandeel in het begrepen tekort van de grondexploitatie is een voorziening getroffen (de gemeente Hengelo heeft een voorziening getroffen voor haar aandeel). Zodoende is het tekort op de volgende wijze voorzien:

tekort Grex per 1-1-2018	€ 23.055.604
voorziening Borne	€ 7.016.923
voorziening Hengelo	€ 16.038.681

De boekwaarde is geheel belegd bij de gemeente Borne. Jaarlijks wordt de grondexploitatie herzien en worden de beide voorzieningen door Borne en Hengelo aangepast naar rato van het aandeel in het actuele begrepen tekort op startwaarde (netto contante waarde). Bij afsluiting van het complex zal de gemeente Hengelo, conform de samenwerkingsovereenkomst, de Hengelose voorziening inzetten om 80/115 van het resterende tekort overmaken aan de gemeente Borne

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarde	Geraamde nog te	Geraamde nog te	Geraamd eindresultaat	Geraamd eindresultaat.
	31-12-2017	maken kosten	realiseren opbrengsten	(nominale waarde)	(contante waarde)
Bedrijventerrein de Veldkamp	51.883	14.145	37.923	28.106	23.056
Bornsche Maten	26.424	59.225	87.413	-1.764	-1.425
Wijkerslocatie Olde Engberink	4.512	2.388	7.834	-934	-604
Oosterveld Zenderen	-70	269	1.086	-887	-819
Kernrand Borne West	634	334	801	167	157

Kollergang	139	124	1.519	-1.255	-1.158
Knooperf Blenke	2.735	385	1.032	2.088	2.007
Uitbreiding Hertme	138	525	1.182	-518	-434
	<u>86.396</u>	<u>77.396</u>	<u>138.790</u>	<u>25.003</u>	<u>20.779</u>

In de grondexploitatie van de Borsche maten is rekening gehouden met verkopen aan projectontwikkelaars waar een overeenkomst mee is gesloten. Op basis van deze overeenkomst hebben de ontwikkelaars het recht om bouw kavels te claimen. Het aantal kavels dat geclaimd kan worden is hoger dan het aantal kavels dat de gemeente in de grondexploitatie heeft opgenomen, omdat de gemeente niet meer kavels te verkopen heeft. Wanneer de ontwikkelaars meer kavels claimen dan de gemeente kan verkopen, bestaat de kans dat de gemeente de claim moet afkopen. De kans van optreden dat het risico op deze afkopsom zich voordoet is op basis historische realisatie cijfers alsmede marktcijfers ingeschat op 50% en is meegenomen in de risicoparaagraaf.

Voor een nadere analyse van de bouwgronden in exploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Saldo	Voorziening	Balanssaldo	Balanssaldo
	31-12-2017	Oninbaar	31-12-2017	31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	2.298	929	1.369	2.663
Overige vorderingen	2.537	525	2.012	1.995
Totaal	<u>4.835</u>	<u>1.454</u>	<u>3.381</u>	<u>4.658</u>

De voorziening voor oninbaarheid is gevormd voor:

Belastingdebiteuren	57
Debiteuren sociale zaken	<u>468</u>
	<u>525</u>
De bruto vordering op debiteuren soza is	1.616 (maakt onderdeel uit van de overige vorderingen)
Af: voorziening wegens oninbaarheid	<u>468</u>
Balanswaarde vordering ultimo 2017	<u>1.148</u>

Een nadere specificatie van de vorderingen op openbare lichamen is als volgt te geven:

	2017
Gemeente Hengelo (i.v.m. uitspraak trekkingsrechten SMS is een voorziening gevormd van 929k)	1.691
Rijkswaterstaat (subsidie)	508
Provincie Overijssel (betreft subsidie Hackaton)	9
Rekening Courant GBT	89
Raad van State (betreft griffierechten)	<u>1</u>
	<u>2.298</u>

Een nadere specificatie van de overige vorderingen is als volgt te geven:

	2017
Debiteuren	483
Belastingdebiteuren	438

Debiteuren soza	1.616
	<u>2.537</u>

Schatkistbankieren

Verslagjaar 2017

Drempelbedrag	250			
	<u>Kwartaal 1</u>	<u>Kwartaal 2</u>	<u>Kwartaal 3</u>	<u>Kwartaal 4</u>
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	22	-	-
Ruimte onder het drempelbedrag	250	228	250	250
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
<u>Kassaldi:</u>	5	4
<u>Banksaldi:</u>		
Rabobank	<u>46</u>	<u>6</u>
	<u>52</u>	<u>10</u>

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
-De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.385	45
-Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	<u>5.981</u>	<u>6.915</u>
	<u>9.366</u>	<u>6.960</u>

De in de balans opgenomen nog van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen

met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo	Toevoe-	Ontvangen	Saldo
	1-1-2017	gingen	bedragen	31-12-2017
Provincie Overijssel: Wij(k) lekker fit	45	0	45	0
	45	0	45	0

PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	2017	2016
Algemene reserve	17.232	16.488
Bestemmingsreserves:		
overige bestemmingsreserves	22.334	20.337
Gerealiseerde resultaat	-1.950	2.787
Totaal	37.616	39.612

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Reserves	Saldo	Toe-	Onttrekking	Bestemming	Vermind.	Saldo
	01-01-2017	voeging		Resultaat	ter dekking	31-12-2017
				2016	afschrijving	
Algemene reserves						
Algemene reserve	5.694	0	0	412	0	6.106
Reserve beleidsontwikkeling	3.758	1.293	2.713	2.283	0	4.621
Algemene reserve grondexploitatie	7.036	519	0	-1.050	0	6.505
	16.488	1.812	2.713	1.645	0	17.232

Bestemmingsreserves	Saldo	Toe-	Onttrekking	Bestemming	Vermind.	Saldo
	01-01-2017	voeging		Resultaat	ter dekking	31-12-2017
				2016	afschrijving	
Reserve kunstinvulling wijken	33	0	0	0	0	33
Reserve bovenwijkse voorzieningen	220	0	0	0	0	220
Reserve gezondheidscentrum	650	20	0	0	0	670
Reserve landelijk gebied	127	0	0	0	5	121
Reserve sportvelden BM/renovatie 't Wooldrik	2.055	0	0	0	139	1.916

Reserve kleine vervangingsinvesteringen	236	0	0	0	0	236
Reserve armoedebeleid	279	0	279	0	0	0
Reserve nog te realiseren nieuw beleid exploitatie	21	130	33	0	0	119
Reserve nog te realiseren nieuw beleid kredieten	1.186	66	0	0	314	938
Reserve E-dienstverlening	580	0	0	0	80	500
Reserve budgetoverheveling	0	0	258	258	0	0
Reserve infrastructuur	131	0	131	0	0	0
Reserve egalisatie onderhoud	1.064	51	4	0	0	1.111
Reserve de Veste	4.562	456	0	0	473	4.544
Reserve decentralisaties sociaal domein	2.477	0	12	884	0	3.350
Reserve Totaalvisie	0	1.750	0	0	0	1.750
Reserve verbindingsweg met ondertunneling spoor	6.716	138	0	0	29	6.826
	<u>20.337</u>	<u>2.611</u>	<u>716</u>	<u>1.142</u>	<u>1.040</u>	<u>22.334</u>
Totaal	<u>36.825</u>	<u>4.424</u>	<u>3.429</u>	<u>2.787</u>	<u>1.040</u>	<u>39.567</u>

Nadere toelichting:

Nota reserves en voorzieningen

De beleidsuitgangspunten zijn 31 mei 2011 opnieuw vastgesteld in de nota reserves en voorzieningen 2011 en zijn van toepassing op 2017.

Nadere toelichting per reserve:

Algemene reserve

De algemene reserve dient als financieel weerstandvermogen (buffer) voor het opvangen van in principe onvoorziene financiële tegenvallers.

Stand per 1 januari 2017	5.694
<u>Toevoegingen:</u>	
Resultaat 2016 + normering weerstandsvermogen	<u>412</u>
De algemene reserve bedraagt ultimo 2017	<u><u>6.106</u></u>

Reserve beleidsontwikkeling

Deze reserve dient voor het bekostigen van éénmalige uitgaven die voortvloeien uit het beleidsplan.

Stand per 1 januari 2017	3.758
<u>Toevoegingen:</u>	
Resultaat 2016	2.283
Bespaarde rente	1.293
Stand per 1 januari 2017 na toevoegingen	7.334
<u>Onttrekkingen:</u>	
Dekking kapitaallasten	0
Vorming nieuwe reserves	0

Overige	<u>2.713</u>
Stand per 31 december 2017	<u><u>4.621</u></u>

Reserve grondexploitatie

De belangrijkste functie van de reserve grondexploitatie is het vormen van een financiële buffer voor niet voorziene resultaten binnen de grondexploitaties.

Stand per 1 januari 2017	7.036
<u>Toevoegingen:</u>	
Bespaarde rente	519
Stand per 1 januari 2017 na toevoegingen	7.555
<u>Onttrekkingen:</u>	
Resultaat 2016	1.050
Stand per 31 december 2017	<u><u>6.505</u></u>

VOORZIENINGEN

Voorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan, omdat voorzieningen naar beste schatting dekkend dienen te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

Het verloop van de voorzieningen in 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Saldo	Toe-	Vrijval	Aan-	Saldo
	<u>01-01-2017</u>	<u>voeging</u>		<u>wending</u>	<u>31-12-2017</u>
<u>Voorzieningen voor verplichtingen en risico's</u>					
Voorziening wet APPA	1.424	239	0	45	1.618
	<u>1.424</u>	<u>239</u>	<u>0</u>	<u>45</u>	<u>1.618</u>

Voorzieningen voor middelen van derden

Plan RBT	1.972	31	0	0	2.003
Voorziening Borns aandeel BOVO	1.027	0	0	159	868
Voorziening Borns aandeel fac.	468	0	468	0	0
Voorziening uitgifte eigen graven	151	32	0	42	140

Voorziening riolering*	4.164	210	0	192	4.182
Voorziening reiniging*	2.188	273	0	0	2.462
	9.970	545	468	392	9.655
	11.395	784	468	438	11.274

*De voorzieningen riolering en reiniging zijn gereclassificeerd naar voorzieningen voor middelen van derden.

De risicovoorzieningen voor tekorten grondexploitaties en debiteuren zijn niet gerubriceerd onder de voorzieningen, maar direct

in mindering gebracht op de boekwaarde van het actief waarop deze betrekking hebben.

VASTE SCHULDEN MET EEN RENTETYPISCHE LOOPTIJD LANGER DAN ÉÉN JAAR

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden is als volgt:

	2017	2016
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verz. instellingen	127	218
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	75.498	71.478
Waarborgsommen	3	3
Door derden belegde gelden	73	156
	75.701	71.855

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2017

	Saldo 01-01-2017	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Saldo 31-12-2017
Binnenlandse pensioenfondsen en verz. instellingen	218	0	91	127
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	71.478	8.000	3.980	75.498
Waarborgsommen	3	0	0	3
Door derden belegde gelden	156	0	83	73
	71.855	8.000	4.154	75.701

De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 2.201.923.

VLOTTENDE PASSIVA

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	11.700	23.800
Overlopende passiva	<u>6.269</u>	<u>5.374</u>
	<u>17.969</u>	<u>29.173</u>

Schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Opgenomen kasgeldleningen	5.000	16.000
Bank- en girosaldi	2.922	5.061
Overige schulden	<u>3.778</u>	<u>2.739</u>
	<u>11.700</u>	<u>23.800</u>

Een nadere specificatie van de overige schulden is als volgt te geven:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Crediteuren	3.153	2.291
Overige kortlopende schulden	<u>551</u>	<u>448</u>
	<u>3.704</u>	<u>2.739</u>

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.269	5.328
- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	0	46
- Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	<u>0</u>	<u>0</u>
	<u>6.269</u>	<u>5.374</u>

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo	Toevoe-	Vrijgevallen	Saldo
	1-1-2017	gingen	bedragen	31-12-2017
Onderwijsachterstandenbeleid 2016	6	0	6	0
Project Jeugdhulp en sport samen	17	0	17	0
Project Pilot Hands on Sport	6	0	6	0
Project Samen Actief	4	0	4	0
Bijdragen Basisonderwijs 2016-2017	7	0	7	0
Herstructurering Wooldrik 2017	6	0	6	0
	46	0	46	0

BUITEN DE BALANS OPGENOMEN BORG- EN GARANTSTELLINGEN

De gemeente Borne staat garant voor een aantal leningen. Er kan onderscheid gemaakt worden tussen directe en indirecte garantstellingen. De indirecte garantstellingen zijn leningen waarvoor de gemeente via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) garant staat. Er is hier sprake van een achtervang positie. Dit betreffen de leningen van woningcorporaties. Het totale schuldrestant daarvan bedraagt per ultimo 2017 € 114.657.355,52 (zie onderstaande specificatie).

Overzicht van door WSW geborgde leningen	Oorspr.	Perc	Restant	Restant
	Bedrag	borg	31-12-2017	31-12-2016
<i>Naam financier</i>				
Provincie Overijssel	1.680	100	1.680	1.680
Nederlandse Waterschapsbank NV	32.794	100	24.960	25.564
nv Bank Nederlandse Gemeenten	94.502	100	88.017	94.108
	128.976	100	114.657	121.352

De gemeente heeft tevens een aantal directe garantstellingen afgegeven aan derde partijen. Wanneer de gemeente borg staat voor een lening houdt dit een risico in en bestaat de mogelijkheid dat de gemeente daarop wordt aangesproken.

Geldnemer / aard-omschrijving	Oorspr.	Perc	Restant	Restant
	bedrag	borg	31-12-2017	31-12-2016
<i>Directe garantstellingen</i>				
WMO NV / verplichting aandelenkapitaal	159	100	159	159
Garantie hypotheke*	2.265	100	676	847
Sportverenigingen / nieuw- en verbouw	1.229	50	185	494
GR Veiligheidsregio Twente	20.000	3,45	690	690
	23.653		1.710	2.190

*De garantie hypotheke stonden voorgaande jaren niet in de toelichting en zijn nu alsnog toegevoegd. Dit verklaart het saldoverschil van 847k per 31-12-2016.

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Langlopende financiële verplichtingen

<i>Leveringen en diensten</i>			<i>Contractwaarde per jaar</i>
In het Veld BV: schoonmaakonderhoud en glasbewassing	1-11-2014	31-1-2019	€ 59.000
AVI Twente BV: afval	1-7-1997	30-6-2022	€ 663.000
Brookhuis: leerlingenvervoer / regiotaxi	1-9-2016	30-6-2019	€ 383.000
Dimpact: digitale dienstverlening gemeente	1-1-2013	31-12-2018	€ 210.000
Green Choice: energie/aardgas	1-1-2016	31-12-2018	€ 29.000
Laco Borne BV: exploitatie/beheer zwembad	1-9-2008	31-8-2018	€ 503.000
Meyra Nieuwland BV: raamcontract hulpmiddelen WMO	1-7-2012	30-9-2019	€ 152.000
Oracle: servicecontract software	24-5-2012	23-5-2018	€ 58.000
Welzorg Techniek BV: raamcontract hulpmiddelen WMO	1-10-2016	30-9-2019	€ 193.000

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN

Een deel van het verlies van de Veldkamp (80/115) zijnde een bedrag van € 16.038.681 wordt gedekt door de gemeente Hengelo. Zie ook de toelichting onder de grondexploitaties.

Bijlagen IMG en Ontwikkelagenda

Bijlage IMG verantwoording 2017

	Beschikkingnummer provincie	Project afgerond / eindverantwoording Ja-nee	In de verleningsbeschikking opgenomen subsidie voor dit project	Besteed tlv provinciale middelen jaar 2017 (conform baten/lastensetstel)	Besteed tlv gemeentelijk e middelen jaar 2017 (conform baten/lastensetstel)	Cumulatief besteed tlv provinciale middelen t/m jaar 2017 (conform baten/lastensetstel)	Cumulatief besteed tlv gemeentelijk e middelen t/m jaar 2017 (conform baten/lastensetstel)	Geplande einddatum	Optionele toelichting op één van de voorgaande kolommen
Aard controle	D1	D1	R	R	R	R	R	D1	D1
Project Zuidelijke randweg Borne	2013/0297132	Ja	5.000.000	-318.681	-294.686	4.679.304	5.108.425	1-7-2017	Beschikking: 17-09-2013

Toelichting besteding zuidelijke randweg:

Eind 2016 is de woning Twickelerblokweg verkocht. Het passeren van de akte heeft echter pas in januari 2017 plaatsgevonden waardoor de inkomsten in 2017 zijn verantwoord. Omdat het project in een afrondende fase zat zijn er in 2017 in verhouding minder kosten gemaakt. Hierdoor ontstaat een negatieve besteding in het lopende boekjaar.

Bijlage Ontwikkelagenda Netwerkstad Twente 2017

	Beschikkingnummer bijdrage partners	Project afgerond / eindverantwoording Ja-nee	In de verleningsbeschikking opgenomen subsidie voor dit project	Besteed tlv bijdrage partners jaar 2017 (conform baten/lastensetstel)	Besteed tlv gemeentelijk e middelen jaar 2017 (conform baten/lastensetstel)	Cumulatief besteed tlv bijdrage partners t/m jaar 2017 (conform baten/lastensetstel)	Cumulatief besteed tlv gemeentelijk e middelen t/m jaar 2017 (conform baten/lastensetstel)	Geplande einddatum	Optionele toelichting op één van de voorgaande kolommen
Aard controle	D1	D1	R	R	R	R	R	D1	D1
Verbindingsweg	1500117336	Nee	700.000,00	0,00	448.768,39	700.000,00	*734.326,01	31-12-2021/31-12-2022	Betreft subsidie Netwerkstad gemeenten, verantwoording conform sisa methodiek *Het saldo sluit rekenkundig niet aan als gevolg van een te hoge presentatie van de cumulatieve bestedingen in de IMG-bijlage 2016. De cumulatieve bestedingen in 2017 sluiten in deze verantwoording ontwikkelagenda aan met de werkelijke bestedingen tot en met 31-12-2017.

Overzicht SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties								
SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018								
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>	€ 128.275	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: D9 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 08</i>	€ 0	€ 0
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeer/awaa Subsidieregeling sanering verkeer/awaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding t/m jaar T	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen
			<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: E3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 06</i>
			1 IenM/BSK-2015/183253	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T	Eindverantwoording Ja/Nee
			<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: E3 / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: E3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: E3 / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: E3 / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicatornummer: E3 / 12</i>
			1 IenM/BSK-2015/183253	€ 25.963	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

51 de bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverrekening 2017 - d.d. 10 januari 2018

EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Totale besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd Ja/Nee	Indien woning verplaatst: conform de ingedende perceelsschets Ja/Nee	Eindverantwoording Ja/Nee	
			Aard controle R Indicatornummer: F1 / 01	Aard controle N.v.t. Indicatornummer: F1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 03	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 04	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: F1 / 06	
			€ 251.232	LWHS170038	€ 251.232	Nee		Nee	
				Kopie Projectnaam / nummer	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot en met (Jaar T)				
				LWHS170038	€ 251.232				
SZV	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeenten in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een openbaar lichaam opgericht op grond van de Vlg.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			L1 Participatiewet (PW)	L1 Participatiewet (PW)	L2 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	L2 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	L3 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	L3 Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	
			€ 4.119.026	€ 138.983	€ 357.140	€ 2.388	€ 50.149	€ 0	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	L4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	L6 Wet werk en Inkomen kunstenaars (WWIK)	L7 Participatiewet (PW)	L7 Participatiewet (PW)		
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
			€ 17.102	€ 12.696	€ 0	€ 91.552	€ 0	Ja	
SZV	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2017 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverrekening (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverrekening (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 93.309	€ 9.000	€ 14.368	€ 23.781	€ 9.386	€ 0	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				
			€ 0	€ 0	Ja				

Bijlage Taakvelden

Tabel

Taakvelden gemeenten 2017	Primitieve begroting			Actuele begroting			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	17.350.620	46.647.160	-29.296.540	16.992.750	50.458.946	-33.466.196	17.447.117	50.735.747	-33.288.629	454.368	276.801	177.567
0.1 Bestuur	1.002.700	0	1.002.700	2.167.818	0	2.167.818	2.506.978	55.926	2.451.052	339.161	55.926	283.235
0.2 Burgerzaken	624.809	343.900	280.909	1.030.987	379.000	651.987	1.096.719	442.972	653.747	65.732	63.972	1.760
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	349.132	61.500	287.632	380.207	61.500	318.707	857.623	411.370	446.253	477.416	349.870	127.546
0.4 Ondersteuning organisatie	4.863.019	161.401	4.701.618	5.325.228	161.401	5.163.827	5.690.068	117.981	5.572.088	364.840	-43.420	408.261
0.5 Treasury	7.598.780	10.655.136	-3.056.356	102.228	5.170.184	-5.067.956	1.175.758	5.270.029	-4.094.271	1.073.530	99.845	973.685
0.61 OZB woningen	157.000	3.304.000	-3.147.000	9.517	4.482.200	-4.472.683	10.099	4.418.132	-4.408.032	583	-64.068	64.651
0.62 OZB- niet woningen	18.500	1.708.500	-1.690.000	19.036	648.800	-629.764	20.198	661.652	-641.454	1.163	12.852	-11.690
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen Overig	84.000	250.000	-166.000	0	250.200	-250.200	0	270.003	-270.003	0	19.803	-19.803
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	22.000	27.578.000	-27.556.000	19.122	28.579.500	-28.560.378	18.154	28.749.460	-28.731.307	-968	169.960	-170.929
0.8 Overige baten en lasten	2.630.681	2.584.723	45.958	3.299.063	6.128.596	-2.829.533	1.473.954	5.740.657	-4.266.703	-1.825.109	-387.939	-1.437.170
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.11 Res. van de rekening van baten en lasten	0	0	0	4.639.545	4.597.565	41.980	4.597.565	4.597.565	0	-41.980	0	-41.980
1. Veiligheid	1.330.100	12.200	1.317.900	1.474.423	12.200	1.462.223	1.452.989	2.600	1.450.388	-21.434	-9.600	-11.834
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	1.140.100	0	1.140.100	1.147.141	0	1.147.141	1.150.958	0	1.150.958	3.817	0	3.817
1.2 Openbare orde en Veiligheid:	190.000	12.200	177.800	327.281	12.200	315.081	302.031	2.600	299.430	-25.251	-9.600	-15.651
2. Verkeer en vervoer	1.778.597	115.000	1.663.597	2.914.537	36.000	2.878.537	2.527.430	30.249	2.497.181	-387.107	-5.751	-381.356
2.1 Verkeer en vervoer	1.553.133	105.000	1.448.133	2.712.029	26.000	2.686.029	2.322.308	16.465	2.305.843	-389.721	-9.535	-380.186
2.2 Parkeren	221.464	10.000	211.464	192.977	10.000	182.977	194.639	13.784	180.855	1.661	3.784	-2.123
2.3 Recreatieve Havens	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische Havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	4.000	0	4.000	9.531	0	9.531	10.483	0	10.483	952	0	952
3. Economie	3.993.278	3.499.018	494.260	3.741.429	3.473.118	268.312	1.633.218	1.275.250	357.969	-2.108.211	-2.197.868	89.657
3.1 Economische ontwikkeling	38.500	0	38.500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfs-infrastructuur	3.718.716	3.466.618	252.099	3.459.716	3.440.618	19.099	1.410.905	1.249.988	160.917	-2.048.812	-2.190.630	141.818
3.3 Bedrijfsloket en - regelingen;	22.500	32.400	-9.900	44.598	0	44.598	57.437	0	57.437	12.840	0	12.840
3.4 Economische promotie	213.561	0	213.561	237.115	32.500	204.615	164.876	25.262	139.614	-72.239	-7.238	-65.001
4. Onderwijs	2.451.903	257.440	2.194.463	2.770.827	275.440	2.495.387	2.834.902	229.972	2.604.929	64.074	-45.468	109.542
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijs-huisvesting	1.527.651	148.940	1.378.711	1.606.269	148.940	1.457.329	1.587.916	135.514	1.452.402	-18.353	-13.426	-4.927
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken.	924.252	108.500	815.752	1.164.558	126.500	1.038.058	1.246.986	94.458	1.152.528	82.428	-32.042	114.469

Taakvelden gemeenten 2017	Primitieve begroting			Actuele begroting			Realisatie			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
5. Sport, cultuur en recreatie	4.972.033	817.410	4.154.623	6.734.135	961.735	5.772.400	7.283.093	1.059.969	6.223.123	548.958	98.234	450.723
5.1 Sportbeleid en activering	228.000	0	228.000	497.066	0	497.066	1.098.854	171.300	927.554	601.788	171.300	430.488
5.2 Sport-accommodaties	1.993.306	523.100	1.470.206	2.561.052	495.200	2.065.852	2.675.326	649.959	2.025.367	114.273	154.759	-40.485
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	363.500	14.000	349.500	437.418	14.000	423.418	415.273	11.697	403.576	-22.145	-2.303	-19.842
5.4 Musea	67.390	500	66.890	237.805	500	237.305	212.154	386	211.768	-25.651	-114	-25.537
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	402.000	0	402.000	368.024	0	368.024	334.797	0	334.797	-33.226	0	-33.226
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.917.837	279.810	1.638.027	2.632.770	452.035	2.180.735	2.546.689	226.628	2.320.061	-86.081	-225.407	139.326
6. Sociaal domein	22.926.603	5.755.500	17.171.103	23.475.705	5.452.500	18.023.205	25.943.148	5.846.999	20.096.149	2.467.443	394.499	2.072.945
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.856.706	112.500	1.744.206	2.352.512	187.500	2.165.012	2.348.561	356.524	1.992.037	-3.951	169.024	-172.975
6.2 Wijkteams	890.000	0	890.000	46.196	0	46.196	466.920	0	466.920	420.725	0	420.725
6.3 Inkomens-regelingen	6.465.780	4.807.000	1.658.780	7.199.848	4.825.500	2.374.348	8.254.317	4.976.495	3.277.822	1.054.469	150.995	903.474
6.4 Begeleide participatie	3.149.000	0	3.149.000	3.147.500	0	3.147.500	3.115.720	0	3.115.720	-31.780	0	-31.780
6.5 Arbeidsparticipatie	311.000	1.000	310.000	307.000	1.000	306.000	297.892	0	297.892	-9.108	-1.000	-8.108
6.6 Maatwerk-voorzieningen (WMO)	1.632.000	0	1.632.000	1.770.000	0	1.770.000	1.100.273	93.861	1.006.412	-669.727	93.861	-763.588
6.7 Maatwerkdienst-verlening 18+	4.747.618	835.000	3.912.618	5.099.648	438.500	4.661.148	4.277.218	420.747	3.856.471	-822.431	-17.753	-804.678
6.72 Maatwerkdienst-verlening 18-	3.184.500	0	3.184.500	3.106.000	0	3.106.000	5.842.725	-629	5.843.354	2.736.725	-629	2.737.354
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	89.000	0	89.000	26.000	0	26.000	13.475	0	13.475	-12.525	0	-12.525
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	601.000	0	601.000	421.000	0	421.000	226.046	0	226.046	-194.954	0	-194.954
7. Volksgezondheid en milieu	5.039.615	4.316.451	723.164	5.377.816	4.337.151	1.040.665	5.345.892	4.492.958	852.935	-31.924	155.807	-187.730
7.1 Volksgezondheid	917.727	0	917.727	917.545	0	917.545	727.075	0	727.075	-190.469	0	-190.469
7.2 Riolering	1.486.304	1.877.143	-390.839	1.617.355	1.914.643	-297.288	1.592.493	1.892.572	-300.079	-24.863	-22.071	-2.791
7.3 Afval	1.905.403	2.318.908	-413.505	1.853.688	2.318.908	-465.220	2.125.675	2.458.772	-333.097	271.987	139.864	132.123
7.4 Milieubeheer	702.182	0	702.182	989.228	0	989.228	900.649	6.665	893.984	-88.578	6.665	-95.244
7.5 Begraafplaatsen	28.000	120.400	-92.400	0	103.600	-103.600	0	134.949	-134.949	0	31.349	-31.349
8. VHROSV	11.359.919	10.487.939	871.980	12.084.367	10.559.239	1.525.127	6.875.513	5.719.880	1.155.633	-5.208.853	-4.839.359	-369.494
8.1 Ruimtelijke Ordening	471.417	28.000	443.417	1.130.160	28.000	1.102.160	2.269.580	445.988	1.823.592	1.139.420	417.988	721.432
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven-terreinen)	10.142.503	10.006.639	135.863	9.957.970	9.907.139	50.830	3.591.711	4.668.398	-1.076.687	-6.366.259	-5.238.741	-1.127.518
8.3 Wonen en bouwen	746.000	453.300	292.700	996.237	624.100	372.137	1.014.222	605.493	408.729	17.985	-18.607	36.592
Totaal	71.202.669	71.908.118	-705.448	75.565.989	75.566.329	-340	71.343.303	69.393.624	1.949.679	-4.222.686	-6.172.705	1.950.019

Controleverklaring

aan te vullen na afgifte op 17 september 2018

Bijlagen

Indicatoren

De verplichte indicatoren op basis van de BBV zijn grijs gearceerd.

Leve Borne

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016		
Algemeen					2017	2017
Waardering van zorg gemeente voor woon- en leefklimaat (0 laag - 10 hoog)	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	6,8	Geen meting	6,8	6,8

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016		
Voorzieningen					2017	2017
(Gezondheids-) zorgvoorzieningen % (zeer) tevreden	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	90	Geen meting	90	88
Welzijnsvoorziening en % (zeer) tevreden	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	64	Geen meting	64	42
Speelvoorzieningen % (zeer) tevreden	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	68	Geen meting	68	73
Sportvoorzieningen % (zeer) tevreden	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	79	Geen meting	79	87

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016		
Leefbaarheid en veiligheid					2017	2017
Percentage inwoners dat zich veilig voelt in de buurt	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente	Geen meting	89	89	89	92
Waardering voor de buurt (0 laag – 10 hoog)	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente	Geen meting	8,1	8,1	8,1	8,2
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar	Bureau Halt Waarstaatje gemeente	163	135	122	227	Nog niet bekend
'Harde kern' jongeren per 1000 inwoners **	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD) Waarstaatje	0,3	Niet bekend	Niet bekend	0,3	Nog niet bekend

	gemeente					
Winkeldiefstallen per 1000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen Waarstaatje gemeente	0,7	1,1	1,1	1,1	Nog niet bekend
Geweldsmisdrijven per 1000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen Waarstaatje gemeente	2,5	2,8	2,7	2,8	Nog niet bekend
Diefstallen uit woningen per 1000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen Waarstaatje gemeente	2,8	3,2	2,2	3,2	Nog niet bekend
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen Waarstaatje gemeente	4,6	5,3	4,3	5,3	Nog niet bekend
Ziekenhuisopnames na verkeersongevallen met een motorvoertuig %	VeiligheidNL Waarstaatje gemeente	28	3	Nog niet bekend	28	Nog niet bekend
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser %	VeiligheidNL Waarstaatje gemeente	24	14	Nog niet bekend	24	Nog niet bekend
Aantal verkeersongevallen: totaal / ziekenhuisopnames / dodelijke afloop	ViaStat	39 / 3 / 2	44 / 7 / 2	35 / 2 / 1	35 / 2 / 1	Nog niet bekend

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016		
Demografische ontwikkeling						
Groene druk = % inwoners 0- 15 jaar t.o.v. 15-64 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek Waarstaatje gemeente	28,9%	28,6%	28,5%	28,5%	28,6%
Grijze druk = % inwoners 65 en ouder t.o.v. 15-65 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek Waarstaatje gemeente	31,1%	32,2%	33,1%	33,5%	33,3%

Demografische druk = % de som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	CBS Bevolkings- statistiek Waarstaatje gemeente	77,3	77,9	78,6	62,0	79,3

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016	2017	2017
Gemiddelde standaard elektriciteits-gebruik per woning, in kWh per jaar	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	3.470	3.398	3.329	3.350	Nog niet bekend
Aandeel hernieuwbare energie als percentage van het totale energieverbruik %	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	3,5	3,4	Nog niet bekend	4,5	Nog niet bekend
Duurzaamheids- score * 0 (zeer laag) - 100 (zeer hoog).	Telos	52	51	51	54	53

*) Oordeel over de mate waarin de gemeente duurzaam is, op basis van ecologisch, sociaal-cultureel en economisch kapitaal, uitgedrukt in een score van 0 (zeer laag) -100 (zeer hoog).

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016	2017	2017
Overig						
Aantal nieuwbouw- woningen per 1000	ABF - Systeem Woningvoorraad	7,5	10,1	Nog niet bekend	-	Nog niet bekend

Prestatie- indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Streef- waarde	Werkelijk
		2014	2015	2016	2017	2017
1 en 2A Gereed gemelde woonruimten (= toevoeging woningvoorraad uitleg+bestaand gebied)	Woningbouw- programma	68	98	112	112	Nog niet bekend
2B Aantal inwoners per 1 januari	Gemeentelijke Basisadministrat ie	21.884	21.980	22.347	22.450	23.116

3A Percentage bronscheiding afval (landelijke streefnorm SenterNovem = 56%)	Interne rapportage	51,9	51,0	60	6	65
3B Rapportcijfer tevredenheid over kwaliteit afvalinzameling	Monitor Twente Milieu	-	6,3 *	6,5	6,7	7,3
3C Omvang huishoudelijk restafval per bewoner per jaar (kg) **	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	227	231	222	175	176
3D Percentage afkoppeling hemelwaterafvoer verhard oppervlak	Gemeentelijk Riolerings-plan / Waterplan Borne	11,3	11,9	12	12,5	13,7
4C Opkomsttijden incidentbestrijding (Landelijke zorgnorm = 80%)	Cijfers incidentbestrijding brandweer	90%	90%	80%	80%	36%

*) nieuwe nulmeting gebaseerd op de Monitor Twente Milieu; norm is 7 en streefwaarde is 7,5.

**) streefwaarde volgens het landelijk VANG programma (Van Afval Naar Grondstof) ligt op 100 kilo per inwoner in 2020.

Meedoen in Borne

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling				Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016	2017		
Algemeen							
Waardering inspanning gemeente om inwoners volledig te laten deelnemen aan de maatschappij (thema Zorg en welzijn) (0 laag - 10 hoog)	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	6,8	Geen meting	6,8	7,0	
Nauwelijks tot geen belemmering om aan het maatschappelijk leven deel te nemen % (gemiddeld over alle aspecten)	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	83%	Geen meting	-	84%	
Aantal vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners (15-64jr)	LISA Waarstaatje gemeente	91,4	99,5	103,4	100	Nog niet bekend	

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016		
Werk		2014	2015	2016	2017	2017
Netto participatiegraad (%)	CBS – Arbeidsdeelname Waarstaatje-gemeente	66,1	66,6	67,3	66	Nog niet bekend
Aantal banen per 1000 inwoners (15-64 jr)	LISA Waarstaatje gemeente	436,5	443,2	459,8	455	Nog niet bekend
Aantal werklozen (per 31-12)	UWV	648	621	550	550	442
Werkloosheidspercentage	CBS – Arbeidsdeelname Waarstaatje-gemeente	6,3	6,1	5,3	5,8	Nog niet bekend
Werkloze jongeren (16-22 jr) %	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel Waar staat je gemeente	1,17	1,18	Nog niet bekend	-	Nog niet bekend
Personen met een bijstands-uitkering per 1000 inwoners	CBS - Participatie Wet	-	24,4	25,0	-	26,8
Aantal reïntegratievoorzieningen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar	CBS - Participatie Wet	-	6,6	5,8	6,6	8,5

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016		
Gezondheid en sport		2014	2015	2016	2017	2017
Gezondheid; gemiddeld cijfer (1-10)		Geen meting	7,6	Geen meting	7,6	7,7
Percentage inwoners dat niet sport	RIVM - Zorgatlas Waarstaatje gemeente	46,5	Niet bekend	42,5	45	Nog niet bekend

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016		
Jeugd		2014	2015	2016	2017	2017
Jongeren met een delict voor de rechter (% 12-21jr)	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel Waar staat je gemeente	0,84	0,57	Nog niet bekend	N.t.b.	Nog niet bekend

Percentage kinderen in uitkeringsgezinnen (<18jr)	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel Waar staat je gemeente	4,37	4,42	Nog niet bekend	N.t.b.	Nog niet bekend
Percentage meldingen kindermishandeling (<18jr)	Waarstaatje gemeente	0,19	Nog niet bekend	Nog niet bekend	N.t.b.	Nog niet bekend
Jongeren met jeugdhulp (<18jr) %	CBS – Beleidsinformatie Jeugd Waarstaatje gemeente	8,0	8,7	Nog niet bekend	8,1	Nog niet bekend
Jongeren met jeugd-bescherming (<18jr %)	CBS – Beleidsinformatie Jeugd Waarstaatje gemeente	1,0	0,9	Nog niet bekend	1,0	Nog niet bekend
Jongeren met jeugd-reclassering (12-23jr)	CBS – Beleidsinformatie Jeugd Waarstaatje gemeente	0	0	Nog niet bekend	N.t.b.	Nog niet bekend

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht 2017	Werkelijk 2017
		2014	2015	2016		
Onderwijs						
Percentage achterstandsleerlingen *	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel Waar staat je gemeente	Geen data 2012: 5,22%	Geen data	Geen data	N.t.b.	Nog niet bekend
Absoluut verzuim **	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	0,27	0	1,68	N.t.b.	Nog niet bekend
Relatief verzuim ***	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	7,69	8,94	13,46	N.t.b.	Nog niet bekend

*) = % leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.

**) Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen (leeftijd 5-18 jaar).

***) Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen (leeftijd 5-18 jaar).

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht 2017	Werkelijk 2017
		2014	2015	2016		
Wmo						
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (per 10000 inwoners)	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO Waarstaatje gemeente	-	80	69	N.t.b.	62 *
Maatschappelijke participatie (schaal 0-100)	Telos Waarstaatje gemeente	57	58	59	60	60

*) periode eerste half jaar 2017

Prestatie-indicator	Bron	Gerealiseerd			Streef waarde	Werkelijk
		2014	2015	2016	2017	2017
1A Oordeel over de kwaliteit van het onderwijs uitgedrukt in een score van 0 (zeer laag) tot 100 (zeer hoog).	Telos Waarstaatje-gemeente	61	63	65	N.t.b.	65
1B Aantal deelnemers vroegtijdige en voorschoolse educatie	Interne registratie	50	50	50	50	Nog niet bekend
2A Door de ondersteuning die ik krijg, kan ik beter de dingen doen die ik wil doen (% (helemaal) eens)	Clientervarings-onderzoek WMO (Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	-	87% *	87%	N.t.b.	73%
2B Aantal naar werk uitgestroomde uitkerings-gerechtigden (5 gemeentelijke regelingen)	Interne registratie	52	40	40	N.t.b.	45
2C Rapportcijfer dienstverlening sociale zaken	Evaluatie samenwerking sociale zaken Borne - Hengelo	-	7,4 *	Geen meting	N.t.b.	Geen meting
3A Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm van de NNGB	Volwassenen-monitor Borne (vierjaarlijks)	-	39 *	Geen meting	N.t.b.	Geen meting
3B Percentage jeugd dat lid is van een of meer sportverenigingen	Interne registratie / Jeugdsport-monitor	Geen meting	83%	83%	83%	81%

*) nieuwe nulmeting

Mooi Borne

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Streef-waarde	Werkelijk
		2014	2015	2016		
In mijn buurt is voldoende groen % (helemaal) eens	Burgerpeiling Waar staat je gemeente? (tweejaarlijks)	-	87 *	Geen meting	87	83%
Mijn buurt is schoon % (helemaal) eens	Burgerpeiling Waar staat je gemeente? (tweejaarlijks)	-	73 *	Geen meting	73	73%
Straten, paden en trottoirs in mijn buurt zijn goed begaanbaar % (helemaal) eens	Burgerpeiling Waar staat je gemeente? (tweejaarlijks)	-	66 *	Geen meting	66	54%
Winkels voor dagelijkse boodschappen zijn voldoende nabij % (helemaal) eens	Vragenlijst burgerpeiling Waar staat je gemeente? (tweejaarlijks)	-	76 *	Geen meting	78	75%
In mijn buurt is voldoende parkeer-gelegenheid % (helemaal) eens	Vragenlijst burgerpeiling Waar staat je gemeente? (tweejaarlijks)	-	66 *	Geen meting	66	63%

*) nieuwe nulmeting gebaseerd op maatschappelijke thema's (in plaats van burgerrollen).

Prestatie-indicator	Bron	Gerealiseerd			Sreef-waarde	Werkelijk
		2014	2015	2016		
1A Aantal cultuur-evenementen	Verslag evenementen-bureau Borne	18	18	18	18	18
1B Aantal bezoekers balie VVV	VVV Borne	1.822	1.968	2.000	2.000	2.389
1C Aantal bezoekers website Uit in Borne	Jaarverslag Kulturhus	17.783	23.010	23.000	23.000	46.128
3A Aantal leerlingen basisschool Cultuur-educatie met Kwaliteit (CMK)	Jaarverslag Kulturhus	1.050	1.625	1.625	1.625	1.631
4A Aantal bezoekers Kulturhus op jaarbasis	Jaarverslag Kulturhus	210.000	220.000	230.000	230.000	230.000

4B Aantal verenigingen dat gebruik maakt van het Kulturhus	Jaarverslag Kulturhus	23	24	24	24	26

Borne Werk

Effectindicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016		
Bedrijvigheid en economie		2014	2015	2016	2017	2017
Aantal arbeidsplaatsen	BIRO / LISA	5.840	5.930	6.230	5.925	Nog niet beschikbaar
Aantal vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners (15-64jr)	LISA Waar staat gemeente	91,4	99,5	103,4	100	Nog niet beschikbaar
Funciemenging (0-100) *	LISA	39,4	39,6	40,8	40,4	Nog niet beschikbaar
Bruto gemeentelijk product **	Atlas voor Gemeenten	Geen data	Geen data	-	-	-
Aantal zzp'ers als percentage van totaal aantal banen	CBS - Lokale economie	16,8%	16,8%	Nog niet bekend	N.t.b.	Nog niet bekend
Duurzaamheidsbalans lokale economie: Concurrentievermogen (0-100)	Telos	-	51 ***	Geen data	N.t.b.	43
Duurzaamheidsbalans lokale economie: Infrastructuur en bereikbaarheid (0-100)	Telos	-	66 ***	Geen dat	N.t.b.	59

*) De funciemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

**) Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt geproduceerd.

***) nieuwe nulmeting

Effectindicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwacht	Werkelijk
		2014	2015	2016		
Vervoer en bereikbaarheid		2014	2015	2016	2017	2017

Aantal motorrijtuigen N743 Almelo-Zenderen, gemiddeld per (werk)dag Aantal motorrijtuigen N743 Zenderen-Prins Bernhardlaan, gemiddeld per (werk)dag	Telling provincie Overijssel	10.200 13.800	10.400 13.900	10.400 13.900	10.400 13.900 N	Nog niet beschikbaar
Aantal motorrijtuigen N743 Grotestraat-Hengelo, gemiddeld per (werk)dag	Telling provincie Overijssel	23.200	24.200	23.200	23.200	Nog niet beschikbaar
Bus	Syntus	274	lijn 51; 334 lijn 50; 172	334	334	Nog niet beschikbaar
Aantal in- en uitstappers station Borne per werkdag	NS	2.273	2.272	2.450	2.500	Nog niet beschikbaar
Gemiddelde dichtligtijden spoorovergangen in minuten per uur	Meting gemeente Borne / Pro Rail	15,8	Nog niet bekend	16,50	17	Nog niet beschikbaar
Aanbod openbaar vervoer % (zeer) tevreden	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	79 *	Geen meting	79	93%

*) nieuwe nulmeting gebaseerd op maatschappelijke thema's (in plaats van burgerrollen).

Prestatie-indicator	Bron	Gerealiseerd			Streef waarde	Werkelijk
		2014	2015	2016	2017	2017
2A Aantal ha uitgegeven bedrijventerrein	Interne monitor	2,6	0,6	0,1	0,75	1,2
4A Percentage achterstallig onderhoud verharding wegen	Tweejaarlijkse inspectie gemeente Borne	11,6	11,7	11%	11%	15,6%
5A Aantal motorrijtuigen 8 invalswegen per dag	Tellingen gemeente Borne (tweejaarlijks)	54.000	55.000	55.500	56.000	Nog niet beschikbaar
5B Aantal fietsers Borne-Hengelo per etmaal	Regionaal Verkeersmodel (vierjaarlijkse	Niet gemeten	5.400	5.600	5.700	Nog niet beschikbaar

	meting)					

Beter Borne

Effect-indicator	Bron	Gemeten ontwikkeling			Verwachte ontwikkeling	Werkelijk
		2014	2015	2016	2017	2017
Waardering algehele dienstverlening gemeente (0 laag – 10 hoog)	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	6,9 *	Geen meting	7,0	7,0
Waardering relatie inwoner – gemeente (0 laag – 10 hoog)	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	6,4 *	Geen meting	6,4	6,5
Opkomst-percentage gemeente-raadsverkiezingen	Kiesraad	57,3	-	-	-	-
Gemiddelde WOZ waarde X 1.000 €	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	208	205	205	207	209
Positie belastingdruk t.o.v. gemeenten in Overijssel (1 = hoogste lastendruk)	Atlas van lokale lasten COELO	4	9	8	8	8

*) nieuwe nulmeting gebaseerd op maatschappelijke thema's (in plaats van burgerrollen).

Prestatie-indicator	Bron	Gerealiseerd			Streef-waarde	Werkelijk
		2014	2015	2016	2017	2017
1A Aantal geregistreerde klachten	Interne klachten-registratie en	12	14	10	10	12
1B Bezwaarschriften afgehandeld binnen wettelijke termijn (18 weken) %	Jaarverslag cie. Bezwaarschriften	86%	53%	80%	80%	59%
1C Brieven beantwoord binnen 6 weken	Corsa	51%	55%	70%	70%	74%
1D Afhandelingstijd acceptabel % (helemaal) eens	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	74% *	Geen meting	74%	68%

1E De gemeente gebruikt heldere taal % (helemaal eens)	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	63 *	Geen meting	63%	61%
1F Digitale volwassenheid producten voor inwoners %	Ministerie BiZa Waarstaatje-gemeente	57,2%	57,2 *	65,0	58%	66,1%
1G Digitale volwassenheid producten voor ondernemers %	Ministerie BiZa Waarstaatje-gemeente	42,3%	47% *	51,5\$	47%	54,6%
2A Percentage inwoners dat (heel) veel vertrouwen heeft in manier waarop gemeente wordt bestuurd	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	41% *	Geen meting	41%	38%
2B Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren (% eens)	Burgerpeiling Waarstaatje gemeente? (tweejaarlijks)	Geen meting	44% *	Geen meting	44%	45%
3A Woonlasten één en meerpersoons-huishoudens (€)	Belasting-uitgave provincie Overijssel	€ 761	762	€ 765	€ 765	€ 783
3B OZB tarief woningen %	CBS Waarstaatje gemeente	0,1523%	0,1623 %	0,1702%	0,180%	0,1719%
3C Ratio reserve / boekwaarde grond-exploitatie	Programma-rekening	10%	10%	10%	10%	10%

*) nieuwe nulmeting gebaseerd op maatschappelijke thema's (in plaats van burgerrollen).

Afkortingenlijst

3D's	Drie decentralisaties
AB	Algemeen bestuur
ADL	Algemene dagelijkse levensverrichtingen
AMVB	Algemene maatregel van bestuur
AMW	Algemeen maatschappelijke werk
ANWB	Algemene Nederlandsche wielrijders-bond
AOA	Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt
AP	Autoriteit persoonsgegevens
APV	Algemene plaatselijke verordening
Arbit	Algemene rijksvoorwaarden bij IT-overeenkomsten
Arbo	Arbidsomstandigheden wet
ARG	Algemene reserve grondexploitaties
AU	Algemene uitkering
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
AvT	Agenda van Twente
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
BAG	Basisregistraties adressen en gebouwen
BAR	Bornse arbeidsvoorwaardenregeling
BBO	Bundeling Bornse ondernemers
BBP	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BDU	Brede doeluitkering
BenW	Burgemeester en Wethouders
Berap	Bestuursrapportage
Bevi	Besluit externe veiligheid inrichtingen
BGG	Begeleiding groep
BGI	Begeleiding individueel
BGT	Basisregistratie grootschalige topografie
BIBOB	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIG	Baseline informatiebeveiliging Nederlandse gemeenten
BIZ	Bedrijveninvesteringszone
BJZ	Bureau jeugdzorg
BKP	Beeldkwaliteitsplan
BLOS	Bestuurscommissie lichamelijke opvoeding en sport
BMPZ	Benchmark publiekszaken
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOM	Belastingen op milieugrondslag
BOR	Beheer openbare ruimte
BRP	Basisregistratie personen
BSO	Buitenschoolse opvang
BUIG	Bundeling uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BV	Besloten vennootschap
BWS	Besluit woninggebonden subsidies
BZK	Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal administratiekantoor
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst

CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CER	Compensatie eigen risico
CISO	Chief Information Security Officer
CIZ	Centrum indicatiestelling zorg
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
CKV	Culturele en kunstzinnige vorming
COA	Centraal orgaan opvang asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
COT	Crisisonderzoeksteam
CPB	Centraal planbureau
COO	Chief Operation Officer
CPO	Collectief particulier opdrachtgeverschap
CPO	Chief Privacy Officer
CROW	Centrum voor regelgeving en onderzoek in de grond-, water- en wegenbouw en de verkeerstechniek
CVDR	Centrale voorziening decentrale regelgeving
CVV	Collectief vraagafhankelijk vervoer
CVZ	College voor zorgverzekeringen
CWI	Centrum werk en inkomen
DB	Dagelijks bestuur
DIV	Documentaire informatievoorziening
DKD	Digitaal klantdossier
DROP	Decentrale regelgeving en officiële publicaties
DUO	Dienst uitvoering onderwijs
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ECB	Europese centrale bank
EHS	Ecologische hoofdstructuur
EKB	Elektronische ketenberichten
EKD	Elektronisch kinddossier
ELFPO	Europees fonds voor plattelandsontwikkeling
ENSIA	Eenduidige normatiek single information audit
EMU	Economische en monetaire unie
EVC	Erkenning van verworven competenties
EVP	Ervaringsprofiel
EZ	Economische zaken
Fido	Financiering decentrale overheden
Fte	Fulltime equivalent
GBA	Gemeentelijke basisadministratie
GBT	Gemeentelijk belastingkantoor Twente
GemW	Gemeentewet
GFT	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeentelijke gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen
Gibit	Gemeentelijke rijksvoorwaarden bij IT-overeenkomsten
GMK	Gemeenschappelijke meldkamer
GO	Georganiseerd overleg
GR	Gemeenschappelijke regeling
GreX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GVOP	Gemeenschappelijke voorziening officiële publicaties
GWW	Grond-, water- en wegenbouw
HH	Huishoudelijke hulp

HNW	Het nieuwe werken
HOF	Houdbare overheidsfinanciën
HRM	Human resource management
I/D	Regeling In- en doorstroombanen
IAU	Incidentele aanvullende uitkering
lawkp	Integraal afvalwaterketenplan
IB	Inlichtingenbureau
IBD	Informatiebeveiligingsdienst
IBT	Interbestuurlijk toezicht
Icp	Intern controle plan,
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IFLO	Inspectie financiën lokale en provinciale overheden
IHP	Integraal huisvestingsplan
IKB	Individueel keuzebudget
I&M	Infrastructuur & milieu
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISV	Investeringsbudget stedelijke Vernieuwing
IT	Informatietechnologie
IVVP	Integraal verkeers- en vervoerplan
IVZ	Integrale veiligheidszorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOP	Jongerenontmoetingsplaats
KCC	Klantcontactcentrum
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse gemeenten
KLIC	Kabels en leidingen informatiecentrum
KLPD	Korps landelijke politiediensten
KPI	Kritische prestatie-indicatoren
KRW	Kaderrichtlijn water
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
LAA	Landelijke aanpak adreskwaliteit
LEADER	Liaison entre actions de développement de l'économie rurale
LED	Light emitting diode
LISA	Landelijk informatiesysteem van arbeidsplaatsen
LPG	Liquefied petroleum gas
LTO	Land- en tuinbouworganisatie
LVG	Landelijke vereniging georganiseerde eerste lijn
M.e.r.	Milieu effect rapportage
MAU	Meerjarig aanvullende uitkering
MB2030	Mijn Borne 2030
MFA	Multifunctionele accommodatie
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MO	Maatschappelijke opvang
MONT	Münster, Osnabrück, Netwerkstad Twente
MPG	Meerjarenprognose grondexploitaties
MT	Managementteam
MTO	Medewerkerstevredenheidsonderzoek
MVO	Maatschappelijk verantwoord ondernemen
NHG	Nationale hypotheek garantie
Niegg	Niet in exploitatie genomen grond
NME	Natuur- en milieu-educatie

NNGB	Nederlandse norm gezond bewegen
NS	Nederlandse spoorwegen
NT	Netwerkstad Twente
NUG	Niet-uitkeringsgerechtigden
NUP	Nationaal uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid
NV	Naamloze vennootschap
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OCW	Onderwijs, cultuur en wetenschappen
OGGZ/MO	Openbare geestelijke gezondheidszorg/Maatschappelijke opvang
OLCT	Openbaar lichaam crematoria Twente
OPBK	Overheidsparticipatie en Burgerkracht
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&C	Planning & Control
PaB	Projectatelier Borne
PaVEM	Participatie van vrouwen uit etnische minderheden
PDC	Producten en diensten catalogus
PDV	Perifere detailhandelsvestigingen
PGB	Persoonsgebonden budget
PO	Primair onderwijs
POH	Praktijkondersteuner huisartsenzorg
PPS	Publiek-private samenwerking
PV	Persoonlijke verzorging
PVT	Participatieverklaringstraject
RAAK	Reflectie- en actiegroep aanpak kindermishandeling
RBT	Regionaal bedrijventerrein Twente
RFV	Raad voor de financiële verhoudingen
RIBW	Regionale instelling voor begeleid wonen
RIE	Risico-inventarisatie en -evaluatie
RIEC	Regionaal informatie- en expertisecentrum
RMBA	Regeling maatschappelijke begeleiding asielgerechtigden (uitkering)
RMC	Regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters
ROC	Regionaal opleidingscentrum
ROZ	Regionale organisatie zelfstandigen
RRB	Roerenderuimtebelasting
R&T	Recreatie en toerisme
RT	Regio Twente
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RUIT	Regionaal uitvoeringsorgaan ICT Twente
RWS	Rijkswaterstaat
SCW	Sociaal-cultureel werk
SEGV	Sociaal-economische gezondheidsverschillen
SER	Sociaal economische raad
SES	Sociaal-economische status
SEV	Sociaal-economische visie
Sisa	Single information single audit
SMART	Specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden
SMI	Sociaal-medische indicatie
SMS	Samenwerken maakt sterker
SON	Stadsbank Oost Nederland
SSNT	Shared service netwerk Twente
ST	Sociaal team

SUWI	Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
SWB MT	Sociaal werkleerbedrijf midden Twente
SZW	Sociale zaken en werkgelegenheid
TM	Twente Milieu
UWV	Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VG	Verstandelijk gehandicapten
VO	Voortgezet onderwijs
VV	Verpleging en verzorging
VGRP	Verbreed gemeentelijk rioleringsplan
VIR	Verwijsindex risicojeugd
VNG	Vereniging van Nederlandse gemeenten
VNO / NCW	Verbond Nederlandse ondernemingen/Nederlands christelijke werkgeversbond
Vpb	Vennootschapsbelasting
VPT	Veilige publieke taak
VRIS	Vreemdeling in de strafrechtketen
VRT	Veiligheidsregio Twente
VSO	Voortgezet speciaal onderwijs
VSV	Voortijdig schoolverlaters
VT	Veilig thuis
VTA	Visual tree assessment
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
Vvgb	Verklaring van geen bedenkingen
VVTV	Voorlopige vergunning tot verblijf
VVV	Vereniging voor vreemdelingenverkeer
VWS	Volksgezondheid, welzijn en sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WEW	Waarborgfonds eigen woningen
WGR	Wet gemeenschappelijke regeling
WI	Wet inburgering
WIJ	Wet investering in jongeren
WKPB	Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens
WOB	Welzijn ouderen Borne
Woo	Wet open overheid
WOPT	Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
Wro	Wet ruimtelijke ordening
Wsjg	Waar staat je gemeente
WSNP	Wet schuldsanering natuurlijke personen
WSNS	Weer samen naar school
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds sociale woningbouw
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
Wth	Wet tijdelijk huisverbod
WVG	Wet voorziening gehandicapten
WVS	Welzijn, volksgezondheid en sport
Wwb	Wet werk en bijstand
WWnV	Wet werken naar vermogen
WWZ	Wonen, welzijn en zorg

ZIN	Zorg in natura
ZMLK	Zeer moeilijk lerende kinderen
Zvw	Zorgverzekeringswet

Dit is een lijst met veel voorkomende afkortingen binnen de gemeente Borne. Niet alle afkortingen komen voor in de P&C-documenten.